

Univerzita Karlova
Právnická fakulta

Lukáš Flax

Právní úprava zbraní a střeliva

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Ivana Millerová, Dr.

Správní právo

Datum uzavření rukopisu: 2. 4. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou rigorózní práci vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím, aby veřejně přístupnou součástí rigorózní práce byly přílohy týkající se mojí osoby.

Prohlašuji, že práce samotná čítá 381.385 znaků a to včetně poznámek pod čarou.

V Litvínově, dne 2. 4. 2018

Poděkování

Poděkování patří především paní doktorce Ivaně Millerové za rady a postřehy, které přispěly k aktualizaci a prohloubení práce. Děkuji Policii České republiky, Krajskému ředitelství Ústeckého kraje, Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál v Mostě, jmenovitě především panu Václavu Pagurkovi a paní inženýrce Bronislavě Chomátové. Děkuji zaměstnancům Městské knihovny Most, jmenovitě především paní Martě Jeřábkové, za pomoc při shromažďování literárních pramenů. Děkuji poručíkovi Mgr. Štěpánu Tučkovi za četné konzultace stran trestního práva a policejní práce. Děkuji panu doktoru Rajchlovi za přínosnou kritiku.

Právní úprava zbraní a střeliva

Legal regulation of firearms

Obsah

Obsah	5
Úvod.....	1
1 Zbraně a člověk.....	2
1.1 Palné zbraně a středověká společnost	3
1.2 Relevance historických poznatků.....	4
1.3 Zbraně a střelivo v českých zemích	5
1.4 Zbrojní zákon z roku 1938	8
1.5 Nařízení o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava	10
1.6 Zákon o zbraních a střelivu č. 62/1949 Sb.....	12
1.7 Zákon č. 147/1983 o zbraních a střelivu	13
1.8 Shrnutí kapitoly první	16
2 Stav diskuze ve veřejném prostoru	17
2.1 Nedostatek faktických základů	17
2.2 Shrnutí kapitoly druhé.....	19
3 Představení společenskovedních východisek hodnocení právní úpravy	21
3.1 Měkké cíle a asymetrické hrozby.....	27
3.2 Shrnutí kapitoly třetí	28
4 Platná právní úprava zbraní a střeliva.....	30
4.1 Vývoj zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu.....	30
4.2 Zbraň jako předmět právní úpravy	32
4.3 Skryté nošení zbraně	40
4.4 Použití palné zbraně v mezích práva.....	41
4.5 Znehodnocení zbraně	45
4.6 Podnikatel v oboru zbraní a střeliva.....	47
4.7 Organizační struktura Policie České republiky na úseku zbraní a střeliva	50
4.8 Právní nástroje Policie České republiky k zajištění pořádku a bezpečnosti	51
4.9 Trestně právní rozměr právní úpravy zbraní	55
4.10 Shrnutí kapitoly čtvrté	57
5 Oprávněný subjekt	58
5.1 Postup získávání zbrojního průkazu a průkazu zbraně	60
5.2 Shrnutí kapitoly páté	63
6 Správní předpisy na úseku zbraní a střeliva.....	64
6.1 Vnitřní předpisy na úseku zbraní a střeliva.....	67

6.2	Shrnutí kapitoly šesté	68
7	Správní akty podle zákona o zbraních a střelivu	69
7.1	Povolovací akty v zákoně o zbraních a střelivu	71
7.2	Shrnutí kapitoly sedmé.....	88
8	Správní dozor na úseku zbraní a střeliva	91
8.1	Obecná ustanovení o správním dozoru v zákoně o zbraních a střelivu	92
8.2	Nápravné prostředky dozoru v zákoně o zbraních a střelivu	93
8.3	Shrnutí kapitoly sedmé.....	108
9	Správní trestání na úseku zbraní a střeliva.....	110
9.1	Přestupky fyzických osob	111
9.2	Přestupky, jichž se spolu s držiteli zbrojního průkazu skupiny E mohou dopustit i držitelé zbrojních průkazů jiných skupin.....	129
9.3	Přestupky držitele zbrojního průkazu skupiny E	137
9.4	Shrnutí kapitoly deváté	141
10	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017 o kontrole a nabývání zbraní.....	143
10.1	Stav před legislativními změnami	143
10.2	Hodnocení směrnice zadané Evropskou Komisí	143
10.3	Celková čísla týkající se střelných zbraní v Evropské unii	146
10.4	Dílčí shrnutí	147
10.5	Historický kontext přijetí směrnice	148
10.6	Právní základ směrnice	149
10.7	Subsidiarita a proporcionalita	153
10.8	Konkrétní změny směrnice	154
10.9	Žaloba České republiky proti Evropskému parlamentu a Radě	160
10.10	Dílčí shrnutí - Směrnice.....	161
11	Sronvatelné prvky vybraných zahraničních úprav.....	162
11.1	Právní úprava Spolkové republiky Německo.....	162
11.2	Poučení z Rakouské zkušenosti	164
11.3	Zajímavá čísla týkající se Rakouska	165
11.4	Shrnutí kapitoly deváté	166
12	Úvahy de lege ferenda	168
	Závěr	172
	Shrnutí.....	180
	Seznam elektronických zdrojů:.....	184
	Seznam literatury:	189

Judikatura:.....	192
Časopisy.....	194
Seznam citovaných právních předpisů:	195
Seznam příloh	198
Abstrakt v českém jazyce:	212
Abstract in english:	214

Úvod

Inspirací k napsání této práce je rychlý vývoj společenské diskuze, jejíž aktéři v reakci na narůstající početnost teroristických útoků v západní Evropě počali rozebírat jev oprávněného držení, nošení a použití střelné zbraně. Otázky s tímto jevem spojené rozdělily společnost podle další osy na část progresivistickou a část konzervativní. Hmatatelnými výstupy této diskuze v nejširším smyslu je pak zejména Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017 o kontrole a nabývání zbraní¹.

Mým cílem je v rámci jednotlivých kapitol poskytnout aktuální přehled právní úpravy, doplněný o zkoumání účelu a systematiky právní úpravy. Zabývat se budu především tzv. civilním držením zbraní. Tím rozumím držení zbraní v rukou občanů České republiky, kteří nedrží a nenosí zbraně z titulu zvláštního právního poměru, např. služebního. Práce se nebude zabývat ozbrojenými bezpečnostními sbory.

Byl bych rád, aby se má práce stala praktickou pomůckou k proniknutí do právní úpravy zbraní. Dále bych rád, aby práce přispěla ke kultivovanosti společenské debaty v této oblasti.

Při psaní práce se nemohu a nechci zcela vyhnout ideologickému hodnocení úpravy, neboť právní úprava držení zbraní je významným politickým tématem. Svá stanoviska se však pokusím doložit statistickými údaji a jejich interpretací.

¹ Sněmovní tisk 1021/0, část č. ¼. Novela ústavního zákona o bezpečnosti České republiky [online] [citováno 17. 7. 2017].

1 Zbraně a člověk

Člověk je jedním z mála živočichů, který používá speciálních nástrojů určených k poranění, zabití či zničení cíle, přičemž nástroje lidské samozřejmě vynikají složitostí a účinností. Ostatní živí tvorové užívají pro lov a obranu prostředky, které vyrůstají na jejich těle.² Zbraně byly vymyšleny, navrženy a vyrobeny člověkem jako prostředek k naplňování cílů a uspokojování potřeb člověka i skupiny, jimiž byly obživa, boj i zábava. Historicky vznikly první zbraně, aby poskytly lovcům větší sílu než byla síla jeho paží.³ Výroba mechanických zbraní, pastí a nutnost organizace při společných lovech poskytly podněty pro rozvoj duševních schopností paleolitického člověka.⁴ V předstátních společnostech byly zbraně běžným statkem, jehož omezení bylo nemyslitelné už z toho důvodu, že by bylo neslučitelné s přežitím jedince a potenciálně i skupiny. Skupiny lovců a sběračů se navíc vyznačovaly velmi slabou úrovní agrese namířenou vůči jiným lidem dovnitř skupiny i navenek.⁵ Zbraně proto s nejvyšší pravděpodobností nebyly předmětem společenských norem.

²Komenda, Jan. Malánik, Zdeněk. *Zákeřné zbraně*. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. s. 6-7.

³Komenda, Jan. Malánik, Zdeněk. *Zákeřné zbraně*. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. s. 8-9.

⁴Andreska, Jiří. Andresková, Erika. *Tisíc let myslivosti*. 1993. Tina. S. 7-10.

⁵Giddens, Anthony. *Sociologie*. Argo. 2013. Str. 86.

1.1 Palné zbraně a středověká společnost

Počátek výskytu zbraní, u nichž je střela uvedena do pohybu okamžitým uvolněním chemické energie střelného prachu, se v Českých zemích datuje do 14. století. Prvními praktickými provedeními byly zbraně dělostřelecké. Z druhé poloviny 14. století již máme doklady o lehkých přenosných zbraních určených pro jednu osobu. Roku 1373 bylo zaznamenáno přijetí puškaře Jindřicha mezi měšťany Starého města pražského, což dokládá rostoucí význam řemesla. Puškaři vyráběli v té době jak lehké ruční zbraně, tak vojenská děla. Význam pro rozvoj puškařství mělo období husitských válek. Koncem 15. st. máme již doložen velký počet puškařů na našem území, což svědčí o hojné výrobě zbraní v českých zemích.⁶ Řemeslná výroba byla v plném rozkvětu a řemeslníci, městská chudina a venkovský lid byli do určité míry zastoupeni v rámci husitského hnutí, které svým působením zajišťovalo neustálou poptávku. Původní název puškař znamená v češtině výrobce děl, litých či kovaných. Puškaři pocházeli zejména z řad kovoliticů a zvonářů. Později, tj. od 16. do 18. století, se užívalo pro osobu vyrábějící ruční palné zbraně, ručnice a pistole pojmu ručníčkář. Další specializovanou profesí související se zbraněmi, avšak pracující se dřevem, bylo pažebnictví.⁷ Dobový význam dokládá, že řemeslo puškaře se pod heslem *Arquebusier* objevilo i ve Slovníku umění a řemesel z roku 1767.

Období husitských válek jasně ukázalo nebezpečí, jež představovalo vyzbrojené rolnictvo a městská chudina pro feudální uspořádání. Jistou odpověď na tento stav představuje nařízení o ručnicích z roku 1524, které prohlašovalo ručnice za ukrutné zbraně nestatečných mužů.⁸ Tímto ideologickým pojetím zbraní nebyly české země unikátní. Meče představovaly významný stavovský symbol a umělecká díla současně. Feudální elity po celém světě se velmi obtížně vyrovnávaly se skutečností, že kdokoli vyzbrojený palnou zbraní představuje výrazné nebezpečí. Názorné je dobové zpracování tohoto jevu v raně novověkém Japonsku, v němž kasta samurajů postupně zamezila výrobě nových střelných zbraní. Tato politika byla prolomena až příplutím amerických

⁶Dolínek, Vladimír. Karlický, Vladimír. Vácha, Pavel. *České zbraně a střelivo*. S. 15. Radix, 1995. S. 17.

⁷Lugs, Jaroslav. *Ruční palné zbraně II*. Svojtka & Co., 2000. ISBN 80-7237-664-0. s. 95, 107, 127.

⁸Sedlášek, Petr. *Právní úprava držení a nošení zbraní v letech 1945 – 1989*. Brno, 2010, 81 s.

Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí diplomové práce JUDr. Pavel Salák, Ph.D.

lodí vyzbrojených děly pod velením Komodora Perryho. Perry teprve Japonce přesvědčil o nutnosti obnovit výrobu palných zbraní. V té době již na japonských ostrovech žádné funkční palné zbraně nebyly. Přitom do roku 1600 se Japonsko stalo za pouhých 80 let od příjezdu Portugalců, kteří palné zbraně v Japonsku představili, palnými zbraněmi nejvyzbrojenější zemí světa.⁹

Nezastavitelný postup měšťanských revolucí, zejména v Anglii, Americe a Francii dokázal dobovou souvislost mezi zbraněmi a rodící se občanskou svobodou nejen časovou, ale i vnitřní podmíněnost. Svoboda a zbraně byly postaveny do těsného sousedství, které přežívá v našem chápání do dnešního dne. Zbraně se totiž staly skutečným nástrojem odporu a boje za svobodu.¹⁰ Coltův revolver, který je dodnes symbolem dobývání amerického západu, se stal po americké občanské válce a dokončení transkontinentální železnice v roce 1869 velmi rozšířeným nástrojem prosazování práva a ochrany života a majetku. Tomuto ikonickému revolveru bylo přezdíváno „vyrovnávač šancí“ či „Mírotvůrce“ (anglicky peacemaker). Z této doby pochází také oblíbené americké lidové rčení: „Abraham Lincol možná osvobodil všechny muže, ale Samuel Colt vyrovnal jejich šance.“¹¹

1.2 Relevance historických poznatků

Dovolil jsem si tuto odbočku do dějin českých zemí, Japonska a USA, abych ukázal, že historický výklad zbraní jako nástroje boje za svobodu a občanská práva a naopak omezování držení zbraní občany jako projev obav despotické moci, není mylný. Žádná historická zkušenost by neměla sama o sobě převážit diskuzi ve veřejném prostoru. Nárok obdobných výroků na pravdivost je však třeba uznat. Na základě vědeckých poznatků a pochopení změněných okolností se však ubírat jiným směrem než odkazují.

⁹Diamond, Jared. *Osudy lidských společností*. Columbus, 2000. s. 273 – 276, 337.

¹⁰Konrad, Kurt. *Svoboda a zbraně*. Naše vojsko, 1949. 1. Vydání. S. 66.

¹¹Thomas J., Craughwell. *Nejznámější vědci ve službách války*. 2011. Alpress. S. 57.

1.3 Zbraně a střelivo v českých zemích

Smyslem této podkapitoly je zhodnotit pravdivost populárního argumentu, že patent z roku 1852 představoval vzorovou liberální právní úpravu, uznávající právo každého občana vlastnit zbraň.

První moderní právní normou platnou na našem území byl zbrojní patent ze dne 24. října 1852. Celým názvem o výrobě zbraně a munice, o obchodu s nimi a jejich držení, jakož i nošení zbraně¹² (dále jen patent). Paragraf první patentu stanovil existenci dvou kategorií zbraní – *zapovězených* a *"takových zbraní, které smějí být vyráběny, obchodovány a vlastněny"*. Výčet zapovězených zbraní obsahoval paragraf druhý. Řadily se mezi ně dýky, stiletý, nože na způsob stiletu dutě broušené, kordy s trojím ostřím, trombony, terceroly menší než sedm palců, větrovky, granáty, petardy, rakety a každá zbraň bez ohledu na druh příhodná k zákeřnému útoku. Podle odstavce druhého se mezi zapovězené zbraně počítal i každý jiný nástroj, jehož původní forma byla úmyslně změněna k dosažení ranivého účinku a dále každý jakýkoli nástroj ukrytý, který byl příhodný k zákeřnému útoku. Výjimku tvořily pouze předměty určené k provozování umění, živnosti či domácí potřebě. Rozsah tohoto ustanovení je na první pohled širší než jak dnes chápeme rozsah úpravy obsažené v zákoně č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (dále jen zákon o střelných zbraních a střelivu). Dosahem na životní situace je spíše bližší současné trestně právní normě vymezující útok se zbraní.

Částka II. ustanovení § 9 až 13 patentu pojednávala o subjektech oprávněných k vlastnictví zbraní a věcí muničních. Patent se zabýval pouze vlastnictvím zapovězených zbraní a věcí muničních, neboť obecné právo vlastnit zbraň bylo výslovně stanoveno ustanovením § 14 patentu. Právo občana se vztahovalo na vlastnictví zbraně, nikoli její nošení. Ustanovení § 11 již obsahovalo evidenční povinnost živnostníka vést záznamní knihu, obsahující údaje o osobě, času a povolení, na jehož základě byla zapovězená zbraň prodána.

Možnou inspiraci pro současnost přináší ustanovení § 12 patentu. Ustanovení poměrně neurčitým způsobem zakazovalo mít nepřiměřené množství dovolených zbraní. Z hlediska správně právní teorie obsahuje ustanovení § 12 hned tři neurčité

¹²Liška, Přemysl. Teryngel, Jiří. *Zbraně, střelivo, právo*, Orac, 2000. s. 12.

právní pojmy, když zakazuje vlastnit *nepřiměřené množství*, způsobilé založit *důvodné podezření* nějakého zneužívání. Dále tomu, kdo má zbraní více *než potřeba jeho vyhledává*, ukládal patent povinnost oznámit tuto skutečnost zemskému politickému úřadu. Úmyslem zákonodárce bylo zřejmě použití obou dvou vět ustanovení § 12 současně – tedy kdo má nepřiměřeně množství zbraní a současně více zbraní než dokáže rozumně obhájit svými potřebami a současně zakládá toto množství podezření zneužívání, je obtížen oznamovací povinností. Tento výklad je pravděpodobnější, než že by šlo o zpřísnování normy zakládáním dalších alternativních hypotéz. Tomu výkladu odpovídá i ustanovení § 33 patentu, činící trestným držení současně takového množství zbraní, které neodpovídá potřebě a okolnostem osoby a vzbuzuje podezření. Za tento čin stanovil patent trest tří měsíců až jednoho roku.

Úprava by mohla dojít obrození v současnosti, pokud by neobsahovala takto široké vymezení pomocí neurčitých právních pojmů. V posledních měsících bylo zdůrazňováno především právo držet zbraň za účelem ochrany života, zdraví a majetku, případně sportovních či loveckých účelů.¹³

Ustanovení § 14 opakuje, že obecné právo vlastnit, náležející každému, nezahrnuje v sobě bez dalšího právo zbraň nosit. Úprava ustanovení § 15 nesla v sobě ještě feudální zátěž. Vztahovala se totiž vedle osob, jejichž oprávnění nosit zbraň vyplývá, z jejichž služebních úkolů a povolání, i na soukromé služebnictvo, k jehož uniformě byla obyčejně zbraň nošena. Úprava ale také respektovala obyčej civilních osob a civilních pocestných zbraň nosit podle dosavadního způsobu. Toto ustanovení je však třeba vykládat spolu s širokým vymezením zbraní obsaženým v patentu, které odpovídá spíše současnému ustanovení § 118 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen trestní zákoník) nežli vymezení v platném zákonu o střelných zbraních a střelivu. Osoby, na které se nevztahovala některá z výjimek ustanovení § 14, musely k legálnímu nošení zbraně nejprve získat zbrojní pas. Zákon zakazoval vydat zbrojní pas osobám *podezřelým*. Platnost pasu byla omezena na určité jednotky zbraní, osobu, účel a čas. Zbrojní pas byl stejně jako dnes nepřevoditelný. Kdo měl zbraň u sebe, měl i

¹³ Lze si tak představit úpravu, která by zakazovala vlastnictví více než 2 krátkých palných zbraní kategorie B držitelům zbrojního průkazu kategorie E nebo více než 3 nebo 5 loveckých či sportovních zbraní držitelům zbrojního průkazu kategorií C a B. Vůle vlastnit zbraň k ochraně života, zdraví a majetku může jen stěží zahrnovat vlastnictví více než 2 zbraní. Krádež těchto zbraní nebo vloupání do obydlí, při němž by byl vlastník zbraní překvapen a přemožen, představuje násobnou bezpečnostní hrozbu pro vlastníka i společnost.

povinnost mít u sebe zbrojní pas a na výzvu policejního orgánu se jím prokázat.

Částka IV. Patentu, ustanovení § 28 až 41 obsahovala ustanovení trestní. Patent obsahoval skutkové podstaty nedovoleného zhotovování zbraně, nedovoleného obchodu, důchodkového přestupku (přestupek na úseku nepřímých daní), nedovoleného držení, držení nepřiměřeného množství zbraní, přestupků živnostníků, nedovoleného nabytí a nepředložení zbrojního pasu.¹⁴

Částka V. patentu, ustanovení § 41 až 49 obsahovala tzv. obecná ustanovení. Dle ustanovení § 41 bylo možné odejmout povolení držet a nosit zbraň osobě, která spáchala některý z činů popsanych v částce IV. Tento následek tedy nenastával ze zákona, ale byl věcí správního uvážení. V rozhodovací pravomoci místodržícího bylo omezit nebo zcela odebrat povolení vlastnit a nosit zbraň v jistých místech nebo jistým osobám, žádala-li si to veřejná bezpečnost.

Patent zůstal v platnosti bezmála sto let. Významný dodatek v období první Československé republiky přinesl zákon na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. Zákon zavedl několik skutkových podstat trestných činů souvisejících se zbraněmi. Mezi nimi byly příprava úkladů a nedovolené ozbrojování. Další tři dodatky se zabývaly úpravou samotné střelby, střeliva a obchodem se starými nábojnicemi.¹⁵

Z hlediska současných nároků na správní právo se jednalo o právní předpis, který dával průchod dobové nerovnosti občanů před zákonem. Předpis obsahoval celou řadu neurčitých právních pojmů. Například *podezřelé osobě* nebylo možno vydat zbrojní průkaz. Zneužitelnost si lze bohužel představit. Mohlo tak být zamezeno nošení zbraně osobám sociálně znevýhodněným či s odlišnými pokrokovými názory. Možnost správního uvážení, např. upuštění od zabránění zbraně nebo přeměna trestu na peněžitou pokutu, jsou rovněž široké. Chybí zde jakékoli, byť neurčitě vyjádřené podmínky. To vytváří další prostor pro potenciální nerovný postup. Vyzdvihování tohoto předpisu je pochopitelné potud, že patent skutečně umožňoval vlastnictví střelných zbraní každému. Vzor pro současnou právní úpravu však může představovat pouze velmi omezeně.

¹⁴ Za některá zákonem předvídaná jednání bylo možné uložit trest vězení až do jednoho roku a jednalo se tak z dnešního pohledu o ustanovení trestního práva.

¹⁵Liška, Přemysl. Teryngel, Jiří. *Zbraně, střelivo, právo*, Orac, 2000. s. 11.

1.4 Zbrojní zákon z roku 1938

Účelem následujících podkapitol je zhodnotit, zda se nedemokratické režimy dvacátého století vyznačovaly omezováním práva vlastnit a držet zbraně a zda snad existuje podobnost mezi touto historickou právní úpravou a návrhem Evropské komise jak bývá ostrými kritiky regulace podsouváno.

Zákon byl vydán ve Sbírce zákonů pod číslem 81/1938, nikdy však nenabyl účinnosti.¹⁶ Hlava první zákona, ustanovení 1 až 3 definovala, předmět právní úpravy. Ustanovení se vztahovala na zbraně sečné, bodné, úderné a střelné, nástroje, které byly vyrobeny, aby jich bylo použito jako zbraně, bojové chemické látky, výbušniny a střelivo. Pro všechny tyto skupiny používal zákon nadřazeného pojmu zbraně, který zahrnoval i součástky potřebné k jejich používání. Pojem zbraně byl tedy definován širěji než v platném zákonu o zbraních a střelivu. Ustanovení § 3 počítalo mezi *zvláště nebezpečné* zbraně vojenské, zákeřné, výbušné přístroje a zbraně, jejichž původní podoba byla změněna za účelem ranivého účinku, a střelivo s třaskavou střelou.

Ustanovení hlavy druhé § 4 až 11, předpisy o zbraních a střelivu, omezovala výrobu a opravu zbraní jen na oprávněné živnostníky v rámci stálých provozoven. Výjimku tvořilo přebíjení nábojů do lovecké zbraně pro vlastní potřebu. Výrobci měli povinnost vést a na výzvu předložit okresnímu úřadu záznamy o vyrobených, prodaných a naskladněných zbraních. Stejná povinnost platila i pro obchodníky se zbraněmi. Záznamy povinně obsahovaly množství, druh, den prodeje a jméno, bydliště a údaje obsažené na zbrojním průkazu nabyvatele. Zákon rozlišoval mezi držením a nošením zbraně. Dle ustanovení § 6 náleželo obecné právo držet zbraň každé fyzické osobě. V množství převyšujícím osobní potřebu bylo možno držet zbraně pouze na základě povolení okresního úřadu. Takové povolení bylo vydáváno na dobu 5 let osobě starší 18 let, u níž nevytvářela obava ze zneužití. V povolení byly vyznačeny zbraně a střelivo, na které se vztahovalo. Právo držet zbraň znamenalo právo mít zbraň v příbytku nebo v ohrazeném prostoru.

Právo nosit zbraň upravovalo ustanovení § 7 zákona. Nosit zbraň směl pouze držitel zbrojního pasu, starší 18 let, nevzbuzující obavy ze zneužití. Oprávnění nosit

¹⁶Liška, Přemysl. Teryngel, Jiří. *Zbraně, střelivo, právo*, Orac, 2000. s. 17.

zbraň bylo také omezeno na množství nepřevyšující osobní potřebu.¹⁷ Zvláště byl upraven převod zbraní mezi živými, získání zbraně z pozůstalosti a zasílání zbraní.

Hlava třetí zákona ustanovení §12 až § 18 stanovovala v zrcadlovém uspořádání odlišné postavení zvláště nebezpečných zbraní. K výrobě a obchodu bylo potřeba zvláštního povolení udělovaného Ministerstvem vnitra v dohodě s Ministerstvem národní obrany a Ministerstvem průmyslu, obchodu a živností. Povolení pro držení zbraně, povolení pro nošení zbraně a povolení pro nákup či jiný převod zbraně mezi živými, byla vydávána zemským úřadem po dohodě s vojenskou správou. Povolení pro cestování se zvláště nebezpečnou zbraní na území Československé republiky vydával zastupitelský úřad po dohodě s Ministerstvem vnitra případně Ministerstvem národní obrany.

Ustanovení hlavy čtvrté stanovily výjimky z působnosti zákona, týkající se osob ve službě státu, územních samosprávných celků a vydržovatelů podniků důležitých pro obranu státu, diplomatických osob a konzulů z povolání, vojenských osob, příslušníků četnictva a příslušníků policejních strážních sborů. Věcné výjimky se týkaly brokového střeliva, jež nepodléhalo evidenční povinnosti, a historických zbraní, na něž se nevztahovala omezení držení, převodu a zasílání zbraní. Vymezení historických zbraní však chybělo.

Z hlediska teorie správního práva je zajímavé ustanovení § 26 zákona, které stanoví, že příslušné úřady rozhodují o povoleních dle tohoto zákona podle volného uvážení. Takto neomezená diskrece, bez napojení na jasné podmínky jejího uplatnění, by dnes neodpovídala podmínkám právního státu. Rozhodující úřad mohl rovněž odejmout povolení, které dříve vydal či potvrdil, vznikla-li obava z možného zneužití zbraní či žádal-li tak důležitý veřejný zájem.

Dozor nad dodržováním zákona svěřovalo ustanovení § 28 okresnímu úřadu, který musel při své činnosti šetřit svobody osobní, domovní a listovního tajemství. Za účelem dozoru mohly úřední osoby vstoupit a kontrolovat místnosti, v nichž byly zbraně a střelivo vyráběny, uschovány, uloženy nebo s nimi probíhal obchod. Odstavec třetí svěřoval okresnímu úřadu zvláštní pravomoc provádět kontrolu obytných, a jiných místností, za účelem zajištění zbraní uvnitř se nacházejících. Okresní úřad mohl do obytných místností vstupovat, měl-li podezření, že se v obvodě okresního úřadu nachází

¹⁷ Ustanovení § 8 upravovalo zvláštní povolovací režim pro osoby, které se chystaly přijet do Československé republiky se zbraní.

více zbraní, než odpovídá vydaným povolením.

Další velmi širokou pravomoc okresních a zemských úřadů stanovilo ustanovení § 30. Tyto úřady mohly nařídit hlášení nebo odevzdání všech zbraní a případně i zakázat jejich nošení či držení vůbec v zájmu zachování nebo obnovení veřejného pořádku, klidu či bezpečnosti nebo žádal-li tak jiný důležitý veřejný zájem.

Hlava pátá zákona ustanovení § 32 až 34 byla nazvána ustanovení trestní. Zákon obsahoval skutkovou podstatu nedovolené výroby nebo obchodu zvláště nebezpečnými zbraněmi či střelivem, při čemž za toto jednání bylo možno uložit až 6 měsíců tuhého vězení. Šest měsíců ve vězení mohl soud uložit také za nedovolené držení, nošení či opatření zbraně a za porušení záznamové povinnosti dle ustanovení § 5 zákona. Vedle trestu odnětí svobody mohl být uložen peněžitý trest až 20 tis. Kčs a propadnutí zbraně. V případě jiného porušení zákona bylo lze uložit pokutu do 10 tis. Kčs, trest odnětí svobody v trvání do 4 týdnů a propadnutí zbraně. Jednalo se o tzv. správní přestupky. Ustanovení § 34 obsahovalo zvláštní případ okolností vylučujících protiprávnost. Trestní odpovědnost nevznikla u osoby, která u sebe měla zbraň bez předepsaného povolení ve chvíli bezprostředně hrozícího nebezpečí pouze k jeho odvrácení. Stejně tak byla beztrestnou osoba, která ve lhůtě odevzdala zbraň, jejíž držení zakázal zemský nebo okresní úřad.

1.5 Nařízení o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava

Nařízení říšského protektora Konstantina von Neuratha o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava ze dne 1. srpna 1939¹⁸ (dále jen nařízení) bylo vydáno na základě zmocnění obsaženém ve Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939¹⁹ (dále jen výnos). Výnos v ustanovení článku XI. stanovil, že Říše může vydávat právní předpisy s platností pro Protektorát, pokud tak vyžaduje společný zájem. Na území protektorátu zastupoval dle ustanovení prvního odstavce Nařízení k Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava

¹⁸ Nařízení říšského protektora Konstantina von Neuratha o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava ze dne 1. srpna 1939 [online]. Právní systém ASPI. [citováno 22. 8. 2017].

¹⁹ Výnos Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 [online]. Právní systém ASPI. [citováno 22. 8. 2017].

ze dne 22. 3. 1939²⁰ říšský protektor. Jak bylo popsáno výše, Zbrojní zákon z roku 1938 nabyl platnosti, avšak nikdy nevešel v účinnost. Dle ustanovení článku XII. Výnosu dále platilo právo platné (účinné), pokud neodporovalo smyslu převzetí ochrany Říší a nestanovilo-li nařízení jinak. V oblasti zbraní a střeliva setrval v účinnosti Zbrojní patent ze dne 24. října 1852.

Dle ustanovení § 1 nařízení platily za zbraně ve smyslu nařízení zbraně střelné palné či plynové, ale také předměty sečné a úderné určené k způsobení zranění. Tehdejší pojetí skladiště zbraní lze označit současným pojmoslovím za věc hromadnou. Jednalo se buď o pět a více zbraní, 50 nábojů nebo 2 kg třaskaviny.

Ustanovení § 2 nařízení ukládalo odevzdat veškeré zbraně, části zbraní, zbrojní listy, třaskaviny a munici na území Protektorátu Čechy a Morava příslušnému oberlandratu. Ustanovení § 2, odstavec 2 zakládalo odpovědnost majitelů nemovitostí, že v obvodu jejich majetku se nebudou nalézat žádné z těchto předmětů. Vyjimky z povinnosti odevzdat zbraně dle ustanovení § 3 se vztahovaly na některé německé právnické osoby. Jmenovitě německá branná moc a policie, SS pohotovostní sbor a svazy Totenkopf, bezpečnostní služba říšského vedoucího SS. Z fyzických osob se vyjimky vztahovaly na říšské příslušníky vybavené řádným zbrojním lístkem, úředním výkazem nebo platným zbrojním pasem dle protektorátního práva. Dále se vztahovaly na důstojníky, úředníky a osoby ve službě, pokud jejich povinnost nosit zbraň vyplývala ze zákona. Lovecké zbraně do pěti kusů a padesáti nábojů podléhaly vlastní výjimce, pokud držitel měl platný zbrojní pas a honební lístek, nad tento limit musely však být rovněž odevzdány. Z povinnosti odevzdat zbraně byly věcně vyňaty i zbraně neupotřebitelné, poplašné, malokaliberní pušky a terčové pistole do ráže 6 mm, muzejní a upomínkové.

Veškerá v té době platná povolení, schválení a potvrzení pozbývala dle ustanovení § 5 nařízení platnosti uplynutím posledního prosince roku 1939 a musela být případně znovu udělena. O opětovném udělení povolení držet a nosit zbraň rozhodoval dle ustanovení § 4 odst. 1 nařízení příslušný říšský úřad. Tím byl oberlandrat. Nesplnění povinnosti odevzdat zbraně bylo kriminalizováno ustanovením § 7 nařízení, které ukládalo za úmyslné jednání až 5 let kázně, za nedbalostní vězení do jednoho roku a pokutu. Za nedovolené udržování skladiště zbraní, kterým bylo i vlastnictví více než

²⁰ Nařízení k Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 22. 3. 1939. [online]. Právní systém ASPI. [citováno 22. 8. 2017].

pěti zbraní, hrozil trest smrti. Tomu, kdo se o skladišti zbraní dozvěděl a neoznámil je, hrozilo ustanovení § 7 písm. e) káznici do pěti let. Příslušnými k vyšetřování i rozhodování byly německé soudy. Účinnost nařízení spadala na den jeho vyhlášení.

1.6 Zákon o zbraních a střelivu č. 62/1949 Sb.

Právní úprava doznala proti Císařskému patentu č. 223 ř.z. zásadní změnu pojetí. Samo držení zbraně podmiňovalo ustanovení § 2 zákona povolením okresního národního výboru zvaným zbrojní list. Dále pak zbraně sečné, bodné a úderné byly z režimu povolování vyňaty a jejich režim se rozešel s režimem zbraní palných. Okresní národní výbor vydával rovněž povolení k nošení zbraně zvané zbrojní pas.²¹ K vydání zbrojního pasu bylo třeba prokázat potřebu zbraň nosit. Překážkou k vydání zbrojního pasu i zbrojního listu byla obava ze zneužití. Ustanovení § 8 upravovalo zvláštní povolovací režim pro osoby, které se chystaly přijet do Československé republiky se zbraní.

Mezi nedovolené zbraně ustanovení § 5 zákona řadilo zbraně zákeřné, snadno utajitelné, upravené ke způsobení těžšího zranění a výbušná zařízení. Nedovolenými byly i náboje s třaskavou střelou a náboje upravené ke způsobení nebezpečnějšího zranění. Všechny tyto kategorie bylo možno vyrábět, opravovat, prodávat, zcizovat, nabývat, držet nebo nosit pouze na základě výjimky udělené krajským národním výborem z důvodu hodného zvláštního zřetele.

Vydávání povolení nadále probíhalo v režimu volného uvážení. K odnětí povolení mohlo dodatečně dojít na základě obavy ze zneužití nebo z důvodu obecného zájmu. Dozor nad dodržováním předpisů byl svěřen okresnímu národnímu výboru, který mohl kdykoli provést kontrolu místností, v nichž byly zbraně uloženy nebo uschovány u výrobců, obchodníků či provozovatelů střelnic. Dozor nad výrobou vojenských zbraní a střeliva prováděly orgány vojenské správy. Na základě podezření, že se v obvodu okresního národního výboru nachází více zbraní než by odpovídalo vydaným povolením nebo v případě podezření, že došlo k hrubým porušením ustanovení tohoto zákona při

²¹ Ustanovení § 8 upravovalo zvláštní povolovací režim pro osoby, které se chystaly přijet do Československé republiky se zbraní.

opravě zbraní, mohl okresní národní výbor provést prohlídku i obytných a jiných místností. Při prohlídkách měl dle zákona šetřit svobodu domovní, osobní a listovní tajemství.

Nově zákon zavedl instituty předběžného zabavení a zadržení. Předběžně zadržet zbraň bylo v pravomoci příslušníka Sboru národní bezpečnosti nebo jiného orgánu veřejné stráže, jestliže se ten, kdo měl zbraň u sebe se nebyl schopen prokázat předepsaným povolením. K předběžnému zadržení byly povinny osoby oprávněné k opravě zbraní, pakli-že se osoba, která přinesla zbraň k opravě, nebyla prokázala příslušným povolením k držení zbraně.

Mimořádné opatření zakládající povinnost k hlášení či odevzdání zbraní dle ustanovení § 19 v podstatě kopírovalo úpravu z roku 1938. Velmi obdobná byla i ustanovení o beztrestnosti v tomto zákoně. Ustanovení o soudně trestných činech a správních přestupcích rovněž nebyla nikterak zpolitizována. Samotná právní úprava tedy nesla prozatím spíše méně politické zátěže. Jak vyplývá z dobové literatury, zejména v tuhých 50. letech bylo bohatší vesnické obyvatelstvo, bývalí sedláci, namnoze odzbrojováno. Nebylo k tomu využíváno přímých zákonodárných prostředků, ale spíše stíhání těchto osob za rozličné trestné činy, což založilo jejich nespolehlivost a obavu ze zneužití ve smyslu zákona o zbraních.

1.7 Zákon č. 147/1983 o zbraních a střelivu

Tento zákon je významný z hlediska sledování vlivu dobové ideologie na právní úpravu zbraní a střeliva. Ustanovení § 1 nazvané *účel zákona* obsahuje v podstatě preambuli podávající ideologická východiska k výkladu jednotlivých ustanovení. Účelem zákona bylo stanovit takové podmínky pro držení a nošení zbraní, aby jich nemohlo být zneužito proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení, životu a zdraví občanů, majetku a veřejnému pořádku. U předešlých právních předpisů jsme zaznamenaly nebezpečí výkladu ustanovení vedoucí k nerovnému postavení osob pro nedostatečné stanovení podmínek užití správního uvážení. U zákona z roku 1983 nacházíme jasný zákonný základ pro odlišný přístup v obdobných případech na základě ideologických a politických hledisek.

Zákon stanovil, že povolovacímu řízení a evidenční povinnosti podléhají zbraně kulové, lovecké brokové, vojenské, historické, poplašné, startovací, dále jiné expanzní přístroje a zařízení a součásti zbraní a střelivo a jednotlivé součásti potřebné k jeho výrobě.

Kladně lze hodnotit úpravu ustanovení § 3 zákona, které založilo povinnost každého, kdo byl oprávněn zbraně držet a nosit, dbát zvýšené opatrnosti při zacházení s nimi, zabezpečit je proti zneužití a případnou ztrátu či odcizení zbraně neprodleně ohlásit nejbližšímu útvaru Sboru národní bezpečnosti. Zákon volil jiné uspořádání než předešlá i současná právní úprava. Jednotlivé hlavy části první obsahovaly zvláštní úpravu pro kategorie zbraní. Hlava první upravovala zbraně kulové, hlava druhá lovecké brokové zbraně, hlava třetí vojenské zbraně, hlava čtvrtá historické zbraně, hlava pátá poplašné, startovací a jiné expanzní přístroje a zařízení, hlava šestá nedovolené zbraně, hlava sedmá součásti zbraní. Poslední hlava části první se zabývala znehodnocováním zbraní, což byla úprava do té doby chybějící. Zákon zavedl drtivou většinu zákonných definic všech shora vyjmenovaných kategorií zbraní, které jsou dodnes používány.

Za kulovou zbraň ustanovení § 4 zákona rozumělo zbraň určenou pro civilní účely, a to palnou, plynovou, speciální či kombinovanou. Povolení držení a nošení kulové zbraně, zvané již zbrojní průkaz, vydávala okresní správa Sboru národní bezpečnosti. Podmínkami byl věk 18 let, občanská bezúhonnost, fyzická, duševní a odborná způsobilost k používání kulové zbraně. Dále zákon vyžadoval, aby sama osoba žadatele o vydání zbrojního průkazu skýtala záruku, že zbraně nebude zneužito. Zákon stanovoval uzavřený výčet účelů pro něž bylo možné zbrojní průkaz vydat. Byly to lov, sportovní účely, používání zbraně v souvislosti s výkonem povolání nebo zaměstnání a ochrana osoby nebo majetku v případech hodných zvláštního zřetele.

Dále zákon upravoval hromadné a individuální povolení k držení zbraní. Hromadné povolení vydávala okresní správa Sboru národní bezpečnosti k ochraně majetku, bezpečnosti pověřených pracovníků, k branným, výukovým, sportovním a loveckým účelům nebo v jiných případech hodných zvláštního zřetele. Pro fyzické osoby však platil postup dle ustanovení § 11 zákona, který nabytí, předání do užívání i zapůjčení zbraně podmiňoval vydáním dalšího povolení okresní správy Sboru národní bezpečnosti. Zvláštní úpravu mělo nabytí zbraně z dědictví. Pro plynové kulové zbraně,

v nichž pohybová energie dosahovala nejvýše 10 J, platila rovněž výjimka z výše uvedeného režimu.²²

Orgánem dozoru podle zákona byl Sbor národní bezpečnosti, u loveckých brokových zbraní národní výbory. Oprávnění orgánů dozoru nevybočovala významně z mezí předchozí právní úpravy. Odstavec 2 ustanovení § 51 obsahoval neurčité zmocnění orgánů dozoru odebrat a zajistit zbraň v případě, že jí kdo držel bez příslušného povolení.

Zákon z roku 1983 je poslední z řady předpisů upravujících držení zbraní na území Československa před rokem 1989. Lze uzavřít, že obecně režimy se zásadními demokratickými nedostatky prokázaly tendenci omezovat držení zbraní. V československých podmínkách došlo nejprve k recepci liberální koncepce patentu z roku 1852, tedy obecného práva bezúhonného občana k držení zbraně. Následoval přechod k režimu povolovacímu a nenárokovému. Na druhou stranu předpis z roku 1983 obsahuje celou řadu moderních definic, pamatuje na širokou škálu životních situací a nelze říci, že tak jak je zákon psán, poskytuje širší pole pro diskriminaci než např. návrh zákona z roku 1938.

²² Zákon upravoval nález zbraně a střeliva, postup při skončení platnosti povolení k držení a nošení zbraní, postup při úmrtí držitele zbraní a střeliva, podmínky cvičné střelby a střelby z historických zbraní, odevzdání zbraně do úschovy. Zákon také zakládal pravomoci úřadu pro normalizaci a měření.

Samotný fakt, že do zákona byla vložena výše zmíněná preambule, považuji za módní doplněk socialistického zákonodárství. Je zřejmé, že v osmdesátých letech již ke stupňování útisku oproti padesátým letům nedocházelo, spíše naopak. Proto mám za to, že aplikace předpisů zakládající nerovnost byla spíše věcí výkladu pojmu bezúhonnosti či „záruky, že zbraně nebude zneužito“. V literatuře se však uvádí, že vydání zbrojního průkazu bylo často odepřeno na základě neurčitého odůvodnění veřejným zájmem, jehož formulace byla plně v pravomoci SNB. Rozhodování probíhalo v rámci správního řízení, odvolání však bylo zřídkakdy úspěšné vzhledem k neurčitému stanovení podmínek správního uvážení. Obdobné kolečko nesnázi pak čekalo držitele zbrojního průkazu při žádosti o povolení k opatření zbraně, o němž opět rozhodoval SNB pro každou zbraň samostatně.²³

1.8 Shrnutí kapitoly první

Lze shrnout, že jak protektorátní tak socialistická úprava držení střelných zbraní naplňuje populární předpoklad, že nedemokratické režimy se obávají zbraní v rukou ovládaného obyvatelstva a toto se snaží odzbrojovat i pomocí právního řádu.

²³Liška, Přemysl. Teryngel, Jiří. *Zbraně, střelivo, právo*, Orac, 2000. s. 40.

2 Stav diskuze ve veřejném prostoru

Účelem kapitoly je přiblížit čtenáři společenskou debatu ohledně právní úpravy zbraní a střeliva. Následně dojde k vyjádření klíčového ideologického hlediska hodnocení právní úpravy zbraní a střeliva.

2.1 Nedostatek faktických základů

Současná debata ve veřejném prostoru trpí nedostatkem faktických základů. V případech, kdy se podaří do diskuze vtáhnout jasně vykladatelný výstup empirického výzkumu, je tento výsledek často zpochybněn odkazem na politické zadání výzkumu, financování, osobní zkušenost a ideologické přesvědčení badatelů. Výsledkem takového počínání je, že účastníci debaty se nedokáží v žádný okamžik shodnout na dvou základních třídách – sice, které z uvedených informací patří do pole faktů a které do pole hodnot.²⁴

Václav Bělohradský v rámci svých osvětových přednášek shrnuje výsledky empirického zkoumání veřejné debaty a vystihuje podstatu pojmu postfaktická doba. Současná diskuze je naprosto učebnicovým příkladem postfaktického sváření. Nemůže tak v jejím rámci nikdy dojít k obecně přijímanému výsledku. Zpřísněná úprava zbraní bude buďto vnucena dále se odcizujícími se intelektuály nebo dojde k udusání regulačního úsilí bez ohledu na jeho rozumnost pomocí argumentů založených na hodnotách, emocích a identitárním cítění většiny.

Důvodem je, že v internetu, veřejném prostoru vysokého významu, lze v každý moment najít tzv. alternativní fakta. Současně lze navenek převrátit fakta v hodnoty a naopak. Odpůrci další zbraňové regulace tak budou výsledky sociologického bádání přehlížet a současně představovat celou řadu svých legitimních hodnotových hledisek

²⁴Bělohradský, Václav. *Vzít věk postpravd vážně* [online]. Institut pro politiku a společnost. [citováno 28. 7. 2017].

jako fakta. Příkladem druhého jevu budiž vášnivě přijetí dějinné zkušenosti Spojených států amerických, které bez dalšího zpracování má pro poměry České republiky pouze omezenou výpovědní hodnotu. Přesto je regulační snaha vykládána jako autoritativní až totalitární snaha o odzbrojení národa, jehož odcizené elity se *pochopitelně lidu obávají*. Tento výklad je za přispění citátů velikánů americké žurnalistiky a politiky postaven do pozice faktu.

Americká populace nejprve v 18. století měla důvody obávat se centrální moci a v 19. století byla zatížena otřesnou zkušeností občanské války. I když pomíneme politickou rovinu, bylo na většině území amerického světadílu držení zbraně naprostou nezbytností²⁵ pro nespoutanost a nebezpečnost přírody a obrovské vzdálenosti mezi lidskými sídlišti.

Doktrína práva občana na odpor a její projevy v zákonodárství nejsou předmětem této práce. Osobně nejsem odpůrcem této doktríny a považuji ji za přirozený otisk ideálu společenské smlouvy do zákonodárství demokratického státu. Vmísit však hlediska práva na odpor vůči vlastnímu státu a vládě do diskuze o právní úpravě držení a nošení zbraní považuji za nevhodné. Právní úprava v zákoně o zbraních a střelivu by měla odrážet rozumný bezpečnostní kompromis mezi každodenními nebezpečími s držením zbraní spojenými a právem občana podniknout dle svého uvážení kroky ke zvýšení vlastní bezpečnosti či pocitu bezpečnosti. Současně je nemyslitelné, že by občané ke svojí obraně pro každodenní nošení mohli nosit ze střelných zbraní cokoli jiného než revolver či samonabíjecí pistoli. V případě pistole pak lze jen s obtížemi obhájit taktickou výhodu zásobníku schopného pojmout více než 20 nábojů v případě jednání v nutné obraně či krajní nouzi.

Hodnotová a legislativně technická kritika regulace je tímto znehodnocována a problém činěn nepřehledným. Řada argumentů, která zaznívá v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, by byla zcela legitimním příspěvkem do diskuze, pokud by zákon o zbraních a střelivu měl kvalitu zákona provádějícího ústavní právo občanů na ozbrojený odpor proti moci odstraňující demokratické uspořádání. V České republice však tento zákon takovou vlastnost nemá

V právním řádu České republiky je právo na odpor s ohledem na

²⁵ Vávra, Libor. *Zbraň lidem, nebo státu?* [online]. Právní prostor. [citováno 24. 10. 2017].

přirozenoprávní koncepci Listiny základních práv a svobod potvrzeno v článku 23. Článek 23 Listiny deklaruje právo občanů *postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny.*²⁶ Moderní popisné vymezení práva na odpor poskytl prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., Dsc., když píše, že *„odpor může směřovat proti vnějšímu, jakož i proti vnitřnímu ohrožení politického společenství, proti vnitřnímu utlačovateli nebo proti instrukcím cizí vítězné moci, může být násilný resp. nenásilný, pasivní, nebo aktivní. Formy odporu sahají od atentátu po sabotáž, od občanské neposlušnosti po abdikaci ministrů nebo úředníků“.*²⁷ Z textu právního předpisu ani poskytnuté definice dle mého názoru nelze dovozovat právo občanů vlastnit a držet zbraně vojenských vlastností v době, kdy hypotéza této právní normy není naplněna, tedy demokratický řád lidských práv a základních svobod není odstraňován a činnost orgánů a účinné použití zákonných prostředků nejsou znemožněny.

Jak částečně vyplývá z podaného historického exkurzu, ale i zkušenosti jiných národů násilné totalitární režimy se cílevědomě snaží odzbrojit veřejnost a ponechat zbraně pouze v rukou v režimu angažovaných bezpečnostních složek. Tento je typickou marginální pravdou. Její pravdivost nelze vyvrátit, ovšem nebylo by správné připisovat jakoukoli omezující snahu v oblasti zbraní a střeliva obavě diktátorské oligarchie z vyzbrojených občanů. Tato marginální pravda představuje neustávající tlak na odůvodnění jakéhokoli omezení, neboť zvedá oprávněnou otázku *„proč tedy regulace, pokud pohnutkou obavy z občanů?“*. Je tak užitečným nástrojem hodnocení regulace.

2.2 Shrnutí kapitoly druhé

V rámci této kapitoly jsem došel k ospravedlnění hodnotové složky jedné ze základních otázek, sice zda jsou navrhované změny právních předpisů legitimní reakcí na nejnovější bezpečnostní rizika. Hodnota svobody a práva nosit zbraň nemůže ustoupit věcnému hledisku rozeznání nenulových rizik s držením zbraně spojených.

²⁶ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

²⁷Kysela, Jan. *Právo na odpor a občanskou neposlušnost*. 1. vyd. Třebíč : Akcent, s. r. o., 2001. 120 s.

Takto bezvýhradným přístupem bychom mohli bez dalšího zakázat požívání alkoholu, cukru, živočišných produktů, kouření cigaret, používání plastových obalů a spalování fosilních paliv. Ve všech případech poskytuje věda přesvědčivé závěry o jejich škodlivosti pro jedince i společnost. Zákonodárce se také nenachází v čase nula a musí další omezení ospravedlnit hmatatelnou změnou okolností, vznikem nových hrozeb či dosaženou úrovní vědeckého poznání. Jinak se vystavuje nebezpečí, že podstatná část společnosti uvidí v omezení libovůli ba dokonce projev tyranovy obavy z ozbrojených občanů.

3 Představení společenských východisek hodnocení právní úpravy

Považuji za nezbytné vycházet při hodnocení možných změn z posledních výsledků vědecké práce. Z hlediska sběru příslušných údajů a jejich výkladu jsou nejpovolanějšími odborníky sociologové. Na prvním místě proto budu vycházet z výsledků nezávislého bádání českých sociologů, kteří jsou nejlépe schopni vzhledem ke znalosti našich národních podmínek otázky držení zbraní věcně popsat. Na druhém místě budu vycházet z výsledku vědecké práce zadané Evropskou komisí, kterým je *Hodnocení zbraňové směrnice*. Zejména pak příloh tohoto dokumentu z roku 2014.

Na fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy byla roku 2016 zpracována absolventská práce *Politika legálně držných zbraní v České republice*, jejímž autorem je Pavel Chrastil.²⁸ Práce má veliký osvětový potenciál, neboť Chrastil srozumitelně a uvěřitelně rozebírá pohnutky vedoucí k pořízení zbraně na úrovni celospolečenské i jednotlivců.

Starší americký výzkum z roku 2010 přišel s velmi zásadním zjištěním: z hlediska statistických údajů je ochranný význam držení zbraně v domácnosti zastíněn hrozbami s tím spojenými. Dokonce bylo zjištěno, že zbraní bylo častěji použito proti domácím osobám než proti útočníkům.²⁹ Přijmeme-li tento výstup, zbývá jako odůvodnění pro zachování práva držet zbraň svoboda jednotlivce a právo volit si prostředky své ochrany všech zákona dbalých občanů. V rámci tohoto přístupu je pak zcela namístě snažit se předjímat a zmenšovat četnost a důsledky selhání držitelů palných zbraní. Neboť i drobné pochybení může vést ke smrtelnému následku. Z hlediska antropologického hodnotil chování člověka se zbraní Konrád Lorenz ve své knize *Tak zvané zlo*. V knize dochází k závěru, že člověk se zbraní je obzvláště nebezpečný, neboť po převážnou část vývoje lidského rodu byl vybaven velmi

²⁸Chrastil, Jan. *Politika legálně držných zbraní v ČR*. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, Institut sociologických studií, katedra veřejné a sociální politiky. 2016.

²⁹HAMDY, Ronald. *Guns and Safety*. *Southern Medical Journal* [online]. 2010, roč. 103, č. 2. s103. [citováno 19. 7. 2017].

nedostatečně k působení zranění či usmrcování příslušníků svého rodu. Člověk je všežravcem, nemá vyvinuté zuby, drápy ani jiná smrtící ústrojí v přírodě známá. Proto v sobě nemá ani přirozené zábrany, které by mu zamezily v zabíjení příslušníků vlastního rodu. Palné zbraně, které umožňují zabít na velkou vzdálenost, navíc vyřazují i další z možných pojistek - soucit s obětí.³⁰

Selhání držitele střelné zbraně nemusí mít zničující důsledky pouze pro jiné osoby, ale i pro samotného držitele. V roce 2013 byla publikována harvardská studie, která odhalila, že úmysl spáchat sebevraždu je u většiny sebevrahů omezen na krátké období, zhruba 24 hodin. Střelné zbraně umožňují spáchat sebevraždu poměrně snadno a bez zvláštního plánování. Navíc smrtelnost pokusů o sebevraždu se zbraní je zhruba 85%. Beze zbraně činí hrozba smrtelného následku sebevraždy pouhých 5%.³¹ Přítomnost střelných zbraní v domácnosti tak umocňuje nebezpečí, že se osoba v nedobré duševní rozpoložení pokusí o sebevraždu a bude v pokusu úspěšná. V USA došlo po zavedení čekací doby na zbraně v řádu několika týdnů ke snížení počtu sebevražd o více než čtvrtinu a sebevražd se střelnou zbraní o více než polovinu.³²

Ve vědecké komunitě se vedou spory o platnost tzv. teorie dostupnosti zbraní. Dodnes nebylo přesvědčivým způsobem prokázáno, zda zvýšená přítomnost zbraní v společnosti vede ke zmnožení trestné činnosti nebo naopak pořizování zbraní je reakcí na zvýšenou trestnou činnost. Bezpečně se podařilo popsat a podložit pouze velmi zřejmý závěr, že střelné zbraně umožňují útoky tělesně slabších útočníků a útoky na větší vzdálenost. Usnadňují tak provádění loupeží. Dále bylo doloženo, že omezení vydávání zbraní opakovaně trestaným osobám a duševně nemocným vedlo ke snížení počtu zločinů s nimi spáchaných. Ke stejnému důsledku vedlo zvýšení trestních sankcí za kvalifikované skutkové podstaty trestných činů spáchaných se zbraní. Nutnost získat povolení a po určitou dobu na ně čekat vedla ke snížení počtu sebevražd.³³

Současná bezpečnostní a politická situace v Evropě podtrhuje význam práce Jiaxing Xu s názvem Etnické bezpečnostní dilema a etnické násilí. Práce byla publikována v roce 2012 před vyostřením migrační krize v Evropské unii. Tvůrkyně se

³⁰Lorenz, Konrad. *Takzvané zlo*. Překlad Alena Veselovská. Praha: Mladá fronta, 1992. 237 s.

³¹Harvard T.H. Chan School of Public Health. Means Matter Basics [online]. In: Harvard T.H. Chan School of Public Health. 2013. [citováno 22. 8. 2017].

³²Law Center to Prevent Gun Violence. Waiting Periods Policy Summary. In: *Law Center to Prevent Gun Violence: Because smart gun laws saves lives* [online]. 2015. [citováno 23. 8. 2017]

³³Kleck, Gary a E. BRITT PATTERSON. *The Impact of Gun Control and Gun Ownership Levels on Violence Rates* [online]. Journal of Quantitative Criminology . 1993, roč. 9, č. 4. [citováno 19. 9. 2017].

zaměřuje jak na obtížné bezpečnostní volby států na mezinárodní úrovni tak na úrovni vnitrostátní. Na mezinárodní úrovni jsou rozhodujícími činiteli nedorozumění, neúplné informace a chybný výklad jednání ostatních států. Na úrovni vnitrostátní může vést k propuknutí etnického násilí pocit občanů, že vláda je neschopná chránit jejich identitu a kulturu, strach o zachování tradic a blahobyt společenství, nedorozumění, ke kterým v současnosti valnou měrou přispívají senzacechtivé sdělovací prostředky, a tzv. výhoda prvního úderu. Skupiny jsou si vědomy vlastní zranitelnosti a vnímají nebezpečí prvního úderu protistrany velmi silně. Jsou proto samy vnitřně tlačeny zaútočit první.

Badatelka došla ke zjištění, že rozvoj bezpečnostního dilematu nemusí vést k násilí bezprostředně, ale že je zapotřebí určité míry zastoupení shora popsaných činitelů. Nejdůležitějším je strach.³⁴ Práce se na první pohled jeví, jakoby byla psaná o situaci v Evropské unii v letech 2015 až 2016. Přesto, že poskytuje velmi důkladné zázemí pro uchopení ve společnosti se rozvíjejícího strachu z nové vlny migrantů, nebyla práce v České republice nijak uvedena ve známost širší veřejnosti, ani na ní nebylo odkazováno v učenějších kruzích. Navenek svobodomyšlná část humanitních vzdělavců se omezuje na zaklínání se naučenými větami o lidských právech a demokracii a lvím podílem tak přispívají k jejich kvapnému vyprazdňování. Druhá část konzervativněji založených myslitelů se pak soustřeďuje na zdůrazňování neúspěšného integračního projektu ve Francii, Velké Británii a násilí páchaného ve jménu islámu. Pouze jedinkrát, z úst profesora Sokola, jsem ve veřejné debatě zaznamenal postoj, že strach z migrantů představuje zcela přirozenou odpověď na přítomnost cizích etnických a rasových prvků, jíž je třeba uchopit rozumem a nepoddávat se jí.³⁵ Zcela chybí vůle našich intelektuálů s tímto strachem pracovat a snažit se o smíření. Naopak běžný občan projevující své obavy, je stavěn do velmi nepříznivého světla a nálepkován jako rasista a bigot.

Etnické bezpečnostní dilema má velmi hmatatelný dopad na problematiku rozebíranou v této práci. V České republice se výrazným způsobem zvyšuje počet žadatelů o vydání zbrojního průkazu, přičemž většina z nich uvádí jako důvod obavu z bezpečnostních hrozeb spojených s přistěhovalectvím a projevuje vůli nosit zbraň u sebe v každodenním životě. Z výsledků výzkumu Pavla Chrástila, vyplývá, že 76 %

³⁴Xu, Jiaying. *The Ethnic Security Dilemma and Ethnic Violence: An Alternative Empirical Model and its Explanatory Power*[online]. Res Publica - Journal of Undergraduate Research . 2012, roč. 17, s. 63-85. [citováno 28. 10. 2017].

³⁵Profesor Jan Sokol. Kvůli uprchlíkům zablokovat hranice? Chovali bychom se jako komunisti, nechtěl bych tady žít [online]. Zpravodajský portál DVTV. 2017. [citováno 2. 8. 2017]

držitelů zbrojního průkazu skupiny E tvrdí, že zbraň nosí při sobě na svoji ochranu na denním pořádku, mezi žadateli projevilo tento úmysl 66 % dotázaných. Mezi dotázanými projevilo přesvědčení, že nošení zbraně v místě bydliště snižuje nebezpečí 68 % držitelů a 27 % žadatelů. Za podmínek mimo místo bydliště stejně uvedlo 90 % držitelů a 67 % žadatelů. Na otázku, jak hodnotí vývoj bezpečnostní situace v místě bydliště odpovědělo celkem 0% dotázaných, že se situace zlepšuje, že situace zůstává stejná pak 54 % dotázaných a přesvědčení, že situace se zhoršuje 46 %. Obavy a znepokojení ze současného přistěhovalectví projevilo 97 % držitelů zbrojního průkazu a 75 % žadatelů. Odhodlání chránit se před přistěhovalci za použití střelné zbraně projevilo 75 % držitelů a 44 % žadatelů o vydání zbrojního průkazu.³⁶ Pavlu Chrastilovi se tak podařilo prokázat, že strach z přistěhovalců převyšuje obavu z nebezpečí v místě jejich pobytu.

Výraznou neúměrnost také Chrastil prokázal u vnímání vlastního nebezpečí žadatelů a hodnocení nebezpečí ostatních držitelů zbraní žadateli. S tvrzením, že držitelům zbraní obecně hrozí vyšší nebezpečí smrti v důsledku sebevraždy, než útoku jiné osoby souhlasilo 53 % držitelů a 29 % žadatelů. Na otázku, zda souhlasí s tvrzením, že větší nebezpečí smrti hrozí samotným dotázaným v důsledku jiné osoby, nežli spáchání sebevraždy odpovědělo kladně 77 % držitelů a 66 % žadatelů. Chrastilovi se tak podařilo prokázat sklon držitelů i žadatelů zlehčovat nebezpečí, které jim hrozí od nich samotných. Rovněž Chrastil, zmiňuje překvapivou přízpusobivost žadatelů o vydání zbrojního průkazu oproti držitelům, zřejmě v důsledku obavy z porušení anonymity při vyhodnocování dotazníků. Sám si dovolím vyslovit domněnku, že se jedná i o tlak demokratických institucí v rámci správního řízení, především Policie České republiky, a vyšší citlivost k těmto hodnotám u žadatelů, což by byl velmi blahý jev.

Mám za to, že obavy z přetrvání vlastního etnika jsou také umocňovány nízkou porodností původních evropanů, vnímanou slabostí národních armád a omezenou svrchovaností států v mezinárodním prostoru. Lze také vést úvahy tím směrem, že politický jazyk se vyvinul do takové podoby, že v něm již ani nelze vyjadřovat národní zájmy a zájmy většinového obyvatelstva, aniž by došlo k narušení politické korektnosti. Politická reprezentace by se tím vystavila osočení ze zastávání ideologií potlačujících lidská práva. Problematikou politické korektnosti a jejího dopadu na veřejnou diskuzi se

³⁶Chrastil, Jan. *Politika legálně držných zbraní v ČR*. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, Institut sociologických studií, katedra veřejné a sociální politiky. 2016.

do hloubky zabývá kromě jiných politolog Petr Robejšek, který rovněž velmi často vyzdvihuje význam bezpečnostních otázek.³⁷ Bez provedení výzkumu za užití řádné metodologie nelze dojít k jasnému závěru, dovolím si však vyslovit přesvědčení, že v současné době dochází k rozvoji všech podmínek, které mohou vést k propuknutí etnického násilí.

Kontroverzní náhled na důsledky ozbrojenosti občanů poskytla práce Jamese Wrighta a Petera Rossiho *Ozbrojeni a považováni za nebezpečné* z roku 2008.³⁸ Výzkumníci provedli šetření mezi trestanci a zjistili následující. Čtyři pětiny trestanců uvádějí, že chytrý pachatel zjišťuje, zda je cíl útoku ozbrojen. Tři pětiny pak uvedly, že ozbrojených obětí se obávají více než policistů. Dvě pětiny pachatelů uvedly, že již měly zkušenost s ozbrojenou obětí, jedna třetina pak uvedla, že byla ozbrojenou obětí zavraždena či postřelena. Dvě pětiny dotázaných uvedly, že v minulosti od spáchání trestného činu upustily, protože uvažovaný cíl útoku byl ozbrojen. Tato data tedy významně mluví pro umožnění co nejširší skupině občanů získat střelnou zbraň. Současně však více než polovina pachatelů trestných činů uvedla, že si zbraň pořídili právě z důvodu, že se obávali zbraně v rukou obětí. Právo občana držet zbraň by však nemělo být zákonodárcem vyloučeno z obavy, že v odezvě si zbraň pořídí i pachatelé trestných činů. Pravděpodobný rozvoj ozbrojených střetů s držením střelných zbraní spojených je však třeba brát při hodnocení bezpečnosti občanů do úvahy.

Se shora uvedenou zavražďovací funkcí zbraní souvisí i jejich ochranná funkce v podobě odvrácení nebezpečí. Postavení ozbrojené oběti je velmi odlišné od oběti neozbrojené. Právní pohled, zda jednání obránce bylo v mezích nutné obrany či krajní nouze, je pouze jedním z pohledů. Odpovídá pouze na to, zda obránce je za případnou smrt či poruchu zdraví útočníka trestně odpovědný. Sled událostí a způsoby obrany, které obránce volí, jsou odlišné a všechny ostatní obměny toho, jak se mohl útok vyvíjet, už nelze zjistit. Philip Cook a Ludwig Jens publikovali na toto téma článek v žurnálu kvantitativní kriminologie v roce 1998. Došli zde k závěru, že ozbrojený občan využívá zbraň i v případech, v nichž jsou dostupné jiné účinné odpovědi na nebezpečí. Badatelé pokládají otázku, zda střelná zbraň je pomocníkem při nutné obraně, či její přítomnost spíše spoluvytváří podmínky, které již nelze řešit jinak než jednáním v nutné

³⁷Robejšek, Petr. Cílek, Václav. *Bez politické korektnosti* [online]. [citováno 24. 8. 2017].

³⁸Wright, James D a Peter H Rossi. *Armed and considered dangerous* [online]. 2 vyd. New Brunswick, [N.J.]: Aldine Transaction, 2008. 247 s. [citováno 16. 7. 2017]

obraně.³⁹

Zajímavý pohled na zbraňovou regulaci v souvislosti s morálkou a jinými kulturně podmíněnými normativními systémy necházejícími se mimo právo, přinesl článek Dana Kahana a Donalda Bramana *Více statistik, méně přesvědčování: Kulturní teorie vnímání nebezpečnosti zbraní*. Tvůrci poukazují, že jednání jednotlivců ve společnosti je často v příkrém rozporu s teorií racionální volby. Jeden občan se může věnovat adrenalinovým sportům a nebezpečným výpravám, aby tak poukázal na svoji smělost a zdatnost, a současně může být velmi zodpovědným střadatelem na důchod. Autoři dále poukazují, že hodnocení hrozeb je odvozeno od sociálních norem bez ohledu na statistická čísla. Nejvíce citliví jsou lidé na nebezpečí související s morálním vnímáním: „sprosté jednání je vnímáno jako nejvíce nebezpečné“. Občan hodnotí rizika heuristicky, odhadem, podle rychlosti s jakou mu napadnou příklady použití zbraně jako vražedného nástroje či jako prostředku k zamezení násilí.⁴⁰

V rámci kulturní teorie rizik by bylo možné postavit současný nárůst počtu žadatelů o vydání zbrojního průkazu do nového světla. V současné době dochází uvnitř hlavního proudu k obsahovému zaměření na těžkosti maskulinity, poklesu rozmnožovací schopnosti mužů v důsledku sedavého zaměstnání a nedostatku tělesných činností, nedostatečnou brannou připravenost a nedostatek praktických dovedností mužů.⁴¹⁴² Mediální tažení podnikla jak Armáda České republiky, tak krajská ředitelství Policie České republiky za účelem náboru do těchto sborů. Náborovou činnost spojily s hlubokým národním symbolismem a morálními odkazy a výzvami. Mediálně jsou také zvýrazňovány především zločiny páchané v Africe a nově i v Evropě na ženách a dětech. Velmi citlivě je vnímáno zhoršení bezpečnostní situace žen ve Švédsku a Německu. Lze se tak ptát, zda pořízení zbraně nemá pro řadu mužů a žen hlubší kulturní význam přijetí role aktéra, který se snaží býti připraven zasáhnout. Lze jít ještě o krok dál a vyslovit domněnku, že v určitých společenských kruzích se samotná nepřipravenost a nevnímání hrozeb a lhostejnost stává sprostou.

³⁹Cook, Philip. Ludwig, Jens. *Defensive gun uses: new evidence from a national survey* [online]. Journal of Quantitative Criminology, 1998, roč. 14, č. 2, s. 111-131. [citováno 16. 7. 2017].

⁴⁰Kahan, Dan M. a Donald Braman. *More statistics, less persuasion: A cultural theory of gun-risk perceptions* [online]. University of Pennsylvania Law Review. Philadelphia: University of Pennsylvania Law School, 2003, roč. 151, č. 4, s. 1291-1327. [citováno 16. 7. 2017].

⁴¹Moss, Chris. Muži a chlapci jsou v krizi a na vině je technologie [online]. The Telegraph. 2015. [citováno 14. 7. 2017].

⁴²Zimbardo, Philip. *Pád mužů* [online]. Platforma Ted Talks. [citováno 19. 8. 2017].

Nedokonalým vnímáním hrozeb a odchylkou od teorie racionální volby se zabývá i práce Richarda Thalera a Casse Sunsteina *Šťouchnutí: jak postrčit lidi k lepšímu rozhodování o zdraví, majetku a štěstí*. Badatelé zdůrazňují podstatný rozdíl mezi homo economicus a skutečným člověkem. Homo sapiens sapiens nemá v čase rozhodování dokonalé smysly, paměť, logický aparát ani všechny dostupné informace. Lidé tak využívají především přibližných pravidel a heuristiky, neboť nemají čas na podrobný rozbor.

Vzhledem k četnosti případů, které vyžadují významná rozhodnutí, mají lidé také snahu lpět na statu quo. Například poté co jednou uzavřou životní pojištění za podmínek, které považovali za výhodné, se dále nezajímají, ačkoli tyto podmínky se rok od roku mění. Dále například manželé ponechávají smlouvy o životním pojištění, v nichž obmyšlenými jsou rodiče manželů, beze změn i po uzavření manželství a poté co mají děti. Tento aparát vyhodnocování rizik nazývají autoři heuristikou dostupnosti. Významnou je opět schopnost rychle si nebezpečí vybavit, lidé tak vnímají vraždy jako častější příčinu smrti než sebevraždy a obávají se násilné smrti z rukou teroristy přesto, že trpí chorobnou nadváhou, vysokým tlakem nebo cukrovkou. Na strach z násilí reagují porízením zbrojního průkazu. Aktivista, který se zasazuje o plošné omezování držení zbraní bezúhonnými občany na základě ojedinělého zneužití zbraně, však může jednat na základě stejně zkresleného vnímání hrozeb. Vlády, které se ucházejí o přízeň veřejnosti ve volbách, mají sklon rozvrhnout své zdroje tak, aby čelily vnímaným nebezpečím více než těm skutečně palčivějším.⁴³

3.1 Měkké cíle a asymetrické hrozby

Měkkým cílem jsou míněny prostory, kde se nacházejí lidé a které nejsou neustále chráněny. Opakem měkkého cíle je např. policejní stanice nebo chráněná budova poslanecké sněmovny. Typickým příkladem měkkého cíle jsou přeplněné dopravní prostředky, metro, obchodní domy. Pojem asymetrických hrozeb je v médiích, strategických dokumentech a nyní i dokumentech zákonodárce často skloňován, aniž by

⁴³Thaler, Richard H a Cass R Sunstein. *Nudge (Šťouch): jak postrčit lidi k lepšímu rozhodování o zdraví, majetku a štěstí*. Zlín: Kniha Zlín, 2010. 309 s.

byl přesně vymezen. Přispívá tak k nesrozumitelnosti rozpravy, protože pod asymetrickou hrozbou si lze představit celou řadu situací. Asymetrie znamená v bezpečnostním významu rozdílné jednání, organizaci a myšlení stran konfliktu.⁴⁴ V tomto smyslu všechny války v historii lidstva byly asymetrické.⁴⁵ Obecně však za asymetrickou nepovažujeme všeobecnou válku, která je výsledkem stupňujícího napětí a na jejím konci je formální vítěz a poražený. Strategická asymetrie může být buďto pozitivní, spočívající ve využití rozdílnosti ve vlastní prospěch, tedy zužitkování vlastních výhod materiálních, technologických či jiných k dosažení kladného výsledku konfliktu. Nebo může asymetrie být pojata negativně jako využití slabých stránek protivníka a převzetí iniciativy. Současné strategické myšlení se soustředí především na asymetrii negativní.⁴⁶ Stejně postupují bohužel i teroristické skupiny a osamělí teroristé, tzv. lonewolves, při volbě svých cílů. V tomto pojetí je tedy hrozba asymetrická, a to v negativním smyslu, neboť teroristé, kteří jakožto útočníci přebírají iniciativu, využívají slabosti nechráněných cílů s vysokou koncentrací nepřipravených civilistů. Obranná strategie České republiky, která miní zařadit mezi prvky obrany měkkých cílů vyzbrojenost a informovanost vlastních občanů se tak jeví jako zcela logická. Ze zahraničí známe také příklady maskování ozbrojených speciálně vycvičených vojáků za občany žijící bez přístřeší na ulici.

3.2 Shrnutí kapitoly třetí

V rámci této podkapitoly jsem shrnul teoretická východiska pro hodnocení politiky legálně držných střelných zbraní v ČR. Zároveň jsem uvedl některé z významných měřitelných výsledků výzkumu Pavla Chrástila. Za zásadní pro hodnocení Směrnice o zbraních a střelivu a i současného zákonodárství považuji následující prvky:

1. Nikdy nebyla sebrána data, která by dokládala, v kolika případech vedlo držení zbraně k úspěšné obraně právem chráněného statku. Výzkum mezi trestanci však zastrášující účinek zbraní částečně prokazuje.

⁴⁴Metz, Steven. *Staré a nové výzvy. Porozumění vzpourám 21. století* [online]. Strategic studies Institute [citováno 29. 9. 2017].

⁴⁵Volner, Štefan. *Asymetrické války. Vojenské rozhledy*. Ročník 2007. Číslo 3.

⁴⁶Čeri, Ladislav. Nečas, Pavel. Nad', René. *Terorismus – Asymetrická hrozba*. Časopis politické vědy. Str. 87-98.

2. Lidé jsou při vnímání hrozeb velmi nepřesní. Vnímání je podmíněno jak kulturně, tak omezenými možnostmi lidského myšlení. Lidé mají sklon přeceňovat své schopnosti. Zbraně statisticky vzato představují vyšší nebezpečí než výhodu (sebevražda, použití zbraně proti držiteli), čehož si lidé nejsou vědomi nebo tuto vědomost upozadňují. Lidé si této nepřesnosti vnímání nejsou vědomi a vlády mají sklon obsluhovat vnímaná nebezpečí spíše než skutečná.

3. Přítomnost zbraní stupňuje střety, které by se beze zbraní vyvíjely jinak, pravděpodobně bez nejvážnějších důsledků. Vyzbrojenost veřejnosti je podnětem k vyzbrojování zločinců.

4 Platná právní úprava zbraní a střeliva

Vedle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu jsou pramenem práva na úrovni zákona v České republice i zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů, zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů a zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem. Podzákoným právním normám a právním normám Evropské Unie bude věnována pozornost v kapitolách 6 a 10.

4.1 Vývoj zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu

Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zbraních a střelivu), je klíčový právní předpis upravující oblast zbraní a střeliva. Cílem zákonodárce bylo především uvést dosavadní právní předpisy do souladu s právem evropských společenství a vytvořit účinný právní rámec zbraní a střeliva, zohledňující veřejný zájem, zabezpečující veřejný pořádek a bezpečnost a přispět k naplňování základních lidských práv a svobod.⁴⁷ Nejnižší povinnou úroveň pro členské státy Evropské unie v oblasti zbraní a střeliva představovaly směrnice Rady Evropských společenství č. 91/447/EHS ze dne 18. 6. 1991 o kontrole a nabývání zbraní a směrnice Rady Evropských společenství č. 93/15/EHS ze dne 5.4.1993 o harmonizaci předpisů o uvádění do oběhu a dozoru nad výbušninami pro civilní využití. Oblast střelných zbraní a střeliva byla do té doby upravena zákonem č. 288/1990 Sb. o střelných zbraních a střelivu, který byl spolu s prováděcími předpisy v rámci prověřování souladu a slučitelnosti vyhodnocen jako nedostatečný.

Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, vstoupil v účinnost dne 1. 1. 2003, přičemž jeho uspořádání bylo obdobné dnešnímu. Zákon byl za dobu své účinnosti třikrát zásadně pozměněn. Poprvé zákonem č. 228/2003 Sb., jehož účelem bylo upravit

⁴⁷Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. [online] [citováno 17. 7. 2017].

otázky pyrotechnické asanace soukromých a veřejných prostor, především v místech se zvýšeným výskytem nevybuchlé munice či střeliva. Těmito byly např. vojenské újezdy, které měly být předány k civilnímu využití.⁴⁸

Další novelou byl zákon č. 484/2008 Sb. jehož přijetí bylo naplněním jednoho z bodů Národního akčního plánu boje proti terorismu schváleného usnesením vlády České republiky č. 1466 ze dne 16. 11. 2005. Zákonodárce spatřoval v dosavadní právní úpravě čtyři rizikové okruhy. Za prvé, majitelé zbraní kategorie A, kteří tyto zbraně drželi ke sběratelským účelům, je hojně využívali ke střelbě na střelnici. Za druhé v praxi často docházelo k nedostatečnému znehodnocování zbraní a jejich následné opravě a znovuobnovení funkce. Za třetí Policie České republiky měla nedostatek informací o pohybu přepravovaných zbraní a střeliva v rámci území České republiky, pokud tyto neopouštěly její území. Policie České republiky tak nemohla přijímat potřebná bezpečnostní opatření. Naposledy za čtvrté zbrojní průvodní listy k individuálnímu dovozu a vývozu zbraní a střeliva pro nepodnikatelské účely byly zneužívány k obcházení zákona č. 38/1994 Sb. o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, což ohrožovalo důvěru mezinárodních partnerů České republiky v bezpečnostní oblasti.⁴⁹

Další novelou byl zákon č. 170/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu. Zákon byl opět výsledkem protiteroristických snah vlády České republiky, které dostaly obrysy v programovém dokumentu Aktuální seznam priorit v boji proti terorismu na léta 2010 – 2012. Bezpečnostní složky, zejména Policie České republiky, vnímaly tehdejší úpravu převozu zbraní a střeliva v držení podnikatelů jako nedostačující. Podnikatel sice žádal o povolení k převozu v rámci správního řízení, ovšem po vydání papírového povolení Policii České republiky chyběly další nástroje kontroly, které by například umožnily přepravu zbraní nepřetržitě sledovat nebo se spojit s posádkou vozidla, jímž je přeprava uskutečňována. Policejní prezidium České republiky dokázalo i díky česko-švýcarské spolupráci shromáždit dostatek hmotných prostředků a odborníků k vytvoření systému Centrálního registru zbraní. Dále novela zavedla institut vzdání se zbrojního průkazu nebo jeho skupiny a snížila administrativní zátěž držitelů zbrojního průkazu prodloužením jeho platnosti na 10 let.

Poslední platnou a účinnou novelou v době ukončení práce je zákon č. 229/2016

⁴⁸Důvodová zpráva k zákonu č. 228/2003 Sb., zákon o zbraních a střelivu. [online] [citováno 19. 7. 2017]

⁴⁹Důvodová zpráva k zákonu č. 484/2008 Sb., zákon o zbraních a střelivu.

Sb., kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Vládní návrh reagoval na nešťastné události v muničním areálu ve Vrběticích a tragickou událost v Uherském Brodě. Účelem novely je stanovit jasný právní režim nakládání s municí civilními subjekty a zefektivnit systém prověřování a vymáhání požadavků na zdravotní způsobilost držitelů příslušných oprávnění⁵⁰ Nejzásadnější změnou bylo znatelné rozšíření aplikovatelnosti zajišťovacích institutů dle ustanovení § 56 a 57 zákona, jimiž jsou zajištění a zadržení zbraně a zavedení institutu odstranění střeliva. Tyto tři prostředky budou zevrubně rozebírány v dalším textu.

V následujících podkapitolách se budu zabývat základními stavebními prvky právní úpravy držení zbraní občany České republiky. Za ty považuji ustanovení, která dávají odpověď na otázky *kdo, s jakou kvalifikací, za jakých podmínek je oprávněn zbraně držet a použít, a jaké zbraně je dovoleno držet*. Vedle praktičnosti a frekventovanosti aplikace mi byla vodítkem pro výběr ustanovení ke zpracování také souvislost se změnami, která přináší Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/447/EHS o kontrole nabývání zbraní a držení zbraní.

4.2 Zbraň jako předmět právní úpravy

Rozšířená obecná definice zbraní popisuje zbraň jako nástroj, předmět či zařízení, uzpůsobené k vyvolání ranivého účinku na živém organismu nebo k ničení jiných předmětů.⁵¹ Zbraň lze také popsat jako prostředek násilného řešení mezilidských vztahů, který může být svým cílem, povahou i způsobem použití buďto v souladu nebo rozporu s právními normami společnosti. Z pohledu práva tak může být zbraní v zásadě cokoli – kámen, tužka či automobil. Pokud je tedy předmět použit k útoku, stává se zbraní se všemi právními důsledky pro toho, kdo jej použil. Nezákonné použití zbraně bývá také přitěžující okolností z hlediska trestního práva.⁵² Technicky pojato je zbraň konstrukčním celkem, který umožňuje na základě působení fyzikálních zákonů dodat

⁵⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 226/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. [online] [citováno 29. 3. 2018].

⁵¹ Faktor, Zdeněk. *Střelné zbraně, konstrukce a funkce. 1. vydání*. Praha : Magent press, 1995. Str. 9.

⁵² Komenda, Jan. Malánek, Zdeněk. *Zákeřné zbraně*. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. s. 6-7.

tělesu energii, která může být užita k dosažení změny stavu cíle. V souvislosti se zbraněmi se jedná o ničivou energii. Zbraň znásobuje možnosti neozbrojeného člověka a umožňuje mu dosáhnout cíle snadněji či dosáhnout cíle jinak nemožného. Zvláštní třídu zbraní tvoří zbraně nesmrťící. Slouží k ochromení cíle. Optické pušky, akustické systémy a tzv. psychozbraně, negativně ovlivňující psychiku člověka. Ač tyto zbraně jsou vyvíjeny za účelem vedení tzv. čistého boje, lze je z civilního hlediska považovat za zákeřné z důvodu jejich nečekaných účinků⁵³

Český právní řád obsahuje výslovné vymezení zbraně pouze v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který v ustanovení § 118 nazvaném Spáchání trestného činu se zbraní stanoví, že pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, rozumí se zbraní *cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším*.

Zákon o zbraních a střelivu věcně vymezuje předmět právní úpravy, když v ustanovení § 1 odst. 1 na prvním místě stanoví, že upravuje nakládání se střelnými zbraněmi a střelivem. Přesnou technickou definici významnou však i z hlediska práva nalezneme v Příloze č. 1 zákona o zbraních a střelivu⁵⁴, která začíná právě definicí střelné zbraně. Stanoví, že střelnou zbraní je zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na určitou vzdálenost. Vlastní vymezení samostatného pojmu zbraně zákonu chybí a střelná zbraň je tak nejvyšší logickou třídou objektů, kterou se zákon o zbraních a střelivu zabývá.⁵⁵

Střelné zbraně nejsou jedinými nebezpečnými objekty, jejichž právní postavení zákon upravuje. Předmětem úpravy je také munice, rovněž definovaná v příloze č. 1 zákona o zbraních a střelivu, a prostředky pyrotechnického průzkumu. Definice zbraní je i tak velmi široká. Zahrnuje zbraně palné a mechanické, i zbraně pracující na principu elektromagnetické indukce či uvolnění tepelné energie.⁵⁶

Dělení zbraní na palné, plynové a mechanické užívá i zákon o zbraních a střelivu. Funkce mechanických zbraní je odvozena od okamžitého uvolnění

⁵³Komenda, Jan. Malánek, Zdeněk. *Zákeřné zbraně*. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. s. 6-7.

⁵⁴Příloha č. 1 zákona o zbraních a střelivu.

⁵⁵Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Příloha č. 1, část první, Druhy zbraní, č. 1 – Střelná zbraň. [citováno 21. 7. 2017].

⁵⁶Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Příloha č. 1, část první, Druhy zbraní, č. 1 – Střelná zbraň. [citováno 21. 7. 2017].

nahromaděné mechanické energie⁵⁷. Zdrojem energie pro vymrštění střely je buďto uvolnění napnutého pružného prvku, kterým je např. ohebné lučiště luku či kuše, ocelová pružina, zkrucovaný provazec či pryžový provazec. Dalším možným zdrojem energie je otáčení výmetného prvku například u ručního praku.⁵⁸

V plynové zbraní slouží jako zdroj energie pro vymetení střely uvolnění stlačeného vzduchu nebo jiného plynu.⁵⁹ Dle užitého plynu a metody jeho stlačení dělíme dále plynové zbraně na vzduchovky, větrovky a plynovky.⁶⁰ Vzduchovky jsou zbraně, v nichž je vzduch stlačen pístem hnaným pružinou v okamžiku výstřelu. Větrovky využívají k vymetení střely energii vzduchu stlačeného předem do tlakové nádoby za využití hustilky. Pro zbraně využívající energii zkapalněného plynu uzavřeného do ocelové nádržky spojené se zbraní se užívá odborný výraz plynovka. Termín plynová zbraň je tak nadřazený a plynovky jsou pouze jednou kategorií plynových zbraní.

Názvoslovné problémy vyvolává také skutečnost, že výrazu plynová zbraň je často používáno pro pojmenování poplašné zbraně, jejíž funkce spočívá v přímém výšlehu dráždivé látky v ose hlavně.⁶¹

Zásadní význam pro současnost i pro budoucnost vzhledem k harmonizačním snahám Evropské unie má dělení zbraní do kategorií A, B, C a D. Lze očekávat, že snahou Evropské unie bude i do budoucna zařadit některé ze samonabíjecích krátkých zbraní spadajících dnes do kategorie B do kategorie A (viz článek 17 směrnice výše).

Zbraněmi kategorie A jsou zbraně vojenské, samočinné, neidentifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel detekčními a rentgenovými přístroji vzhledem k materiálům užitým ve výrobě, plynové nebo expanzní nedovoleného výrobního provedení, střelná nástrahová zařízení, zbraně s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu nebo s pevně vestavěnými zaměřovači, a naposledy zbraně zákeřné a zbraně upravené ke způsobení těžších následků.⁶²

Pojem zákeřné zbraně jednoznačně vede k vyvolání negativní asociace. Jedná se o přívlastek k označení nemravné, asociálního protiprávního jednání, v tomto případě

⁵⁷Příloha č. 1 zákona o zbraních a střelivu.

⁵⁸Faktor, Zdeněk. *Střelné zbraně, konstrukce a funkce*. 1. vydání. Praha : Magent press, 1995. Str. 9.

⁵⁹Příloha č. 1 zákona o zbraních a střelivu.

⁶⁰Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. *Zákon o zbraních a střelivu – Komentář*. Právní systém ASPI. Příloha č. 1, část první, Druhy zbraní, č. 3 – Plynová zbraň. [citováno 21. 7. 2017]

⁶¹Faktor, Zdeněk. *Střelné zbraně, konstrukce a funkce*. 1. vydání. Praha : Magent press, 1995. Str. 10.

⁶²Ustanovení § 4 zákona o zbraních a střelivu.

prostředku. Sama zákeřnost je subjektivní kategorií, které zákon prostřednictvím ustanovení § 4 písmeno a) č. 3 dodává určitý obsah. Dle zákona se jedná o zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel.

Obecně však může být zákeřně použita jakákoliv zbraň. U zákeřných zbraní bývá zcela popřen obvyklý vztah mezi velikostí a účinností zbraně. Typickými zákeřnými zbraněmi jsou zbraně malých rozměrů umožňující skryté nošení. Věcně můžeme zákeřnou zbraň vymezit jako zbraň nestandardní konstrukce, která se při použití vyznačuje pro okolí nečitelnými a překvapivými účinky. Jako příklad lze uvést palné zbraně v holi či deštníku a brokovnice s upilovanou hlavní.⁶³ Sama vlastnost zákeřnosti zbraní byla v minulosti základem pro odepření výjimky pro nabývání zbraní kategorie A, neboť podle dobového výkladu Nejvyššího správního soudu, tyto zbraně jsou již svou povahou způsobilé ohrozit veřejný pořádek a bezpečnost.⁶⁴

Samočinné jsou zbraně, u kterých k opětovnému nabití a napnutí bicího mechanismu dochází v důsledku předchozího výstřelu a jejichž konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště. Radíme mezi ně automatické pistole, samopaly, automatické pušky, kulometry a další. V poměrech České republiky má význam rozšířené držení útočné pušky vzor 58 P, někdy též nesprávně označované jako samopal. Mnoho těchto zbraní se dostalo do držení civilních osob při vyřazování z armády a lidových milicí, při čemž byly znehodnoceny pouze formálně, vynětím mechanismu, který umožňoval střelbu dávkami.

Změna směrnice Evropské unie o držení a nabývání střelných zbraní se dotýká budoucího držení především těchto a podobných útočných pušek, sovětského či německého původu, a moderních provedení. Podstatná část obdobných zbraní byla v minulosti držena protizákoně a podařilo se je zaregistrovat v rámci amnestijních akcí. Novela zákona o zbraních a střelivu č. 170/2013 v rámci přechodných ustanovení obsahovala ustanovení o zániku trestnosti nedovoleného ozbrojování u osob, které dobrovolně ve lhůtě šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti novely odevzdaly zbraně kterémukoli útvaru Policie České republiky. Následně pak mohly tyto osoby požádat o vydání příslušných dokladů opravňujících k držení těchto zbraní. Amnestijní akce byly obecně založeny na důvěře. V případě, že útvar Policie České republiky nezjistil, že

⁶³Komenda, Jan. Malánek, Zdeněk. *Zákeřné zbraně*. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. s. 6-7.

⁶⁴Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 23/2007-146 ze dne 29. 10. 2017.

zbraň byla odcizena, použita ke spáchání trestného činu a prošla kriminalistickou expertizou s negativním výsledkem, původ zbraně Policie nezjišťovala.⁶⁵ Odpůrci zbraňové směrnice však varují, že nová právní úprava povede k opětovnému zapření těchto zbraní, které budou nahlášeny jako ztracené či odcizené. Postupně se pak mohou dostat nejdříve do šedé nepřehledné oblasti a v nejhorsím případě i do rukou nebezpečných osob.

Střelná nástrahová zařízení jsou mezi zbraně kategori A zařazena pro svou zákeřnost. Známá jsou zařízení umístěná na chatách a chalupách, kam vlastník přijíždí pouze několikrát za rok a od zařízení si slibuje zvýšení bezpečnosti nemovitosti a vybavení. Střelná nástrahová zařízení jsou zakázána bez ohledu na to, zda míří na místo, kde lze předvídat pohyb narušitele či mají sloužit pouze k vydání varovného výstřelu. V úvahu nepřipadá ani aplikace ustanovení o nutné obraně.⁶⁶

Mezi zbraně kategori A řadí ustanovení § 4 písm. b) také střelivo se střelou průbojnou, výbušnou nebo zápalnou, šokovou, určenou ke zvýšení ranivého účinku, nedovoleného výrobního provedení, municí a doplňky zbraní jako tlumiče, zařízení pro noční vidění a laserové zaměřovače.

Střelou je předmět hnaný hlavní zbraně uvolněnou chemickou či jinou energií, určený k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu. Průbojná střela je zkonstruována za použití jádra vyšší tvrdosti z karbidu wolframu nebo jiných vysoce pevných kovů ke zvýšení schopnosti střely pronikat neživým materiálem.⁶⁷ Na rozdíl od střel výbušných a zápalných se jedná o střelu jednotnou. Hraniční hodnota tvrdosti použitého materiálu je přílohou č. 1 k zákonu o zbraních a střelivu stanovená na 250 HB. Výbušná střela obsahuje výbušnou slož, která následně po dopadu na cíl vybuchne a tím způsobuje těžká poranění spojená se zvýšeným utrpením. Zápalná střela obsahuje zápalnou slož, po dopadu na hořlavou látku vyvolává požár. Jak výbušná tak zápalná střela jsou složené plášťové střely.

Výše uvedené zbraně kategori A lze nabývat, držet a nosit pouze na základě výjimky udělené orgánem Policie České republiky držitelům zbrojního průkazu skupiny A -sběratelství či skupiny C -myslivost a držitelům zbrojních licencí pro některou z

⁶⁵Karásek, David. *Amnestie NA ZBRANĚ*. Střelecká revue. 2014, roč. 46, č. 8, s. 10-11.

⁶⁶Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 4, písm. a), č. 4. [citováno 21. 7. 2017].

⁶⁷Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 4, písm. b), č. 1. [citováno 21. 7. 2017].

činností uvedených v ustanovení § 9 odst. 2. Orgán Policie České republiky zjišťuje zda udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti. Pro tyto zakázané zbraně nelze udělit výjimku držiteli zbrojního průkazu kategorie E -ochrana zdraví, života a majetku, je jejich užití v případě krajní nouze nebo nutné obrany myslitelné pouze v případě napadení domu vlastníka.

Útvar Policie České republiky rozhodující ve správním řízení o udělení výjimky k nabytí zbraně kategorie A jako správní orgán může spravedlivě požadovat, aby žadatel velmi přesně popsal svůj sběratelský záměr a zamýšlený rozsah sbírky. Pojem sběratelská činnost obsažený v ustanovení § 9 odst. 2 zákona o zbraních a střelivu je neurčitým právním pojmem.⁶⁸ Posouzení správního orgánu zda daný záměr žadatele představuje či nepředstavuje sběratelskou činnost, podléhá soudnímu přezkumu a nezakládá tak možnost diskrečního postupu v mezích správního uvážení.⁶⁹ Současně je však třeba uznat autonomii žadatele při vymezení sběratelského účelu. Správní orgán nemůže tento účel přeformulovat nebo upřesnit. Prosté vymezení jako *kolekce zbraní mezi světovými válkami* je příliš obecné a výjimku tak nelze k tomuto účelu udělit.⁷⁰

Při rozhodování o udělování výjimek není orgán Policie České republiky formálně v zákoně ničím omezen. Nejedná se však o rozhodnutí libovolné. Zákon neposkytuje právní nárok na vydání kladného rozhodnutí ani okolnosti, které by měly vést k jeho vydání a rozhodnutí tak závisí na uvážení správního orgánu. Rozhodující orgán však musí dodržet požadavky vyplývající z ústavního pořádku České republiky a jeho zásad. Těmito zásadami jsou především zákaz libovůle, příkaz rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně. Různost rozhodování ve stejných či obdobných věcech může být právě projevem ústavou zakázané libovůle. Dále zásadami rovnosti, zákazem diskriminace a příkazem zachovávat lidskou důstojnost. Orgán je povinen své rozhodnutí řádně odůvodnit, uvést hlediska, která v rámci své úvahy použil, uvést opatřené důkazní prostředky, provedené důkazy a jejich hodnocení, a skutkové a právní závěry, k nimž dospěl.⁷¹ Z uvedeného rovněž vyplývá, že žalobci nelze upřít žalobní legitimaci pouze proto, že rozhodnutí je založeno na volném správním uvážení. Žalobce má vždy nejméně právo domáhat se, aby rozhodnutí

⁶⁸Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 3 As 87/2016-33 ze dne 22. 2. 2017.

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 53/2016-48 ze dne 26. 5. 2016.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 83/2016-32 ze dne 30. 11. 2016.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 35/2005-47 ze dne 26. 7. 2006.

bylo přezkoumáno z hlediska dodržení jeho procesních práv.⁷²

Nejširší význam pro osobní ochranu mají krátké zbraně patřící do kategorie B. Ty lze nabývat do vlastnictví, držet a nosit na základě povolení uděleného dle ustanovení § 12 zákona. Příslušný útvar policie povolení vydá, pokud shledá důvod žadatele řádným. Za řádný důvod se dle ustanovení § 12 odst. 5 písm. f považuje také ochrana života, zdraví a majetku. Zvláštní postup je stanoven pro dědice, který nabude vlastnictví děděním bez ohledu na povolení. Platnost vydaného povolení je závislá na platnosti zbrojního průkazu podle ustanovení § 26 zákona či zbrojní licence podle § 37. Zaniknou-li, platnost vydaného povolení zanikne ze zákona bez potřeby zvláštního správního rozhodnutí. Opačný případ je odejmutí vydaného povolení na základě ustanovení § 13 odst. 2 zákona příslušným útvarem Policie České republiky v případě, že pominul řádný důvod k držení zbraní žadatelem uvedený. V tomto případě je potřeba vydání zvláštního správního rozhodnutí k ohraničení okamžiku zániku povolení. Důvod spočívající v ochraně života, zdraví a majetku však dle dosavadní rozhodovací činnosti správních orgánů a soudů nezaniká.

Hranici mezi krátkými a dlouhými zbraněmi stanoví příloha č. 1 k zákonu. Stanoví, že hlaveň krátké zbraně nepřesahuje 300 mm nebo její celková délka je menší nebo rovna 600 mm. Pro osobní obranu a skryté nošení mají samozřejmě význam především krátké zbraně s délkou závěru do 200 mm a tomu odpovídající délkou hlavně kolem 110 mm, které jsou označovány jako kompakty. Z krátkých zbraní řadí ustanovení § 5 zákona do kategorie B krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně a krátké jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo se středovým zápalem. Samonabíjecí zbraně, jejichž vzhled odpovídá samočinným zbraním a signální zbraně pro náboje ráže větší než 16 mm jsou řazeny do kategorie B bez ohledu na délku zbraně. Zvláštní kritérium maximální celkové délky 280 mm se uplatňuje pro zbraně jednoranové nebo víceranové pro střelivo s okrajovým zápalem. Delší zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem již spadají mezi zbraně kategorie C pro svojí nižší účinnost. Mezi zbraně kategorie B byly tyto *kratší než krátké* zbraně zřejmě zařazeny pro svojí materiální zákeřnost (nejedná se o zákeřnost ve smyslu zákona).

Nikoli z hlediska osobní obrany, ale z hlediska směrnice, jsou významné zbraně zařazené do kategorie B ustanovením § 5 písmena d) a f). Jedná se o dlouhé

⁷² Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 35/2005-47 ze dne 26. 7. 2006.

samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník či nábojová schránka spolu s komorou mohou dosáhnout kapacity více než 3 náboje, případně, u nichž je podávací ústrojí odnímatelné a nelze vyloučit, že budou uvedeny do stavu, v němž zásobník či schránky spolu s komorou pojmu více než tři náboje. Velké části těchto zbraní se týká změna Přílohy I. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/447/EHS o kontrole nabývání zbraní a držení zbraní. Mezi zbraně kategorie A jsou totiž nově zařazeny kromě jiného (viz výše) jakékoli krátké samonabíjecí palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem, pokud součástí zbraně nebo vloženým prvkem je zásobovací ústrojí schopné pojmout více než 20 nábojů. Pro dlouhé palné zbraně, které umožňují vystřelit více než 11 nábojů bez opětovného nabití je tato hranice stanovena na zásobovací ústrojí s kapacitou 10 nábojů. Lze tedy očekávat, že pokud bude směrnice implementována, vynutí si změnu zákona o zbraních a střelivu a přesun řady zbraní z kategorie B do kategorie A. Slovní vyjádření je obtížně vykladatelné neboť téměř u všech samonabíjecích zbraní si lze snadno představit řešení zásobníku, který by pojal více než dvacet nábojů. Při doslovném výkladu by tak drtivá většina samonabíjecích zbraní byla zahrnuta do kategorie A.

Nabývání střelných zbraní kategorií A, B nebo C je spojeno s povinností nabyvatele oznámit tuto skutečnost příslušnému útvaru Policie České republiky na předepsaném tiskopise do deseti pracovních dnů. Současně oznamovací povinnost dopadá i na převodce, který musí rovněž do deseti dnů převod oznámit na předepsaném tiskopise a odevzdat průkaz zbraně. Obsahem oznámení o nabytí vlastnictví jsou osobní údaje o osobách zúčastněných převodu, údaje o převedené zbraní a samotném převodu vlastnictví.⁷³ Ustanovení zákona výslovně stanovuje speciální formu oznámení převodu vlastnictví.⁷⁴ Předepsaný tiskopis je obsažen v příloze č. 21 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 384/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních.

⁷³Ustanovení § 42 zákona o zbraních a střelivu.

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č.j. 1 As 26/2008-69 ze dne 18. června 2008.

4.3 Skryté nošení zbraně

Právy držitelů zbrojních průkazů se zabývají ustanovení § 28 zákona. Odstavec 4, písm. c) pak stanoví, že držitel zbrojního průkazu skupiny E je oprávněn nosit nejvíce 2 zbraně a střelivo do těchto zbraní. Tyto zbraně ani střelivo nesmí být nošeny viditelně. Podmínka skrytého nošení se vztahuje pouze na místa veřejnosti přístupná a prakticky vylučuje nošení dlouhých zbraní.⁷⁵ Takovými místy jsou např. náměstí, obchody, restaurace, volná prostranství, louky, lesy a pláže. Držitel zbraně musí zbraň mít neustále pod kontrolou a dbát při zacházení se zbraní zvýšené opatrnosti.⁷⁶ Za místa veřejnosti přístupná se však nepovažuje pro účely zákona o zbraních družstevní dům, neboť přístup do něj je omezen pouze na osoby vybavené klíčem, ani uzavíratelná část společných prostor jako je chodba panelového domu. Místem veřejnosti přístupným však je např. čekárna zdravotnického zařízení, ač soukromého.⁷⁷⁷⁸⁷⁹

Držitel zbrojního průkazu smí z nošené zbraně, kterou je oprávněn držet, střílet pouze v místech, kde je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu. S výjimkou střelnice a míst, v nichž ke střelbě opravňují ustanovení zvláštních předpisů, smí oprávněný držitel zbraně tuto použít pouze k ochraně života, zdraví nebo majetku.

Bezpečná manipulace se zbraní je v literatuře přirovnávána k řízení automobilu. Držitel si musí vybudovat řadu samozřejmých návyků, které teprve uvolňují kapacitu uživatele k vnímání událostí v jeho okolí. Se zbraní je vždy nutno zacházet, jako by byla nabitá, dokud se uživatel bezprostředně nepřesvědčí o opaku. Vždy je třeba se seznámit s její funkcí a konstrukcí, nikdy nemířit a nesměřovat ústí zbraně na jiné osoby. Při zacházení se zbraní ani před ním nikdy nepožívat alkoholu, jiných drog a raději ani psychoaktivních látek a léčiv snad s výjimkou čaje, kávy a cukru. Zbraň je nutné vždy držet pevně, aby byl vyloučen její pád.⁸⁰

Vhodnými pro nošení zbraně z hlediska možností obrany i zákonných nároků

⁷⁵Teryngel, Jiří. Kreml, Ant. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 28. [citováno 21. 7. 2017].

⁷⁶Ustanovení § 29, § 58 zákona o zbraních a střelivu.

⁷⁷Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1131/2006 ze dne 27. 9. 2006.

⁷⁸Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 220/2003 ze dne 5. 3. 2003

⁷⁹Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 969/2002 ze dne 28. 11. 2002

⁸⁰ Komenda, Jan. *Bezpečná manipulace se zbraní*. Brno. 2009. Str. 12-16.

jsou ledvinka a pouzdro, nejlépe samosvorné. K vytvoření pevných návyků, které obránci pomohou zasáhnout ve stresové situaci, také napomáhá nosit zbraň na stále stejném místě na těle, např. na opasku. Zbraň i pouzdro se zbraní by měly být zcela překryty volným oděvem, tak aby nebyly viditelné. Skrytí pod vrstvami oblečení však nesmí znemožňovat rychlé tasení zbraně.⁸¹ Vedle materiální přípravy je také podstatnou příprava duševní, soustředěnost na vyhýbání se hrozbám, znalost právních předpisů a podmínek nutné obrany a další. I neopatrné zacházení se zbraní, jako provádění částečné rozborky v nabitém stavu, může v případě, že dojde k výstřelu ze zbraně a poškození zdraví založit trestní odpovědnost bez ohledu na úmysl držitele. Jedná se navíc o porušení zvláštní právní povinnosti dbát zvýšené opatrnosti při zacházení se zbraní.⁸²

4.4 Použití palné zbraně v mezích práva

Oprávněný držitel zbraně smí kromě jiného použít zbraň dle ustanovení § 28 odst. 5 zákona o zbraních a střelivu k ochraně života, zdraví nebo majetku. O nutné obraně stanoví ustanovení § 29 trestního zákona odstavec 1, že *čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem*. Ustanovení odstavce 2 pak stanoví, že *nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku*. Na situace, kdy útok není veden přímo proti držiteli zbraně, ale ten *odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem*, dopadá ustanovení § 28 odstavec 1 trestního zákona. Ani takové jednání nezakládá trestní odpovědnost. Dle ustanovení odstavce 2 *nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet*.

Trestně odpovědným je dle ustanovení § 13 trestního zákona ten, kdo naplní znaky trestného činu a jeho jednání je současně protiprávní. Protiprávnost je rozpor s právní normou v rámci právního řádu⁸³. Okolnosti vylučující protiprávnost jsou takové

⁸¹ Černý, Pavel. Goetz, Michal. *Manuál obranné střelby*. Grada. Str. 136-142.

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 176/2007 ze dne 7. 3. 2007.

⁸³ Jelínek, J. A kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 125.

ospravedlňující okolnosti, které pachatele činu jinak trestného, zbavují trestní odpovědnosti. Jednání není trestné od počátku, nejde o trestný čin, neboť schází protiprávnost⁸⁴. Vedle výše vypsanych okolností zná trestní zákon ještě svolení poškozeného, přípustné riziko, oprávněné použití zbraně a ve specifických případech beztrestnost policejního agenta⁸⁵.

K jednání v krajní nouzi je oprávněn v zásadě každý, tedy i ten, jehož zájmy ohroženy nejsou a který poskytuje tzv. pomoc v nouzi. Nebezpečí je v literatuře definováno jako stav hrozící poruchou, při čemž příčiny mohou být různorodé. Nebezpečí musí hrozit zájmu chráněnému trestním zákonem, ať se jedná o zájem jednotlivce či společnosti. Musí však hrozit přímo a bezprostředně. Podmínkami krajní nouze jsou tzv. subsidiarita a proporcionalita. Subsidiarita je naplněna, pokud nebezpečí nelze za daných okolností odvrátit jinak. Proporcionalita vyžaduje, aby způsobený následek nebyl stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Podmínku subsidiarity je nutno vztáhnout na delší řetězec událostí, který vedl k poruše a střetnutí předcházel. Ustanovení § 28 trestního zákona poskytuje subjektům možnost postavit se sám na obranu zájmů chráněných trestním zákonem. Ustanovení § 24 zákona č. 250/2016 Sb., o přestupcích, dopadá na širší třídu situací, když poskytuje možnost odvracet nebezpečí hrozící obecně zájmu chráněnému zákonem. Ustanovení zákona o přestupcích se však dotýká použití střelných zbraní spíše okrajově, neboť zájmy, jejichž obrana by naplňovala podmínku proporcionality, jsou bráněny především trestním zákonem. Ani jedno z ustanovení však nezakládá možnost odvolávat se na obranu majetku, pokud situaci bylo možné předejít a vyhnout se tak použití zbraně.⁸⁶ Jakmile jednání vybočí z podmínek krajní nouze, dojde typicky k současnému naplnění nejméně dvou skutkových podstat trestného činu či přestupku a porušení povinnosti dbát zvýšené opatrnosti při zacházení se zbraní. Při nejmenším dojde ke spáchání přestupku ve smyslu ust. § 76a, odst. 4, písm. a) zákona o zbraních a střelivu.

Příklad takového jednání, které vnímáno samostatně snad by splňovalo podmínky jednání v krajní nouzi, se objevil v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel, držitel zbraně, na vycházce se psem, kterého měl na vodítku, nedbal na výzvu a varování poškozené majitelky zastřeleného psa a pokračoval dále v pohybu

⁸⁴ Jelínek, J. A kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 250-260.

⁸⁵ Tamtéž

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 29/2013-24 ze dne 7. 11. 2013.

blíže k místu, kde pes v souladu s povellem majitelky zalehl a čekal na ni. Poté co se stěžovatel ještě přiblížil, začala mezi psy rvačka, kterou se stěžovateli nepodařilo ukončit a v obavě o život svého zvířete i vlastní bezpečí druhého psa zastřelil.⁸⁷ Svým jednáním tak stěžovatel neprojevil žádnou snahu situaci předejít.

Podmínku proporcionality nesplňuje jednání pachatele, který zachrání svůj život za cenu usmrcení jiné osoby. Naopak podmínku může splnit jednání, kterým jednající obětuje jeden lidský život, aby jich zachránil více. Z mezi krajní nouze vybočuje jednání, kterým pachatel způsobí následek zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil (intenzivní exces), jednání nebylo provedeno v době bezprostředního nebezpečí (extenzivní exces), nebezpečí bylo možno odvrátit s méně závažnými následky, či pachatel byl povinen nebezpečí snášet⁸⁸.

Nutná obrana je ve vztahu ke krajní nouzi zvláštní ustanovení dopadající na případy, kdy nebezpečí má podobu úmyslného protiprávního útoku. Útok musí být přímo hrozící nebo trvajícím a směřovat proti zájmu chráněnému trestním zákonem. K nutné obraně je opět oprávněn každý, a to i když nesměruje přímo proti němu. V takovém případě se jedná o pomoc v nutné obraně. Nutná obrana v podstatě nahrazuje zásah veřejných orgánů, aby nedocházelo k nenahraditelným újmám na životech, zdraví a majetku.⁸⁹

Chráněné zájmy ohrožuje i útok vyprovokovaný, pokud ovšem provokace není plánovaným prostředkem spáchání trestného činu. Skutečnost, že bránci se jednal ve vzteku, nevylučuje splnění podmínek nutné obrany. Útočníci jsou často dobře tělesně disponovanými jedinci anebo si alespoň vybírají oběti, nad kterými rychle získají převahu. Na straně útočníka je také okamžik překvapení a duševní připravenost uchýlit se k násilí.⁹⁰

Čin v nutné obraně je dovolený, proto proti němu není přípustná nutná obrana. U nutné obrany není vyžadována podmínka subsidiarity jako u krajní nouze, přihlíží se pouze k přiměřenosti, aby obrana nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Při posuzování přiměřenosti nutné obrany neplatí proporcionalita mezi škodou hrozící z útoku a škodou způsobenou obráncem. Škoda způsobená obráncem může být větší.⁹¹

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 29/2013-24 ze dne 7. 11. 2013.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 29/2013-24 ze dne 7. 11. 2013.

⁹⁰ Nussberger, Jiří. *Budeme se bránit*. 1995. Sdružení MAC. Str. 11-13.

⁹¹ Jelínek, J. A kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 250-260.

Priměřenost nutné obrany se posuzuje podle objektivních okolností i podle představ obránce podle toho, jak se čin útočníka jevil tomu, kdo jej odvracel. Nejvyšší soud České republiky zohledňoval v minulosti při posuzování podmínky nutné obrany např. že obránce nezavdal k útoku žádný podnět, překvapivost, brutalitu útoku, slovní výhrůžky smrti souběžné probíhajícímu fyzickému útoku, početní převahu útočníků, psychické rozpoložení, úzkost a paniku obránce navozené v důsledku útoku, které může hraničit až s omezením rozpoznávacích a rozhodovacích schopností obránce.⁹²

O jednání v nutné obraně se tak jedná např. i v případě, kdy útočník za současného vulgárního a vyhrůžného osočování na obránce zaútočí s cílem zasáhnout hlavu a současně hledá v kapse neurčený předmět, aniž by reagoval na varování obránce, že je ozbrojen a varovný výstřel. Obránce vzhledem k okolnostem může vyhodnotit, že útočník hledá předmět, kterým lze učinit útok důraznějším, přičemž je nepodstatné zda útočník předmět u sebe skutečně má. Použití střelné zbraně k odvrácení útoku, který byl vedený holýma rukama, je v obdobném případě v souladu se zásadou, že obránce může použít i citelně důraznějšího prostředku, než jakým byl veden útok.⁹³ Obrana střelnou zbraní je přípustná také v případech, kdy útok je veden např. kameny v intenzitě způsobit zranění obránce⁹⁴, přičemž toto kamení vrhané s cílem zasáhnout napadenou osobu má povahu zbraně ve smyslu trestního zákona.⁹⁵

Exces intenzivní nastává, pokud obrana byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Exces extenzivní nastává, pokud obrana nebyla s přímo hrozícím nebo trvajícím útokem současná.⁹⁶ Narušení zájmu útočníka chráněného trestním zákonem, např. života, zdraví, majetku i cti, je v podmínkách překročení nutné obrany i krajní nouze postižitelné dle své intenzity jako přestupek či trestný čin.⁹⁷

Sebeobrana i za použití střelné zbraně je z hlediska vývojových stádií úmyslné trestné činnosti možná již od pokusu trestného činu. V České republice panuje obecný konsensus, že útokem je jednání úmyslné. Na druhou stranu však i obrana proti domnělému útoku, tzv. putativní obrana, je posuzována podle obecných zásad jako by

⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 1 Tzn 25/97 ze dne 28. 1. 1998.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 272/2006 ze dne 28. 3. 2006

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 461/2004 ze dne 6. 5. 2004

⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 840/2006 ze dne 13. 9. 2006

⁹⁶ Jelínek, J. A kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 265.

⁹⁷ Náchodský, Zdeněk. *Učebnice sebeobran pro každého*. 1992. Futura. Str. 16.

šlo o skutečný útok, pokud ovšem obránce nejedná v omylu z nedbalosti.⁹⁸

4.5 Znehodnocení zbraně

Smyslem znehodnocení je provedení takových technických úprav, které znemožní její původní funkci a zachovají její původní vzhled. Znehodnocená zbraň je taková zbraň, která byla znehodnocena postupem podle právního předpisu.⁹⁹

Problematika znehodnocování zbraní je ve vnímání Evropského zákonodárce jeden z nejdůležitějších prvků zbraňové politiky. Jak v hodnocení předcházející právní úpravy v novelizované směrnici, tak v jejím hodnocení, důvodové zprávě a nakonec i přijaté nové právní úpravě je znehodnocování dopřána široká pozornost. Konkrétní podoba prováděcích předpisů, předvídaných článkem 10b Směrnice dosud není známa. V současnosti však probíhá revize Prováděcího nařízení Komise EU 2015/2403 ze dne 15. prosince 2015, kterým se stanoví společné pokyny o normách a technikách znehodnocování střelných zbraní k zajištění toho, aby znehodnocené střelné zbraně byly nevratně neschopné střelby. I v současnosti tak připadá v úvahu uplatňování odpovědnosti vůči členskému státu žalobou Komise pro nesplnění povinnosti vyplývající ze smluv podle ustanovení článků 258 až 260 Smlouvy o fungování Evropské unie. Lze však mít za to, že Komise nejdříve dokončí revizi prováděcího předpisu než by k takovému kroku přikročila.

Nařízení 2015/2403 upravuje postup znehodnocování u všech kategorií zbraní A-D rozdělených přílohou č. I směrnice 91/477 (viz výše) prováděné subjekty k tomu oprávněnými dle vnitrostátního práva. Dále upravuje postup poskytování pomoci členským státům a nároky na kontrolu a označování zneškodněných zbraní.

Tabulky obsažené v příloze č. I nařízení dále klasifikují zbraně z hlediska postupu při jejich znehodnocení. Druhy střelných zbraní dle tabulky č. I. jsou pistole, revolvery, dlouhé jednoranové nezlamovací, zlamovací zbraně, opakovací dlouhé, poloautomatické dlouhé, automatické zbraně a střelné zbraně nabíjené ústím hlavně. Konkrétní postupy znehodnocování zbraní jsou v tabulce č. II přílohy formulovány

⁹⁸ Novotný, František. *Zbraně a sebeobrana*. 1997. Goldstein & Goldstein. Str. 230.

⁹⁹ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. *Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 7, písm. h)*. [citováno 21. 7. 2017].

netypicky rozkazovacím způsobem. Jsou jimi přivaření ocelového kolíku do hlavně, provedení řezu po celé délce hlavně, vyrytí otvoru do nábojové komory, odstranění náběhu komory, znemožnění oddělení hlavně a rámu přivařením ocelového kolíku, odstranění zápalníku, zavaření otvoru zápalníku, odstranění vnitřních stěn válce, přivaření válce k rámu, strojírenské obrobení závěru a odstranění uzamykacích ozubů závěru, zavaření záchyty závěru, zničení pístu a plynového systému rozřezáním či rozvařením u automatických systémů, záměna závěru za jeden ocelový kus, přivaření spoušťového mechanismu a znemožnění rozebrání zbraně přivařením. Přitom tyto postupy mají být provedeny tak, aby každá z hlavních částí zbraně byla nevratně neschopná střelby.

V českém právním řádu je znehodnocování zbraní upraveno v zákoně o zbraních a střelivu. Znehodnocování zbraní je činností, kterou lze provádět na základě udělené zbrojní licence skupin B či E,¹⁰⁰ při níž je subjekt povinen dodržovat postup stanovený prováděcím předpisem, označit zbraň kontrolní znehodnocovací značkou a vydat potvrzení o znehodnocení zbraně. K jednotlivému znehodnocení zbraně je třeba povolení příslušného útvaru Policie České republiky, který provede kriminalistickou expertízu zbraně.¹⁰¹

Žadatel musí užít speciální formy, uvést osobní údaje, důvod znehodnocení, údaje o zbraní a k žádosti přiložit samu zbraň, průkaz zbraně. Zbraně, které jsou současně kulturní památkou, podléhají zvláštnímu režimu. Technologický postup znehodnocení je právně upraven nařízením vlády č. 219/2017 Sb., o znehodnocování některých zbraní a střeliva, zhotovování řezů zbraní a jejich ničení a o minimálním obsahu dokumentace ve vztahu k delaboraci, znehodnocování, výrobě řezů a ničení munice účinným od 1. 8. 2017. Nařízení uvádí postupy do souladu s požadavky výše rozebraného prováděcího nařízení Komise. Při procesu znehodnocování je potřeba přísně dodržovat formu stanovenou nařízením. Nedodržení postupu držitelem zbrojní licence skupin B či E vede k naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle ustanovení § 76 odst. 2 písm. a) zákona o zbraních a střelivu. Přitom není rozhodné, zda postup materiálně vedl k znehodnocení zbraně a naplnil jeho účel, tj učinil zbraň neschopnou střelby a zamezil obnovení střelbyschopnosti.¹⁰² Stejně tak při

¹⁰⁰ Ustanovení § 33 zákona o zbraních a střelivu.

¹⁰¹ Ustanovení § 63 zákona o zbraních a střelivu.

¹⁰² Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 52 A 73/20012 – 49 ze dne 13. 3. 2013

znehodnocení zbraně musí být použita výhradně značka přidělená Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva. Jiný postup vede k naplnění skutkového podstaty správního deliktu dle ustanovení § 76 odst. 2 písm. b), a to i za situace, kdy subjekt provádějící činnost lze z užití značky bezpečně identifikovat.¹⁰³

4.6 Podnikatel v oboru zbraní a střeliva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, o kontrole nabývání a držení zbraní se zabývá právními instituty podnikatele v oboru zbraní a střeliva a zprostředkovatele poměrně podrobně (viz dále). Česká právní úprava je obsažena v zákoně č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu. Zákonná definice v ustanovení § 2 odst. 2 písm. D, č. 1, 2, 3 zahrnuje materiálně všechny činnosti vyžadované k implementaci ustanovením článku 1, č. 9. Podnikatelem v oboru zbraní a střeliva je fyzická nebo právnická osoba, která zbraně a střelivo podle zvláštního předpisu vyvíjí, vyrábí, upravuje, znehodnocuje, ničí, uchovává, skladuje, půjčuje, přepravuje, nakupuje, prodává nebo k tomu přijímá objednávky. Chybí pouze činnost spočívající v přeměně zbraní a střeliva. Definice také do sebe zahrnuje činnosti, které směrnice přiřazuje k činnosti zprostředkovatele jako zprostředkovávání nabytí a prodeje. Zákonné ustanovení je však méně podrobné, když nezmiňuje organizaci, sjednávání a mezistátní prvek činnosti.

Podnikatel v oboru zbraní a střeliva je na místo zbrojního průkazu vybaven zbrojní licenci pro skupiny uvedené v ustanovení § 31 zákona. Žádost o vydání zbrojní licence se podává na předepsaném tiskopise a musí obsahovat údaje osobní a identifikační, důvod žádosti a požadovanou skupinu, adresu provozovny, osobní údaje zbrojře a odpovědného zástupce či člena statutárního orgánu. K žádosti žadatel rovněž připojí návrh vnitřního předpisu obsahujícího pravidla používání zbraní, způsob evidence, uložení, výdeje a příjmu zbraní a střeliva, a způsob bezpečného zacházení se zbraněmi a střelivem. Podmínkou pozitivního rozhodnutí je u žadatelů o vydání zbrojních licencí skupiny A, B, C, D, E a F také živnostenské oprávnění žadatele¹⁰⁴.

¹⁰³ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 52 A 73/20012 – 49 ze dne 13. 3. 2013.

¹⁰⁴ Ustanovení § 33 zákona o zbraních a střelivu.

Společnou podmínkou pro všechny skupiny je místo pobytu na území České republiky.¹⁰⁵ U fyzických osob podnikatelů a odpovědných zástupců fyzických osob se také zkoumá bezúhonnost a spolehlivost. Odbornou způsobilost prokazuje žadatel o vydání zbrojní licence již v řízení o vydání koncesní listiny dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Výzkum, vývoj, výroba, ničení, nákup, prodej a skladování výbušnin a munice, zpracování a zneškodňování výbušnin, znehodnocování a delaborace munice a provádění trhacích prací je jednou z koncesovaných živností uvedených v příloze č. 3 k zákonu, pro kterou je podmínkou vysokoškolské vzdělání v odpovídajícím oboru.¹⁰⁶

Právní úprava držitelů jednotlivých kategorií zbrojních licencí upravuje ustanovení § 38. Držitelé zbrojních licencí skupin A pro vývoj a výrobu, B pro opravy, úpravy a znehodnocování, C pro nákup, prodej a přepravu mají oprávnění zbraně nabývat do vlastnictví a držby v rozsahu kategorií uvedených ve zbrojní licenci a dále zbraně přenechávat držiteli zbrojního průkazu skupiny D, který je zaměstnancem či členem držitele zbrojní licence. Podnikatel musí neustále uchovávat objektivní vědomost o kategorii držení zbraní. V případě pochybností musí zbraň sám předložit Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliv.¹⁰⁷ Obecně žádná ze skupin zbrojních licencí neopravňuje k nošení zbraně a střeliva.

Ustanovení § 36 zákona obsahuje taxativní výčet důvodů, pro něž může správní orgán rozhodnout o odnětí zbrojní licence. Důvody pro odnětí spočívají především ve ztrátě podmínek pro její vydání¹⁰⁸, dále porušení ustanovení zákona o zbraních a střelivu a pominutí důvodu k vydání – např. ukončení činnosti bezpečnostní agentury. Rozhodnutí o odnětí je stejně jako u zbrojního průkazu vykonatelné doručením a odvolání nemá odkladný účinek, zakládá povinnost zbrojní licenci neprodleně odevzdat příslušnému útvaru Policie České republiky a ukončit činnost, jíž se zbrojní licence týkala.¹⁰⁹

Podnikatel v oboru zbraní a střeliva je povinen plnit povinnosti obsažené v

¹⁰⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. Ust. § 33. [online] [citováno 19. 7. 2017].

¹⁰⁶ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 33. [citováno 21. 7. 2017].

¹⁰⁷ Rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 10 Ca 225/2005-51

¹⁰⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. Ust. § 36. [online] [citováno 19. 7. 2017]

¹⁰⁹ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 36. [citováno 21. 7. 2017].

ustanovení § 39 zákona, jejichž účelem je zabezpečit, aby se zbraněmi bylo řádně nakládáno v zájmu vnitřního pořádku a bezpečnosti.¹¹⁰ Zcela zásadní je povinnost evidenční, jejíž vznik je spojen již s pouhým držením předmětu – zbraně či střeliva, a není podmíněn vznikem či přechodem vlastnického práva.¹¹¹ Vedení evidence střeliva je zákonnou povinností každého držitele zbrojní licence.¹¹² Dále patří mezi povinnosti podnikatele v oboru zbraní a střeliva povinnosti ustanovit zbrojře, průběžné kontrolní činnosti nad užíváním zbraně, vydání vnitřního bezpečnostního předpisu a zabezpečení zbraní a střeliva proti zneužití, ztrátě a odcizení. Zabezpečením provozoven podnikatelů v oboru zbraní a střeliva a technickými požadavky pro přechovávání a skladování zbraní a střeliva se zabývá nařízení vlády č. 338/2002 Sb., které je prováděcím předpisem k ustanovení § 58 odst. 4 zákona o zbraních a střelivu.

Zbraně v počtu vyšším než 20 kusů a střelivo v počtu vyšším než 20 000 kusů musí být uchovávány v uzamčené místnosti, samostatném objektu, či komorovém trezoru, chráněnými elektronickým zabezpečovacím zařízením. Vedle požadavků na stavbu samotnou, která musí být zhotovena z cihel, betonových panelů nebo obdobného materiálu, stanoví nařízení požadavky i na zabezpečení výloh. V případě výloh může být mřížování 10 mm silnými ocelovými pruty ve vzdálenosti nejvýše 130 mm od sebe nahrazeno bezpečnostní fólií proti nárazu s odolností nejméně 250 J. Stejně tak i u oken od druhého nadzemního podlaží. Pro okna v prvním podlaží platí nejprísnější režim, neboť bývají situována i do dvora či přístupná z ostatních ulic a průchodů, musí být proto mřížována.¹¹³

Podnikatel v oboru zbraní a střeliva musí také plnit povinnosti vyplývající pro něj ze zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva, který sice pracuje s pojmem distributor, ustanovení však vzhledem ke své povaze dopadají především na podnikatele v oboru zbraní a střeliva. Podnikatel především musí dbát o řádné ověření kontrolovaných stanovených výrobků před jejich uvedením na trh z hlediska bezpečnosti a přístupnosti další distribuce a nakládání s nimi. Testování provádí Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva.¹¹⁴

¹¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. Ust. § 39. [online] [citováno 19. 7. 2017]

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č.j. 9 As 19/2008 - 42 ze dne 29. 1. 2009

¹¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č.j. 1 As 31/2009 – 81 ze dne 16. 7. 2009

¹¹³ Rozhodnutí Městského soud v Praze sp. zn. 10 Ca 225/2005.

¹¹⁴ Rozhodnutí Městského soud v Praze sp. zn. 10 Ca 22/2006.

4.7 Organizační struktura Policie České republiky na úseku zbraní a střeliva

Výkon státní správy ve věcech zbraní a střeliva vykonávají dle ust. § 74 zákona Ministerstvo vnitra České republiky, Ministerstvo obrany České republiky, zastupitelské úřady České republiky, Český úrad pro zkoušení zbraní a střeliva a Policie České republiky. Kvantitativně je většina výkonů svěřena zákonem Policii České republiky, v jejímž rámci vykonávají státní správu Policejní prezidium a příslušné útvary policie. Policejní prezidium je dle zákona o Policii České republiky ust. § 6 odst. 1 a 3 útvar, který řídí činnost Policie České republiky. V čele Policejního prezidia stojí policejní prezident. Ustanovení § 6 odst. 1 písm. c zákona o Policii České republiky zavádí také pojem krajských ředitelství policie. Krajská ředitelství Policie České republiky jsou významná, neboť dle ust. § 10 odst. 2 zákona o zbraních a střelivu se všude tam, kde zákon užívá termínu příslušný útvar policie, rozumí tímto útvar, právě krajské ředitelství příslušné podle místa pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby.

Ministerstvo vnitra České republiky především plní ve správním řízení úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Policejnímu prezidiu a kontroluje činnost vykonávanou Policejním prezidiem nebo příslušným útvar, policie.¹¹⁵

Policejní prezidium ve správním řízení plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči příslušnému útvar, policie, vede informační systémy podle tohoto zákona a poskytuje z nich údaje. Policejní prezidium dále vykonává působnost příslušného útvar, policie ve vztahu k zastupitelským úřadům, vydává zbrojní průvodní list pro tranzit zbraně nebo střeliva dle ust. § 46 odst. 3 zákona, a uděluje souhlas s tranzitem zbraně nebo střeliva zapsaných v evropském zbrojním pasu dle ust. § 46 odst. 6 zákona a povoluje přepravu zbraní nebo střeliva dle ust. § 50 odst. 3 zákona. V rámci Policejního prezidia je zřízeno ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál.

Ustanovení § 74 odst. 6 o působnosti příslušného útvar, policie stanoví pouze, že příslušný útvar policie plní úkoly příslušného útvar, policie podle tohoto zákona. Poznání o úkolech příslušných ředitelství se tak bude naplňovat postupně, zejména v kapitolách o

¹¹⁵ Ustanovení § 74 odst. 3 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu.

povolovacích aktech a dozorcích prostředcích, jejichž uplatňování typicky náleží příslušným útvarům policie. Krajská ředitelství jsou dle ust. § 8 zákona o Policii České republiky organizačními složkami státu a účetními jednotkami, jejichž příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. Celkem je zřízeno čtrnáct krajských ředitelství, jejichž územní obvody jsou shodné s územními obvody vyšších samosprávných celků. V čele krajského ředitelství je krajský ředitel, který je také vedoucím organizační složky státu. Útvary policie zřízené v rámci působnosti Krajských ředitelství jsou vnitřními organizačními jednotkami krajského ředitelství. Těmito jednotkami jsou územní odbory situované typicky ve větších městech v územním obvodu. Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál je jednou ze služeb vykonávaných Policií České republiky řadící se mezi tzv. služby vnější, vykonávané uniformovanými policisty. Tuto službu vykonávají při územních odborech zřízená Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál.¹¹⁶

4.8 Právní nástroje Policie České republiky k zajištění pořádku a bezpečnosti

V případě zahájení trestního stíhání pro některý z trestných činů obsažených v ustanovení § 22 odst. 1 zákona o zbraních a střelivu po vydání zbrojního průkazu může příslušný útvar Policie České republiky rozhodnout o zajištění zbraní kategorií A, B nebo C a střeliva, jakož i zbrojního průkazu a dalších veřejných listin a dokladů. Příslušný útvar policie čerpá relevantní informace o zahájení z informačních systémů vedených podle zvláštního zákona, sám držitel zbrojního průkazu však nemá povinnost informovat příslušný policejní orgán o zahájení trestního stíhání, a policejní orgán postupuje fakultativně.¹¹⁷

Držitel zbrojního průkazu či subjekt, který věci přechovává, je na základě rozhodnutí o zajištění povinen odevzdat je bez zbytečného odkladu do úschovy útvaru Policie České republiky, který jako správní orgán rozhodl o jejich zajištění. Odvolání proti rozhodnutí o zajištění zbraně, střeliva a dokladů nemá odkladný účinek a je

¹¹⁶ Podrobněji v: Mates, Pavel. Nove policejní právo: právní předpisy s komentářem. 338 stran.

¹¹⁷ Teryngel, Jirí. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 23. [citováno 21. 7. 2017].

vykonatelné doručení adresátovi.¹¹⁸ Vlastnosti rozhodnutí o zajištění zbrojního průkazu jsou sporné, neboť literatura, včetně komentáře k zákonu, dovozuje, že rozhodnutí je svým dočasným charakterem rozhodnutím předběžné povahy, je rovněž vyloučeno ze soudního přezkumu a rozhodnutí je věcí správního uvážení. Správní uvážení pak podléhá přezkumu pouze potud, zda nebyly překročeny jeho zákonem stanovené meze a zda je v souladu s pravidly logického usuzování. Při splnění těchto podmínek není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo opačné závěry. Tento názor nalezneme i ve starší judikatuře.¹¹⁹

V rozsudku z května roku 2010 však Nejvyšší správní soud tento názor opustil, když institut zajištění podrobil složenému testu. Má-li být akt aplikace práva považován za rozhodnutí předběžné povahy, musí za prvé předcházet konečnému rozhodnutí ve věci. Na vydání konečného rozhodnutí má osoba, o jejíchž právech bylo dočasně rozhodnuto, právo a vydání předběžného rozhodnutí by mělo kauzálně vést ke konečnému rozhodnutí. Za druhé, konečné rozhodnutí ve věci musí podléhat soudnímu přezkumu a osobně a věcně úzce souviset s předběžným rozhodnutím, aby subjekt, o jehož právech bylo předběžně rozhodnuto, mohl v rámci řízení efektivně uplatnit svá práva. Za třetí, zákon musí stanovit pevný časový rámec a lhůtu, v jejímž průběhu musí rozhodující orgán zahájit řízení, jehož výsledkem má být konečné rozhodnutí ve věci. Mezi řízením o zajištění a odnětí zbrojního průkazu však formální následnost neexistuje a zákon tak nestanoví ani žádnou lhůtu pro zahájení řízení o odnětí v důsledku předchozího zajištění zbrojního průkazu. Nejvyšší správní soud tak uzavřel, že se nejedná o rozhodnutí předběžné povahy a není vyloučeno ze soudního přezkumu.¹²⁰

Podle ustanovení § 57 může orgán Policie České republiky rozhodnout o zajištění zbraní i pro zahájení správního řízení pro přestupek spáchaný nedovoleným držetím zbraně v rozporu s ustanovením § 8, nepodrobením se lékařské prohlídce, střelby ze zbraně v rozporu s ustanovením § 28 odst. 5, odmítnutí vyšetření za účelem zjištění návykových látek, manipulací se zbraní na místě veřejnosti přístupném nebo nevyžitím některé ze zákonných možností postupu držitele zbraně poté, co registrace zbraně nebyla příslušným útvarem Policie České republiky vlastníku zbraně provedena.

¹¹⁸ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 57. [citováno 21. 7. 2017].

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 5 As 29/2003 ze dne 30. 9. 2004.

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č. j. 1 As 94/2009-70 ze dne 26. 5. 2010.

Na rozdíl o odebrání zbrojního průkazu, tak tento postup je použitelný i proti osobám, které drží zbraň, aniž by byli držiteli zbrojního průkazu.

Institut zajištění zbraně je opatřením svého druhu a nejedná se o druh sankce.¹²¹ Ač se nejedná o rozhodnutí předběžné povahy (viz výše) má zajištění zbrojního průkazu materiálně preventivní a dočasný charakter opatření, jehož účelem je ochrana veřejné bezpečnosti. Podmínky pro použití zajištění zbrojního průkazu nemohou být proto zcela identické, myšleno stejně přísné jako při jeho odnětí. V takovém případě by ustanovení postrádalo smysl a správní orgán by vždy rovnou posuzoval v plném rozsahu podmínky odnětí zbrojního průkazu.¹²² To však neznamená, že by rozhodnutí o zajištění zbraně či zbrojního průkazu bylo možno odůvodnit pouze s odkazem na rozhodnutí o zahájení trestního stíhání, které je jediným, demonstrativně zákonem uvedeným, důkazním prostředkem. Správní orgán je povinen v odůvodnění přesvědčivým a přezkoumatelným způsobem dospět k závěru o nezbytnosti přijetí tohoto opatření.¹²³

Prostředkem zcela bezprostředního zásahu státní moci za účelem zabránění protiprávního jednání je institut zadržení zbraně upravený ustanovením § 56.¹²⁴ K zadržení zbraně jsou oprávněni všichni příslušníci Policie České republiky a lze jej tak využívat přímo v terénu, velmi podobně jako institut odebrání zbraně upravený ustanovením § 35 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Aplikace ustanovení § 56 dopadá na případy porušení povinností stanovených zákonem o zbraních a střelivu, např. v případě viditelného nošení zbraně nebo nošení zbraně v podnapilém stavu zjištěné při běžné pořádkové činnosti. Cílem využití institutu je okamžitě zabránit držiteli v další manipulaci se zbraní.¹²⁵

Ustanovení § 35, odst. 1 zákona o Policii České republiky zakládá pravomoc policisty vyzvat osobu k vydání zbraně. Podmínkou je, že z okolností vyplývá hrozba, že zbraně bude neoprávněně použito k pohrůzce násilím či násilnému jednání.¹²⁶ V důsledku neuposlechnutí této výzvy je policista oprávněn zbraň odebrat. Ustanovení odst. 1 dopadá především na situace, kdy příslušníkovi Policie České republiky je

¹²¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 5 As 14/2009 ze dne 28. 8. 2009

¹²² Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č. j. 4 As 22/2016-38 ze dne 30. 6. 2016.

¹²³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č. j. 8 As 66/2016-55 ze dne 28. 6. 2017.

¹²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. Ust. § 56. [online] [citováno 19. 7. 2017]

¹²⁵ Teryngel, Jirí. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 56. [citováno 21. 7. 2017].

¹²⁶ Vangeli, Benedik. *Zákon o Policii České republiky, Komentář*. 2. vydání. Právní systém ASPI. Ust. § 36 odst. 1. [citováno 18. 7. 2017].

zjevné, že osoba u sebe má zbraň, avšak nemůže se o tom přesvědčit, neboť situace nezakládá možnost provést osobní prohlídku osoby.¹²⁷

Ustanovení § 35, odst. 2 pak zakládá také pravomoc provést osobní prohlídku a zbraň odebrat, pokud držitel zbraně má být omezen na svobodě, je proti němu veden zákrok či jiný úkon, přiněmž hrozí nebezpečí, že bude klást odpor.¹²⁸ Takovými situacemi jsou např. zadržení osoby obviněné ve smyslu ust. § 75 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen trestní řád), zadržení osoby podezřelé ve smyslu ust. § 76 trestního řádu, předvedení osoby k podání vysvětlení ve smyslu ust. § 61 zákona o Policii v případě, že osoba předchozím výzvám nevyhověla, překonávání odporu předvedené osoby, která se odmítá podrobit úkonům směřujícím ke zjištění její totožnosti dle ust. § 63 odst. 4 zákona o Policii České republiky atd. Jestliže pomine důvod k odebrání, policista odebranou zbraň vrátí. O provedení prohlídky je povinen sepsat úřední záznam ve smyslu ust. § 109 zákona o Policii České republiky s uvedením času, důvodu, průběhu a okolností úkonu. Osobě, jíž byla zbraň odebrána, vyhotoví policista potvrzení o jejím odebrání. Obé samozřejmě v případě, že to okolnosti umožňují.

Ustanovení § 35 odst. 2 zákona o Policii České republiky se tak částečně překrývá s ustanoveními § 82 a 83 trestního řádu, o osobní prohlídce a příkazu k osobní prohlídce. Ustanovení trestního řádu jsou ustanoveními speciálními a využije se jich v případě, že policista vystupuje v roli orgánu činného v trestním řízení při odhalování, prověřování a vyšetřování trestného činu.

Shora uvedená ustanovení je třeba vnímat ve spojení s obecnějšími ustanoveními o povinnosti policistů ve službě a zaměstnanců Policie České republiky v pracovní době. V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů Policie České republiky, provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil. Velmi obecným ale souvisejícím je také ustanovení § 114 zákona o Policii České republiky, které zakládá povinnost každého bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzev a pokynů a žádostí Policie České republiky nebo policisty. Nelze-li účelu výzvy, pokynu nebo žádosti dosáhnout pro odpor osoby, je policista oprávněn tento odpor překonat.

¹²⁷ Vangeli, Benedik. *Zákon o Policii České republiky, Komentář*. 2. vydání. Právní systém ASPI. Ust. § 36 odst. 1. [citováno 18. 7. 2017].

¹²⁸ Tamtéž.

4.9 Trestně právní rozměr právní úpravy zbraní

Ustanovení trestního práva byla zmiňována již na několika místech práce. Trestní právo poskytuje základní obecnou definici zbraně a stanoví nejširší obecný rámec pro použití zbraně v mezích právního řádu. Současně však trestní právo kriminalizuje škálu jednání se zbraní.

Ustanovení § 118 trestního zákona stanoví, že *trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe*. Použití zbraně není uvedeno mezi přitěžujícími okolnostmi, ač si lze dovodit, že některou z hypotéz může protiprávní použití zbraně naplnit- např. spáchání trestného činu trýznivým nebo zákeřným způsobem nebo porušením zvláštní povinnosti. Použitím zbraně lze bohužel také snáze dosáhnout spáchání trestného činu ve větším rozsahu nebo na více osobách a spáchání více trestných činů současně.

Výslovně se naopak spáchání trestného činu se zbraní objevuje ve zvláštní části trestního zákona hned ve dvaceti čtyřech skutkových podstatách trestných činů. Typicky jde o kvalifikované skutkové podstaty podmiňující uložení vyšší sazby trestu odnětí svobody. Jedná se o kvalifikované skutkové podstaty trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, porušování domovní svobody, znásilnění, sexuálního nátlaku, vyhrožování teroristickým činem, násilí proti orgánu veřejné moci, vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci, násilí proti úřední osobě, osvobození vězně, násilné překročení státní hranice, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice, vzpoury věžňů, nebezpečného vyhrožování a nebezpečného pronásledování.

Třetím případem kdy trestní právo vidí zbraně je trestný čin nedovoleného ozbrojení. Ustanovení § 279 kriminalizuje jednání, které spočívá ve výrobě, opatření, přechovávání střelné zbraně, její hlavní části, dílů, nedovoleného doplňku zbraně, či ve větším množství střeliva. Potrestána bude i osoba, která *vede do střelbyschopného stavu znehodnocenou zbraň nebo na ní provede konstrukční změny směřující k jejímu uvedení do střelbyschopného stavu nebo na zbraní provede konstrukční změny směřující ke zvýšení její účinnosti, nebo padělá, pozmění, zahazuje nebo odstraňuje jedinečné označení střelné zbraně, které umožňuje její identifikaci*. Ustanovení odstavců 3 a 4 pak

obsahují kvalifikované skutkové podstaty spočívající ve větších rozsazích činnosti nebo páchaní činnosti v rámci organizované skupiny. U střeliva zakládá trestní odpovědnost množství, které představuje riziko srovnatelné s neoprávněným držením jedné střelné zbraně. Kupříkladu nedovolená držba šesti nábojů nepředstavuje téměř žádnou společenskou nebezpečnost a nemůže proto být kriminalizována.¹²⁹

Z hlediska trestní odpovědnosti obviněného pro trestný čin nedovoleného ozbrojování nemá význam, že v době zajištění nebyla zbraň kompletní, nebo že její součástky nebyly původní, neboť je možné opatřit chybějící díly tak, aby byla uvedena do střelbyschopného stavu. Rozhodující pro naplnění skutkové podstaty je skutečnost, zda zbraň svými vlastnostmi odpovídá zbraní kategorii B vymezené zákonem o zbraních. Ke zjištění je třeba odborného vyjádření z oboru kriminalistiky odvětví balistiky.¹³⁰

Zajímavý byl právní názor Nejvyššího soudu vyjádřený v usnesení z roku 2008, že totiž sama skutečnost, že obviněný je držitelem zbrojního průkazu snižuje stupeň nebezpečnosti neoprávněného držení zbraně, a to potenciálně až pod hranici trestnosti. Nebezpečnost jednání, které spočívalo v přechovávání zbraně, která byla nabyta způsobem zhruba odpovídajícím nálezu a nebyla odevzdána v souladu se zákonem tak byla dobově posouzena v rozhodnutí Nejvyššího soudu jako nižší než nepatrná.¹³¹

Hlubší souvislost s držením zbraně můžeme najít v ustanovení § 148 odst. 1 trestního zákona, které stanoví, že *kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti*. Pod pojem porušení důležité povinnosti uložené podle zákona pak lze zahrnout takové porušení povinnosti, které mívá za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví a v tomto smyslu výrazně zvyšuje stupeň společenské nebezpečnosti činu. Při nakládání se střelnou zbraní v tomto ohledu tedy musí její držitel porušit zákonem stanovenou povinnost dbát zvýšené opatrnosti ve smyslu ust. § 29 odst. 1 písm. a) zákona o střelných zbraních takovým způsobem a v takové intenzitě, že toto porušení může vést a zpravidla také vede k závažným následkům, jako jsou

¹²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 11 Tdo 1620/2015-44 ze dne 21. 4. 2016.

¹³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 5 Tdo 930/2014 ze dne 17. 12. 2014.

¹³¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 8 Tdo 611/2008 ze dne 21. 5. 2008.

těžká zranění či dokonce usmrcení osob.¹³²

4.10 Shrnutí kapitoly čtvrté

Kapitola čtvrtá se blíže zabývá legálním vymezení zbraně, přičemž pracuje i s perspektivou trestněprávní a technickou. Střelnou zbraní je zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na určitou vzdálenost.¹³³ Dále se kapitola zabývala některými dalšími legálními významnými modalitami zbraní. Těmi jsou například dělení na zbraně dlouhé a krátké, zbraně zákeřné, zbraně, plynové, mechanické a palné. Po potřebném vyjasnění obsahu pojmu zbraně se kapitola zabývala požadavky na skryté nošení a podmínkami použití zbraně v mezích práva v rámci krajní nouze, nutné obrany a dalších zákonem předvídaných případů. Významným prvkem právní úpravy z hlediska bezpečnosti Schengenského prostoru je znehodnocování zbraní, neboť opětovné uvedení nedokonale znehodnocených zbraní do střelby schopného stavu představuje významné riziko. Znehodnocením je provedení takových technických úprav, které znemožní její původní funkci a zachovají její původní vzhled. Znehodnocená je pouze ta zbraň, která byla znehodnocena postupem podle právního předpisu, k čemuž je kromě jiného potřebné povolení příslušného útvaru policie. Vzhledem k pozornosti, kterou směrnice o Evropského parlamentu a Rady 2017/853, o kontrole držení a nabývání zbraní, ze dne 17.5.2017 věnuje podnikatelům v oboru zbraní a střeliva byla pozornost věnována i české právní úpravě těchto subjektů. Podnikatelem v oboru zbraní a střeliva je dle českého právního řádu fyzická nebo právnická osoba, která zbraně a střelivo podle zvláštního předpisu vyvíjí, vyrábí, upravuje, znehodnocuje, ničí, uchovává, skladuje, půjčuje, přepravuje, nakupuje, prodává nebo k tomu přijímá objednávky.¹³⁴

¹³² Unsesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 864/2009 ze dne 7. 10. 2009.

¹³³ Příloha č. 1 zákona o zbraních a střelivu.

¹³⁴ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. d), č. 1, 2, 3 zákona o zbraních a střelivu.

5 Oprávněný subjekt

Řešení v rámci samostatné kapitoly si zaslouží otázka subjektu oprávněného k vlastnictví, držení a nošení zbraně. K nabytí zbraně kategorie A, B nebo C do vlastnictví a případnému nošení zbraně v souladu s právním řádem ČR je potřeba, aby subjekt byl držitelem zbrojního průkazu a byla mu vydána výjimka nebo povolení k nabytí zbraně (viz výše), v případě zbraní kategorie C postačí zbraň pouze registrovat. Zbrojní průkaz vydává příslušný útvar Policie České republiky na základě žádosti žadatele – fyzické osoby. Podmínkami je způsobilost k právním úkonům, místo pobytu na území České republiky, předepsaný věk, odborná a zdravotní způsobilost, bezúhonnost a spolehlivost.

Věkovou hranici stanoví ustanovení § 19 zvláště pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu. Jedná-li se o skupiny A, D a E, činí věková hranice 21 let. Pro skupiny B a C je minimální věk stanoven obecně na 18 let, ovšem s výjimkami pro studenty a žáky středních mysliveckých škol a sportovní střelce organizované v zájmových sdruženích. Výjimku lze stanovit také pro skupinu zbrojního průkazu D v případě puškařské školy či učiliště.¹³⁵

Zdravotní způsobilost dokládá žadatel orgánu Policie České republiky písemným potvrzením vydaným poskytovatelem zdravotnických služeb. Příslušným k posouzení je registrující poskytovatel zdravotnických služeb v oboru všeobecné lékařství ve smyslu zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Ve zvláštních případech může být příslušným také poskytovatel pracovnělékařských služeb u žadatelů o zbrojní průkaz skupiny D a registrující poskytovatel se specializací v oboru praktické lékařství pro děti a dorost v případě žadatelů mladších 19 let. Posuzujícím lékařem poskytovatele příslušného k vydání lékařského posudku je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo v oboru pracovní lékařství.¹³⁶

Bezúhonnost a spolehlivost představují dvě samostatné podmínky. Závěr o bezúhonnosti žadatele učiní orgán Policie České republiky na základě opisu z rejstříku trestů, přičemž nepřihlíží k zahlazení odsouzení. Překážkou bezúhonnosti je

¹³⁵ Ustanovení § 19 zákona o zbraních a střelivu.

¹³⁶ Ustanovení § 20 zákona o zbraních a střelivu.

pravomocné odsouzení žadatele za trestné činy uvedené v ustanovení § 22 zákona. Pravomocně odsouzený se opět stává bezúhonným ve smyslu zákona po uplynutí stanovené doby. Časové hranice jsou stanoveny na 20, 10, 5 a 3 roky podle závažnosti spáchaného trestného činu. Nejzávažnější zločiny jako vlastizrada, rozvracení republiky, teroristický útok, účast na organizované zločinecké skupině, získání konotroly nad vzdušným dopravním prostředkem a další, za který byl uložen výjimečný trest nebo trest odnětí svobody nad 12 let, tvoří překážku, která časem neodpadá vůbec a tyto osoby jsou tak ze splnění podmínky bezúhonnosti a tak i nabytí zbrojního průkazu zcela vyloučeny.

Pojetí bezúhonnosti v zákoně o zbraních a střelivu je tak širší než trestně právní vymezení § 160 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, které o účincích zahlazení stanoví, že na pachatele se hledí jako by nebyl odsouzen, bylo-li odsouzení zahlazeno.¹³⁷ Skutečnost, že při rozhodování o vydání zbrojního průkazu správní orgán učinil nesprávný závěr o bezúhonnosti žadatele, není důvodem pro odnětí zbrojního průkazu dle ustanovení § 27 odst. c) zákona. Toto ustanovení nepředstavuje právní základ pro vydávání opravných usnesení, ale určuje jasné podmínky pro rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu. V případě odst. c) proto, že žadatel přestal splňovat podmínky bezúhonnosti nebo spolehlivosti podle ustanovení § 22 a § 23 zákona.¹³⁸

Ustanovení § 27 odst. 4 zákona zbavuje odvolání proti rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu odkladného účinku a rozhodnutí je tak vykonatelné doručením.

Spolehlivost je novou kategorií posuzování osoby žadatele. Historicky odpovídala na zavedení institutů odklonu v trestním právu a zohledňuje výpovědní hodnotu správního trestání a dalších rizikových faktorů v životě žadatele jako je alkoholismus a požívání jiných návykových látek. Způsobilost pro vydání zbrojního průkazu tak vylučuje dle ustanovení § 23 odst. b) prokazatelná, nadměrná konzumace alkoholu či jiných návykových látek. Alkoholické nápoje a jiné návykové látky jsou upraveny ustanovením § 2, odstavec k) zákona č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými látkami, jako lihovina, víno, pivo a jiné nápoje, pokud obsahují více než 0,5 objemového procenta alkoholu. Zákon č. 379/2005 Sb. rovněž definuje škodlivou konzumaci, kterou je taková, která vede k

¹³⁷ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 23. [citováno 21. 7. 2017].

¹³⁸ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem 16 Ca 122/2000.

poškození tělesného nebo duševního zdraví. Zákon o zbraních však používá termínu nadměrné požívání, k jehož naplnění stačí pouze požívání, které vyvolává společenské, pracovní, psychické problémy nebo neschopnost dlouhodobě abstinovat.¹³⁹ K nadměrné konzumaci musí docházet prokazatelně. Příslušný rozhodující orgán si k posouzení této právní skutečnosti vyžádá vyjádření místně příslušného útvaru Policie České Republiky.

V případě spáchání přestupků na některém ze zákonem vymezených úseků, nelze učinit závěr o ztrátě spolehlivosti, která může vést k rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu bez dalšího. Rozhodné je, zda osoba tímto jednáním dala najevo, že představuje vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek a bezpečnost a není proto vhodné, aby jí držba zbraní byla umožněna. Závěr o nespolehlivosti, tak nelze opřít pouze o skutečnost spáchání více než jednoho přestupku v posledních třech letech.¹⁴⁰

Podmínka spolehlivosti je odlišnou kategorií od bezúhonnosti, obě podmínky mají zákonem stanovený obsah, a pokud žadatel splňuje podmínku bezúhonnosti nelze ze samotného výpisu z rejstříku trestů učinit závěr o žadatelově nespolehlivosti pouze proto, že byl v minulosti trestán. Takový úmysl mohl zákonodárce promítnout do zákona stanovením delších dob, po něž se žadatel pro spáchání trestného činu nepovažuje za bezúhonného.¹⁴¹

5.1 Postup získávání zbrojního průkazu a průkazu zbraně

Prvním krokem k získání zbrojního průkazu je podání Přihlášky ke zkoušce z odborné způsobilosti. Přihláška je ke stažení přímo na stránkách Ministerstva vnitra.¹⁴² Při osobním odevzdání přihlášky již pravděpodobně sdělí příslušník Policie České republiky alespoň orientační termín konání zkoušek. Následovat tedy musí důkladná teoretická příprava na zkoušky. K dispozici je všech 511 testových otázek, které jsou vybrány jako klíčové vědomosti z právních předpisů ze zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechniky, vyhlášky č. 115/2014 Sb., o

¹³⁹ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 23. [citováno 21. 7. 2017].

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 30 A 25/2012-59 ze dne 9. 4. 2013.

¹⁴¹ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 16 Ca 94/87.

¹⁴² Příloha číslo 1.

provedení některých ustanovení zákona o zbraních, nařízení vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti, nařízení vlády č. 338/2002 Sb., o požadavcích pro zabezpečení zbraní nebo střeliva, vyhláška č. 369/2002 Sb., o postupu ČUZZS při zařazování zbraně a střeliva do kategorie, vyhláška č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním povolení plynové, expanzní zbraně a střeliva. Studium by v dnešní době bylo již dosti náročné, protože řada otázek je formulována matoucím způsobem, odpovědi jsou záměrně velmi podobné a testovány jsou i vědomosti, které nejsou pro běžného držitele užitečné. Smyslem je odfiltrovat netrpělivé jedince a zaručit, že žadatel stráví studiem a opakováním dostatečný čas a vědomosti skutečně vstřebá. Navíc je dnes k dispozici řada moderních, volně přístupných pomůcek, které studium zefektivňují a zpříjemňují.

Teoretická část zkoušky se skládá z třiceti otázek. Tolerovatelná je obecně jedna chyba nebo dvě chyby v méně bodově hodnocených částech testu. Konat praktickou část zkoušky je umožněno pouze žadatelům, kteří uspěli v teoretické části. Praktická část se skládá z předvedení bezpečné manipulace se zbraní, odstraňování běžných závad na zbraní a střelby na pevný cíl. O obou částech je pořizován protokol.¹⁴³ V případě neúspěchu v praktické části zkoušky je možno tuto část jedenkrát opakovat v zákonem stanovené lhůtě. V případě opětovného neúspěchu nebo neúspěchu již v teoretické části zkoušky je možné znovu se přihlásit po uplynutí tří měsíců od konání zkoušky.

V případě úspěšného vykonání zkoušky je žadateli vyhotoven zkušebním komisařem doklad o osvědčení o odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu.¹⁴⁴ Po úspěšném vykonání zkoušky je vhodná doba k získání potvrzení zdravotní způsobilosti od všeobecného praktického či závodního lékaře, které nesmí být starší tří měsíců.¹⁴⁵ Lékař může v tomto bodě zvolit, že vhodným by bylo i psychologické vyšetření žadatele. Obě osvědčení jsou předávána jako přílohy orgánu Policie České republiky spolu se žádostí o vydání zbrojního průkazu¹⁴⁶. Opět na předepsaném tiskopise, který je stáhnutelný na stránkách Ministerstva vnitra. Orgán Policie České republiky v návaznosti na podání řádné žádosti se všemi náležitostmi začne prověřovat žadatele z hlediska spolehlivosti a bezúhonnosti. Za tímto účelem

¹⁴³ Příloha číslo 2.

¹⁴⁴ Příloha číslo 3.

¹⁴⁵ Příloha číslo 4.

¹⁴⁶ Příloha číslo 5.

získá opis z rejstříku trestů, rejstříku přestupků a provede další lustraci informačních systémů. Mezi nimi i systém Bedrunka, což je informační systém přístupný všem útvarům Policie České republiky a obsahuje velmi aktuální informace. O posouzení spolehlivosti žádá i městský úřad a magistrát v místě bydliště žadatele. Pro ilustraci přikládám Přehled úkonů ve správním řízení, který mi Oddělení služby pro zbraně, střelivo a bezpečnostní materiál laskavě poskytlo.¹⁴⁷

Pokud žadatel splňuje všechny zákonné podmínky, vydá orgán Policie České republiky žadateli zbrojní průkaz¹⁴⁸ a vyhotoví záznam o vydání dokladu¹⁴⁹. Vzhledem k tomu, že se jedná o doklad, který osvědčuje existenci oprávnění a orgán Policie České republiky žádosti v plném rozsahu vyhovuje, nevydává odůvodněné rozhodnutí, ale pouze samotný doklad ve smyslu ustanovení § 151 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Současně vyhotoví příslušný útvar policie záznam do spisu, který na místo odůvodnění obsahuje seznam podkladů rozhodnutí, kterými jsou žádost o vydání rozhodnutí, posudek o zdravotní způsobilosti a osvědčení o odborné způsobilosti.¹⁵⁰ Právní moc a účinky rozhodnutí jsou spojeny s převzetím dokladu. V případě zamítnutí žádosti by rozhodnutí muselo být řádně odůvodněno.

Většina držitelů zbrojního průkazu bude pravděpodobně následně usilovat o možnost nabytí zbraň kategorie B. K nabytí zbraně kategorie B je třeba podat na předepsaném tiskopise žádost o povolení k nabytí zbraně.¹⁵¹ Na žádost se vedle běžných údajů uvádí také číslo zbrojního průkazu a důvod, který žadatele k podání vede. Důvod však stačí pouze formálně zaškrtnout. Pro materiální odůvodňování ani na tiskopise není prostor a neočekává se. Žadatel také uvede druh zbraně, kterou se chystá koupit. Opět stačí pouze velmi vágně uvést např.: samonabíjecí pistole, revolver atd. O konkrétním modelu a výrobci si tak žadatel může rozhodnout až v prodejně.

Rozhodnutí o vydání povolení k nabytí již musí být řádně vyhotoveno a odůvodněno. Vzhledem k praxi správních orgánů i soudů rozhodujícímu orgánu stačí pouze odkaz na to, že uvedený zákonný důvod shledal za řádný. Po nákupu zbraně je třeba učinit další podání na předepsaném tiskopise - oznámení o nabytí vlastnictví

¹⁴⁷ Příloha číslo 6.

¹⁴⁸ Příloha číslo 12.

¹⁴⁹ Příloha číslo 7.

¹⁵⁰ Příloha číslo 8.

¹⁵¹ Příloha číslo 9.

zbraně.¹⁵² V oznámení jsou uvedeny informace o převodci, nabyvateli, i údaje specifikující zbraň, to jest druh, model, značka, ráže a především výrobní čísla všech hlavních částí zbraně (rám, hlaveň, závěr, případně válec), která se musí shodovat.

Příslušný útvar policie následně jedná z úřední povinnosti a vydá vlastníku zbraně další doklad příslušející tentokrát přímo ke zbrani- průkaz zbraně.¹⁵³ O vydání dokladu učiní opět pouze záznam, rozhodnutí nevydává.

5.2 Shrnutí kapitoly páté

Kontaktní body právní úprava České republiky s řadovými žadateli o vydání zbrojního průkazu vykazují všechny prvky přispívající k bezpečnosti občanů, které vyplývají z výsledků vědecké práce české i mezinárodní vybraných v této práci. Úprava v České republice především zamezuje v nabytí zbraně osobám trestaným a osobám, které mají potíže s návykovými látkami. Rovněž časová délka procesu získání potřebných oprávnění s nejvyšší pravděpodobností přispívá k omezení množství sebevražd za použití palné zbraně. Změny se tak i ohledem na relativně nízký počet obětí vražd i sebevražd spáchaných střelnou zbraní jeví jako zbytečné až kontraproduktivní, neboť část populace reaguje na nejistotu spojenou se změnami právní úpravy zvýšeným zájmem o nákup zbraní.

¹⁵² Příloha číslo 10.

¹⁵³ Příloha číslo 11.

6 Správní předpisy na úseku zbraní a střeliva

Historickým označením pro jednostranný abstraktní akt je nařízení. Jedná se o právní předpis vydaný zmocněným správním orgánem k provedení zákona. Znakem správních předpisů je abstraktnost založená druhově určený předmět a předem neurčený okruh adresátů. U abstraktních jednostranných aktů hovoříme také o obecnosti, která není synonymem pro abstraktnost, ale v tomto kontextu se jí myslí obecná právní závaznost odlišující nařízení především od vnitřních předpisů. Používání termínu nařízení může být problematické, neboť se jedná o legální termín, s nímž pracuje ústavní právo i běžné zákony. Nařízeními jsou i právní předpisy ministerstev a jiných správních úřadů často nazývané vyhlášky.

Do třídy nařízení spadají i právní předpisy obcí a krajů vydávané v přenesené i samostatné působnosti. Takový předpis obce týkající se zbraní a střeliva je představitelný, neboť obce mohou dle ust. § 10 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou povinnosti k zabezpečení veřejného pořádku a k ochraně bezpečnosti, zdraví a majetku. Povinností je i příkaz zdržet se určitého jednání. Přitom vyhlášky územních samosprávních celků jsou výrazem práva na samosprávu a v případě těchto předpisů judikatura a doktrína připouští určitou mimoběžnost, pokud se účel a smysl zákona a vyhlášky zcela nepřekrývají.¹⁵⁴ Pokud by byl inicializován přezkum souladu vyhlášky se zákonem dle ust. § 64 odst. 2 zákona č. 128/1993 Sb., o Ústavním soudu, bude se Ústavní soud zabývat vedle formálních otázek pravomoci, působnosti a řádného procesu i otázkou, zda obec pravomoci k vydání vyhlášky nezneužila a zda úprava není zjevně nerozumnou. V současné sociální a politické situaci i vzhledem k zásadám implicitně vyjádřeným v zákoně o zbraních a střelivu, je tak dle mého názoru prostor pro takovou úpravu velmi úzký.

Základ pro abstraktní jednostranné formy správní činnosti poskytuje ustanovení § 79 zákona o zbraních a střelivu nazvané *zmocňovací ustanovení*. Dle ustanovení § 79 odstavec 1 zákona vláda nařízeními stanoví řadu technických požadavků vztahujících se

¹⁵⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13. Nález Ústavního soudu ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 45/06.

k zabezpečení přechovávaných zbraní, množství přechovávaného prachu, zabezpečení a podmínky skladování, znehodnocování zbraní a střeliva, a dále pak minimální technické požadavky pro střelnice a zabezpečení muničního skladiště včetně elektronických opatření, stavební úpravy a způsob uložení munice.

Pravomoc vlády k vydávání nařízení k provedení zákona zakládá již ustanovení článku 78 Ústavy České republiky, které zvláštní zákonné zmocnění nepředpokládá. Lze tak mít za to, že vládě není ustanovením § 79 odst.1 zákona o zbraních ani tak zakládána povinnost, jakože je úkolována. Vláda je politicky odpovědná dolní komoře Parlamentu České republiky a ta může uplatňovat vůči vládě řadu kontrolních mechanismů včetně interpelací či vyslovení nedůvěry vládě. Jiné právní nástroje pro prosazení své vůle vůči vládě Parlament nemá. Parlament však může formou zákona upravit v podstatě jakoukoli otázku, pokud řešení vykazuje znaky obecnosti a abstraktnosti i materiálně a není v rozporu s dělbou moci. Nenaplněním podmínek by bylo užití obecných znaků, které však dopadají pouze na jeden nebo několik dobře určitelných případů. Zákodárci také nepřísluší identifikovat v jednotlivých věcech veřejný zájem a podávat závazný a nepřezkoumatelný výklad neurčitých právních pojmů, neboť takovým postupem je zasahováno nejen do prerogativ moci výkonné a soudní, ale i do práv adresátů na soudní přezkum.¹⁵⁵

Ustanovení § 79 odst. 2 poskytuje Ministerstvu vnitra potřebný právní základ pro vydání vyhlášek k provedení vybraných ustanovení zákona. Toto ustanovení odpovídá článku 79 odst. 3 Ústavy, které vyslovné zvláštní zmocnění vyžaduje. Ministerstvo upraví vlastnosti fotografie žadatele o vydání zbrojního průkazu podle § 17 odst. 2; obsahovou náplň, provedení a hodnocení teoretické i praktické části zkoušky žadatele o vydání zbrojního průkazu dle ust. § 21 odst. 9; zkoušky zkušební komisaře dle ust. § 30 odst. 13 a zkoušky žadatele o vydání vyššího muničního průkazu či průkazu pro provádění pyrotechnického průzkumu; způsob evidence zbraní kategorií A, B a C a cvičných střelb dle ust. § 39a odst. 4; úroveň zabezpečení zbraní a střeliva v průběhu přepravy dle ust. § 50b; povinné obsahové náležitosti provozního řádu střelnice; požadavky na zabezpečení munice v průběhu přepravy a náležitosti vedení centrálního registru zbraní. Ministerstvu vnitra je dále poskytnut odstavcem 3 právní základ, aby vyhláškou stanovilo vzory veřejných listin, podání, žádostí, dokladů,

¹⁵⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl.ÚS 24/04.

ohlášení a dalších písemností.¹⁵⁶

Správní akty, které jsou současně právními předpisy, jsou z podstaty formální, neboť právě státem určená forma je základním znakem pramene práva. Nařízení jsou akty regulativní, způsobilé založit povinnosti adresátům.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu je prováděn těmito předpisy: vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních, nařízením vlády č. 219/2017 Sb., o znehodnocování některých zbraní a střeliva, zhotovování řezů zbraní a střeliva a jejich ničení a o minimálním obsahu dokumentace ve vztahu k delaboraci, znehodnocování, výrobě řezů a ničení munice, nařízením vlády č. 218/2017 Sb., o minimálních technických požadavcích na střelnici pro municí, trhací jámu pro ničení munice a zvláštní zařízení pro odpalování, střelbu nebo ničení munice a o povinných náležitostech jejich provozního řádu, nařízením vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek a o muničním skladišti, nařízením vlády 125/2017 Sb., o znehodnocování některých palných zbraní, osvědčení o znehodnocení palné zbraně a společném jednoznačném označení všech částí palné zbraně upravených za účelem jejího znehodnocení, nařízením vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E, nařízením vlády č. 151/2004 Sb., o střelných zbraních a střelivu, které je možné z jiného členského státu Evropské unie přepravit na území České republiky bez předchozího souhlasu příslušných orgánů České republiky, vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva, a vyhláškou ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002 Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typu zbraně nebo střeliva do kategorie.

¹⁵⁶ Právní základ k vydání právních předpisů je odstavci 4 a 5 ustanovení § 79 zákona o zbraních poskytnut i Ministerstvu průmyslu a obchodu a Ministerstvu zdravotnictví, a to v otázkách vyčerpávajícím způsobem vypočteným v těchto odstavcích, které věcně odpovídají jejich působnosti.

6.1 Vnitřní předpisy na úseku zbraní a střeliva

Vnitřní předpisy Policie České republiky regulují závazně vnitřní chod a slouží k uspořádání vnitřních poměrů. Pro občany ČR by měly být neznatelné a občanům z nich nemohou vyplývat povinnosti. Regulativní charakter lze tedy spatřovat pouze omezeně a to ve vztahu k služebně podřízeným příslušníkům Policie České republiky, útvarům či oddělením. Požadavky na formu vnitřního předpisu taktéž stanoví oprávněný orgán, který pravomoc k vydání předpisu odvozuje od svého nadřízeného postavení. Vnitřní předpisy nejsou však jistě zcela neformální. Policie České republiky má i pravidla a postupy pro vydávání vnitřních předpisů, aby dosahovala co nejvyšší obezřetnosti a jistoty příslušníků a orgánů Policie České republiky o jejich povinnostech. V opačném případě by rovněž nebylo možné uplatňovat odpovědnost za nesplnění povinnosti jednat v souladu s vnitřním předpisem.

Vydávání interních předpisů je projevem oprávnění řídit činnost podřízených. Podřízené úřední osoby jednáním v souladu s vnitřním předpisem plní obecnou povinnost řídit se pokyny nadřízených. Tato oprávnění a povinnosti vyplývají z obecně závazných normativních právních aktů, jež samy prameny práva jsou. Pravomoc vydávat vnitřní předpisy je jedním z oprávnění nadřízeného a směřuje k provedení a vyjasnění již existujících povinností, proto není nutné další zvláštní zákonné zmocnění¹⁵⁷¹⁵⁸.

Pro účely studia mi byl Policií České republiky poskytnut k nahlédnutí vnitřní předpis týkající se zabezpečení, přidělování a nošení služebních zbraní. Předpis je formálně nazván závazný pokyn. Záhlaví je formulováno tak, že nadřízený, v mém příkladu Policejní prezident v první osobě stanoví v další části předpisu uvedená pravidla chování. Následuje tělo předpisu, které se naprosto shoduje s formou, kterou bychom očekávali od předpisu právního: členění na části, články, odstavce a písmena. Přičemž v úvodu předpis stanoví předmět své úpravy, následují ustanovení výkladová a po té postupně konkrétní pravidla jednání podřízených subjektů, evidenční a kontrolní činnost a na konec závěrečná ustanovení včetně ustanovení o účinnosti. Na konci

¹⁵⁷ Vavera, František. Vnitřní předpisy. [online][citováno 23. 2. 2018]

¹⁵⁸ Více k problematice v monografii Mates, Pavel. Škoda, Jindřich. Vavera, František. Veřejné sbory. Praha 2011. Wolters Kluwer, 384 stran.

předpisu je pak jmenován právě Policejní prezident, od jehož nadřazeného postavení se oprávnění vydat vnitřní předpis odvíjí. Tím se od právního předpisu vnitřní předpis liší. Tato forma svádí k didaktické zkratce, že se v případě vnitřního předpisu jedná o formalizovaný, písemný a abstraktní příkaz nadřízeného.

6.2 Shrnutí kapitoly šesté

Kapitola šestá je první kapitolou, která se podrobněji zabývá formami správní činnosti správních orgánů. Pozornost je nejprve věnována legislativním základům pro vydávání správních předpisů. Dále následuje jejich výčet. Činnost příslušných útvarů policie je také ovlivněna vnitřními předpisy. Jeden z těchto předpisů se podařilo nahlednout alespoň z hlediska jeho formy, což je i vzhledem k zaměření této kapitoly příhodné. V roce 2017 byla dokončena významná legislativní iniciativa, která znamenala vstup v účinnost hned pěti významných prováděcích předpisů ke dni 1. 8. 2017. Tyto předpisy doprovázely novelu zákona o střelných zbraních a střelivu č. 229/2016 Sb. (viz výše).

7 Správní akty podle zákona o zbraních a střelivu

Správní akty jsou jednostrannými správními úkony, jimiž příslušný útvar policie nebo případně jiný příslušný vykonovatel veřejné správy v konkrétních případech řeší právní poměry jmenovitě určených osob.¹⁵⁹ K uchopení této formy správní činnosti na úseku zbraní a střeliva je třeba nejprve se vyjádřit ke vztahu zákona o zbraních a střelivu ke správnímu řádu. Ustanovení § 1 odst. 2 správního řádu stanoví, že správního řádu nebo jeho jednotlivých ustanovení se použije, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Hovoříme tedy o subsidiárním užití správního řádu. Zvláštní postavení mají ustanovení § 2 - § 8 správního řádu, která jsou materiálně nevyloučitelná. Jejich naplnění je totiž podmínkou postupu v mezích právního státu jak jej v současnosti chápeme.¹⁶⁰

Zákon o zbraních a střelivu vylučuje použití ustanovení správního řádu o exekuci na nepeněžitá plnění v případě zajištění zbraně, střeliva nebo dokladu dle ust. § 57 a pro zajištění nebo zadržení munice nebo dokladu dle ust. § 70p zákona. V ustanovení § 10 zákona o zbraních a střelivu je ještě na správní řád odkazováno výslovně stran náležitostí podání držitele zbrojního průkazu. Odpovídajícím ustanovením správního řádu je § 37 zákona, které stanoví, že z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Dle ustanovení § 18 správního řádu údaji umožňujícími identifikaci fyzické osoby se rozumí jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jiný údaj podle zvláštního zákona. V ostatním se tedy správního řádu použije, pokud zákon o zbraních a střelivu neposkytuje zcela vyčerpávající úpravu.

Část první správního řádu poskytuje řadu legálních definic a výčet základních zásad správní činnosti, použití těchto ustanovení je tedy otevřeno. Ustanovení části

¹⁵⁹ Obecně k správním aktům: JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 193.

¹⁶⁰ Ustanovení § 177 pak o této použitelnosti základních zásad pojednává výslovně, lze však mít za to, že se jedná spíše o ustanovení vysvětlující.

druhé správního řádu - obecná ustanovení o správním řízení - tvoří procesní základ pro postup orgánů Policie České republiky při rozhodování ve věcech zbraní a střeliva, i když rozhodující hlediska pro toto rozhodování stanoví zákon o zbraních a střelivu. Proto se části druhé budu věnovat v dalším textu. Část třetí - zvláštní ustanovení o správním řízení - není bez dalšího vyloučena. Není např. důvodu proč nepostupovat v souladu s ust. § 131 v případě potřeby změny příslušnosti nebo využívat užitečných procesních prostředků opatření vysvětlení, zajištění důkazu a poskytnutí předběžné informace dle ustanovení § 137, § 138, § 139. Ustanovení § 151 o vydání dokladu se rovněž nachází v části třetí a je jedním z významných procesních ustanovení na úseku zbraní a střeliva. Naopak použití jiných norem v této části je obtížně představitelné - např. řízení s předstihem žádosti, velkým počtem účastníků o výběru žádosti a další.

Zákon o zbraních a střelivu neposkytuje zvláštní základ pro vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení. Vlastností této formy správní činnosti je nižší intenzita právních účinků. Stále se jedná o úkony, jimiž správní orgán naplňuje úkoly v rámci jemu svěřené působnosti. Úkony však přímo nezasahující do práv adresátů, jsou tedy neregulativní.¹⁶¹ I tyto úkony musí být uskutečňovány na základě zákona, ovšem v tomto případě lze mít za to, že jsou tyto úkony správním orgánům implicitně dovoleny již v rámci svěřené působnosti. Věnování se těmto úkonům nesmí být nevhodné, nesmí omezovat jiné úkoly veřejné správy ani rovnost účastníků při kontaktu s veřejnou správou.¹⁶² Vzhledem k bezpečnostnímu významu, společenské přitažlivosti tématu zbraní a nebezpečí spojenému s nepřesnými informacemi se Policie České republiky věnuje rozšiřování relevantních informací kromě jiného na svých internetových stránkách. Ministerstvo vnitra pak shromažďuje a vydává informace průběžně. V případě, že by tak nekonalo je možno využít postupu podle zákona o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb. Některé z těchto úkonů mají také povahu vnitřní správní činnosti.¹⁶³ Například vytváření záznamů, předávání informací či zprostředkování místní znalosti. Příkladem budiž vyjádření k spolehlivosti fyzické osoby místním útvarům Policie České republiky při zjišťování skutečností, které by mohly svědčit o nespolehlivosti žadatele o vydání zbrojního průkazu ve smyslu

¹⁶¹ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 269.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 269. Str. 275.

ust § 23 zákona o zbraních a střelivu.

7.1 Povolovací akty v zákoně o zbraních a střelivu

Klíčovými pojmy správního práva je správní řízení a rozhodnutí. Dle ust. § 9 správního řádu je správním řízením postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí. Správním orgánem je orgán moci výkonné, orgán územních samosprávných celků nebo i jiné orgány a právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy¹⁶⁴. Rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva nebo povinnosti, prohlašuje existenci práv nebo povinností nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách¹⁶⁵. I zde se setkáváme s prvkem jednostrannosti. Účastníci řízení jsou vybaveni procesními právy, mezi jinými právem navrhnout důkazy, činit podání, nahlížet do spisu. Účastníci tak mohou ovlivnit obsah rozhodnutí správního orgánu, nejsou však v rovnoprávném postavení. Správní rozhodnutí není výsledkem souhlasného projevu vůlí jak tomu bývá v případě smluv dle práva občanského. Obsah rozhodnutí je primárně určen správním orgánem, který se pohybuje v mezích zákona. Přitom orgán vedle oprávněných zájmů účastníků dbá i na zájem veřejný. Dalšími vlastnostmi jsou bezprostřední právní závaznost pro adresáty, správní orgány a případně i jiné subjekty, konkrétnost věci a jmenovitě určený okruh adresátů.

Z výše uvedeného se podávají možné přístupy k administrativně právnímu zkoumání rozhodovacích postupů v zákonu o zbraních a střelivu:

- 1) kdo je ve věci povolán rozhodovat
- 2) předmět rozhodování, řešená otázka
- 3) požadavky kladené na žadatele, adresát rozhodnutí
- 4) povaha předcházejícího řízení
- 5) vlastnosti rozhodnutí samotného
- 6) možnosti opravných prostředků a jiných prostředků ochrany práv a oprávněných zájmů.

¹⁶⁴ Ustanovení § 1 odst 1 správního řádu.

¹⁶⁵ Ustanovení § 67 odst 1 správního řádu.

Rozhodnutí ve věci udělení výjimky k nabytí zbraně kategorie A držiteli příslušného zbrojního průkazu nebo licence dle ust. § 9 odst. 2 zákona

Orgánem příslušným k rozhodování je Policie České republiky. Dochází tak k terminologickému rozkolu, kdy na ostatních místech zákona je rozhodujícím příslušný útvar policie. Právní základ k rozhodnutí v podobě udělení výjimky poskytuje ust. 9 odst. 2, který výslovně hovoří o Policii České republiky. Ust. § 10 pak stanoví, že žádost o udělení výjimky se podává u Krajského ředitelství Policie České republiky příslušného podle místa pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby, pro které bude na dále používáno zkráceného termínu příslušný útvar policie.¹⁶⁶ Dále je třeba vzít v úvahu ustanovení § 74 odstavec 2 ve spojení s odstavcem 5 písm. a) téhož paragrafu, které sice stanoví, že státní správu vykonávají ve věcech zbraní a střeliva Policejní prezidium a příslušný útvar policie, současně však stanoví, že Policejní prezidium plní úkoly nadřízeného orgánu příslušnému útvaru. Rovněž ostatní písmena odstavce 5 ustanovení § 74 nasvědčují tomu, že tam kde zákonodárce mínil, aby Policejní prezidium rozhodovalo hned v prvním stupni, stanovil tak výslovně. Z uvedeného vyplývá, že současný stav, kdy o udělování výjimek, stejně jako povolení (viz dále), rozhodují příslušná oddělení v rámci Krajských ředitelství Policie České republiky je v souladu se zákonem. Užití ustanovení § 131 správního řádu o změně příslušnosti není vyloučeno.

Předmětem rozhodnutí je řešení otázky, zda žadatel splňuje zákonné podmínky pro držení zbraně kategorie A, zda jím uvedený důvod skutečně spadá pod některý nebo některé z důvodů uvedených v ust. § 9 odst. 2 a zda udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti. Navíc právní základ je formulován tak, že správní orgán může výjimku udělit. Jedná se o rozhodování v řízení zahajovaném na návrh. Na kladné rozhodnutí není právní nárok ani při splnění podmínek, je však třeba, aby při rozhodování nevznikaly nedůvodné rozdíly.

¹⁶⁶ Ustanovení § 9 odst. 2 je tak jediným právním základem, který se v zákoně nachází před toutou legální definicí, jediné ustanovení § 9 odst. 2 definici nepoužívá a samotná žádost o rozhodnutí se podává u příslušného útvaru policie.

Rozhodnutí ve věci udělení povolení k nabytí zbraně kategorie B držiteli příslušného zbrojního průkazu nebo licence dle ust. § 12 odst. 5 zákona

Rozhodovací proces o vydání povolení k nabytí zbraně je v mnohém jednodušší než udělování výjimky k nabytí zbraně kategorie A. Orgánem příslušným k rozhodování je příslušný útvar policie. Řízení je zahajováno na žádost. Kvalifikovaným žadatelem je držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence. Předmětem rozhodování je řešení otázky zda žadatel splňuje podmínky a zda je dán řádný důvod, za který se považuje některý z důvodů uvedených v odstavci pátém, písmena a) až f).

Řádný důvod se na první pohled jeví jako neurčitý právní pojem, který je třeba vyložit. Řádný důvod je však pouze název pro uzavřenou množinu taxativně vypočtených důvodů. Sám řádný důvod nevyžaduje žádný výklad, neboť rozhodující je, zda se žadatelem uvedený důvod dá podřadit pod některý z důvodů uvedených v zákoně. O většině situací lze rozhodnout takřka bez dalšího výkladu.¹⁶⁷ Jiné zákonné důvody by zasluhovaly výkladu, praxe orgánů je však taková, že stačí pouze zákonný důvod v žádosti jmenovat bez dalšího vysvětlení. Řádný důvod tak funkčně jako neurčitý právní pojem nepůsobí.

Příslušný útvar policie nepostupuje v rámci správního uvážení, ale v režimu plné vázanosti. Správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu se zákonem a ostatními právními předpisy, účelem zákona, veřejným zájmem a aby nevznikaly při rozhodování obdobných případů nedůvodné rozdíly.¹⁶⁸

Adresátem rozhodnutí je pouze žadatel. Jedná se rozhodnutí materiální, zakládající nové oprávnění žadatele, tedy v případě úspěchu žádosti rozhodnutí pozitivní a ve prospěch. Zavazuje pouze žadatele a správní orgány. Jakožto rozhodnutí in personam nepřechází na právní nástupce. Platnost rozhodnutí je odvislá od platnosti zbrojního průkazu a trvání důvodu, pro který bylo povolení k nabytí uděleno. Odvolání

¹⁶⁷ Například pokud žadatel má sbírku zbraní nebo je členem sportovního klubu nebo mysliveckého sdružení, lze z toho usuzovat na důvod v zákoně vzpomínaný.

¹⁶⁸ K získání potřebných zjištění má správní orgán také vedle prostředků správního řádu možnost postupovat dle ustanovení hlavy IV. zákona o zbraních a střelivu nazvané Informační systémy a státní správa.

ani přezkumné řízení nejsou vyloučeny. Vzhledem k nepřítomnosti správního uvážení nelze přezkoumávat správnost rozhodnutí.

Rozhodnutí podle § 12 odst. 5 je vyhotovováno v plné formě dle ust. 67 a následující správního řádu. Příklad takového rozhodnutí tvoří přílohu rigorózní práce. Výroková část rozhodnutí obsahuje označení rozhodujícího orgánu, tedy místně a věcně příslušného útvaru policie, identifikaci účastníka, tedy žadatele včetně skutečností svědčících o jeho kvalifikaci, a řešení právní otázky, zda se žadateli povoluje nabytí zbraň kategorie B či nikoli. Odůvodnění má obsahovat důvody, podklady a úvahy, kterými se správní orgán řídil při formulaci výroku. V případě kladného rozhodnutí bývá odůvodnění velmi krátké, omezí se například na konstatování, že důvod k nabytí zbraně byl shledán jako řádný.¹⁶⁹ Plnohodnotné odůvodnění vyžaduje rozhodnutí zamítavé.

Vzhledem k tomu, že ustanovení správního řádu nejsou vyloučena, lze se proti rozhodnutí o povolení k nabytí zbraně kategorie B odvolat postupem dle ustanovení § 81, § 82, § 83 správního řádu, a to do 15 dnů od dne oznámení rozhodnutí k Policejnímu prezidiu České republiky. Prostředky oznamování rozhodnutí upravuje § 72 správního řádu. Jsou jimi doručení stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústní vyhlášení v zákonem stanovených případech. Způsoby doručování fyzickým osobám upravuje § 20 správního řádu ve spojení s obecnými ustanoveními o doručování v ust. § 19 zákona. Odvolání se podává u místně příslušného útvaru policie. Včas podané odvolání má s ohledem na § 85 správního řádu odkladný účinek.

Pozhodnutí o vydání zbrojní průkazu dle ustanovení § 17 a ustanovení § 18 zákona

Rozhodujícím správním orgánem je příslušný útvar policie. Jedná se o řízení zahajované na žádost. Žádost se podává na předepsaném tiskopise, jehož podobu určuje prováděcí právní předpis. Žádost musí obsahovat údaj o skupině zbrojního průkazu, o níž žadatel usiluje, a osobní údaje žadatele.¹⁷⁰

¹⁶⁹ Vzhledem k ust. § 68 odst. 4 by bylo možné odůvodnění vynechat úplně, pokud se žadateli v plném rozsahu vyhoví.

¹⁷⁰ Podrobněji o získávání zbrojního průkazu viz výše.

Předmětem řízení je řešení otázky zda žadatel splňuje podmínky vydání zbrojního průkazu fyzické osobě.¹⁷¹ Při splnění podmínek je na vydání kladného rozhodnutí právní nárok, a to jak s ohledem na zásadu materiální rovnosti, tak na použitou formulaci příslušný útvar policie zbrojní průkaz fyzické osobě vydá. Jedná se bezpochyby o rozhodnutí materiální, konstitutivní, neboť rozhodnutí je určující pro příští hmotněprávní postavení žadatele. Rozhodnutí je závazné pro žadatele a správní orgány. Z povahy věci vyplývá, že rozhodnutí není závazné pro právní nástupce žadatele.

Rozsah potřebných skutkových zjištění je velmi široký. K získání těchto zjištění správní orgán využívá vedle prostředků správního řádu a hlavy IV. zákona o zbraních a střelivu, také ustanovení § 22 odst. 3, které upravuje vyžádání opisu z evidence rejstříku trestů za účelem učinění závěru o bezúhonnosti, a ustanovení § 23 odst. 2 za účelem učinění závěru o spolehlivosti. Bezúhonnost a spolehlivost bezpochyby mají vlastnosti pojmů, které v určitém kontextu mohou být neurčitými právními pojmy. Při interpretaci neurčitého právního pojmu se správní orgán musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnit¹⁷² přinejmenším z toho hlediska, zda pod něj lze posuzovanou věc podřadit.¹⁷³ Bezúhonnost fyzické osoby je však v ustanovení § 22 popsána zcela vyčerpávajícím způsobem. O bezúhonnosti fyzické osoby tak lze rozhodnout na základě kvantifikovatelných znaků bez potřeby právního výkladu. Rozhodujícími prvky jsou časový odstup a existence pravomocného odsuzujícího rozsudku. Mám za to, že bezúhonnost fyzické osoby proto není neurčitým právním pojmem.

Problematičtější je spolehlivost fyzické osoby dle ustanovení § 23 zákona o zbraních a střelivu. Nespolehlivost fyzické osoby může způsobit řada právně významných skutečností. Pro jeden z případů v hypotéze ustanovení § 23 zákona o zbraních a střelivu platí obdobně, co bylo uvedeno u ustanovení § 23. Případem vyčerpávajícím způsobem vymezeným bez potřeby výkladu je podmíněně zastavené trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, u něhož dosud neuplynula zkušební doba. O

¹⁷¹ Těmito podmínkami jsou pobyt na území ČR, způsobilost k právním úkonům, zdravotní a odborná způsobilost, bezúhonnost a spolehlivost.

¹⁷² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 5 Afs 151/2004 - 73.

¹⁷³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2006, č. j. 2 Afs 219/2005 - 130.

přítomnosti této právně významné skutečnosti lze rozhodnout bez dalšího. Naopak k závěru o prokazatelné nadměrné konzumaci alkoholu nebo požívání návykových látek žadatelem je třeba dojít na základě výkladu neurčitého právního pojmu nadměrně v konkrétním případě. V ust. § 23 odstavce 1 písmenu c) nacházíme pojmy vnitřní pořádek a bezpečnost, které jsou oba beze sporu neurčitými právními pojmy. Ten, kdo pro vnitřní pořádek a bezpečnost představuje vážné nebezpečí svým jednáním, za které byl v posledních třech letech pravomocně uznán vinným ze spáchání více než jednoho přestupku na úsecích zbraní, výbušnin, ochrany před alkoholismem, obrany ČR, veřejného pořádku, občanského soužití, majetku, nebo zemědělství, rybářství nebo myslivosti se nepovažuje za spolehlivého.

Lze tedy uzavřít, že rozhodování ve věci vydání zbrojního průkazu je spojeno s výkladem neurčitých právních pojmů, není však spojeno se správním uvážením. Správní orgán v závislosti na výkladu neurčitého právního pojmu rozhodne příslušným způsobem, který sám nevolí, nýbrž vyplývá ze zákona. Výklad neurčitých právních pojmů je možno plně přezkoumávat v rámci správního soudnictví na rozdíl od správního uvážení, jež soud nesmí nahrazovat uvážením soudcovským. Opravných prostředků ve správním řízení lze stejně jako v předchozích případech užívat v plném rozsahu.

Kladné rozhodnutí, jímž příslušný útvar policie zcela vyhovuje žádosti o vydání zbrojního průkazu bývá nahrazeno vydáním dokladu, který osvědčuje přiznání práva. O vydání dokladu je učiněn záznam do spisu, který má náležitosti rozhodnutí, které se pouze poznamenává do spisu dle ust. § 67 odst. 2 věta druhá, s výjimkou, že na místo odůvodnění se do spisu pouze poznamená seznam podkladů.¹⁷⁴ V případě nevyhovění žádosti se rozhodnutí vyhotovuje v písemné formě, s plnohodnotným odůvodněním, které musí být v rámci řízení o odvolání přezkoumatelné.

Ve velmi odlišném procesním režimu se nacházejí žadatelé, kteří nejsou státními občany České republiky a současně nejsou ani občany členského státu Evropské unie, Severoatlantické smlouvy nebo cizincem, kterému byl na území ČR povolen trvalý pobyt nebo azyl, ani rodinným příslušníkem takové osoby. V případě těchto osob může

¹⁷⁴ Podklady jsou žádost na předepsaném tiskopise, posudek o zdravotní způsobilosti, doklad o odborné způsobilosti a fotografie. Poklady získané policií z vlastních informačních zdrojů při zjišťování jiných právně významných skutečností nejsou podkladem rozhodnutí.

příslušný útvar policie žádosti nevyhovět, ač osoba splňuje všechny zákonné podmínky a proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Stále se však uplatňují základní zásady správní činnosti dle ust. § 2 až § 8 správního řádu a z nich vyplývající požadavky na rozhodnutí i jeho odůvodnění.

Rozhodnutí dle ustanovení § 24, § 25, § 26 odst. 2 a § 30a odst. 2 zákona

Rozhodnutí o vydání zbrojního průkazu, rozšíření skupin zbrojního průkazu, zániku zbrojního průkazu a zániku platnosti průkazu zkušební komisaře nijak nevybočují svou povahou z řady rozhodnutí výše popsaných. Nedochozí ani k využívání odlišných procesních prostředků ani k získávání odlišných skutkových zjištění. Také nedochází k výkladu neurčitých právních pojmů ani užití správního uvážení. Jedná se o skupinu rozhodnutí servisní povahy, kdy příslušný útvar policie reaguje na nastalou situaci a v případě nezměněných podmínek vydává rozhodnutí či doklad v podstatě mechanicky.

Rozhodnutí o vydání zbrojní licence dle ustanovení § 33 zákona

Rozhodnutí o vydání zbrojní licence vydává příslušný útvar policie. Jedná se o řízení zahajované na žádost. Náležitosti žádosti upravuje ust. § 32 zákona o zbraních a střelivu. Vedle náležitostí podání dle správního řádu žadatel uvede důvod žádosti, adresy provozoven, osobní údaje odpovědného zástupce a osoby vybavené zbrojním průkazem příslušné skupiny, která bude zabezpečovat přechovávání, skladování a používání zbraní a střeliva.

Na kladné vyřízení žádosti je v případě splnění podmínek právní nárok¹⁷⁵ a předmětem řízení je proto pouze řešení otázky, zda žadatel tyto podmínky splňuje. Suma potřebných skutkových zjištění je však v tomto případě ještě o poznání širší. Příslušný útvar zkoumá, zda žadatel je držitelem živnostenského oprávnění v oboru

¹⁷⁵ Nejedná se tak o koncesní režim, který je typickým zohledňováním i jiných zákonem stanovených podmínek a spojený se správní uvážením. Podrobněji JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 203.

zbraní a střeliva, a u licencí skupin G, H, I i zda je oprávněn provádět odpovídající činnost. Dále zkoumá bezúhonnost u podnikatelů právnických osob, a bezúhonnost a spolehlivost u fyzických osob, odpovědných zástupců a členů statutárních orgánů právnických osob. Vedle nástrojů uvedených výše v této části si správní orgán za účelem učinění skutkových zjištění a posouzení žádosti opatřuje výpis ze živnostenského rejstříku.

Rozhodnutí jímž se vyhovuje žádosti je pozitivním rozhodnutím, ve prospěch žadatele, neboť se jím mění právní postavení žadatele rozšířením jeho oprávnění. Jedná se o rozhodnutí materiální a konstitutivní, zavazuje pouze správní orgán a žadatele. Jde tedy o rozhodnutí ad personam, nezavazuje právní nástupce účastníka ani na ně nepřechází oprávnění.¹⁷⁶ V rámci rozhodování příslušný útvar neužívá správní uvážení a vyjma posuzování spolehlivosti některých osob nedochází ani k výkladu neurčitých právních pojmů. Rozhodnutí tak bez dalšího vyplývá z řádně zjištěného skutkového stavu. Odvolání ani přezkumné řízení nejsou vyloučeny.

Rozhodnutí o provedení registrace zbraně dle ust. § 41 zákona

Zbraně kategorie A, B a C musí být dle zákona o zbraních a střelivu registrovány. Příslušný k rozhodování je útvar policie příslušný podle místa pobytu nebo sídla fyzické osoby. Řízení je zahájeno na základě oznámení nabyvatele zbraně. Podmínkou provedení registrace je předložení zbraně. Nejedná se pouze o úkon svého druhu, ale správní řízení, neboť zákon o zbraních a střelivu zná i možnost toto řízení přerušit, pokud vyjdou najevo skutečnosti svědčící o špatném technickém stavu zbraně. Vedle přerušování řízení uloží správní orgán vlastníku zbraně předložit ji Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva. Předmětem řízení je otázka zda žadatel je předloženou zbraň kategorie A, B nebo C oprávněn v souladu se zákonem držet a zda je zbraň v odpovídajícím technickém stavu a řádně ověřena zkušební značkou.¹⁷⁷

¹⁷⁶ Rozhodnutí je však významné i pro množství osob soukromého práva, které budou i díky udělení licence vstupovat s oprávněným v rámci jeho podnikatelské činnosti do smluvních vztahů, i když těmto osobám z rozhodnutí žádná práva ani povinnosti neplynou.

¹⁷⁷ Komentářová literatura si všímá podobnosti s technickým průkazem vozidla. Komentář Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ustanovení § 41. [citováno 10. 2. 2018].

Stejně jako v případě vydání zbrojního průkazu může dle ust. § 151 správního řádu útvary v případě rozhodnutí ve prospěch žadatele vydat na místo rozhodnutí v plné formě pouze doklad spolu se záznamem o vydání dokladu, které se pouze poznamená do spisu. Tímto dokladem je průkaz zbraně, který je veřejnou listinou. Jedná se o dokument samostatně vydávaný ke každé zbrani, který jednoznačně identifikuje zbraň, majitele a příslušný útvary policie, u něhož je zbraň registrována. Ač rozhodnutí úzce souvisí s jednotlivou zbraní, jedná se o rozhodnutí ad personam, závazné pouze ve vztahu k žadateli a svěřící pouze osobě, která je jmenovitě uvedena v dokladu. Práva z tohoto rozhodnutí tak nepřechází na právní nástupce. Řízení je zahájeno v návaznosti na oznámení vlastníka zbraně, který má na podání dle ust. § 42 odst. 1 lhůtu deset dnů ode dne nabytí práva ke zbrani. Nedodržení této lhůty je důvodem pro zajištění zbraně dle ust. § 57 odst. 6 a jednáním, které má typové znaky přestupku fyzické osoby dle ust. § 76 odst. 1 písm. c) zákona. Jedná se tedy o řízení zahajované na návrh, což je důležité z hlediska procesních prostředků nabízených správním řádem. Úspěšná registrace zbraně je pozitivním rozhodnutím ve prospěch účastníka, jímž je vlastník zbraně.

Na řádné registraci zbraně sice existuje veřejný zájem, ale v případě nesplnění oznamovací povinnosti má správní orgán dostatek prostředků, aby poměry alespoň dočasně upravil jinak. K registraci dochází zejména v zájmu vlastníka. V případě splnění podmínek je na registraci právní nárok. Rozhodnutí nezávisí na výkladu neurčitých právních pojmů ani výsledku správního uvážení. V případě rozhodnutí v neprospěch vlastníka se vydá rozhodnutí se všemi náležitostmi dle správního řádu. Možnosti opravných prostředků dle správního řádu nejsou omezeny.

Povolení k trvalému vývozu zbraní a střeliva dle ust. 44 zákona

Orgánem, který dle zákona rozhoduje, je útvary policie příslušný podle místa pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby, která o povolení k vývozu žádá. Pokud nemá osoba pobyt nebo sídlo na území České republiky, je příslušnost dána sídlem podnikatele, u něhož budou zbraně za účelem vývozu zakoupeny, obecně dle sídla jejich dosavadního vlastníka. Povolení se týká zbraní, které jsou zbožím neobchodní povahy, z jejichž povahy a množství jasně vyplývá, že mají sloužit

výhradně k soukromému použití osob, které se je chystají vyvézt.¹⁷⁸ Nakládání se zbraněmi v rámci obchodní činnosti je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb. o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů. Tento zákon obsahuje úpravu vyčerpávající otázky dovozu, vývozu a tranzitu. Povolení k vývozu se nazývá průvodní list a opravňuje vedle vývozu i k nabytí zbraně za účelem vývozu. Oprávněný je však dle ust. § 44 odst. 6 povinen zbraň nabytou do vlastnictví do pěti dnů vyvézt mimo území České republiky.

Na rozhodnutí ve prospěch žadatele je při splnění podmínek právní nárok. Předmětem řízení je řešení otázky, zda žadatel tyto podmínky splňuje. Jsou jimi kvalifikace žadatele, tedy platný průkaz nebo zbrojní licence, souhlas příslušných státních orgánů země, do které vývoz směřuje, spolu s překladem do českého jazyka vyhotoveným zapsaným tlumočnickem, a řádné označení zbraně podléhající ověřování zkušební značkou. V případě žádostí ve slovenštině se použije zvláštní úpravy § 16 odst. 1 věta druhá správního řádu.

Souhlas Ministerstva zahraničních věcí České republiky je podkladem rozhodnutí přílušného útvaru policie a Ministerstvo tak má postavení dotčeného orgánu dle ust. § 136 správního řádu. Jako takové je povinno poskytovat útvaru informace důležité pro řízení, nebude-li tím porušena jiná povinnost dle zvláštního zákona. Vedle práva nahlížet do spisu a obdržet kopie materiálů ze spisu podstatných pro vyjádření souhlasu, zakládá správní řád ust. § 136 odst. 4 právo dotčeného orgánu podat podnět k zahájení přezkumného řízení.

Rozhodnutí ve prospěch žadatele je konstitutivní, neboť zakládá právo nabytí a vyvézt určité zbraně a střelivo, přičemž adresát toto právo dosud neměl. Právo není nalézáno ani potvrzováno. Z toho vyplývá, že rozhodnutí je materiální, neboť se jím mění hmotněprávní poměry žadatele. Zavazuje a opravňuje pouze osoby jmenovitě určené v rozhodnutí, jedná se o rozhodnutí ad personam, tato kvalita vyplývá z přísné povahy řízení, nároků na žadatele a veřejného zájmu na nepřetržité vědomosti správního orgánu o vlastníku a držiteli zbraně. Přechod na právní nástupce je vyloučen. V rámci řízení nedochází ke shromažďování jiných než výše již popsanych zjištění vyjma potvrzení o souhlasu příslušného orgánu země kam vývoz směřuje.

¹⁷⁸ Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Opravné prostředky dle správního řádu nejsou nijak omezeny. Jestliže žádosti nebylo vyhověno, protože Ministerstvo zahraničních věcí ČR neudělilo souhlas, je třeba napadnout odvoláním rozhodnutí příslušného útvaru policie ve věci samé.¹⁷⁹

Povolení k trvalému dovozu zbraní a střeliva dle ust. § 45 zákona

Vlastnosti rozhodnutí i řízení, rozsah skutkových zjištění, možnosti opravných prostředků jsou v podstatě shodné s povolením vývozu. Na rozdíl od vývozu se však nevyžaduje souhlas státu, z jehož území má k dovozu dojít, ani nejsou u žádných kategorií zbraní založeny zvláštní postupy a pravomoci jiných ministerstev. Je třeba mít na paměti, že se jedná o dovoz zbraní jakožto zboží neobchodní povahy, tedy relativně malé kvantity. V zahraničí zbrojní průvodní list vydává zastupitelský úřad České republiky

Povolení dočasného dovezení zbraní a střeliva dle ust. § 46 zákona o zbraních a střelivu

Orgány příslušnými k rozhodování jsou zastupitelské úřady České republiky nebo Policejní prezidium. Rozhodnutí však také může příslušet útvaru policie na hraničním přechodu v případě návštěvy za účelem výkonu práva myslivosti nebo účasti na sportovní soutěži. Takový útvar dnes najdeme například na letištním terminálu, který přijímá letadla z území mimo schengenský prostor.¹⁸⁰ V ostatním se poslední dvě rozhodnutí nijak nevymykají, jedná se o řízení zahajovaná na návrh, v nichž absentuje jak správní uvážení, tak výklad neurčitých právních pojmů. Výsledkem je konstitutivní rozhodnutí přezkoumatelné v plném rozsahu dle správního řádu.

¹⁷⁹ Odvolacím správním orgánem je dle ust. § 89 odst. 1 správního řádu nejbližší nadřízený správní orgán, jímž je dle § ust. § 74 odst. 5 zákona Policejní prezidium.

¹⁸⁰ Problematiku tzv. vnějších letů upravuje zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky.

Rozhodnutí o vydání Evropského zbrojního pasu dle ust. § 49 zákona

Příslušným rozhodnout ve věci je příslušný útvar policie. Jedná se o řízení zahajované na žádost. Žadatel musí být zvláštním způsobem kvalifikován, musí být oprávněným držitelem zbraně a mít místo pobytu na území ČR. Žádost se podává na předepsaném tiskopise spolu s fotografií žadatele. Otázka řešená v řízení je velmi úzká, čemuž odpovídá i malý rozsah skutkových zjištění. Orgán zkoumá pouze dvě shora uvedené skutečnosti. V návaznosti na jejich zjištění Evropský zbrojní pas vydá. Na rozhodnutí je tedy právní nárok. Rozhodování není spojeno s výkladem neurčitých právních pojmů ani užitím správního uvážení. Tento poměrně volný režim odpovídá tomu, že Evropský zbrojní pas bez dalšího neopravňuje vézt zbraň v pasu zapsanou při sobě na zahraničních cestách. Oprávnění zbraň vézt sebou je vázáno až na další povolení vydané orgánem členského státu, do kterého držitel zbrojního pasu cestuje. Vyhovění žádosti představuje materiální, konstitutivní, pozitivní akt ve prospěch žadatele, neboť je určující pro hmotněprávní postavení. Argumentace se shoduje s tou u výše rozebraných rozhodnutí. Jedná se o rozhodnutí ad personam, zavazující pouze správní orgán a žadatele. Místo rozhodnutí ve prospěch je vydáván doklad dle ust. § 151 správního řádu. Rozhodnutí je tak také úzce spjato s konkrétní zbraní a nelze jej využít pro jiné zbraně než uvedené v dokladu. Doba trvání rozhodnutí je spjata s platností dokladu, s nímž je uplatnění práva neoddělitelně spojeno. Doba platnosti zbrojního pasu je pět let a příslušný útvar policie ji může prodloužit. Užití opravných prostředků dle správního řádu není omezeno.

Rozhodnutí o povolení přepravy zbraní a střeliva dle ust. § 50 zákona

Na přepravu zbraní podnikatelem se nepoužijí ustanovení § 44 až 48 zákona o průvodním listu. Použití vylučuje ustanovení § 51 odst. 3 zákona. V případě přepravy zbraní kategorií A, B nebo C podnikateli se sídlem nebo místem podnikání na území ČR rozhoduje příslušný útvar policie.¹⁸¹ V případě zahraničních podnikatelů rozhoduje rovnou nadřízený správní orgán, jímž je Policejní prezidium. Žádost lze podat na

¹⁸¹ Podnikatele v oboru zbraní a střeliva definuje ustanovení § 2 odst. 2, písm. d) o zbraních a střelivu.

zastupitelském úřadě. Účastníkem je žadatel, podnikatel v oboru zbraní a střeliva, který podává žádost nejméně deset pracovních dní před předpokládaným zahájením přepravy. Žádost obsahuje vedle běžných náležitostí podání také údaje o datu, trase a způsobu zabezpečení přepravy. Vedle žádosti je podnikatel povinen předložit i povolení Ministerstva průmyslu a obchodu ČR¹⁸² vydané dle ust. § 2 a násl. zákona č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů. Ust. § 6 tohoto zákona zvláště pojednává o přísné nepřevoditelnosti oprávnění z tohoto rozhodnutí vyplývajícího, ač charakter rozhodnutí ad personam je obecným pravidlem, ze kterého by musel naopak zákon stanovovat výjimku. Tato vlastnost povolení se pak logicky přenáší i na rozhodnutí o povolení přepravy dle zákona o zbraních a střelivu. Dle ust. § 50 odst. 5 zákona je na vyhovující rozhodnutí ve věci právní nárok v případě splnění všech podmínek. Rozhodnutí tak není výsledkem správního uvážení. Správní orgán však vykládá celou řadu právních pojmů, k jejichž výkladu potřebuje velký rozsah skutkových zjištění. Neurčitými pojmy jsou vážné nedostatky v bezpečnosti přepravy, ohrožení života, zdraví, majetku, veřejného pořádku anebo bezpečnosti. Pokud dojde útvar k závěru, že skutkový stav patří do rozsahu některého z těchto neurčitých právních pojmů, žádost zamítne.

Jedná se o rozhodnutí materiální, konstitutivní a povahy ad personam (viz výše), tedy zakládající hmotná práva a zavazující pouze adresáta a správní orgány. Přístupné jsou v plném rozsahu opravné prostředky dle správního řádu.

Zvláštní případ upravuje ust. § 50 odst. 6 zákona, které zakládá pravomoc správního orgánu rozhodnout na základě správního uvážení, že podnikateli udělí povolení k neurčenému počtu přeprav v určitém časovém úseku, nejdéle však na tři roky do budoucnosti. Na toto rozhodnutí není právní nárok. Naopak odnětí tohoto rozhodnutí je vázáno na výklad neurčitých právních pojmů podstatná změna podmínek, jejich opakované nebo hrubé porušení povinností a zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Řízení o odnětí oprávnění je pak z logiky zahajováno z moci úřední, čemuž odpovídají i procesní oprávnění a povinnosti správního orgánu.¹⁸³

¹⁸² Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 50. [9. 2. 2018].

¹⁸³ Zákon o zbraních však v případě tohoto rozhodnutí o odnětí na čas uděleného povolení atypicky nevyklučuje odkladný účinek odvolání. V případě nutnosti rychlého zákroku je tak jako v jiných případech potřeba využít ustanovení o zadržení zbraně či dokladu dle ust. § 56 zákona.

Rozhodování o povolení provozování střelnice dle ust. § 52 zákona

K vedení řízení a rozhodování je příslušný příslušný útvar policie. Rozhodnutí je zahajováno na žádost. Rozhodování je spojeno s výkladem neurčitého právního pojmu bezpečné používání zbraní a střeliva. V případě splnění podmínek je na rozhodnutí ve prospěch žadatele právní nárok. Nejedná se tedy o užití správního uvážení. V rámci splnění podmínek pro provozování střelnice útvar zkoumá oprávnění k podnikatelské činnosti výpisem ze živnostenského rejstříku, platnost rozhodnutí opravňujících k provozování střelnice na dané nemovitosti podle zákona č. 186/2006 Sb., stavební zákon, existenci souhlasu vlastníka nebo nájemce pozemku s provozováním střelnice, kvalifikaci osoby navržené za zbrojře a náležitosti provozního řádu střelnice včetně ověření znalcem v oboru balistiky. Přes úzké propojení rozhodnutí ve věci se střelnicí, zřejmě věci hromadnou, a pozemkem na němž je provozována, se jedná o rozhodnutí ad personam. Podkladem pro rozhodnutí nejsou pouze vlastnosti předmětu, ale také a především vlastnosti žadatele a správce střelnice. Umožnění přechodu na právní nástupce bez dalšího rozhodování správního orgánu by mohlo ohrozit účel právní úpravy¹⁸⁴. Opravné prostředky správního řádu lze využít bez omezení.

Rozhodnutí ve věci pochybností o zařazení zbraní do kategorií A, B, C či D dle ust. § 3 odst. 3 zákona

Orgánem příslušným k rozhodování je Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva. Postup úřadu při zkoušení a rozhodování upravuje vyhláška ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002 Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování zbraní do kategorie. Předmětem řízení je řešení otázky do které kategorie zbraň patří. Adresátem rozhodnutí je žadatel, jedná se tak o řízení zahajované na návrh. Rozhodnutí o zařazení typu zbraně nebo střeliva do kategorie zasílá úřad též Ministerstvu vnitra ČR a Policejnímu prezidiu ČR. Úřad rozhodnutí zveřejňuje rovněž

¹⁸⁴ Útvar může na základě správního uvážení udělit povolení na dobu omezenou, v ostatních případech není rozhodnutí časově omezeno

na internetu. Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva je zřízen zákonem č. 156/2000 Sb. o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů. Tento zákon užití správního řádu nevyklučuje s výjimkou postupu inspektora úřadu podle ust. § 20a odst. 2, kdy inspektor zakáže do zjednání nápravy uvádět na trh kontrolované výrobky. Žadatel uvádí identifikační údaje žadatele, údaje o zbraní či střelivu a důvod žádosti, k žádosti přiloží zbraň a dostupnou dokumentaci ke zbraní.

Rozhodnutí je pozitivní (dochází ke změně práv a povinností adresáta) dojde-li k zařazení zbraně do jiné kategorie, pokud dosud zařazena byla. Pokud správní orgán potvrdí zařazení, jedná se o rozhodnutí negativní. Rozhodnutí je k tíži adresáta, pokud se právní režim zbraně stane v důsledku změny zařazení zbraně přísnějším. Rozhodnutí se jeví na první pohled být povahy spíše deklaratorní, neboť správní orgán seznává vlastnosti zbraně, porovnává je s kritérii uvedenými v ust. § 3 odst. 1 vyhlášky a výsledek tohoto zjištění je rozhodujícím podkladem pro výrokovou část rozhodnutí. Přesto se jedná o rozhodnutí konstitutivní, s účinky ex nunc, od nyní. Jedná se sice o "nález", ale o nález faktických vlastností předmětů, které se teprve stanou důvodem vzniku vztahu správního práva, než o nález těchto vztahů samotných. Jedná se o rozhodnutí materiální povahy, které mění hmotněprávní postavení adresáta. Z rozhodnutí může vyplývat přísnější režim, potřeba usilovat o udělení výjimky či povolení apd. Jedná se o typické rozhodnutí in rem. Adresát rozhodnutí je jmenovitě určený, dojde-li však v souladu s právem ke změně vlastníka zbraně, na rozsahu povinností s vlastnictvím zbraně spojeným to nic nezmění. Dle ustanovení § 73 odst. 2 je rozhodnutí závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány. Soud z takového rozhodnutí dle ust. § 52 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, vychází. Rozhodnutí v této věci tedy zavazuje správní orgány, adresáta a s ohledem na povahu rozhodnutí in rem i právní nástupce adresáta.¹⁸⁵

Ustanovení zákona ani vyhlášky nezakládají možnost správního orgánu vybírat mezi řešeními ani diskreci v tom zda rozhodnutí vydat či ne. Nejedná se proto o rozhodnutí, které by bylo výsledkem správního uvážení. Proto nepřipadá v úvahu ani přezkum správnosti. Stran neurčitých právních pojmů nacházíme v hypotéze ustanovení § 2: úřad na základě žádosti toho, kdo v pochybnostech požaduje zařazení typu zbraně

¹⁸⁵ Rozhodnutí je relativně neomezeného trvání. Trvání rozhodnutí je spojeno s existencí zbraně a přetrvání jejich funkčních vlastností.

nebo střeliva do příslušné kategorie, ve spojení s povinností žádost odůvodnit. Pochybnost je neurčitým právním pojmem, je na správním orgánu, aby v jednotlivém případě zhodnotil, zda pochybnost vyvstala a případ se nachází v rámci normy, nebo nevyvstala a teoreticky by se nemělo rozhodovat. Správní orgán však spíše i zjevný případ raději rozhodne, než by odůvodňoval, že nejsou dány podmínky řízení, neboť odůvodnění by obsahovalo tytéž důvody, podklady a úvahy, kterými by se odůvodňovalo ve věci samé a řadu dalších k tomu. Navíc pochybnost je zde vztažena k subjektivní sféře žadatele - kdo v pochybnostech požaduje.¹⁸⁶

Odvolání ani přezkoumatelnost ve smyslu ust. § 94 správního řádu nejsou vyloučeny. Zvláštní je však situace příslušného útvaru policie. Ustanovení § 57 správního řádu zakládá oprávnění útvaru, pokud rozhodování záleží na řešení otázky, k němuž není správní orgán příslušný, dát podnět k zahájení u příslušného orgánu, vyzvat k podání takového podnětu účastníka nebo si o otázce učinit úsudek. V případě, kdy podnikatel uvádí zbraně na civilní trh České republiky nebo běžný občan registruje nově nabytou zbraň a nejsou dány pochybnosti, přísluší řešení otázky kategorie zbraně právě příslušnému útvaru policie v rámci jiného řízení, typicky v řízení o registraci zbraně dle ust. § 41 zákona. Ustanovení § 3 odst. 3 zákona je výjimkou z obecného pravidla. Nelze tedy mít za to, že příslušný útvar policie není příslušný rozhodnout. Pokud návrh na zařazení zbraně do kategorie Úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva podá účastník, neboť pochybuje o tom, že zbraň byla například při registraci zařazena útvarem správně, má rozhodnutí úřadu zvláštní nepřímý vliv na platnost původního rozhodnutí o řešení otázky zařazení zbraně provedené útvarem.

Komentář doktora Teryngela závaznost rozhodnutí úřadu pro příslušný útvar vyvozuje z ust. § 57 odst. 3 správního řád, dle kterého rozhodnutím příslušného orgánu o předběžné otázce, které je pravomocné, popřípadě předběžně vykonatelné, je správní orgán vázán. Předběžná otázka je taková, která je významná pro řízení a o níž dosud nebylo rozhodnuto a správnímu orgánu jí nepřísluší rozhodnout. Komentářový výklad tedy zřejmě předpokládá, že v případě pochybností ve smyslu ust. § 3 odst. 3 nepřísluší

¹⁸⁶ Řízení je zatíženo poplatkem, což občas vede držitele k tomu, aby se pokusili vmanévrovat do zahájení řízení příslušný útvar policie. Žadatel může být v pochybnostech i v případě, který se Úřadu jeví jako triviální.

příslušnému útvaru policie rozhodovat. K samotnému zrušení rozhodnutí útvaru však dojde až v přezkumném řízení dle ust. § 95 správního řádu, které opět proběhne u příslušného útvaru. Rozhodnutí tedy ještě nějakou dobu, nejméně několik hodin existují vedle sebe a nelze mít za to, že o otázce dosud nebylo rozhodnuto. Mám proto za to, že závaznost vyplývá spíše z ust. § 73 odst. 2 věta první správního řádu: pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány. Přitom závaznost není dána vztahem podřízenosti příslušného útvaru policie a úřadu, ale vztahem speciality ust. § 3 odst. 3 a obecného pravidla, které vyplývá z působnosti útvaru.¹⁸⁷

Ze shora uvedeného vyplývá, že podat podnět u úřadu není z formálního hlediska opravným prostředkem proti zařazení zbraně do některé kategorie útvarem. Je však postupem, který může mít obdobné faktické důsledky. Zajímavé také je, že Úřad pro zkoušení zbraní a střeliva je podřízen Ministerstvu průmyslu a obchodu. Příslušné útvary policie proto rozhodnutí respektují zejména, aby dostály zákonným požadavkům základních zásad správní činnosti, konkrétně povinnosti dbát na vzájemný soulad postupů a spolupracovat v zájmu dobré správy. Ze systematiky a účelu úpravy totiž vyplývá, že úřad je orgánem se specializovanou působností a tomu odpovídající vyšší odborností. V případě, že by příslušný útvar policie chtěl rozhodnutí úřadu rozporovat a tvrdit, že nejsou dány žádné pochybnosti o zařazení zbraně do kategorie, připadá v úvahu uplatnění ust. § 133 správního řádu. Je zde více než jeden správní orgán, který uplatňuje pravomoc rozhodnout v řízení a tyto úřady nemají společný nadřízený správní orgán. Věc by tak projednávaly nadřízené ústřední správní úřady, a to Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo vnitra České republiky. Takový postup by však byl v rozporu právě se základními zásadami správní činnosti, neboť v konečném důsledku závisí úsudek o pochybnostech na odbornosti a expertíze a zákon tyto vlastnosti ve vyšší míře přičítá logicky úřadu.

¹⁸⁷ Pochybnost, která je podmínkou řízení také vychází kvalifikovaně najevo až v rámci řízení před úřadem.

7.2 Shrnutí kapitoly sedmé

Z hlediska forem správní činnosti dominuje na úseku zbraní a střeliva individuální správní akt. Nejčastější je rozhodnutí vydané příslušným útvarům policie. Tam kde rozhodnutí svědčí individuálnímu zájmu osob, se řízení zahajuje na návrh. Právní úprava zbraní a střeliva obsahuje až nečekaně vysoký podíl nárokových rozhodnutí. Plnohodnotné správní uvážení omezené pouze zásadami činnosti správních orgánů nacházíme pouze v případě udílení výjimek k nabytí zbraní kategorie A, povolení k nabývání zbraní kategorie B cizozemce, který nemá kvalifikovaný vztah k ČR, EU ani NATO a naposledy v případě udílení povolení k převozu zbraní v rámci obchodní činnosti na předem neurčený počet cest během určité doby. V ostatních případech mají při splnění podmínek občané na rozhodnutí ve svůj prospěch právo. I v některých případech, kdy bychom na první pohled shledali možnost správního uvážení, je při řádném výkladu v souladu se všemi zásadami možnost uvážení téměř vyloučena, tak je tomu např. u zadržení zbraně.

Možnost uplatnění opravných prostředků je široká. Vyjma odkladného účinku odvolání zákon o zbraních a střelivu vůbec nic nevylučuje. I tento fakt poukazuje na rozsáhlou provázanost se správním řádem, která se mi jeví riziková. Za prvé proto, že správní řád ukládá správním orgánům povinnosti působící na úseku zbraní a střeliva někdy až excesivně. Například zjišťování povinností svědčících ve prospěch osob, jímž má být uložena povinnost. Naštěstí zákon o zbraních a střelivu obsahuje instituty zajištění a zadržení, takže by nemělo docházet k nebezpečným situacím. Přesto se mi z vnějšku jeví situace příslušných útvarů policie zapeklitá. Druhým problémem v této souvislosti je, že změna správního řádu silně ovlivní úsek zbraní a střeliva. Vzhledem k současné konstelaci se dá očekávat, že bude docházet k další liberalizaci a dalšímu zvětšování nároků na státní správu. To by mohlo způsobit na úseku zbraní a střeliva neblahé následky. Stát by si zde měl zachovat suverenitu a prostor k preventivním zásahům.

Dovolím si také upozornit na otázku absence zásad právní úpravy v zákoně o zbraních a střelivu. Zásady by především mohly jasně ideologicky ukotvit třístranný vztah mezi občanem, státem a zbraněmi. V současnosti není zřejmé jestli stát vstupuje

se svými požadavky na držitele mezi občana a jeho právo držet zbraň a nebo občan přistupuje ke státu jako suverénovi a žádá o privilegium zbraň držet. Mnou užitě podobenství popisuje nejkrajnější pozice a zákon by jistě použil vhodnějšího slovního vyjádření, které by vztah občana, státu a zbraní umístilo na přibližnou pozici na této ose. Jasná úprava účelu právní úpravy by pak mohla vést k mírnějšímu posuzování rozhodování správních orgánů soudy, pokud příslušný útvar využívá své pravomoci k preventivnímu účelu. Humanisticky smýšlejícím lidem se může zdát, že v procesu vážení hodnot právní jistoty, uplatnění všech procesních práv a ochrany všech složek vlastnictví na jedné straně a bezpečí, ochrany života a zdraví na druhé straně, převládnu právě druhé z nich. Tento pohled však nemusí zdaleka sdílet všichni občané, ba ani většina. Podívám-li se na výstupy této kapitoly z kvantitativního hlediska, nemohu uzavřít, že by současná úprava považovala právo držet zbraň za zvláštní privilegium a dávala příslušným útvarům policie prostor pro preventivní postup. Drtivá většina rozhodnutí ve prospěch adresáta je vydávána v režimu plné vázanosti. Naopak rozhodnutí o odnětí práva, o nichž bude pojednáno v následující kapitole jsou v některých případech spojena se správním uvážením, jindy s náročným výkladem neurčitých právních pojmů. V obou případech příslušný útvar policie zatěžují zvýšenými nároky na odůvodnění rozhodnutí. To vše ve spojení s imperativy správního řádu, které se snaží o úroveň právních záruk srovnatelnou s civilním soudním procesem a místy i vyšší, viz například zásada materiální pravdy.

Mám za to, že zákon je bez zakotvení zásad a účelu příliš náchylný na účelový výklad. Také ustanovení § 12 odst. 5 se svým řádným důvodem pro udělení povolení k nabytí zbraně kategorie B by mohlo být potenciálně problematické, pokud by se změnila politická vůle. Toto ustanovení je klíčové pro drtivou většinu vlastníků zbraní kategorie B a skutečnost, že v současnosti jsou neurčité právní pojmy ochrana života, zdraví a majetku v ust. § 12 odst. 5 písm. f) prakticky nevykládány a jejich obsah ztotožňován se zaškrtnutím políčka na žádosti, se může změnit. Rozdílná politická vůle může nad zásadou vystříhat se nedůvodných rozdílů oproti dosavadní rozhodovací praxi snadno a vlastně i legitimně převážit.

Zcela převažují akty konstitutivní povahy, což je pro správní právo typické. Zcela převažují akty osobní povahy, ad personam. Tento typ aktu odpovídá přísným požadavkům na kvalifikaci oprávněných osob. Odpovídá také obecnému pravidlu, že

akt je závazný pouze pro správní orgán a adresáty aktu. Pouze výjimečně, pokud se otázky řešené v řízení týkaly výlučně vlastností objektu, lze uzavřít, že se jedná o akt in rem. Při probírání jednotlivých aktů jsem za takové identifikoval rozhodnutí o zařazení zbraně do jedné z kategorií zbraní.

8 Správní dozor na úseku zbraní a střeliva

Plnění úkolů v rámci svěřené dozorčí působnosti zákonnými prostředky je jednou z druhů správní činnosti. Na úseku zbraní a střeliva je dozorčí pravomoc svěřena především Policii České republiky. Výslovně jsou úkoly svěřeny ustanoveními § 75a zákona. Je však třeba vnímat i případy, v nichž je příslušný útvar policie povinen zahájit řízení z moci úřední a upravit práva a povinnosti tak, aby nebyl zasažen právem chráněný zájem. Dozorčí činnost na úseku zbraní a střeliva spočívá v pozorování jednání osob, které nejsou útvaru policie podřízeny ve smyslu instančních vztahů. Jsou jimi zejména držitelé zbrojních průkazů a licencí, vlastníci zbraní všech kategorií, podnikatelé v oboru zbraní a střeliva a další osoby, jimž zákon ukládá povinnosti a vynucuje je, respektive jejich nesplnění spojuje s právním následkem, například zánikem oprávnění.

Pozorované chování je porovnáváno s chováním žádoucím. Žádoucím je především, aby oprávněnou osobou byly dodržovány povinnosti držitele zbrojního průkazu vyjmenované v ust. § 29 zákona, případně povinnosti držitele zbrojní licence v ust. § 39 zákona, povinnosti zbrojře v ust. § 40 zákona, povinnosti provozovatele střelnice v ust. § 54 zákona, povinnosti držitele muničního průkazu v ust. § 70h a povinnosti držitele muniční licence zakotvené v ust. § 70m zákona. Samozřejmě s ohledem na to, který soubor práv a povinností dle zákona o zbraních a střelivu osoba nabyla. To však nejsou veškeré povinnosti. Dozorčí orgán dbá i na to, zda jednání oprávněného nenaplnuje některou ze skutkových podstat norem, s nimiž zákon spojuje zánik nebo zahájení řízení o odnětí nebo pozastavení výkonu oprávnění a zadržení předmětu nebo dokladu. Tato dozorčí činnost je širší zejména tam, kde hypotéza normy pracuje s neurčitými právními pojmy jako je veřejný pořádek nebo bezpečnost.

Pojmovým znakem správního dozoru je možnost uplatnění sankčních a nápravných prostředků. Opatření k nápravě dle ust. § 75b zákona směřují pouze vůči držitelům zbrojní licence nebo muniční licence. Ostatní prostředky k nápravě jsou roztroušeny v rámci zákona a je jim věnována pozornost v rámci části o individuálních správních aktech. Nemusí vždy být uplatněny přímo dozorčím orgánem, ale příslušník Policie České republiky kvalifikovaným způsobem upozorní příslušný útvar policie na

neplnění povinností. Příslušník Policie České republiky je vybaven zákonem o zbraních a střelivu sadou zvláštních oprávnění. Jde o oprávnění vyzvat k předložení zbraně a dokladů; zastavovat vozidla převážející zbraně, zakázat řidiči jízdu nebo přikázat jiný směr jízdy vyžaduje-li to bezpečnost přepravy a vyzvat každého kdo zbraň nosí nebo manipuluje, aby se podrobil vyšetření s cílem zjištění návykových látek.

8.1 Obecná ustanovení o správním dozoru v zákoně o zbraních a střelivu

Kontrola vykonávaná Policií České republiky je upravena ustanovením § 75 až 75c zákona o zbraních a střelivu. Ustanovení § 75 odst. 1 upravuje tzv. kontrolní průkaz, který je dokladem o pověření ke kontrole, jímž se příslušník Policie České republiky prokazuje při provádění kontroly společně se služebním průkazem. Ustanovení § 75 odst. 3 zákona zakládá výslovně subsidiaritu zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole. Ustanovení zakládající dozorcí působnost v této části, myšleno označující situace a povinnosti, k jejichž kontrole je orgán oprávněn nesouvisí hlouběji se zaměřením této práce. Pro příklad Policejní prezidium kontroluje dodržování povinností držitelů zbrojních licencí a muničních licencí. Příslušný útvar policie kontroluje dodržování povinností držitelem zbrojní licence, který nepodléhá kontrole prováděné Policejním prezidiem, provozovateli střelnic a zkušebními komisaři. K tomu jsou příslušné orgány vybaveny prostředky dle ust. § 75a odst. 3 zákona- požadovat předložení zbraní, dokladů, střeliva a munice, kontrolovat bezpečné používání těchto předmětů a v odůvodněných případech předměty zajistit. Nejjobecnějším nápravným prostředkem je právo požadovat odstranění nedostatků dle ust. § 75b zákona.¹⁸⁸ V případě, že byly kontrolou zjištěny skutečnosti nasvědčující nedodržení povinnosti nebo byl porušen zákaz uložený podle zákona o zbraních a s střelivu a protiprávní stav trvá, může kontrolní orgán uložit držiteli zbrojní licence nebo držiteli muniční licence povinnost odstranit protiprávní stav. K tomu současně stanoví přiměřenou lhůtu.¹⁸⁹

¹⁸⁸ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 294.

¹⁸⁹ Ustanovení § 75b zákona o zbraních a střelivu.

Naopak velmi významným pro předmět této práce je ust. § 75c zákona, které naštěstí není propojeno se shora uvedenými působnostmi v nadpisu *Kontrola vykonávaná policií*. Z hlediska systematiky se ustanovení § 75c zákona nachází pod vlastním nadpisem *Oprávnění příslušníka policie*. Příslušník Policie České republiky je oprávněn vyzvat k předložení zbraně, střeliva, munice nebo dokladu a zastavovat vozidla převážející zbraně, střelivo nebo munici a kontrolovat jejich zabezpečení a příslušné doklady. Příslušník je dále oprávněn zakázat řidiči jízdu na nezbytně nutnou dobu nebo přikázat jiný směr jízdy, vyžaduje-li to bezpečnost přepravy zbraní a vyzvat každého, kdo nosí zbraň nebo se zbraní nebo střelivem na veřejnosti manipuluje k vyšetření za účelem zjištění vlivu alkoholu nebo jiných návykových látek. Jedná se tak až na příkaz ke změně směru jízdy o dozorčí oprávnění spojená s první fází správního dozoru. První fáze spočívá ve zjišťování a hodnocení stavu věci a plnění právních povinností. V této fázi nejde o ovlivňování hmotněprávních poměrů dozorovaných držitelů zbraní. Přesto však dochází k významným zásahům do jejich sféry. Povinností držitelů zbraní a oprávněných je strpět výkon dozoru a poskytnout příslušnou součinnost. V této fázi se vytváří skutková zjištění, která mohou být podklady pro rozhodování o odnětí příslušných práv, například zbrojního průkazu dle ust. § 27 zákona.¹⁹⁰

8.2 Nápravné prostředky dozoru v zákoně o zbraních a střelivu

Následující řádky jsou nesené snahou o komplexní přístup k hodnocení nápravných dozorčích prostředků. Z toho důvodu jsem se pokusil probrat postupně všechny dozorčí nápravné prostředky, které úžeji souvisí s držením zbraně občany České republiky.

¹⁹⁰ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 297.

Rozhodnutí o odnětí výjimky dle ust. § 11 odst.2 zákona

Dle ust. § 11 odst. 1 platnost výjimky zaniká ze zákona v případě, že uplynula doba na kterou byla výjimka udělena, nebo ten komu byla výjimka udělena přestal být držitelem příslušné licence či zbrojního průkazu. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí se vydává v řízení, které zákon v případě ust. § 11 odst. 1 nepředpokládá, nelze vydat ani rozhodnutí deklaratorní, stvrzující zánik práv. Poskytnout v rámci správního řízení prostor pro rozporování plynutí času je nesmyslné. V případě zániku nebo odnětí zbrojního průkazu dle ustanovení § 26 a § 27 zákona či zániku či odnětí zbrojní licence dle ust. § 36 a § 37 má oprávněný prostředky pro uplatnění svých práv v těchto řízeních. Důsledek zániku zbrojní licence je spojen s právní mocí těchto rozhodnutí a vést o těchto skutečnostech další řízení by bylo v rozporu se zásadou věci rozsouzené.

Řízení je naopak vedeno o odnětí výjimky dle odstavce druhého. Jedná se o řízení zahajované na návrh. Předmětem řízení je řešení otázky, zda oprávněný subjekt přestal vyvíjet činnost, která sloužila jako důvod pro udělení výjimky. Opět tedy dochází k výkladu a negaci neurčitých právních pojmů obsažených v ust. § 9 odst. 2 zákona¹⁹¹. Rozhodnutí je materiální, neboť je určující pro hmotná práva adresáta. Následky nastávají teprve právní mocí rozhodnutí. Do právní moci rozhodnutí oprávněný drží zbraně v souladu s právem, ač se již ve skutečnosti například divadelnictví nevěnuje. Z toho vyplývá, že se jedná o rozhodnutí konstitutivní.

Oprávné prostředky dle správního řádu nejsou vyloučeny a dokonce není vyloučen ani odkladný účinek odvolání, což je u rozhodnutí o odnětí práva dle zákona o zbraních a střelivu netypické. Obdobnou výjimkou je odnětí Evropského zbrojního pasu. Konstrukce zákona je zřejmě taková, že použitelnost těchto oprávnění je vázána na platnost zbrojního průkazu, resp. zbrojní licence. V případě rozhodnutí o odnětí průkazu a licence a jim odpovídajících oprávnění, je odkladný účinek odvolání vyloučen, přičemž působnost norem o odnětí zbrojního průkazu pokrývá právě rizikové situace, u nichž je třeba odvolací účinek vyloučit. Rovněž situace, které si vyžadují velmi rychlou odezvu lze řešit institutem zajištění nebo zadržení zbraně či dokladu.

¹⁹¹ Pro příklad sběratelská činnost, činnost obdobná výrobní, filmová a divadelní činnost

Rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu dle ustanovení § 27 zákona

Ve věci odnětí zbrojního průkazu je příslušným rozhodovat příslušný útvar policie. Předmětem rozhodování je řešení otázky, zda nastala některá z právně významných skutečností obsažených v hypotéze ust. § 27 odst. 1 písm. a) až d) zákona¹⁹². Ohledně ukončení tohoto vztahu mají spolek a vzdělávací zařízení oznamovací povinnost. Důvod odnětí může spočívat i v tom, že oprávněný přestal splňovat podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti.

Z povahy ustanovení a přítomnosti veřejného zájmu vyplývá, že se jedná o řízení zahajované z moci úřední, neboť příslušný útvar policie vystupuje na ochranu společenských statků v rámci jemu svěřené působnosti. Těmi jsou konkrétně bezpečnost života, zdraví a majetku osob a prevence následků, které by mohl způsobit držitel, který nadále nespĺňuje vysoké požadavky zákona. Účastníkem je tedy dle ustanovení § 27 odst. 2 zákona dotčená osoba, jíž má být rozhodnutím zrušeno právo, tedy odňat zbrojní průkaz. Řízení je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámí zahájení řízení doručením oznámení držiteli zbrojního průkazu. Vzhledem k tomu, že zákon o zbraních a střelivu nemá vlastní úpravu doručování užití se ustanovení § 20 a násl. správního řádu.

K rozsahu potřebných skutkových zjištění lze uvést: dle ustanovení § 50 odst. 3 správního řádu je správní orgán povinen zjistit všechny okolnosti pro ochranu veřejného zájmu. Kromě postupů dle správního řádu již vzpomínaných má význam přijímání podnětů k zahájení řízení dle ustanovení § 42 správního řádu, opatření nezbytných vysvětlení dle ust. § 137 správního řádu, zajištění důkazu dle ust. § 138 správního řádu. V souvislosti se získáváním vědomostí o právně významných skutečnostech je třeba brát v úvahu i ustanovení § 75 zákona o zbraních pojednávající o kontrole vykonávané Policií České republiky. Odstavec třetí § 75 podřizuje kontrolní činnost na úseku zbraní a střeliva zákonu č. 255/2012 Sb., kontrolní řád, nestanoví-li zákon o zbraních jinak.¹⁹³ Pravomoc ke kontrolní činnosti je založena právě ust. § 75 odst. 3 zákona o zbraních a

¹⁹² Důvody pro odnětí jsou ztráta způsobilosti k právním úkonům, zdravotní způsobilosti, ukončení členství ve spolku nebo ukončení studijního programu, který byl podkladem pro vydání zbrojního průkazu.

¹⁹³ Kontrolní řád upravuje působnost zákona, zákonnou definici kontroly, úkony předcházející kontrole, samotný průběh kontroly a v jeho rámci práva a povinnosti kontrolujícího a kontrolovaného, protokolaci, námitky a konečně i odpovědnost za přestupky. Kontrolní řád však nezakládá pravomoc ke kontrole žádného orgánu.

střelivu. Ustanovení § 75 zákona o zbraních a střelivu stanoví obecnou působnost kontrolního řádu na úseku zbraní a střeliva. Ustanovení § 75a odst. 3 zákona obsahuje několik speciálních pravidel stran oprávnění kontrolního orgánu, konkrétně požadovat předložení zbraně, střeliva a dokladů, kontrolovat bezpečné používání a nakládání se zbraněmi a v odůvodněných případech zajistit zbraň nebo střelivo.

Rozhodnutí, jímž se odnímá zbrojní průkaz je rozhodnutím pozitivním a materiálním, neboť se jím mění hmotněprávní postavení dosavadního držitele. Jedná se o rozhodnutí ad personam, zavazuje pouze účastníka a správní orgány, právního nástupce nezavazuje. Správní orgán neužívá při rozhodování správního uvážení, odnětí je nevyhnutelným výsledkem skutkových zjištění. Ustanovení § 27 odst. 1 písm. c) zákona o zbraních a střeliva pracuje nadále s pojmem spolehlivosti, který jsem již výše identifikoval jako neurčitý právní pojem. Útvar rozhoduje v režimu plné vázanosti, nemá možnost a povinnost ke správnímu uvážení, což vyplývá ze slovního vyjádření zákona *útvar policie rozhodne* a významu chráněných statků. Opravné prostředky správního řádu nejsou omezeny, je pouze vyloučen odkladný účinek odvolání.

Podrobněji k nesvéprávnosti držitele zbrojního průkazu

Zajímavá je situace, kdy k odnětí zbrojního průkazu dochází v důsledku odnětí způsobilosti k právním úkonům. Omezení svéprávnosti je v kompetenci soudů rozhodujících v civilním soudnictví dle občanského soudního řádu. Omezení svéprávnosti upravují hmotněprávně ustanovení § 55 až § 65 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dle ustanovení § 62 občanského zákoníku soud současně s omezením svéprávnosti jmenuje člověku opatrovníka. V případě řízení o odnětí zbrojního průkazu by tedy nemělo dojít k užití ustanovení § 64 správního řádu o přerušení řízení. Dle ustanovení § 64 odst. 1 písm. d) správní orgán přeruší řízení do doby ustanovení opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníkovi.¹⁹⁴

Ustanovení § 27 zákona o zbraních a střelivu stanoví odnětí zbrojního průkazu jako přímý důsledek ztráty způsobilosti k právním úkonům a v odstavci třetím tohoto ustanovení je dokonce vyloučen odkladný účinek. Ztráta způsobilosti k právním

¹⁹⁴ Dle ust. § 32 odst. 2 písm. a) správního řádu musí správní orgán sám usnesením ustanovit opatrovníka účastníku, který nemá procesní způsobilost, nemá-li opatrovníka podle zvláštního zákona.

úkonům může být jediným a dostačujícím důvodem k odnětí zbrojního průkazu, proto by bylo proti smyslu úpravy, aby nezastoupení účastníka bylo déle trvající překážkou vydání rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu. Hypotéza ustanovení § 27 zákona o zbraních a střelivu nebere v úvahu ani rozsah omezení svéprávnosti držitele zbrojního průkazu. Ustanovení § 57 občanského zákoníku přitom pracuje s koncepcí, že svéprávnost je vždy omezena pouze v určitém rozsahu, který je dán neschopností právně jednat pro nepřechodnou duševní poruchu. Vzhledem k tomu, že zákon o zbraních toto neodráží, lze mít za to, že jakékoli omezení svéprávnosti je dostatečným důvodem pro odnětí zbrojního průkazu.

V řízení o odnětí zbrojního průkazu především v žádném případě nelze přezkoumávat zákonnost rozhodnutí civilního soudu o omezení svéprávnosti. Odvolací právo je i v tomto případě zachováno. Případné přerušování řízení je proto proti smyslu úpravy. V praxi dojde k aplikaci ustanovení § 27 odst. 1 písm a) zákona v souvislosti s jinou činností Policie České republiky. Držitel zbrojního průkazu může být fyzickou osobou, jejíž odpovědnost za přešlepek proti občanskému soužití nebo veřejnému pořádku je zpochybněna pro projevy duševní poruchy. Shledaná nepřičetnost v přestupkovém nebo trestním řízení může vést k omezení svéprávnosti v civilním řízení před soudem. Policie České republiky tak bude mít dostatek informací a vědomost o tomto stavu. K oznámení rozhodnutí a samotnému odnětí zbrojního průkazu, případně i zadržení zbraně dle ust. § 56 odst. 2 písm. b) zákona, pokud k zadržení zbraně nedošlo již dříve, dojde tam kde příslušníci Policie České republiky účastníka zastihnou. Vzhledem k vyloučení odkladného účinku je rozhodnutí předběžně vykonatelné ve smyslu ust. § 74 odst. 1, věta druhá správního řádu.

Ustanovení § 29 odst. 1 a 2 správního řádu stanoví, že každý je způsobilý činit v řízení úkony v rozsahu, ve kterém mu zákon přiznává svéprávnost. Osoby omezené ve svéprávnosti nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení. Dle ustanovení § 32 v rozsahu, v jakém účastník nemá procesní způsobilost musí být zastoupen zákonným zástupcem. Pokud zákonného zástupce nemá, ustanoví mu správní orgán usnesením opatrovníka. Dle ustanovení § 76 odst. 5 správního řádu nemá odvolání proti usnesení odkladný účinek. V případě, že by držitel zbrojního průkazu opatrovníka

neměl, lze po jeho ustanovení postupovat expeditivně a rozhodnutí o odnětí vydat.¹⁹⁵

Právo vstupu do obydlí za účelem kontroly zabezpečení zbraní kategorie A

Oprávnění ke vstupu do obydlí příslušnému útvaru policie ustanovení § 29 odst. 1 písm. n) lze zařadit mezi tzv. procesní oprávnění dozorčích orgánů.¹⁹⁶ Oprávnění ke vstupu do obydlí umožňuje orgánu řádně zjistit skutečný stav věci a případně následně užít dalších dozorčích oprávnění nápravných. Oprávnění není svěřeno úřední osobě ale příslušnému útvaru policie, v jehož rámci je však vykonají příslušníci určení vnitřním předpisem.

Rozhodnutí o odnětí licence dle ust. § 36 zákona

Rozhodnutí o odnětí zbrojní licence představuje kvalitativní skok z hlediska vlastností řízení a rozhodnutí. Příslušný k rozhodnutí je příslušný útvar policie. Útvar licenci rozhodnutím odejme, pokud pominul důvod, pro který byla vydána nebo pro závažné porušování ustanovení zákona držitelem licence nebo pokud nastane skutečnost vylučující vydání licence dle ust. 33 odst. 2 zákona. Závažné porušování zákona je neurčitým právním pojmem. V případě, že útvar dojde v konkrétním případě k závěru, že jednání držitele je závažným porušením zákona o zbraních a střelivu, rozhodne o odnětí zbrojní licence jako o povinném důsledku, tedy na základě zásady oficiality, a to v řízení zahajovaném z moci úřední.

Příslušný útvar policie může licenci odejmout i v případě, že držitel opakovaně porušuje ustanovení zákona o zbraních a svým jednáním tak představuje vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek. I zde se jedná o řízení zahajované z moci úřední. Vedle neurčitých právních pojmů vážného nebezpečí pro vnitřní pořádek a bezpečnost, resp. vážného nebezpečí, vnitřního pořádku a bezpečnosti, na tomto místě zákonodárce

¹⁹⁵ V úvahu připadá v podstatě pouze úspěšně provedený důkaz opakem, tedy že rozhodnutí o omezení svéprávnosti nebylo vůbec vydáno. V nejpálčivějších případech, které vyžadují okamžitou reakci je však třeba postupovat dle ustanovení § 56 o zadržení zbraně, střeliva nebo dokladu.

¹⁹⁶ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 291.

založil i jasnou možnost vybírat ze dvou alternativ řešení, tedy licenci odejmout nebo nikoli. Užití správního uvážení nesmí být samozřejmě svévolné ani zakládat nedůvodné rozdíly v rozhodování obdobných případů. Rozhodování se musí podřídit nárokům obecných zásad činnosti správních orgánů. Vzhledem k významu zákonem chráněných statků, si lze obtížně představit případ, v němž v jednání subjektu bude příslušný útvar policie spatřovat vážné nebezpečí a o odnětí zbrojní licence nerozhodne. Prostor pro správní uvážení, ač přítomné, je tak relativně malý. Vzhledem k přítomnosti správního uvážení připadá v úvahu přezkum správnosti rozhodnutí.¹⁹⁷

V případě odnětí zbrojní licence se jedná o rozhodnutí pozitivní, k tíži držitele. Rozhodnutí zavazuje pouze správní orgány a účastníka. Neboť se jedná o rozhodnutí ad personam, nezavazuje právní nástupce účastníka. Řízení o odnětí zbrojní licence je zahajováno z moci úřední. Rozsah zjištění potřebný pro rozhodnutí ve věci je vzhledem k potřebě vyložit neurčité právní pojmy a užít správního uvážení velmi široký. Nástroje k zjišťování skutkového stavu jsou obdobné jako u řízení o odnětí zbrojního průkazu. Pozoruhodná je situace s předběžným opatřením, které správní orgán může na základě ust. § 61 správního řádu nařídít, pokud je potřeba prozatímně upravit poměry účastníků nebo zajistit, že nebude ohrožen výkon rozhodnutí. Za účelem zabránění jednání, jímž by držitel licence porušoval již existující právní povinnosti lze užít institutu zadržení dle ust. § 56 zákona o zbraních a střelivu. V případě ohrožení výkonu rozhodnutí však dle mého názoru lze užít i předběžného opatření dle správního řádu. Vedle toho ust. § 41 zákona o Policii České republiky zakládá velmi široké oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven.

Držiteli jsou k dispozici všechny opravné prostředky dle správního řádu. Odvolání, přezkumné řízení ani žaloba ve správním soudnictví nejsou vyloučeny. Odvolání proti rozhodnutí o odnětí zbrojní licence však nemají odkladný účinek.

Rozhodnutí o zániku platnosti Evropského zbrojního pasu dle ust. § 49 odst. 5 a 6 zákona

O zániku platnosti zbrojního pasu rozhodne příslušný útvar policie. Rozhodnutí je vázáno na stanovené případy. Není vázáno na závažné nebo opakované porušení

¹⁹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 1 As 16/2008 - 49 ze dne 30. 4. 2008

povinnosti jak by se snad dalo čekat, nýbrž pouze na nedostatky dokladu¹⁹⁸. Nejedná se o odnětí, ale skutečně zánik. Platnost zbrojního pasu je totiž vázána na platnost zbrojního průkazu, o jehož odnětí útvar rozhodne v důsledku ztráty spolehlivosti. Spolehlivost je kategorie, která do sebe skrze ust. § 23, odst. 1, písm. c, číslo 1. vtahuje i přestupky fyzických osob na úseku zbraní a střeliva upravené v ust. § 76 a následující zákona o zbraních a střelivu. Pro závěr o nespolehlivosti držitele je kromě jiných případů určující pravomocné uznání vinným z více než jednoho přestupku na úseku zbraní a střeliva a dále výklad pojmů vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek.

Rozhodnutí dle ust. § 49 odst. 6 zákona, kterým bylo rozhodnuto o odnětí zbrojního pasu, je rozhodnutím materiálním, konstitutivním, neboť teprve právní mocí tohoto rozhodnutí zánik platnosti tohoto dokladu a tím i konec trvání oprávnění nastane. Rozhodnutí směřuje jednoznačně vůči osobě, tedy ad personam. Není závazné pro nikoho než účastníka a správní orgány. Opravné prostředky dle správního řádu ani odkladný účinek odvolání nejsou vyloučeny ani omezeny.

Rozhodnutí o zákazu přepravy dle ust. § 50a odst. 4 zákona

Příslušnému útvaru policie nebo Policejnímu prezidiu je uloženo ihned reagovat na vážné nedostatky v bezpečnosti přepravy, ohrožení života, zdraví, majetku, veřejného pořádku nebo bezpečnosti. Správní orgán tak pracuje s řadou neurčitých právních pojmů. Pokud stav odpovídá rozsahu některého z pojmů rozhoduje úřad z úřední povinnosti, bez možnosti uvážení. Jedná se o řízení zahajované z moci úřední, účastníkem je ten komu je rozhodnutím ukládána povinnost, tedy podnikatel dosud oprávněný k přepravě. Rozhodnutím může být přeprava zakázána, stanovena jiná trasa nebo dodatečné podmínky zabezpečení přepravy. Zajímavá je především situace, kdy důvod pro použití tohoto ustanovení by vůbec nespočíval ve sféře adresáta, například by se jednalo o občanské nepokoje nebo pohyb nebezpečných osob v trase přepravovaných zbraní. Ustanovení lze dle mého názoru užít i v takovém případě. Vzhledem k systematickému zákonu by však mělo použití navazovat na podnikatelovo hlášení. V případech kdy není k hlášení povinen je třeba užít jiných nástrojů, např. ust. § 75c písm. d) zákona o zbraních a střelivu, to jest zakázat řidiči jízdu na nezbytně nutnou dobu

¹⁹⁸ Těmi jsou poškození, neoprávněné změny a nesprávné údaje v dokladu obsažené.

nebo mu přikázat směr jízdy, vyžaduje-li to bezpečnost přepravy zbraní, střeliva nebo munice nebo jiný veřejný zájem.

Rozhodnutí je materiální, konstitutivní a vydané v řízení zahajovaném z moci úřední. Rozhodnutí zavazuje pouze správní orgán a účastníka. Odkladný účinek odvolání je vyloučen.¹⁹⁹

Rozhodnutí o pozastavení provozování střelnice dle ust. § 53 zákona

Rozhodujícím orgánem je příslušný útvar policie. Řízení je zahajováno z moci úřední. Předmětem řízení je řešení otázky, která závisí na interpretaci neurčitých právních pojmů prokazatelné ohrožení života nebo zdraví osob, životního prostředí nebo majetku. Pokud zjištěný skutkový stav patří do rozsahu těchto pojmů, chráněné statky jsou ohroženy a útvar rozhodne o pozastavení provozování na základě zásady oficiality z úřední povinnosti. To znamená, že správní uvážení se nevyužije, jak vyplývá z obratu zákona *příslušný útvar rozhodne*. Vzhledem k tomu, že se jedná o řízení zahajované z moci úřední je správní orgán sám povinen zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti.²⁰⁰ Jedná se tedy o materiální, konstitutivní rozhodnutí, které je rozhodující právní skutečností pro dočasný zánik možnosti právo vykonat.

Platnost rozhodnutí je spjata se lhůtou, kterou útvar stanoví ke zjednání nápravy. Pokud ke zjednání nápravy nedojde, útvar rozhodne o zrušení povolení k provozování střelnice. Vystává tedy otázka, zda určením lhůty k odstranění nedostatků, správní orgán neukládá provozovateli střelnice nedostatky odstranit, jinými slovy, zda neukládá povinnost v řízení zahájeném z moci úřední ve smyslu ust. § 50 odst. 3 věta druhá správního řádu. Pokud v řízení zahájeném z moci úřední správní orgán ukládá povinnost musí zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch osoby, jíž má být rozhodnutí k tíži. V tomto případě však znovuoobnovení provozu střelnice není primárně veřejným zájmem, je především zájmem povinného a uložení lhůty k odstranění nedostatků není uložení povinnosti ve smyslu správního řádu. I když

¹⁹⁹ Komentář k zákonu si všímá, že vzhledem ke krátkému časovému úseku pro vydání rozhodnutí vymezenému podáním hlášení a započítím přepravy nelze dodržet všechna procesní ustanovení správního řádu, jako je například možnost vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí před jeho vydáním dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu. Komentář Teryngel, Jirí. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ustanovení § 50 odst 4. [citováno 10. 2. 2018].

²⁰⁰ Procesní prostředky k shromažďování skutkových zjištění jsou shodné s těmi popsány výše u rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu a zbrojní licence.

stanovení lhůty lze číst jako uložení povinnosti podmiňující výkon práva, toto právo následně svědčí především povinnému a právo provozovat střelnici nepřísluší bez dalšího každému občanu, nýbrž jen tomu, kdo splňuje podmínky zákona o zbraních a střelivu, k jejichž naplnění lhůta směřuje. Z uvedeného vyplývá, že o větší rozsah skutkových zjištění nemůže a nesmí usilovat. Opravné prostředky nejsou vyloučeny, odvolání však nemá odkladný účinek.

Zvláštním případem, kdy útvar rozhoduje v rámci správního uvážení je ust. § 53 odst. 2 zákona o zbraních a střelivu. Správní uvážení spočívá ve výběru ze dvou možných řešení- provoz zastavit či nikoli. Před zvažováním způsobu aplikace právního následku je třeba nejdříve výkladem neurčitého právního pojmu změna podmínek dojít k závěru, zda situace je v rozsahu pravidla.

Úkon zadržení zbraně, střeliva nebo dokladu dle ust. § 56 zákona

Jak je zmíněno výše v práci zadržení zbraně je prostředkem bezprostředního zásahu státní moci za účelem zabránění protiprávnímu jednání. Oprávněným úkon provést je příslušník Policie České republiky. Znaky tohoto úkonu jsou neformálnost a právní závaznost. Neformálnost lze spatřovat hned ve dvou rysech úkonu. Za prvé zadržení zbraně typicky nepředchází žádný formální postup. K použití ustanovení dojde tak, že policista v rámci běžné pořádkové činnosti nabude důvodného podezření o zhoršeném zdravotním stavu držitele nebo přesvědčení, že je dán důvod pro zajištění zbraně a další nakládání se zbraní představuje hrozbu pro život nebo zdraví osob. Za druhé provedení tohoto úkonu splývá v jedno s rozhodnutím zásah provést.²⁰¹ Právní závaznost spočívá v povinnosti úkon policisty strpět a podrobit se mu. Pokud ten proti němuž je zasahováno neposkytne součinnost a neprodleně neodevzdá věc, nesdělí místo uložení nebo neumožní její převzetí, je příslušník oprávněn vstoupit i do obydlí a zbraň zadržet.

Je nepochybné, že k úkonu přistupuje z moci úřední a nikoli na návrh. Zákon formuluje pravomoc k zadržení zbraně jako oprávnění. To nasvědčuje přítomnosti správního uvážení při způsobu užití právního následku.²⁰² Tento případ dle mého názoru

²⁰¹ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 320.

²⁰² Bažil, Zdeněk. Univerzita Karlova, Praha 1992, s. 59-60.

velmi názorně ukazuje na kvantitativní, nikoli kvalitativní přechod mezi režimem plné vázanosti správy zákonem a režimem správního uvážení.²⁰³ Bylo by v rozporu s účelem zákona o zbraních, základními zásadami činnosti správních orgánů i zásadou iniciativy dle ust. § 10 zákona o Policii České republiky, pokud by policista nabyl přesvědčení, že některá z podmínek předvídaná hypotézou ustanovení § 56 nastala a současně rozhodl na základě správního uvážení zbraň nebo doklad nezadržet. Zúženou možnost správního uvážení nelze především zaměňovat s omezováním volnosti hodnocení důkazů, resp. v tomto případě skutkového stavu, který se policistovi zjevuje. Při zvážení zásady přiměřenosti lze přisvědčit při posuzování zákonnosti úkonu ve správním soudnictví²⁰⁴ pohnutkám policisty směřujícím k mírně preventivní aplikaci této normy. Zajištění veřejné bezpečnosti, potažmo bezpečí osob a jejich majetku prostřednictvím právního následku dočasného charakteru, který ani nezasahuje do hmotněprávního postavení adresáta, může převážit nad obecným imperativem šetřit práva a oprávněné zájmy povinného. Tomu nasvědčuje i dočasný charakter úkonu, neboť pominou-li důvody k zadržení zbraně nebo dokladu, útvar je bez zbytečného odkladu navrátí, aniž by rozhodoval.

Zadržení zbraně má také další typickou vlastnost bezprostředního zásahu. Je spojeno s povinností provést následné procesní úkony. Policista je povinen vydat na místě držiteli potvrzení o převzetí zadržené věci. Zbraň příslušník odevzdá s uvedením důvodu zadržení útvaru policie příslušnému podle bydliště držitele, nikoli podle místa zadržení.²⁰⁵

V ustanovení § 56 zákona o zbraních a střelivu se nachází řada neurčitých právních pojmů. Jsou jimi důvodné podezření, změna zdravotního stavu představující v souvislosti s nakládáním se zbraní ohrožení života nebo zdraví osob, ohrožení života nebo zdraví osob a množství nebo velikost zbraní, doplňků a střeliva odůvodňující zadržet zbraň v místě jejich dosavadního uložení. Výkladem těchto právních pojmů dochází policista v konkrétní věci k tomu, zda se na situaci vztahuje právní norma. Výklad právních pojmů nemá vztah k aplikovanému následku, jímž může být zadržení

²⁰³ Dnes pravděpodobně považováno již za notorietu. Pro korektnost uvedu autorství profesora Františka Weyra.

²⁰⁴ Dle ustanovení § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

²⁰⁵ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 56. [9. 2. 2018].

zbraně, ale k tomu zda se daná norma použije či ne.²⁰⁶

Pokud stav, který zavedl důvod k zadržení zbraně přetrvává, je naplněna skutková podstata ustanovení o zajištění zbraně dle ustanovení § 57 zákona o zbraních a střelivu, případně o odnětí zbrojního průkazu dle ust. § 27 zákona o zbraních a střelivu.

Možnosti obrany proti úkonu jsou omezené. Dle názoru v komentáři k zákonu jsou vyloučena všechna ustanovení správního řádu. Minimálně zásady činnosti správních orgánů a ustanovení o stížnosti dle ust. § 175 se však použijí vždy, pokud zvláštní zákon nemá vlastní zcela vyčerpávající úpravu. Tu zákon o zbraních nemá. V tomto případě tak připadá v úvahu i žaloba dle ust. § 82 soudního řádu správního, neboť se nelze nápravy domáhat jinými prostředky a stav tak splňuje i podmínku ust. § 85 téhož zákona. Pro rozhodování soudů v rámci občanského soudního řízení o nároku dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, pak má význam i rozhodnutí správního soudu, které pouze určí nezákonnost postupu. Využití těchto postupů připadá v úvahu především u zcela svévolného postupu příslušníka nebo u postupu vůči podnikateli, jímž je zadržena licence nebo povolení k přepravě a podnikateli tímto postupem vznikne škoda. Úkon příslušníka vůči držiteli nepodnikající fyzické osobě v případě, že situace nebyla zcela přehledná by měl být soudy hodnocen spíše shovívavě, aby přísnost nevedla k nežádoucí zdrženlivosti příslušníků Policie České republiky a následným poruchám na chráněných statcích.

Úkon odstranění střeliva

Institutem obdobné intenzity jako zadržení zbraně, je odstranění střeliva, jehož vlastnosti bezprostředně ohrožují život, zdraví nebo majetek osob. Stejně jako v případě zadržení zbraně se jedná o bezprostřední úkon a nikoli rozhodnutí vydávané v řízení. Držitel střeliva je povinen se mu podvolit. Úkonu nemusí předcházet žádný formální postup. Příslušník Policie České republiky může shledat špatný technický stav střeliva hrozící poruchou i v rámci jiné pořádkové či dozorčí činnosti nebo řízení o přestupku. Smyslem není umožnit povinnému uplatnění procesních práv před provedením úkonu,

²⁰⁶ Bažil, Zdeněk. Univerzita Karlova, Praha 1992, ISSN 0231-8601 1993, s. 59-60. 78 stran.

ale okamžitý zásah, jímž příslušník Policie České republiky vystoupí na ochranu veřejného zájmu. Provedení úkonu může časově splývat s rozhodnutím úkon provést. Bezprostřední ohrožení života, zdraví a majetku jsou neurčité právní pojmy, které zasahující příslušník musí vyložit. Slovní vyjádření nevypovídá o možnosti nutnosti správního uvážení, když stanoví že *Policie zajistí odstranění střeliva*. Vzhledem k významu chráněných hodnot by v případě pozitivního výsledku porovnání skutkového stavu s neurčitými právními pojmy byl prostor pro správní uvážení i tak minimální. V případě zajištění zbraně je příslušným k provedení úkonu výslovně příslušník Policie České republiky. Dle ust. § 57a odst. 2 je to Policie České republiky, obsahový rozdíl těchto vymezení mi není zjevný.

Rozhodnutí o zajištění zbraně nebo dokladu dle ust. § 57 zákona

Rozhodnutí o zajištění zbraně bylo rozebráno výše a to včetně sporné kvality rozhodnutí předběžné povahy. V zájmu celistvosti této kapitoly uvedu ještě některé rysy na tomto místě.

K rozhodnutí je příslušný útvar policie. Řízení zahajuje z moci úřední. V ust. § 57 odst. 1 zákona o zbraních a střelivu neurčité právní pojmy nenacházíme. Podmínky jsou stanoveny velmi jasně a nepotřebují dalšího výkladu. Přesto je pravomoc příslušnému útvaru svěřena ve formě fakultativní.

Útvar může zbraň zajistit na základě správního uvážení. Ve věci zadržení zbraně dle ust. § 56 navazuje správní uvážení na výklad neurčitých právních pojmů a rozsah správního uvážení je značně omezen především významem chráněných statků. V tomto případě správní uvážení nenavazuje na výklad neurčitých právních pojmů, o působnosti normy lze rozhodnout na základě zcela jasných ukazatelů. Podmínky určené hypotézou jsou navíc velmi závažné povahy.²⁰⁷ Zahájení trestního stíhání je závažnou skutečností, neboť dle ust. § 160 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, se trestní řízení zahájí rozhodnutím policejního orgánu, *nasvědčují-li prověřováním zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin a současně je dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba*.

²⁰⁷ Jedná se zahájení trestního stíhání pro čin uvedený v ust. § 22 odst. 1 zákona o zbraních a střelivu, stíhání pro úmyslný trestný čin obecně a pro přestupky fyzických a právnických osob v ust. § 57 odst. 1 písm. c) vyjmenovaných.

Z hlediska vnitřní organizace zahájení trestního stíhání nepřísluší Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, které je v rámci Krajského ředitelství Policie České republiky příslušným z hlediska vnitřní organizace. Je přitom nesmyslné, aby si příslušný útvar policie²⁰⁸ činil vlastní úsudek o důvodnosti nebo účelnosti trestního stíhání nebo postupu řízení o přestupku a docházel k opačným závěrům, než příslušný orgán. Trestné činy a přestupky zde uvedené jsou dosti závažné. Uznání vinným povede k tomu, že osoba nebude nadále bezúhonnou nebo spolehlivou. V důsledku ztráty těchto atributů rozhodne příslušný útvar policie o odnětí zbrojního průkazu v řízení zahajovaném z moci úřední v režimu plné vázanosti zákonem bez možnosti správního uvážení.

Rozsah potřebných skutkových zjištění a prostředků k jejich získání se neliší od jiných rozhodnutí útvaru směřujících z moci úřední k odejmutí práva nebo omezení výkonu. Rozhodnutí je konstitutivní, materiální, adresátem rozhodnutí jsou účastníci. Rozhodnutí je závazné pro účastníky a správní orgány, jedná se tak o rozhodnutí ad personam. Opravné prostředky dle správního řádu nejsou vyloučeny ani omezeny kromě vyloučení odkladného účinku odvolání dle ust. § 57 odst. 4 zákona o zbraních a střelivu.

Rozhodnutí o navrácení zajištěné zbraně, střeliva, zakázaného doplňku nebo dokladu dle ust. 57 odst. 8 zákona

Toto rozhodnutí uvádím především pro úplnost a protože se ne zcela hodí do výkladu o zajištění zbraně. Příslušným k rozhodnutí je příslušný útvar policie. Rozhoduje z moci úřední bez správního uvážení. Podmínkou pro použití pravidla je, aby pominuly důvody zajištění. Vzhledem k tomu, že důvody pro zajištění jsou vyjádřeny bez užití neurčitých právních pojmů ani závěr o jejich absenci nepotřebuje zvláštního výkladu ve věci. Neurčitý právní pojem proto není přítomen. Rozhodnutí je konstitutivní, materiální, týká se osoby účastníka. Opravné prostředky dle správního řádu nejsou vyloučeny, vzhledem k tomu, že rozhodnutím se účastníkovi vyhovuje,

²⁰⁸ Ve smyslu zákona o zbraních a střelivu.

nemají zřejmě velkého významu.²⁰⁹.

Povolení k veřejnému vystavování zbraně kategorií A, B nebo C nebo střeliva a navazující dozor

Dle ustanovení § 61 zákona o zbraních a střelivu rozhoduje příslušný útvar policie o vydání povolení k veřejnému vystavování. Dle ustanovení § 61 odst. 3 zákona o zbraních a střelivu útvar posuzuje podmínky zabezpečení zbraní a střeliva proti jejich zneužití. Zřejmě tedy posuzuje zda podmínky zabezpečení jsou dostatečné, aby nedošlo k poruše či ohrožení chráněných statků. Dle mého názoru se jedná o výklad neurčitého právního pojmu. Povolovací režim napovídá režimu, v němž není přítomno správní uvážení. V takovém případě by například žadatel o povolení uspořádání veletrhu zbraní měl subjektivní právo na vyhovění žádosti v případě, že podnikne patřičné kroky k zabezpečení veletrhu, srovnatelné či mírně nad rámec opatření podniknutými jinými pořadateli v blízkém čase. Útvaru policie příslušnému podle místa konání však musí být zachována možnost posoudit i bezpečnostní souvislosti, které nezáleží v subjektivní sféře žadatele a ten je nemůže případně ani ovlivnit i přes splnění podmínek zabezpečení. Prostor pro uplatnění správního uvážení je zřejmě poměrně malý. Prostor pro správní uvážení je dále zmenšen možností uložit žadateli rozhodnutím, jímž se vyhovuje žádosti, vedlejšími ustanoveními další podmínky pro zabezpečení zbraní. Jedná se o výjimečný případ příkazu, jímž může příslušný útvar policie uložit povinnosti související s výkonem oprávnění.

Na rozhodnutí navazuje možnost užití prostředků správního dozoru. Dle ustanovení § 62 zákona o zbraních a střelivu vyzve útvar, který povolení vydal nejprve k nápravě porušených podmínek zabezpečení. Pokud nedoručí k uposlechnutí výzvy nebo při opakovaném porušení podmínek, útvar rozhodnutí zruší. Zrušení oprávnění k vystavování zbraní zákon o zbraních chápe zjevně jako trest svého druhu ukládaný za porušení podmínek zabezpečení nebo neuposlechnutí výzvy. Zákon však stanoví, že pokud pořadatel výstavy prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo po něm možno

²⁰⁹ Naopak významnou může být ochrana před nečinností dle ust. § 80 a násl. správního řádu. Vzhledem k tomu, že orgán rozhoduje z moci úřední s absencí správního uvážení a neurčitých právních pojmů, měla by situace pro nadřízený správní orgán být poměrně přehledná a povinnost k vydání věci zřejmá.

požadovat, aby neuposlechnutí výzvy nebo porušení podmínek zabezpečení zabránil, povolení příslušný útvar policie nezruší. Taková úprava se mi nejeví jako rozumná, protože orgán Policie České republiky vystupuje na ochranu i dalších významných hodnot a skutečnost, že stav hrozící poruchou daný nesplněním podmínek zabezpečení nezpůsobil oprávněný subjekt nebo způsobil a následně vynaložil veškeré úsilí, které lze po něm požadovat, nemůže příslušný útvar policie vést k upozadění ochrany jiných významných hodnot. Nezrušení povolení ke konání výstavy by tak vedlo pouze k nutnosti využití jiných, méně vhodných prostředků zákona o zbraních nebo zákona o Policii České republiky. Mám také za to, že pro oprávněného bude velmi obtížné prokazovat, že vynaložil veškeré úsilí. Prokazování je relativně náročnější oproti osvědčování skutečností.²¹⁰

8.3 Shrnutí kapitoly sedmé

O významu správního dozoru je pojednáno v závěru kapitoly o správním trestání, neboť teprve až srovnáním věcných působností některých ustanovení o přestupcích vyvstane důležitost a vlastnosti některých dozorčích nápravných prostředků. Zákon se omezuje na nápravné prostředky. Pohlížet na odnětí oprávnění jako na trest by bylo neuvážené, stát by měl mít právo odejmout občanu zvláštní privilegium, pokud dochází k porušování povinností, které s tímto právem tvoří jednotný soubor, aniž by byla aktivována práva občana spojená s ukládáním trestů za soudní i správní delikty. Za specifický nápravný prostředek je odnětí oprávnění považováno i v literatuře.²¹¹ Zákon o zbraních a střelivu až na výjimku obsaženou ust. § 29²¹² zákona neupravuje fázi zjišťování, neboť příslušné útvary policie mají celou řadu příležitostí a prostředků jak se o porušení norem stanovených zákonem dovědět. Místo toho se zákon soustřeďuje na založení pravomocí k nápravným postupům, které jsou roztroušeny v zákoně. Typicky

²¹⁰ Prokazování nečiní problémy tam, kde určitá skutečnost či právo vyplývá z veřejné listiny či dokladu. Vzhledem k tomu, že však oprávněný má skutečnosti na svou obranu prokázat, musí mu být prokázání umožněno, což může vést k náročnému a zdoluhavému dokazování

²¹¹ JUDr. Ing. Josef Staša, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 294.

²¹² Např. povinnost podrobit se při nošení zbraně orientační zkoušce, zda není pod vlivem alkoholu. Vstup do obydlí držitele zbraně kategorie A.

následují příslušné oprávnění a s ním spojené určité povinnosti.

Zákon upravuje zadržení zbraně. Jedná se o bezprostřední úkon příslušníka Policie České republiky, který je zajímavým a živým nástrojem. V případě nebezpečných situací připadají v úvahu zásahy, pokyny a donucení dle zákona o Policii České republiky, jimž byla věnována pozornost výše v práci. Dozorčí činnost se uskutečňuje především ve vztahu k osobám, kterým ve spojení s určitým oprávněním vzniká celá řada povinností. Prostředky k nápravě nevyhovujícího stavu jsou roztroušeny v celém zákoně.

9 Správní trestání na úseku zbraní a střeliva

Rozhodnutí o přestupcích se liší svou deklaratorně konstitutivní povahou, když rozhodnutí o vině je typickým výrokem deklaratorním, rozhodnutí o trestu pak konstitutivním. Oblast správního trestání je širší a nespadá v jedno s právní úpravou přestupků, které jsou pouze jedním typem správního deliktu vedle správních disciplinárních deliktů, správních pořádkových deliktů a jiných správních deliktů fyzických, právnických či fyzických osob podnikajících. Nadále se práce zabývá právní úpravou přestupků, neboť zákon o zbraních a střelivu pracuje výhradně právě s přestupky.

Obecná úprava přestupků je nově s účinností od 1. 7. 2017 obsažena v zákoně č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon upravuje s potřebnou přesností, která odpovídá na dlouhodobou potřebu tuto oblast upravit. Pro Českou republiku je především závazný článek 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V souvislosti s ním bylo dlouhodobě upozorňováno, že pojem trestání je třeba vnímat materiálně a nevztahuje se pouze na trestnost ve smyslu trestního zákona. Rozhodujícími jsou povaha sankcí a rysů předcházejícího řízení. Základním požadavkem je, aby vlastnosti postupu orgánů veřejné moci odpovídaly právům, která mohou být omezena a povinnostem, které mohou být uloženy. Přitom nezáleží na odvětví práva nebo na tom, kterému orgánu právo zakládá pravomoc rozhodovat. Podoba procesních práv, povinností a záruk musí odpovídat významu práv jichž se může dotknout.²¹³ Řízení o přestupcích má materiálně mnohé společné rysy s rozhodováním o trestných činech. Tomu odpovídají správní tresty lišící se od některých trestů, které může uložit trestní soud za spáchání trestného činu, v podstatě pouze kvantitativně jako v případě zákazu činnosti nebo propadnutí věci. Blízkost lze namnoze vysledovat i mezi chráněnými statky a dokonce některými skutkovými podstatami, což zákon o přestupcích řeší ustanovením § 5 zákona, dle něhož přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin, aby nedocházelo k dvojímu

²¹³ Doc. JUDr. Vladimír Vopálka, CSc. in Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 406.

postihu za jediné jednání. Z těchto souvislostí je dovozena i nutnost aplikovat zásady trestního práva.²¹⁴

Klíčovými prvky úpravy jsou orgán oprávněný k rozhodování, chráněný objekt, objektivní stránka, odpovědná osoba a požadovaná forma zavinění a druhy a rozsah uložitelných trestů. Zákon upravuje jednotlivé skutkové podstaty v ustanovení § 76 až 76f, přičemž ustanovení § 76e a 76f připadají na přestupky na úseku munice, které jsou za hranicí zájmu této práce. Samotné přestupky na úseku zbraní a střelivu jsou dále děleny na přestupky fyzických osob a přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob.

9.1 Přestupky fyzických osob

Orgánem příslušným k projednávání přestupků fyzických osob dle zákona o zbraních a střelivu jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Za všechny přestupky dle zákona o zbraních lze uložit pouze peněžitý trest. Zákon také u žádného z přestupků fyzických osob nevyžaduje zavinění ve formě úmyslu. Pro vznik odpovědnosti za přestupek tak postačuje zavinění ve formě nedbalosti. Tyto tři prvky tak lze pro přehlednost vytknout před samotný text, aby se neobjevovaly v této části opakovaně. Na tomto místě lze také pojednat o tzv. obecných znacích společných pro všechny přestupky. Zamyšlení nad protiprávností, trestností při studiu skutkových podstat nepřipadá v úvahu, tyto kategorie lze hodnotit pouze v rovině de lege ferenda. Pachatelem daných přestupků může být pouze ta fyzická osoba, která je schopna nést důsledky právní odpovědnosti.²¹⁵ Ve vztahu k odpovědné osobě zákon pro vznik její odpovědnosti za přestupky vyžaduje věk patnácti let a přičetnost, tedy schopnost rozpoznávací a ovládací ve vztahu k jednání. Ustanovení § 15 zákona o odpovědnosti za přestupky vyžaduje k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek zavinění alespoň ve formě nedbalosti, nestanoví-li zákon jinak.²¹⁶ Pro posuzování jednání pachatele fyzické

²¹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č.j. 8 As 17/2017-135

²¹⁵ Horzinková, Eva. Kučerová, Helena. Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. Nakladatelství Leges. Třetí vydání, 2016. Str. 43.

²¹⁶ Více k formám zavinění v publikaci Jemelka. Vetešník. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. Nakladatelství C.H.BECK, Praha 2017. Počet stran

osoby v konkrétním případě bude rozhodující řada právních norem, významnými mohou být ustanovení o skutkovém a právním omylu dle ustanovení § 16 a 17 zákona o odpovědnosti za přestupky, ustanovení o skutečnostech vylučujících protiprávnost, konkrétně krajní nouzi, nutné obraně, svolení poškozeného, přípustného rizika a oprávněného použití zbraně v mezích stanovených zvláštním právním předpisem (tímto předpisem je zřejmě i zákon č. 119/2002 Sb., konkrétně ustanovení § 28 odst. 5).

Přestupek nedovoleného držení, vlastnictví a nošení zbraně

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) zákona se dopustí fyzická osoba, která vlastní, drží nebo nosí zbraň nebo střelivo v rozporu s § 8 zákona, tedy aniž by současně byla držitelkou zbrojního průkazu nebo zbrojní licence. Rozhodnutí o tom, zda se jedná o delikt poruchový či ohrožovací záleží na výkladu objektu, který toto ustanovení chrání. Nejvyšší třídou objektu chráněného normami správního práva trestního je řádný výkon veřejné správy. U ohrožovacích deliktů kauzální řetězec dospěl k poruše již tak blízko, že chybí jen jeden nebo několik málo článků, aby porucha nastala.²¹⁷ Vedle nejobecnějších objektů nacházíme u konkrétních skutkových podstat přestupků ještě další konkrétní objekty, k jejichž ochraně norma slouží. V případě přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. a) zákona se zřejmě jedná o skutkovou podstatu, jejíž obecný, druhový a individuální objekt stojí v těsné blízkosti. Obecným objektem je řádný výkon veřejné správy, druhovým objektem je pak objekt společný skupině norem na úseku zbraní a střeliva, tedy řádný výkon veřejné správy nad držením zbraní a střeliva. Individuálním objektem ustanovení § 76 odst. 1 je řádné plnění veřejnoprávních povinností vyplývajících ze zákona, konkrétně ustanovení § 8, které zajišťuje, aby zbraně byly drženy pouze kvalifikovanými a vykonavateli veřejné moci známými subjekty.

Mám za to, že se tedy nejedná o skutkovou podstatu, která by primárně chránila před možnými následky držení střelné zbraně v podobě ohrožení majetku, zdraví a bezpečnosti.²¹⁸ Ustanovení chrání přísný režim držení zbraní, který sám o sobě je jistě

1160. Str. 25 a násl.

²¹⁷ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 728

²¹⁸ Taková jednání jsou kriminalizována normami práva trestního, ustanoveními § 279 trestního zákona nedovolené ozbrojování, § 148 trestního zákona ublížení na zdraví z nedbalosti, a správního práva, konkrétně ust. § 8 odst. 1, písm. 4 způsobení škody na cizím majetku, ust. § 7 odst. 1, písm. b) ublížení

instrumentální k ochraně tří uvedených hodnot a správně právně činí trestatelným ohrožení tohoto stavu pořádku. Za pořádek lze v rozsahu této normy spatřovat právě dodržení ustanovení § 8 se všemi nároky na držitele zbrojního průkazu nebo zbrojní licence kladenými.²¹⁹ Mám tak za to, že se jedná o delikt ohrožovací. Důsledkem držení zbraně v rozporu s ust. § 8 zákona není zánik nebo porucha veřejného pořádku ani spravování. Nedodržení normy však vyvolává zvýšení možnosti vzniku poruchy jak na primárním tak sekundárním objektu.

Ze skutkové podstaty přestupku lze usuzovat na různé trestatelné modalitty lidského jednání spojeného s určitým následkem. Vzhledem k tomu, že se jedná o delikt ohrožovací, je následkem pouze rozvoj kauzálního řetězce směřujícího k možné poruše. Posuzování zda nastal následek, je tak oproti rozhodování ve věcech soudně trestných deliktů relativně potlačeno, neboť na přítomnost takto vystavěného následku lze usuzovat již ze samotného porušení právní normy. Jednání pak může spočívat v konání i opomenutí. Modalita konání je nasnadě, takové jednání může spočívat např. v opatření si nebo přijetí zbraně osobou bez příslušného oprávnění. Opomenutí si pak lze představit, pokud by dosavadní držitel zbrojního průkazu či licence po zániku těchto oprávnění, například z důvodu plynutí času, nepostupoval v souladu s ust. § 13 odst. 3 zákona o zbraních a střelivu, to jest neodevzdal zbraň kategorie B příslušnému útvaru policie po zániku platnosti průkazu zbraně zaniknuvšího v důsledku zániku zbrojního průkazu. Porušení povinností vyplývajících z ustanovení § 13 a ust. § 64 zákona, upravující postup držitele zbrojního průkazu po zániku jejich platnosti, totiž nejsou samostatně trestatelná. Naopak postup, jímž by držitel zbraně opomenul registrační povinnost ve vztahu k nově nabyté zbrani dle ust. § 42 zákona odst. 1 je trestný dle ust. § 76 odst. 1 písm. c) a do působnosti ust. § 76 odst. 1 písm. a) tak nespadá. Takové jednání spočívající v opomenutí je ve vztahu speciality k ustanovení písmene a). Držení zbraně v rozporu s ust. § 8 zákona je protiprávním stavem, který pachatel typicky svým konáním vyvolá. Jedná se tak o tzv. trvající přestupek dle ust. § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky. Jednání pachatele se tak hodnotí jako jeden skutek a jeden

jinému na zdraví. K vývoji výkladu trestného činu obecného ohrožení více např. v Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 4 Tdo 1094/2013-36 ze dne 13. 11. 2013, kde dochází k zajímavým výkladům posunům stran nároků na časovou souslednost poruchou hrozících dějů ve vztahu k ohroženým osobám.

²¹⁹ Můžeme také říci, že kauzální řetězec dospívá blíže k poruše. Více k rozlišení ohrožovacích a poruchových deliktů v Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 728.

správní delikt.²²⁰ Pachatel přestupku není speciálním subjektem v pravém slova smyslu, nevyžaduje konkrétní subjekt či speciální postavení pachatele. Množina potenciálních pachatelů je pouze omezena v tom smyslu, že se nejedná o držitele příslušných oprávnění.

Přestupek neoznámení nabytí zbraně nebo převodu vlastnictví zbraně kategorie A, B nebo C

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) se dopustí fyzická osoba, která neoznámí nabytí zbraně do vlastnictví na předepsaném tiskopise ve lhůtě deseti pracovních dnů. Stejnou skutkovou podstatu naplňuje i jednání převodce zbraně, který převod vlastnictví zbraně neoznámí a současně neodevzdá průkaz zbraně. Obecným objektem činu je stejně jako shora řádný výkon veřejné správy. Stav neoznámení převodu není sám o sobě poruchou spravování, ale přispívá k rozvoji stavu směřujícího k poruše. Jedná se tedy o delikt ohrožovací. Následek spočívá již v nesplnění veřejnoprávní povinnosti. Norma předvídá jednání pachatele spočívající v opomenutí. Samotný převod vlastnictví ze strany převodce ani nabyvatele totiž není v rozporu s právem. Protiprávním a současně trestatelným je až opomenutí informační a ediční povinnosti ve vztahu k příslušnému útvaru policie. Individuální i sekundární chráněné objekty jsou tak velmi podobné až shodné s ustanovení § 76 odst. 1 písm. a). Naplnění skutkové podstaty nevyžaduje konkrétní ani speciální subjekt, s výhradou toho, že neoznámení převodu vlastnictví zbraně dle ust. § 42 odst. 2 se může dopustit pouze osoba, která má ke zbrani vydán průkaz zbraně. Zákonodárce zařadil tento přestupek do skupiny přestupků, za něž lze uložit pokutu do 15.000 Kč, což je nejnižší horní hranice pokuty, kterou zákon zná. Z toho můžeme usuzovat na relativně nejnižší typovou závažnost tohoto přestupku.

Trvalý vývoz, dovoz a provezení zbraně v rozporu s právními předpisy

Přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. d) se dopustí fyzická osoba, která trvale

²²⁰ Více viz ve starší judikatuře: Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 164/2002 ze dne 22. 2. 2005.

vyveze zbraň mimo území České republiky bez povolení, jímž je zbrojní průvodní list (viz výše) a souhlasu státu, na jehož území má být zbraň vyvezena. Stejně tak je trestný i trvalý dovoz zbraně na území České republiky bez zbrojního průvodního listu a její tranzit - dočasné dovezení a držení zbraně na území České republiky. Ustanovení § 44, 45 a 46, které upravují podmínky vývozu a dovozu zbraní v souladu s právem, předpokládají pohyb zbraní v řádu jednotek a to pro potřeby individuálního, neobchodního charakteru. Jednání, které by sic rovněž porušovalo tato ustanovení, ale dosahovalo by z hlediska kvantity vyšší intenzity by již naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného ozbrojování. Pachatel se také může dopustit přestupku, který je k ustanovení § 76 odst. 1 písm. d) ve vztahu speciality. Takovým je například přestupek podnikatele dle ust. § 76d, odst. 9, písm. a), za nějž lze uložit vyšší peněžitý trest.

Působnost této právní normy je tak omezena také proto, že většina představitelných jednání, vyjma zcela banálních výjimek, bude s velkou pravděpodobností posuzována jako značně společensky nebezpečná, neboť potřeba regulovat přeshraniční pohyb zbraní je politicky velmi zdůrazňována. Lze proto předpokládat, že zásada subsidiarity trestní represe nepřispěje k vyloučení trestního stíhání v tolika případech jakoby přispěla v odlišném bezpečnostním kontextu. Pro šíři, kterou zaujímají při kriminalizaci převozu zbraní přes hranice soudně trestné delikty, zbývají pro ustanovení správního práva trestního, konkrétně ustanovení § 76 odst. 1 písm. d) již poměrně velmi nezávažné, bezpečnostních souvislostí téměř prosté delikty, které narušují "disciplínu držitelů" střelných zbraní. Pro výše uvedené se domnívám, že i v tomto případě je obecným objektem pouze řádný výkon veřejné správy a individuálním objektem bezvýjimečný přehled státní moci nad zbraněmi na území státu, a to mimo bezpečnostní souvislosti, které spojujeme s rizikem terorismu a podobných hrozeb.²²¹

Skutková podstata předvídá spáchání přestupku konáním pachatele spočívajícím ve vyvezení nebo dovezení zbraně. Zákonné ustanovení nevyžaduje speciální ani konkrétní subjekt. V případě, že by zbraň bez povolení dovezla osoba, která není

²²¹ Na tomto místě považuji za vhodné poznamenat, že jednání, které by spočívalo v opatření zbraně jako prostředku pro spáchání zvláště závažného zločinu, je přípravou trestného činu dle ust. § 20 trestního zákona a jako takové trestné podle trestní sazby stanovené pro dokonání trestný čin v případech, kdy trestní zákon trestnost přípravy výslovně stanoví.

držitelem zbrojního průkazu či licence, jedná se dle mého názoru o jednočinný souběh s ustanovením § 76 odst. 1 písm. a), neboť chráněné sekundární objekty nejsou identické. V případě ustanovení 76 odst. 1 písm. a) běží i o kvalifikovanost držitele. Vzhledem k tomu, že se pachatel dopustil více přestupků vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy, lze ve věci vést společné řízení dle ust. § 88 zákona o odpovědnosti za přestupky. Spáchání vícero přestupků je přítěžující okolností ve smyslu ust. § 40 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky. Ustanovení § 41 téhož zákona také obsahuje prvky asperační zásady ve vztahu k ukládání pokut, když umožňuje ve společném řízení uložit za dva a více přestupků trest ve vyšší sazbě, než kolik činí pokuta za přestupek nejpřísněji trestný, a to až do výše 150%, nejvýše však do součtu horních hranic uložitelných pokut.

Zákon o zbraních a střelivu považuje tento přestupek spolu s přestupky dle písmen a) a k) za typově nejzávažnější přestupky fyzických osob nesouvisejících s podnikáním v této části, když za ně umožňuje uložit pokutu v maximální výši 50.000 Kč.

Poznámka k souběhu přestupků

Mám za to, že vedení společného řízení je tak pro pachatele vícero přestupků prospěšné, neboť snižuje administrativní a časovou zátěž a případně i náklady na právní zastoupení či poradenství. Rovněž výše pokuty může dosáhnout nejvýše 150% horní hranice za přestupek nejpřísněji trestný, což může být významné. Ustanovení § 88 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky stanoví, že pokud se podezřelý dopustil více přestupků, jejichž skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy, a k jejich projednání je příslušný též správní orgán, *projednají* se ve společném řízení. Z toho dovozují, že se nejedná o fakultativní postup příslušného orgánu, jímž je v případě přestupků fyzických osob obecní úřad obce s rozšířenou působností. Zákon také výslovně a taxativně upravuje případ, kdy lze o přestupku vést samostatné řízení, a to tehdy, když to může vést k urychlení řízení nebo z jiného důležitého důvodu.

Ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky řeší možnosti odvolání v hlavě devět, řízení o odvolání. Zákon o odpovědnosti za přestupky zakládá aktivní legitimaci

k odvolání proti rozhodnutí o přestupku, tedy ve věci samé, obviněnému v plném rozsahu a poškozené a dalším osobám v rozsahu omezeném.²²² Zákon tedy nepředpokládá rozhodnutí odvolání proti rozhodnutím o vedení řízení. V případě rozhodnutí o vydělení věci ze společného řízení může však mít rozhodnutí značný vliv pro hmotněprávní postavení obviněného a rozsah uložených trestů. Vzhledem k tomu, že zákon pro vedení samostatného řízení stanoví podmínky - rychlost a jiný důležitý důvod- nezakládá prostor pro libovůli.

Rozhodováno o vyloučení věci ze společného řízení je formou usnesení. Ustanovení zákona o zbraních a střelivu ani ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky neobsahují zvláštní ustanovení pro určení odvolacího orgánu. Užije se tak ustanovení § 178 odst. 2, věta druhá dle níž se nadřízeným správním orgánem obce rozumí krajský úřad. Dále ustanovení § 89 správního řádu určí odvolací správní orgán, neboť tím je v případě kdy zákon nestanoví jinak právě nadřízený správní orgán. Ustanovení § 98 zákona o odpovědnosti za přestupky stanoví, že odvolací správní orgán, v našem případě krajský úřad, přezkoumává rozhodnutí v plném rozsahu. Toto ustanovení považuji za nedostatečné, neboť zcela chybí vodítka pro rozhodnutí odvolacího správního orgánu. Není zjevné zda v plném rozsahu je přezkoumávána zákonnost, nebo se plný rozsah vztahuje i na správnost rozhodnutí a jaký vliv na zákonnost rozhodnutí mohou mít vady předcházejícího řízení. Vzhledem k zákonodárcem zvolenému slovnímu vyjádření nezbývá než předpokládat, že přezkoumávání rozhodnutí vztahuje se v plném rozsahu na všechny tři tyto okruhy a závěr o nesprávnosti rozhodnutí i vadách v předcházejícím řízení je důvodem zrušení rozhodnutí orgánu prvního stupně. Odvolací správní orgán by tedy mohl v případě nezákonného vyloučení jednotlivého skutku ze společného řízení navazující rozhodnutí ve věci samé zrušit. Z hlediska procesní ekonomie je však takový přístup naprosto nevhodný, neboť by docházelo potenciálně k vydání více než jednoho rozhodnutí (v řízeních o jednotlivých skutcích), která by následně byla rušena. Je proto rozumné připustit možnost obviněného podat proti usnesení odvolání ke krajskému úřadu dle ustanovení správního řádu, ustanovení § 80 a následující. Dle ustanovení § 76 správního řádu nemá odvolání proti usnesení odkladný účinek.²²³

²²² Obecně o odvolání v přestupkovém řízení řízení v publikaci kolektivu autorů Frumarová, Kateřina. Kolektiv autorů. Správní trestání. Nakladatelství Leges. První vydání, 2017. Str 175.

²²³ Obecně o společném řízení v publikaci kolektivu autorů Frumarová, Kateřina. Kolektiv autorů.

Přestupky související se zajištěním zbraně

Přestupky upravené ustanovením § 76 odst. 1 písmena e), f) a g) související s institutem zajištění zbraně jsem si dovolil spojit, neboť za ně zákon umožňuje uložit pokuty se shodnou horní hranicí a neboť jsou si blízké i individuálním objektem, který je mírně odlišný od individuálních objektů chráněných jinými písmeny stejného paragrafu. Normy písmen e), f) a g) je záhodno vnímat zároveň s ustanovením § 337 trestního zákona, upravující trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí. Ustanovení § 337 kromě jiného stanoví, že trestného činu se dopustí, kdo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí orgánu veřejné moci tím, že vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl. Trestného činu se dopustí také ten, kdo zatají, zcizí nebo odstraní věc, již se rozhodnutí týká. O trestném činu maření výkonu úředního rozhodnutí se lze dočíst v učebnicích i rozhodnutích soudů mnoho. O přestupcích souvisejících se zajištěním zbraně bylo napsáno méně, postavením těchto dvou ustanovení vedle sebe zjistím, kde působnost ustanovení o přestupcích v jednom směru končí.

Zajištění zbraně dle ust. § 57 zákona o zbraních a střelivu je nepochybně rozhodnutím i ve smyslu trestního zákona. Účastníkem řízení o zajištění je osoba, která věci přechovává, vlastník a oprávněný uvedený v dokladu. Držitel zbraně nebo dokladu je z titulu rozhodnutí o zajištění povinen Policii České republiky předměty neprodleně odevzdat, sdělit místo jejich uložení a umožnit převzetí. Výzva předpokládaná ustanovením § 76 odst. 5 nemá dle mého pro povinnosti vyplývající z rozhodnutí konstitutivní význam, má však význam pro posuzování subjektivní stránky pachatele přestupku ve vztahu ke závadnému ději. Souvislost ustanovení § 76 odst. 1 písm. e), f), g) s ustanovením § 337 trestního zákona není dána tím, že ustanovení zákona o zbraních vykazovala trestně právní kvality. Naopak, ustanovení trestního zákona vykazuje správním deliktům typický obecný objekt - zájem na řádném výkonu rozhodnutí orgánů veřejné moci. Kriminalizace těchto jevů na úrovni soudně trestných deliktů není typická, ostatně kdyby byla, nezbyval by prostor pro správní trestání. Dle písmen e), f), g) tak budou trestná jednání, která si budou formálně velmi podobná s jednáním

trestným dle trestního zákona, současně však nebude překonána bariéra ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákona. Trestnímu postihu zabrání uplatnění zásady subsidiarity trestní represe.

Další pole pro uplatnění působnosti této normy se otvírá tím, že naplnění skutkové podstaty maření výkonu úředního rozhodnutí předpokládá speciální subjekt. Tím je ten, proti komu směřuje výkon rozhodnutí.²²⁴ Speciální subjekt však nepředpokládají ust. § 76 odst. 1 písmena e), f), g). Znemožnit zajištění zbraně nebo neoprávněně se zbraní nakládat v místě, kde byly předměty zajištěny jistě může i jiná osoba než ta, která je uvedena ve výroku rozhodnutí o zajištění zbraně.

Maření výkonu úředního rozhodnutí také předpokládá výlučně pachatelův úmysl. Všechny tři skutkové podstaty přestupků předpokládají určitou míru odporu pachatele vůči rozhodnutí, které mu je známo. Složka vědomí je zaručena doručením rozhodnutí. V dalším budu proto předpokládat vědomost pachatele o existenci rozhodnutí. V případě, že pachatel o rozhodnutí věděl je dle mého názoru vyloučena možnost nedbalostního zavinění. Pachatel nemohl při znalosti obsahu rozhodnutí rozumně předpokládat, že opomenutím povinnosti nebo aktivním vzdorováním výkonu rozhodnutí nedojde k normou předpokládanému následku v podobě ohrožení chráněného objektu, jímž je zájem na řádném výkonu rozhodnutí veřejné moci.

Pro zamyšlení nad typovou závažností a chráněným sekundárním objektem je vhodné vnímat důvody, pro které příslušný útvar policie přistupuje k rozhodnutí o zajištění zbraně. Dle ust. § 57 odst. 1 písm. a) až d) je to spáchání úmyslných trestných činů uvedených v ust. § 22 a některých vybraných přestupků. Jedná se tedy i o situace, v nichž předchozí řádný držitel sám sebe již vyloučil z okruhu řádných držitelů. K tomuto prvku navíc přistupuje skutečnost, že vzdoruje rozhodnutí správního orgánu uplatněnému v rámci dozorčí činnosti. Přesto však zákon považuje typovou závažnost těchto tří přestupků za obecně nižší než je tomu v případě přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. a) zákona²²⁵. Vyplývá to z horní hranice pokuty, kterou lze uložit za přestupky podle odstavce 1 písmena e), f), g) nejvýše 30.000 Kč, oproti 50.000 Kč u písmene a). Podezření, že některé atributy držitele oprávnění, např. bezúhonnost, již materiálně

²²⁴ Literatura uvádí také toho, komu byl uložen trest. JUDr. et Bc. Jiří Říha, Ph.D. in Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str.837. Zajištění zbraně však není trestem. K povaze této činnosti viz výše.

²²⁵ Neoprávněné držení osobou bez zbrojního průkazu či licence.

vymizely a jejich vymizení bude v dalších řízení shledáno, je méně závažné než držení zbraně osobou bez zbrojního průkazu, u níž není důvod bez dalšího předpokládat, že má kriminální minulost nebo nedostatečné morální a psychologické vlastnosti. Navíc taková osoba nevzdoruje individuálnímu správnímu aktu, nýbrž nedodrží povinnost vyplývající ze zákona, jejíž neznalosti lze snáze porozumět. Zákonodárce vidí v získání zbrojního oprávnění důležitý logický uzel a následně po získání zbrojního průkazu či licence se k protiprávnímu jednání fyzických osob staví shovívavěji. To i přes to, že k obecnému trestatelnému nedodržení normy správního práva přistoupí i aktivní či pasivní odpor vůči dozorčímu prostředku.

Přestupek neodstranění střeliva v určené lhůtě

Uložení odstranění střeliva je jedním z dozorčích prostředků, které může příslušný útvar policie uložit v případě shledání špatného technického stavu. K tomu určuje útvar držiteli přiměřenou lhůtu. Ustanovení § 76 odst. 1 písm. h) činí trestatelným jednání fyzické osoby, která ve lhůtě střelivo nezneškodní. Objektivní stránka tedy záleží v opomenutí. Při prvním pohledu se nabízí výklad, že toto ustanovení je prvním z řady, které chrání vedle obecného objektu primárně i jiné zájmy než řádný výkon veřejné správy. Při bližším pohledu do ustanovení § 57a, konkrétně odstavec druhý zjistíme, že v případě bezprostředního ohrožení života, zdraví a majetku, má Policie České republiky k dispozici dozorčí nápravný prostředek a odstranění střeliva zajistí z úřední povinnosti vrchnostensky sama.²²⁶ Ustanovení § 76 odst. 1 písm. h) tak je opět prosto bezprostředního ochranného účelu a chráněný objekt se významně neliší od předešlých. Trestatelným podle toho ustanovení tak není vystavení spoluobčanů či jejich majetku nebezpečí, ale nepodrobení se spravování v určitém zákonem exponovaném případě. Přestupek je proto ohrožovací. Následek spočívá již v nesplnění veřejno právní povinnosti adresátem normy, což přispívají k rozvoji stavu hrozícího poruchou. Skutková podstata přestupku předvídá speciální subjekt. Tím je držitel, kterému příslušný útvar policie uložil rozhodnutím odstranění střeliva ve špatném technickém stavu. Pachatel tak svým jednáním opomíjí povinnost uloženou individuálním správním aktem. Spolu s přestupky dle písmen e), f) a g), které mají

²²⁶ Ustanovení § 57a odst. 3 zákona pak umožňuje příslušnému útvaru náklady odstranění střeliva zpět na držitele, totiž uložit mu náhradu nákladů.

obdobnou strukturu patří mezi typově relativně závažnější přestupky fyzických osob v této části, když za ně zákon umožňuje uložit pokutu ve výši maximálně 30.000 Kč. V případě přestupku dle písm. h) je tato konstrukce pochopitelná, neboť nejpalcivější nebezpečné případy jsou vyřešeny v rámci správního dozoru.

Přestupek nošení zbraně na veřejných shromážděních

Přestupku nošení zbraně na veřejných shromážděních se dopustí, kdo na shromážděních, slavnostech, sportovních podnicích nebo lidových zábavách nosí zbraň, aniž by ho k tomu opravňovalo zvláštní postavení předvídané ustanovením § 60 zákona. Na těchto akcích může osoba nosit zbraň pouze drží-li zbraň k provozování zábavné střelby v komerčních nebo obdobných střelnicích, podílí-li se se souhlasem pořadatele na zabezpečení akce, jejíž součástí je střelba, zabezpečuje-li úkoly podle zvláštního právního předpisu, nebo pokud je to nezbytné k ochraně života, zdraví nebo majetku, a nošení zbraně povolí útvar policie příslušný podle místa konání akce. Úprava tedy zakazuje nosit zbraň na podniky, kde by její neuvážené užití potenciálně způsobilo zvlášť závažné následky zraněním vícero osob a vyvoláním paniky. Ani osoba, která je držitelem zbrojního průkazu nesmí na veřejné akce nosit zbraň. Možnost mít při sobě zbraň k ochraně života, zdraví a majetku povoluje útvar příslušný podle místa konání akce pokud je to nezbytné. Komentář na tomto místě dovozuje přítomnost správního uvážení,²²⁷ přestože slovní vyjádření zákona "*nošení zbraně povolí*" by napovídala spíše nárokovému režimu spojenému s výkladem neurčitých právních pojmů "*nezbytné k ochraně života, zdraví nebo majetku*".²²⁸ V tomto případě komentáři přisvědčují, neboť příslušný útvar policie zřejmě zohledňuje i množství bezpečnostních hledisek, které ustanovení výslovně neuvádí, např. nezbytnost účasti potenciálně ohrožené osoby na takové akci a možné důsledky přítomnosti ozbrojených osob na akci. Je tak na útvaru, jemuž je svěřena působnost a ochrana souvisejících společenských statků, aby zvolil vhodné řešení a rozhodnutí řádně odůvodnil.

Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. Ust. § 60. [12. 2. 2018].

²²⁸ V učebnici profesora Hendrycha: Správním aktem (povolením) se povoluje činnost, která je vázána na hmotněprávní předpoklady (podmínky). Jestliže osoba, která o povolení žádá předpoklady splňuje nelze vydání aktu odepřít. Hendrych, Dušan. a kolektiv. Správní právo. Obecná část. 8. vydání. Str. 203.

Obecným objektem přestupku je řádný výkon veřejné správy. Konkrétním objektem je však i bezpečnost osob na veřejných shromážděních, neboť působnost normy není předem vyčerpána jiným speciálním ustanovením nebo dozorčím prostředkem. Nejedná se proto o delikt, který by především disciplinoval držitele příslušných oprávnění nebo veřejnost. Jedná se o delikt ohrožovací, z obdobných důvodů jako u ostatních přestupků v této části. Přesto, že ustanovení zřejmě chrání konkrétní významný objekt je z hlediska zákona relativně méně typově závažným, když zákon je řadí mezi přestupky za něž lze uložit pokutu nejvýše 20.000 Kč. Objektivní stránka bude typicky spočívat v jednání pachatele, který vnese zbraň na veřejnou akci aniž by to plánoval nebo si uvědomoval v danou chvíli formát akce. Skutečnost, že pachatel zbraň drží vyjde najevo během běžné dozorčí činnosti Policie České republiky, aniž by byly bezprostředně ohroženy konkrétní statky.²²⁹ Horní hranice přestupku proto není zbytečně stupňována, což považují za rozumné.

Přestupek veřejného vystavování zbraní

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. j) se dopustí kdo veřejně vystavuje zbraň kategorie A, B, nebo C nebo střelivo v rozporu s ustanovením § 61 zákona. O rozhodnutí o povolení vystavování zbraně a následných prostředcích správního dozoru bylo pojednáno výše.

Prostředky správního dozoru nemají v případě přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. j) stejnou funkčnost jako např. u písm. e), f) a g) zadržení zbraně. Vztah není konstruován tak, že nejzávažnější problémy řeší nápravné opatření v rámci správního dozoru a méně závažné stavy, které si nevyžadují aktivní zásah, jsou trestatelné pro ohrožení výkonu veřejné správy pachatelem. Působnost normy je tak plná a taková jak se podává z jazykového vyjádření normy. Skutková podstata nepředvídá speciální subjekt. Jedná se o delikt ohrožovací. Skutková podstata předvídá jednání pachatele spočívající v konání, aktivním vystavování zbraní na veřejnosti. Následkem přestupku je ohrožení řádného výkonu veřejné správy. Zákonodárce zařadil přestupek mezi ty relativně méně typově závažné. Pokutu lze uložit do výše 20.000 Kč.

²²⁹ V případě, že k vyjevení ozbrojení osoby dojde v souvislosti s již nastalou závažnou nebezpečnou situací, může se již jednat o ohrožovací trestný čin.

Přestupek znehodnocení zbraně v rozporu s ustanovením zákona

Přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm k) se dopustí, kdo znehodnotí, zničí nebo vyrobí řez zbraně kategorie A, B nebo C bez povolení příslušného útvaru policie vydaného dle ust. § 63 odst. 1 zákona. V případě zbraně, která je současně kulturní památkou udílí souhlas též příslušný orgán státní památkové péče. Obecným objektem, jehož ochraně přestupek slouží je opět řádný výkon veřejné správy. Stejně tak konkrétním primárním objektem je zájem, aby zbraně nebyly znehodnocovány mimo zákonem stanovený pořad, tedy dodržování veřejnoprávních povinností ohledně znehodnocování zbraní. V konkrétním případě totiž nemusí dojít k nebezpečí zničení stop významných pro odhalování trestné činnosti nebo nebezpečí poškození kulturní památky. Ustanovení přestupku slouží k ochraně markant²³⁰ umožňujících zjistit, že zbraně bylo v minulosti užito ke spáchání trestné činnosti. K ochraně kulturních památek slouží sekundárně. Ohrožení těchto hodnot nemusí v konkrétním případě nastat, aby došlo k naplnění skutkové podstaty ohrožovacího přestupku, kterým ust. § 76 odst. 1 písm. k) je. Skutková podstata nepředvídá speciální subjekt. Pachatelem však typicky bude vlastník zbraně. Skutková podstata nečiní trestatelným neodborné postupy při znehodnocení zbraně, ale postup bez povolení útvaru policie. Předvídané jednání tedy spočívá v konání. Znehodnocení zbraně bez souhlasu příslušného útvaru policie je jedním ze tří nejpřísněji trestatelných jednání fyzických osob nepodnikatelů dle zákona o zbraních a střelivu. Horní hranice pokuty činí 50.000 Kč.

Další přestupky v souvislosti se znehodnocením zbraně

V souvislosti se znehodnocením zbraně se lze dopustit i přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. l), čísla 1. a 2. Jednání spočívá v nepředložení potvrzení o znehodnocení vydané oprávněnou osobou. Objektivní stránka se liší od skutkové podstaty ust. § 76 odst. 1 písmene k) zákona, neboť zde chybí sekundární objekt, který je významný u písmene k). Ustanovení neslouží k ochraně kriminalisticky významných markant zbraně, které mohou mít význam při vyšetřování trestatelných jednání. Vedle

²³⁰ Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. K ust. 76 odst.1 písm. k) zákona. [citováno 10. 3. 2018]

primárního objektu, jímž je opět řádný výkon veřejné správy, slouží ustanovení zájmu na tom, aby útvar mohl s relativní jistotou považovat zbraň za nikoli střelbyschopnou, neboť následně poklesne intenzita dohledu ve vztahu k znehodnocené zbraně. Vzhledem k tomu, že i zájem na tom, aby se v oběhu nepohybovaly střelby schopné zbraně, které jsou formálně považovány za znehodnocené, je významný, patří tato jednání mezi relativně typově závažnější, za něž zákon umožňuje uložit pokutu do 30.000 Kč. Subjekt předvídaný skutkovou podstatou je speciální. Přestupek může spáchat pouze ten kdo v souladu s povolením dle ust. § 63 odst. 1 zákona předložil zbraň oprávněné osobě ke znehodnocení a následně opomenul potvrzení o znehodnocení předložit příslušnému útvaru policie. Vzhledem k tomu, že povinnost vyplývá přímo z právní normy, jejíž znalost ze strany adresátů je předpokládána,²³¹ lze si obtížně představit nedbalostní formu zavinění. Pokud pachatel nepodniknul příslušné kroky, nemohl rozumně předpokládat, že k naplnění skutkové podstaty, resp. následku v podobě ohrožení chráněného zájmu na řádném výkonu veřejné správy nedojde.

Velmi obdobně lze vystavět subjekt, objekt a subjektivní i objektivní stránku u ust. § 76 odst. 1 písm. l) číslo 2. Trestatelným jednáním dle této normy je nepředložení zbraně ke kontrole v návaznosti na znehodnocení. To i přes to, že pachatel předložil potvrzení o znehodnocení. I sekundární objekt se jeví shodný jako u normy číslo 1. Typová závažnost přestupků je rovněž shodná. Zákonná konstrukce je tak velmi zajímavá, nemám totiž za to, že vzhledem k shodnému primárnímu i sekundárnímu objektu ustanovení měla sloužit k dvojí trestatelnosti jediného omisivního jednání, tak aby představovalo z hlediska hmotného práva jednočinný souběh. Současně společenská nebezpečnost jednání, kterým pachatel přestupku předloží zbraň aniž by předložil potvrzení nebo předloží potvrzení aniž by předložil zbraň, je již velmi nízká a lze předpokládat, že nepřekročí bariéru představovanou zásadou subsidiarity správně právní represe.

²³¹ Podrobně k problému předpokládané znalosti práva ze strany adresátu v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 699/2000 ze dne 16. 5. 2002.

Přestupek viditelného nošení znehodnocené zbraně na veřejnosti

Přestupek dle ust. § 76 odst. 1 písm. m) spáchá kdo nosí znehodnocenou zbraň viditelně na veřejnosti nebo místě veřejnosti přístupném. Tento přestupek také může dle zákona spáchat ten, kdo u sebe nosí znehodnocenou zbraň na místě, které veřejnosti není přístupné a nemá u sebe současně potvrzení o znehodnocení zbraně. V souvislosti s tím si dovoluji znovu zopakovat, že přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, přičemž na škodlivost nelze usuzovat pouze ze skutečnosti, že jednání je protiprávní. Jinak by ostatně formulace byla nadbytečná. Jedná se o tzv. materiální korektiv, z něhož dovozujeme i zásadu subsidiarity správně právní represe. Prostor pro spáchání společensky škodlivého jednání nošení znehodnocené zbraně na místě veřejnosti nepřístupném je tak poměrně malý. Ovšem lze si pravděpodobně představit některé modality, zpřístupněné technologiemi dálkového přenosu obrazu, které by mohly hypoteticky vést k nebezpečí vyvolání paniky. Dále se však budu zabírat první částí ustanovení, tedy nošením znehodnocené zbraně na veřejnosti.²³²

Přestupku se může dopustit jak držitel zbrojního průkazu, tak jiná osoba, která má znehodnocenou zbraň u sebe. Subjektivní stránka může spočívat v úmyslu i nedbalosti. Objektivní stránka předpovídá konání pachatele, který znehodnocenou zbraň vnese na veřejně přístupné místo. Objektem je zájem, aby zbraň jejíž znehodnocení nemusí být na první pohled zřetelné nevyvolávala strach či paniku u spoluobčanů. Jedná se o delikt ohrožovací. K vyvolání nebezpečí paniky nemusí dojít, zbraň nemusí nikdo vnímat, postačí možnost, že by zbraň byla vnímána. Jednání pachatele přispívá k rozvoji řetězce příčin směřujícího k možné poruše, přičemž tento stav identifikujeme jako následek pachatelova jednání. Zájem na řádném výkonu veřejné správy je v případě tohoto přestupku tedy relativně upozaděn. Současně se jedná o jeden z nejméně typově závažných deliktů v této části. Maximální výše pokuty činí 15.000 Kč.

²³² Nošení neznehodnocených zbraní v rozporu se zákonnými nároky je jiným přestupkem, spáchaným držitelem příslušného oprávnění, např. nošení zbraně viditelně držitelem zbrojního průkazu skupiny je přestupkem dle ustanovení § 76a odst. 12, písm. c zákona.

Přestupek nesplnění oznamovací povinnosti

Přestupek dle ust. § 76 odst. 1 písm. n) spáchá, kdo nesplní oznamovací povinnost v návaznosti na nález zbraně nebo dokladů stanovenou ust. § 68 odst. 1 a 2. Trestatelnými podle tohoto ustanovení nejsou žádné související jevy. Těmi může být například, že nálezce se zbraně zmocnil a drží ji bez příslušného oprávnění apd. Objektivní stránka spočívá v opomenutí pachatele nahlásit nález. Objekt přestupku má souvislost s veřejnou bezpečností. Tu ohrožuje zbraň přístupná volnému nálezu. Za tento stav však nálezce nenese odpovědnost a není ho tak pro to za něj možné ani trestat. Objektem tak je řádný výkon veřejné správy, konkrétně splnění veřejnoprávní povinnosti ohlásit nález zbraně nebo dokladu. Trestatelnou tak je lhostejnost k rozumné, z legitimního důvodu uložené povinnosti každého přispět ohlášením k omezení rizika spojeného s volně přístupnou zbraní. Jedná se o delikt ohrožovací, materiálně nemusí dojít k nebezpečí toho, že by se zbraně zmocnil někdo představující potenciální nebezpečí. Stran vnitřního postoje pachatele si lze představit úmyslné i nedbalostní zavinění. V případě nálezu několika osobami s tím, že ohlášení se hodlá zhodit pouze jedna z nich a ostatní s tím souhlasí, jsou u ostatních osob naplněny typové znaky skutkové podstaty, je však třeba zvažovat společenskou nebezpečnost.²³³ Přestupek je relativně nejméně typově závažný. Jak bylo napsáno výše, pachatel stav hrozící poruchou nevyvolal a jeho jednání spočívá v tom, že opomenul vynaložit úsilí, aby přispěl k odstranění potenciálně nebezpečné situace a současně dostal své veřejnoprávní povinnosti. Horní hranice pokuty ve výši 15.000 Kč je tak na místě.

Přestupek přechovávání černého loveckého prachu nebo zápalek v nadměrném množství

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. o) se dopustí, kdo přechovává více než tři kilogramy černého loveckého prachu nebo bezdýmného prachu nebo 10.000 zápalek. Jedná se o přestupek ohrožovací, objektem je řádný výkon veřejné správy. Pro naplnění znaků skutkové podstaty tak není zapotřebí ohrožení materiálních hodnot nebo lidského zdraví, neplnění veřejnoprávní povinnosti je samo o sobě ohrožujícím

²³³ Vzhledem k chráněnému objektu, jímž je především dodržování významné veřejnoprávní povinnosti však dle mého názoru není odpovědnost vyloučena.

následkem jednání. Jednání spočívá v konání, aktivním opatřením si nebo přijetí většího množství prachu nebo zápalek a následném udržování protiprávního stavu. Zákon nevyžaduje zavinění ve formě úmyslu, postačí tedy nedbalostní zavinění. Nedbalostní zavinění pachatele může způsobit i skutkový omyl ohledně vlastností a množství předmětů, které pachatel počal držet.²³⁴ Znakem skutkové podstaty není speciální subjekt. Typově se jedná o jeden z nejméně závažných přestupků v této části. Horní hranice pokuty činí 15.000 Kč.

Přestupek ohrožení majetku či osob při zacházení s černým loveckým prachem

Přestupku dle ust. § 76 odst. 1 písm. p) se dopustí, kdo nedbá zvýšené opatrnosti uložené mu ust. § 69 odst. 3 zákona při manipulaci s černým loveckým prachem, bezdýmným prachem nebo zápalkami a tímto jednáním ohrozí život, zdraví nebo majetek osob. Ustanovení je výjimečné mezi ostatními skutkovými podstatami přestupků, neboť k naplnění skutkové podstaty zcela zřejmě vyžaduje kvalifikovaný následek jednání. Objektem tak není pouze řádný výkon veřejné správy, ale fyzická bezpečnost osob a jejich majetku. Jak vyplývá ze slovního vyjádření jedná se o delikt ohrožovací. Ustanovení tak vyžaduje, aby skutečně nastal stav hrozící poruchou zdraví či majetku konkrétních subjektů práva, kteří tvoří personální substrát potřebný pro naplnění znaků skutkové podstaty. K spáchání tohoto přestupku nemůže dojít v izolovaném prostředí určeném pro laborování s černým loveckým prachem, ač by bylo prováděno neopatrně, neboť samo porušení veřejnoprávní povinnosti dbát zvýšené opatrnosti uložené ust. § 69 odst. 3 věta začátek věty první, není dle ust. § 76 odst. 1 písm p) zákona trestatelné. Jednání spočívá v konání, neboť sloveso zacházet činnost předvídá. Zavinění si lze představit ve formě úmyslu, kdy pachateli je ohrožení osob, např. sousedů, lhostejno, nebo nedbalosti, kdy pachatel bez přiměřeného důvodu spoléhá, že stav hrozící poruchou nenastane. Přestupek patří mezi typově závažnější. Zákon umožňuje uložit pokutu nejvýše 30.000 Kč.

²³⁴ Více o skutkovém omylu v Frumarová, Kateřina. Kolektiv autorů. *Správní trestání*. Nakladatelství Leges. První vydání, 2017. Str. 40.

Přestupek nezabezpečení loveckého prachu či zápalek

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. q) se dopustí, kdo nabude do vlastnictví nebo držby černý lovecký či bezdýmný prach nebo zápalky a současně předměty nezabezpečí proti zneužití, ztrátě nebo odcizení. Stejného přestupku se dopustí také ten, kdo současně nezajistí podmínky pro skladování, přechovávání a zacházení s těmito předměty v souladu s prováděcím předpisem, jímž je nařízení vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek, a o muničním skladišti.²³⁵ Jedná se o přestupek ohrožovací, přičemž následek spočívá v rozvoji stavu směřujícího k poruše chráněného objektu. Objektem skutkové podstaty je řádný výkon veřejné správy. Jednání, které může spočívat v konání, ale i opomenutí, nemusí ohrozit konkrétní osoby nebo majetkové předměty. V případě ohrožení konkrétních hodnot by patrně došlo k naplnění některé speciální skutkové podstaty. Ke vzniku následku dle ust. § 76 odst. 1 písm. q) postačí pouze nesplnění veřejnoprávní povinnosti. Z hlediska forem zavinění připadá v úvahu jak úmysl nepřímý tak vědomá nedbalost, což pro rozhodnutí o vině nemá význam. Vnitřní postoj pachatele k přestupku však může mít vliv pro stanovení výše pokuty. Přestupek je relativně typově závažnější, horní hranice pokuty činí 30.000 Kč.

Přestupek přebíjení nábojů neoprávněnou osobou

Přestupku dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. r) zákona se dopustí, kdo přebíjí náboje do zbraně kategorie A, B nebo C, aniž by byl současně držitelem zbrojní licence nebo zbrojního průkazu oprávněným k nabytí zbraně těchto kategorií do vlastnictví. Přestupku se dopustí také ten kdo náboje přebíjí za účelem jiným než pro vlastní potřebu nebo nedodrжуje příslušný technologický postup udávaný výrobcem dílů nábojů. Objektem deliktu je zájem na řádném výkonu veřejné správy. Ke vzniku následku postačí nedodržení veřejnoprávní povinnosti stanovené ustanovením § 69 odst. 5 zákona. Objektívni stránka předpokládá konání pachatele, který se dopustí přebíjení

²³⁵ Konkrétně ustanovení § 8 a násl. nařízení. Prach musí být přechováván v suchu, odděleně od hořlavých a lehce zápalných předmětů, v původních obalech v jednom prostoru v samostatných skříních zabezpečených proti odcizení a to tak, aby případným výbuchem nebyly ohroženy životy, zdraví a majetek.

nábojů, aniž by držel příslušné oprávnění nebo náboje přebíjí i pro jiné osoby. Stran trestatelnosti nedodržování technologických postupů výrobců jsem skeptický, že takové jednání vykazuje společenskou nebezpečnost, i když výsledkem činnosti bude bezpečný, nezávadný produkt. Technologické postupy stanovené výrobcem jsou také mimoprávní norma nemající kvality ani formu právního předpisu. Trestatelnost jejich nedodržování v případě přebíjení pro vlastní potřebu, proto považuji za obtížně proveditelné. Jednání musí být zaviněné, forma zavinění nemá pro vznik právní odpovědnosti význam. Zákon nevyžaduje zvláštní subjekt. Přebíjení nábojů držiteli zbrojních průkazů je však trestatelné podle zvláštních ustanovení,²³⁶ nejde však o plný paralelismus. Pravidlo přebíjet pouze pro sebe je obsaženo pouze v ustanovení § 69 odst. 5, platí i pro držitele zbrojních průkazů a dle jiného ustanovení trestatelné není.

9.2 Přestupky, jichž se spolu s držiteli zbrojního průkazu skupiny E mohou dopustit i držitelé zbrojních průkazů jiných skupin

V navazujícím textu se budu soustředit na přestupky držitelů zbrojních průkazů skupiny E. Pro srovnání úrovně zatížení veřejnoprávními povinnostmi a ukladatelnými tresty budu potřebovat látku, s kterou budu skutkové podstaty přestupků držitelů skupiny E porovnávat. Pozornost je věnována především těm skutkovým podstatám, u nichž lze předpokládat, že se jich dopustí běžný držitel zbraně a pak také těm skutkovým podstatám, které se některým svým rysem liší od ostatních skutkových podstat v dané části zákona

Přestupek nepodrobení se lékařské prohlídce v případně důvodného podezření změny zdravotního stavu

Držitelé zbrojního průkazu všech skupin se dle ust. § 76a odst. 2) písm. a) dopustí přestupku tím, že se nepodrobí lékařské prohlídce jak ukládá ust. § 20 odst. 3²³⁷

²³⁶ Přestupek přebíjení nábojů v rozporu s ustanovením § 28 odst. 2 písm. a zákona držitelé zbrojních průkazů skupin B a C. Přestupek přebíjení nábojů v rozporu s ustanovením §28 odst. 4 písm. b zákona držitelé zbrojního průkazu skupiny E.

²³⁷ To jest v případě existence důvodného podezření na změnu zdravotního stavu, která může mít vliv na

a neprodleně po proběhlé prohlídce nepředloží příslušnému útvaru policie nový posudek o zdravotní způsobilosti. Objektem je zde řádný výkon veřejné správy. Důvodné podezření o změně zdravotního stavu se může v průběhu dozoru ukázat mylným a k ohrožení sekundárně chráněných objektů- život, zdraví, majetek osob a bezpečnost tak nemusí dojít. Samo neuposlechnutí výzvy příslušného útvaru vytváří stav hrozící poruchou spravování. Jedná se tedy o ohrožovací delikt. Objektivní stránka spočívá v opomenutí splnění veřejnoprávní povinnosti. Pro zavinění ve formě nedbalosti není po doručení výzvy do sféry adresáta prostor. Přestupek je typově závažný, horní hranice pokuty činí 50.000 Kč. To je rozumné s ohledem na význam sekundárně chráněných objektů a případné pravděpodobnosti poruch, pokud by podezření bylo fakticky správné.

Přestupek nedostatečného zabezpečení zbraně a střeliva

Držitelé zbrojního průkazu skupin A až E se dopustí přestupku dle ust. § 76a odst. 3) tím, že nezabezpečí zbraň kategorie A, B nebo C nebo střelivo do této zbraně v souladu s nároky ust. § 58 zákona.²³⁸ Přestupek nevybočuje z typických charakteristik. Obecným objektem je řádný výkon veřejné správy. Sekundárním objektem je řádné zabezpečení potenciálně nebezpečných objektů. Materiálně stav hrozící poruchou však nemusí nastat. Pro vznik normou vyžadovaného následku postačí nedodržení veřejnoprávní povinnosti uložené ust. § 58 zákona. Jedná se o delikt ohrožovací. Objektivní stránka spočívá v opomenutí pachatele dostát veřejnoprávní povinnosti. Vedle úmyslu připadá v úvahu i nedbalostní zavinění, neboť pachatel se může skutkově mýlit stran bezpečnostních prvků, které využívá a považovat za dostačující z hlediska nařízení 217/2017 Sb., což převrací formu zavinění na nedbalostní. To může být významné z hlediska výše uloženého trestu. Přestupek patří mezi relativně typově závažné, horní hranice pokuty činí 50.000 Kč.

zdravotní způsobilost držitele oprávnění.

²³⁸ Ustanovení § 58 stanoví především příkaz neustálé kontroly nad nošenou nebo přepravovanou zbraní. Dále obsahuje různé režimy uložení pro zbraň do deseti kusů a střelivo do 10.000 nábojů a pro větší množství zbraní. Více než 10 zbraní musí být pro soulad se zákonem uloženo uzamykatelném skříňovém trezoru, uzamčené místnosti nebo samostatném objektu. Požadavky dále rostou pro více než dvacet zbraní- komorový trezor, elektronické zabezpečení atd. O technických požadavcích na bezpečnostní prvky, trezory, ocelové schránky a další pojednává blíže ust. § 4 a § 5 nařízení vlády č. 217/2017 Sb.

Přestupek střelby ze zbraně mimo stanovená místa

Držitelé zbrojního průkazu skupin A až E se dopustí přestupků dle ust. § 76a odst. 4 písm. a) střelbou ze zbraně, kterou je oprávněn držet, v rozporu s § 28 odst. 5 zákona²³⁹. Objektem je zájem na řádném výkonu veřejné správy. Sekundárním objektem je bezpečnost osob a majetku, která by mohla být v případě nerespektování veřejnoprávní normy potenciálně ohrožena. Dostatečným následkem pro vznik správně právní odpovědnosti je porušení normy, k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nemusí dojít. Znakem skutkové podstaty je speciální subjekt, držitel zbrojního průkazu. Objektivní stránka přestupku předvídá konání pachatele spočívající ve střelbě ze zbraně mimo dovolené místo či podmínky (ochrana života, zdraví, majetku). Vzhledem k chráněnému objektu existuje malý prostor pro nedbalostní zavinění, typicky bude jednání spojeno s přesvědčením, že na spáchání přestupku nebude příslušný útvar policie upozorněn, případně bude obtížné je prokázat. Jednání tak bude směřovat přímo k porušení normy, takže úmysl bude přímý. Přestupek je dle zákona typově závažný, horní hranice pokuty činí 50.000 Kč, což v kontextu mnou podaného výkladu, který zdůrazňuje primární objekt a upozadňuje skutečnou materiální nebezpečnost, dává smysl. Jiný výklad by mohl naopak zdůrazňovat otázky pravděpodobnosti vzniku škody, společenské nebezpečnosti a další. Zákon také nemá stanovenou dolní hranici, což podporuje mnou podaný výklad. Rozhodující orgán může zohlednit právě souvislosti fyzické nebezpečnosti v místě.

Přestupek neohlášení ztráty nebo odcizení zbraně kategorie A, B nebo C, střeliva, zbrojního průkazu nebo průkazu zbraně

Přestupku dle ust. § 76a odst. 4 písm. b) se dopustí, kdo neprodleně neohlásí útvaru policie ztrátu nebo odcizení zbraně kategorie A, B, nebo C, střeliva, zbrojního průkazu nebo průkazu zbraně. Jedná se delikt ohrožovací. Následkem přestupku je samo porušení veřejnoprávní povinnosti, které přispívá k rozvoji stavu hrozícího poruchou. Objektem je zájem na řádném výkonu veřejné správy. Sekundárním objektem je

²³⁹ To jest mimo místa, v nichž je k tomu oprávněn podle zvláštního právní předpisu, střelnice nebo nejedná-li se o ochranu života, zdraví nebo majetku.

zabezpečení zbraní a možnost dohledu nad souvislostmi držby zbraně, střeliva a dokladů ze strany Policie České republiky. Přestupek je typově závažný, horní hranice pokuty činí 50.000 Kč.

Přestupek neoznámení užití zbraně při nutné obraně či krajní nouzi

Ilustrativním pro uchopení rozdílu mezi primárním a sekundárním objektem norem v oboru správního trestání je ustanovení § 76a odst. 4 písm. c), které činí trestatelným neohlášení použití zbraně z důvodu krajní nouze nebo nutné obrany příslušnému útvaru policie neprodleně po události. Profesor Průcha se jako autor kapitoly Pojem přestupku v nové publikaci Správní trestání dotýká problému převažujícího objektu chráněného ustanoveními o přestupcích když píše: *Mezi přestupky převažují delikty spočívající v porušení povinností ve veřejné správě. Ty jsou mnohdy svojí povahou čistě administrativní, bez subjektivně vnímaného materiálního základu, což souvisí se sociální podstatou právní odpovědnosti. Tyto delikty vykazují zpravidla i objektivně nižší závažnost než činy soudně trestné.*²⁴⁰ Dále si profesor Průcha všímá, že kromě přestupků, k nimž dochází narušením pořádku ve státní správě či samosprávě, platná právní úprava mezi přestupky zařazuje i takové případy porušení právních povinností, které přesahují rámec zájmu na nerušeném chodu státní správy a samosprávy a nejsou tedy nedodržením bezprostředního administrativního příkazu či zákazu.²⁴¹

Pro užití zásady oportunity správního trestání je třeba správně nahlédnout vztah skutku, činu, jednání a skutkové podstaty. Zásada oportunity je v zákoně o odpovědnosti za přestupky zpřítomněna na 4 místech: v ustanovení § 32 odst. 1 písm. b) o stavení a přerušení promlčecí doby, v ustanovení § 76 odst. 5 písm. b) o odložení věci, v ustanovení § 85 odst. 3 zákona o přerušení řízení a naposledy v ustanovení § 86 odst. 5 o zastavení řízení. Všechna tato ustanovení obsahují obdobnou větu, dle níž příslušný orgán využije procesního prostředku vedoucího k možnému nepotrestání pachatele, *jestliže správní trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl*

²⁴⁰ Frumarová, Kateřina. Kolektiv autorů. *Správní trestání*. Nakladatelství Leges. První vydání, 2017. Str. 23.

²⁴¹ Frumarová, Kateřina. Kolektiv autorů. *Správní trestání*. Nakladatelství Leges. První vydání, 2017. Str. 7.

obviněnému uložen za jiný skutek v trestním řízení. Ustanovení předpokládají, že u stejného skutku není třeba uvažovat zásadu oportunity. Ustanovení § 5 však pracuje s výrazem čin a ustanovení zpřítomňující zásadu oportunity o skutku. Problém tak nastává v případě jednočinného souběhu, kdy skutkem nastává několik následků, z nichž alespoň jeden je významný z hlediska trestního práva a alespoň jeden z hlediska správního práva a současně tyto dva mají rozdílné objekty.

Mám za to, že slovní vyjádření v zákoně tuto situaci nepostihuje a je tak třeba užít analogie ve prospěch pachatele, neboť pokud může být odloženo či zastaveno řízení vedené pro jiný skutek, tím spíše může být zastaveno či odloženo pro tentýž skutek, za nějž bude pachatel potrestán v trestním řízení a správní trest je oproti trestu ukládanému soudem bezvýznamný. Činů (případně trestných) může být v jediném skutku obsaženo více.²⁴² Jednání je jedním z povinných znaků činu, aby čin mohl být trestatelným. Pro pochopení vlastností skutku je užitečná znalost postupu orgánu Policie České republiky, který skutek popisuje ve svých výstupech, jimiž jsou záznam o provedeném šetření a oznámení přestupku dle ust. § 74 zákona o odpovědnosti za přestupky. Orgán Policie České republiky jednoznačně určuje skutek místem, časem, osobou, způsobem spáchání a následky. Skutečnost, že se jedná o množství následků je významná. Následky jsou případem poruchy či ohrožení chráněného objektu. Jediný skutek proto může pachatel propojovat s více následky, to jest s útokem na více objektů.

Druhá možná interpretace zní tak, že ustanovení § 5 je třeba číst následovně: přestupek je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nebyl-li čin spáchán v rámci jediného skutku spolu s trestným činem. Tento výklad je zřejmě intuiitivně používán praxí. Nejedná se o analogii, ale o rozšiřující výklad ustanovení § 5 zákona o přestupcích.

Třetím možným výkladem je, že mezi přestupkem a trestným činem dochází pravidelně ke konzumpci, přičemž podstatné je zde slovo pravidelně. Faktická konzumpce není vztahem dvou skutkových podstat obsažených v zákoně, ale stavem kdy porušení či ohrožení zájmů chráněných jedním ustanovením v konkrétním případě

²⁴² Za skutek se považuje určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka, která může mít znaky jednoho či více trestných činů anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu. Tato událost je pak jako skutek vymezena a popsána v aktu příslušného orgánu. Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 4700 s., s. 2721

je bezvýznamným prostředkem nebo podřadným vedlejším produktem hlavní a závažnější trestné činnosti.²⁴³ Pro závěr o faktické konzumpci je rozhodující faktický průběh konkrétního skutku. Nelze proto předem uzavřít například o faktické konzumpci skutkové podstaty poškození cizí věci skutkovou podstatou krádeže, myšleno když jsou oba činy spáchány v jednočinném souběhu, protože poškození dveří, oken a zámku může být z hlediska způsobené škody i uložitelného trestu významnější.²⁴⁴ Závěr o faktické konzumpci určitých přestupků ve vztahu k trestným činům, s nimiž byly spáchány v jednočinném souběhu, by s ohledem na shora uvedené nemělo být možné učinit předem, pouze pohledem na skutkové podstaty obsažené v zákonech, ale vždy jednotlivě v konkrétních případech.²⁴⁵²⁴⁶ To odpovídá i přenesené zásadě oficiality a požadavku iniciativy kladenému na příslušníky Policie České republiky.

Obdobného výsledku se lze také dobrat na základě výkladu za použití zásady *non bis in idem*, neboť tato zásada podle současné judikatury pracuje nad prvky na úrovni skutku.²⁴⁷²⁴⁸

Nakonec pro praxi zásadní je zřejmě ustanovení § 76 odst. 1 písm. i) zákona o odpovědnosti za přestupky, které stanoví, že správní orgán usnesením odloží řízení, jestliže o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení způsobem uvedeným v § 77 odst. 2 zákona; a ust. § 86 odst. 1 písm. j), které stanoví, že správní orgán usnesením zastaví řízení, jestliže o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení způsobem uvedeným v § 77 odst. 2 zákona. Tato ustanovení opět působí na úrovni celého skutku, tedy o úroveň výše než čin, a činí jednání případy jednočinných souběhů fakticky netrestatelnými, aniž by se odkazovala na nějaké právní zásady a vyžadovala další posouzení a náročné odůvodnění. Postačí odkaz na zákonné

²⁴³ Jelínek, J. A kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 341

²⁴⁴ Tamtéž.

²⁴⁵ Více k problému faktické konzumpce. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 1977, sp. zn. 5 Tz 47/76. Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 1986, sp. zn. Tpj 161/86.

²⁴⁶ Zevrubně o faktické konzumpci v absolventské práci kolegyně Moniky Rohanové *Trestněprávní pojetí a postih souběhu trestných činů z roku 2012*. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. [online] [citováno 10. 3. 2018]

²⁴⁷ Více v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1241/2005 ze dne 24. 11. 2005; usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tz 183/2006 ze dne 31. 1. 2017, usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 ze dne 12. 12.2007.

²⁴⁸ Podrobněji k zásadě *non bis in idem*: Štrejtová, Kateřina. *Právní prostor. Zásada „ne bis in idem“ pohledem Evropského soudu pro lidská práva a důsledky pro české trestní řízení*. [online] [citováno 12. 3. 2018]

ustanovení a rozhodnutí soudu. Orgán Policie České republiky tak při vědomí těchto ustanovení a mandantního postupu orgánu rozhodujícího o přestupku delikt ani neoznamuje.

Shora uvedené bylo významné pro pochopení působnosti ustanovení § 76a odst. 4 písm. c) zákona o zbraních a střelivu²⁴⁹, u něhož vyvstává na povrch profesorem Průchou vzpomínaná administrativní kvalita některých skutkových podstat. Řádný držitel všech oprávnění, který má u sebe zbraň i všechny potřebné doklady se v podstatě může dopustit tohoto přestupku pouze v případě, že zbraň použije v mezích nutné obrany či krajní nouze oprávněně. V případě některého z variantních excesů by použití zbraně založilo s vysokou pravděpodobností trestně právní odpovědnost za trestný čin. O celém skutku by pak bylo rozhodnuto soudem v trestním řízení, což by pak založilo důvod pro zastavení řízení dle ust. § 86 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Na události lze ale pohlížet i tak, že jednání pachatele není jednočinným souběhem trestného činu a přestupku, ale že pachatel nejprve jedná, když používá zbraně mimo meze nutné obrany, přičemž jeho jednání má podobu vytažení zbraně a slovního projevu, který není přiměřený velmi nízké intenzitě útoku.²⁵⁰ Tím spáchá trestný čin nebezpečného vyhrožování a jako pachatel je propojen s tímto konkrétním následkem.²⁵¹ Po zklidnění situace, kdy např. původní útočník uprchne, opět jedná, když tentokrát opomene svou veřejnoprávní povinnost použití zbraně ohlásit příslušnému útvaru policie. Následek i objekt je rozdílný, existuje zde i drobný časový odstup. Významné také je, že pokud byl jednáním spáchán skutečně trestný čin nelze po pachateli požadovat, aby sám podniknul kroky k odhalení trestného činu, neboť platí zákaz sebeobviňování. I kdyby však k odhalení došlo a přikloníme se k výkladu existence dvou jednání a dvou skutků, jednalo by se patrně o případ, v němž se uplatní zásada oportunity, neboť se jedná o jiný skutek a trest ve správním trestání bude patrně bezvýznamný.

Objektem přestupku je řádný výkon veřejné správy. Konkrétním objektem je

²⁴⁹ Držitel zbrojního průkazu skupiny A až E, se dopustí přestupku tím, že neprodleně neohlásí útvaru policie ztrátu nebo odcizení zbraně kategorie A, B nebo C, střeliva do této zbraně, zbrojního průkazu nebo průkazu zbraně.

²⁵⁰ Např. útok je vedený na majetek, útočník se vloupá do chatky, aby si přisvojil jídlo a přitom je přistižen.

²⁵¹ K překročením mezím nutné obrany a možnostem zavedení nové speciální skutkové podstaty trestného činu překročení mezi nutné obrany více v článku: Překročení mezi nutné obrany. Bulletin advokacie. [online] [citováno 12. 3. 2018].

dodržení významné veřejnoprávní povinnosti, která přeneseně může mít regulativní význam ve vztahu k umírněnému užití zbraně v nutné obraně. Objektivní stránka spočívá v opomenutí uloženého jednání, jímž je oznamovací povinnost. Subjektem může být pouze držitel zbrojního průkazu. Pro naplnění znaku subjektivní stránky postačí nedbalost, typickým však bude úmysl přímý. Při znalosti právní normy, jež je povinná, nemůže pachatel rozumně předpokládat, že k následku nedojde. Následek jednání je samo porušení právní normy, které přispívá k rozvoji stavu hrozícího poruchou. Jedná se o delikt ohrožovací. V konkrétních životních situacích bude ze shora uvedených důvodů působnost normy omezena na případy, v nichž bylo zbraně užito v mezích nutné obrany či krajní nouze zcela v souladu se zákonem nebo nebyla překonána bariéra subsidiarity trestní represe a věc byla státním zástupcem nebo policejním orgánem odložena a postoupena k rozhodnutí o přestupku dle ust. § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu, nebo postoupena státním zástupcem v přípravném řízení dle ust. § 171 odst. 1 trestního řádu, případně postupem dle § 179c odst. 2 písm. d) nebo § 222 odst. 2 trestního řádu soudem. Jednání tak mohou být navenek sociálně přijatelná. Přesto se jedná o přestupek typově relativně závažný, horní hranice pokuty je nejvyšší možná v této části zákona, činí až 50.000 Kč, čímž vyvstává administrativní kvalita této skutkové podstaty akcentující nutnost disciplinovaného přístupu držitelů zbraní k dodržování právních norem.

Přestupek neumožnění vstupu do obydlí za účelem kontroly zabezpečení zbraní kategorie A

Přestupku dle ust. § 76a odst. 4 písm. d) se dopustí, kdo neumožní příslušnému útvaru policie vstup do obydlí za účelem kontroly zbraní kategorie A. Tuto dozorčí pravomoc zakládá útvaru ust. § 29 odst. 1 písm. n) zákona. Jedná se o významný kontrolní i demotivační nástroj ve vztahu ke zbraním kategorie A. Obecným objektem je řádný výkon veřejné správy. Konkrétním objektem je, aby ze strany adresátů nebylo vzdorováno dozorčí pravomoci příslušného útvaru ve vztahu k chování adresátů a významným potenciálně nebezpečným předmětům.²⁵² Trestatelným je však samozřejmě jednání adresátů. Následek spočívá v samotném nedodržení veřejnoprávní povinnosti.

²⁵² Pro dohled je typické pozorování chování adresátů, tento typ dozorčí pravomoci je případem, kdy do popředí vystupují věcné prvky, jedná se o tzv. věcný dohled.

Skutečnost, že zbraně jsou současně řádně zabezpečeny, nebrání naplnění všech znaků skutkové podstaty. Skutková podstata vyžaduje zvláštní subjekt, jímž je držitel zbrojního průkazu skupin A až E a současně držitel zbraně kategorie A. Objektivní stránka spočívá v opomenutí umožnit kontrolu, to je poskytnout součinnost. Pokud by se držitel zbrojního průkazu a zbraně stavěl proti příslušníkům Policie České republiky mocí, jednalo by se o jinak kvalifikovaný delikt. Horní hranice pokuty činí 50.000 Kč, z čehož lze usoudit na relativní typovou závažnost.

Přestupek převedení vlastnictví ke zbrani nebo přenechání zbraně neoprávněné osobě

Jedná se o ohrožovací delikt. Obecným objektem je řádný výkon veřejné správy. Konkrétní objekt je v tomto případě bližší než u ustanovení o jiných přestupcích. Zájmem společnosti je, aby zbraně nebyly drženy neoprávněnými osobami, u nichž lze předpokládat absenci kvalifikace či jinou překážku. Držení zbraně takovými to osobami představuje stav hrozící poruchou, k němuž jednání dosavadního vlastníka či držitele rozhodným způsobem přispěje. Subjekt je speciální, je jím držitel zbrojního průkazu skupin A až E. Objektivní stránka spočívá v aktivním konání, převedení vlastnictví nebo přenechání zbraně. Znaky skutkové podstaty poskytují prostor i pro skutkové omyly²⁵³, nedbalostní zavinění a tím i odůvodnitelné větší rozdíly ukládaných trestů. Přestupek je relativně závažný, pokuta činí až 50.000 Kč, což je pochopitelné vzhledem k nebezpečí se spácháním potenciálně spojeným.

9.3 Přestupky držitele zbrojního průkazu skupiny E

V dalším textu se krátce zaměřím na přestupky, u nichž naplnění skutkové podstaty přestupku předpokládá speciální subjekt - držitele zbrojního průkazu skupiny E. Jako předmět zájmu jsem zvolil držitele zbrojního průkazu skupiny E neboť tato skupina zbrojního průkazu má sloužit k ochraně života, zdraví a majetku, k jejímu udělení není potřeba žádný kvalifikovaný důvod ani se nepředpokládá členství ve

²⁵³ Např. stran právního postavení nabyvatele.

sportovním nebo loveckém spolku. Skupina E je tak politicky nejvýznamnější, pohled na trestatelná jednání u držitelů skupiny E doufám přinese zajímavý závěr.

Přestupek přebíjení nábojů do zbraně, kterou držitel zbrojního průkazu skupiny E není oprávněn držet

Držitel zbrojního průkazu skupiny E se může specificky dopustit přestupků v ustanovení § 76a odst. 12 písm. a) zákona o zbraních a střelivu tím, že přebíjí střelivo v rozporu s ustanovením § 28 odst. 4 zákona písm. b) zákona. Toto ustanovení, ale neobsahuje žádné bližší nároky na množství, techniku ani zabezpečení přebíjené munice, pouze stanoví, že držitel zbrojního průkazu skupiny E je oprávněn nabývat do vlastnictví střelivo pouze do zbraně, kterou je oprávněn držet, a to po předložení průkazu zbraně; toto střelivo je oprávněn také držet nebo nosit. Toto ustanovení tak omezuje obecné oprávnění držitelů zbrojních průkazů a licencí založené ustanovením § 69 odst. 5 zákona (viz výše). Porušení § 69 odst. 5 činí trestatelným zvláštní skutková podstata. Souladu s ustanovením § 69 odst. je dosaženo přebíjením pouze pro vlastní potřebu a dodržením stanoveného postupu. Držitel zbrojního průkazu skupiny E se může dopustit přestupku dle ust. § 76a odst. 12 písm. a) však i při dodržení těchto povinností tím, že přebíjí náboje do zbraní, které není oprávněn držet.

Objektem je řádný výkon veřejné správy. Konkrétním objektem je, aby adresáti normy nedrželi neodůvodněně potenciálně nebezpečné předměty. Sběratelství je totiž vlastním důvodem pro udělení zbrojního průkazu odlišné skupiny, o níž mohl držitel v procesu udělení zbrojního průkazu požádat. Není proto relevantním důvodem pro umožnění vlastnictví a držby předmětů, které nesouvisí s účelem uděleného oprávnění. Objektivní stránka spočívá v konání. Speciálním subjektem je držitel zbrojního průkazu skupiny E. Jedná se o relativně málo typově závažný přestupek, za nějž zákon umožňuje uložit pokutu do 15.000 Kč.²⁵⁴

²⁵⁴ Ustanovení § 76a odst. 6 písm. a) zákona upravuje obdobný delikt držitelů skupin B a C zcela symetricky a to včetně výše uložitelné pokuty.

Přestupek nošení více než dvou zbraní nebo viditelného nošení zbraně

Přestupku se dopustí, kdo nosí zbraň v rozporu ust. § 28 odst. 4 zákona. To zakládá právo držitele zbrojního průkazu skupiny E za splnění ostatních podmínek nosit skrytě až dvě zbraně. Podmínka maximálně dvou nošených zbraní souvisí s chráněným objektem. Toto ustanovení patří mezi ty, jejichž administrativní povaha je potlačena a konkrétní chráněný zájem přiblížen. Jedná se o ohrožovací delikt. Vedle porušení veřejnoprávní povinnosti, také nedodržení příkazu přispívá k rozvoji stavu hrozícího poruchou tím, že kdyby držitel zbraně byl přemožen, náhle zdravotně indisponován nebo obětí dopravní nehody či jiné nenadálé události, dostalo by se potenciálně vícero zbraní mimo kontrolu odpovědné osoby. Naopak administrativní povaha by vyvstala, pokud bychom se na samo oprávnění dívali tak, že má sloužit pouze stanovenému účelu, jímž je osobní ochrana, a nošení více než dvou zbraní je zákonem rozumně stanovený rozsah tohoto oprávnění. Nošení více zbraní je exces, který je natolik závažný, že jej zákonodárce učinil trestatelným.

Přestupku se dopustí také ten, kdo zbraň nosí viditelně, přičemž zde není stanovena podmínka *na veřejnosti*. I v tomto případě je řádný výkon veřejné správy jako objekt potlačen a do popředí vystupuje zájem na ochraně veřejného pořádku, prevence obav, strachu a nepřiměřených reakcí, které by vědomí o přítomnosti zbraně mohlo ve spoluobčanech vyvolat.

Objektivní stránka první varianty bude spočívat v konání, typicky opuštění bydliště s více než dvěma zbraněmi, aniž by uložení zbraní odpovídalo právnímu režimu držení zbraně stanovenému v ust. § 2 odst. 2 písm. b) zákona.²⁵⁵ Následkem je v obou případech samo nedodržení veřejnoprávní povinnosti, které přispívá k rozvoji kauzálního řetězce směřujícího k poruše. Subjektivní stránka u viditelného nošení zbraně může být pestřejší, může jít například o nedokonalé zakrytí zbraně, přičemž držitel nesprávně nabyt přesvědčení, že zbraň je dostatečně zakryta a ta se stala viditelnou při pohybu. Zavinění pachatele může mít vliv při ukládání trestu a posuzování subsidiarity správní represe. Přestupek je relativně typově závažnějším, lze za něj uložit pokutu do výše 30.000 Kč.

²⁵⁵ Držením zbraně nebo střeliva se rozumí mít zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo

Přestupek přechovávání většího než povoleného množství bezdýmného prachu nebo zápalek anebo nevhodného uložení zápalek

Přestupku dle ust. § 76a odst. 12 písm. c) se dopustí, kdo přechovává více než 3 kilogramy bezdýmného prachu nebo více než 1000 zápalek. Přestupku se také dopustí, kdo neukládá zápalky v samostatné schránce. Ustanovení se vymyká obecnému vzoru skutkových podstat přestupků v zákoně. Ustanovení o přestupcích v drtivé většině činí trestatelným porušení povinnosti stanovené zákonem na jiném místě a většinou na toto ustanovení přímo odkazují. Držet maximálně tři kilogramy bezdýmného prachu odpovídá rozsahu oprávnění založenému ust. § 69 zákona. Stejně ustanovení tak zakládá právo držet až 10.000 zápalek. Ustanovení § 76a je tedy ve vztahu k ust. 69 odst. 2 zákona speciálním. Kromě hrozby trestem omezuje i rozsah oprávnění stanoveného ust. § 69 odst. 2 zákona. Povinnost ukládat zápalky v samostatné schránce také není stanovena zákonem a vyplývá z ust. § 8 nařízení č. 217/2017 Sb.²⁵⁶

Jedná se o přestupek ohrožovací, objektem je řádný výkon veřejné správy. Pro naplnění znaků skutkové podstaty tak není zapotřebí ohrožení materiálních hodnot nebo lidského zdraví, neplnění veřejnoprávní povinnosti je samo o sobě ohrožujícím následkem jednání. Jednání spočívá v konání, aktivním opatřením si nebo přijetím většího množství prachu nebo zápalek. Zákon nevyžaduje zavinění ve formě úmyslu, postačí tedy nedbalostní zavinění. Nedbalostní zavinění pachatele může způsobit i skutkový omyl ohledně vlastností a množství předmětů, které pachatel počal držet. Znakem skutkové podstaty je speciální subjekt, držitel zbrojního průkazu skupiny E. Přestupek je relativně typově závažnější. Zákon umožňuje uložit pokutu do 30.000 Kč. To je dvakrát více než zákon umožňuje uložit za obecný delikt přechovávání černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek v rozporu s požadavky ustanovení § 76 odst. 1 písm. o) zákona. Ustanovení § 76a odst. 12 písm. c) zákona tak stanoví přísnější režim pro držitele průkazu skupiny E. Na druhou stranu zcela symetricky je upraven přestupek držitelů zbrojních průkazu skupin B a C ustanovením § 76a odst. 6 písm. d) a to včetně maximální výše pokuty.

²⁵⁶ Trestatelnost povinností vyplývajících z prováděcího předpisu není v rozporu se zásadami správního trestání, neboť všechny znaky skutkové podstaty jsou jasně a srozumitelně stanoveny zákonem.

9.4 Shrnutí kapitoly deváté

Hlava pět zákona o zbraních a střelivu upravuje zvlášť přestupky fyzických osob, přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob a přestupky na úseku munice. Předmětem mého zájmu byly obecné přestupky fyzických osob a přestupky fyzických osob, jichž se může dopustit pouze osoba se zvláštním postavením daným zbrojním průkazem skupiny E, neboť mám za to, že z postavení držitelů zbrojních průkazů skupiny E lze usuzovat na ideologická stanoviska v úpravě implicitně vyjádřená.

Rozborem právních norem se mi podařilo nahlédnout zvláštní systematickou dokonalost zákona. Úvodní ustanovení zákona § 1 až 7 obsahují především legální definici, od ust. § 70 zákona začíná část věnující se munici, na níž navazují ustanovení institucionálního a kompetenčního charakteru, skutkové podstaty přestupků a další. Z hlediska stanovení práv a povinností řadového držitele zbraně tak tvoří jádro ustanovení § 7 až § 69 zákona. Zákon v této části stanoví práva, povinnosti a jejich rozsah. V návaznosti na práva a povinnosti zákon stanoví dozorčí prostředek příslušného útvaru policie, který může spočívat v omezení nebo zrušení oprávnění nebo bezprostředním zásahu. Pokud však nebezpečí nedosahuje takové intenzity, aby ospravedlňovalo užití dozorčího prostředku, je odpovědnost za dodržení veřejnoprávní povinnosti ponechána na adresátovi. Adresát, pokud nevydá odpovídající úsilí a neuvede stav do souladu se zákonnými nároky, bude potrestán za některý z přestupků. Ultima ratio v mezích zákona o zbraních a střelivu tak není uplatňování správně právní odpovědnosti, ale uplatnění některého z dozorčích pravomocí. To se podává také z ustanovení § 23 zákona o zbraních a střelivu upravujícího podmínku spolehlivosti fyzické osoby, kde dle ust § 23 odst. 1 písm. c) zákona číslo 1 teprve až opakované spáchání přestupku na úseku zbraní a střeliva zakládá nespolehlivost fyzické osoby, která ve spojení s ust. § 27 odst. 1 písm. c) povede k odnětí zbrojního průkazu z moci úřední.

Stavy hrozící poruchou natolik, že umožňují příslušnému útvaru či příslušníkovi Policie České republiky přikročit k zajištění či zadržení zbraně, dokonce neponechávají často ani prostor ke spáchání přestupku. Obrazně by tak bylo možné definovat čtyři

vrstvy, první vrstva představuje stav, kdy jednání osob odpovídá požadavkům právních norem. Druhou vrstvou je stav, který odpovídá některé skutkové podstatě přestupku fyzické osoby upravené v ust. § 76 a 76a zákona, ale současně nehrozí poruchou tak intenzivně, aby zakládal právo a povinnost užít ultimativních dozorčích prostředků svěřených zákonem příslušnému útvaru policie.²⁵⁷ Třetí vrstvou je situace, kdy stav hrozí poruchou natolik závažně, že příslušný útvar policie je oprávněn a povinen užít dozorčích nápravných prostředků: odnětí práva, zadržení a zajištění zbraně, dokladu či střeliva, ale i další. Užití prostředku správního dozoru nevylučují současnou odpovědnost za přestupek, ale vzhledem k povaze dozorčích prostředků často osobě, vůči níž jsou užity, nezbyvá materiálně prostředků, jimiž by přestupek mohla ještě spáchat. Poslední vrstvu tvoří životní situace, které jsou již relevantní z hlediska trestního práva. Užití dozorčích prostředků není samozřejmě vyloučeno, Policie České republiky má však k dispozici i pravomoci založené zákonem o Policii České republiky, včetně intenzivních donucovacích prostředků. Možnost ukládání správně právních trestů je vyprázdněna jak samotnou definicí přestupku, tak aplikací zásady oportunity a častou až pravidelnou faktickou konzumpcí.

Pro naprostou většinu skutkových podstat platí, že dominantním chráněným objektem je dodržování veřejnoprávních povinností, to jest spravování samo, které pak slouží k ochraně dalších zájmů, neboť nerespektování těchto konkrétních veřejnoprávních norem by nepochybně vedlo k poruše vzdálenějších chráněných objektů. Společenská nebezpečnost jednání tak často může být dána právě ohledem na význam samotné právní normy a představou stavu, který by nastal, pokud by se jednání pachatele ve společnosti zmnožilo. Prostřednictvím ustanovení o přestupcích si stát vynucuje především disciplinovanost spravovaných osob a trestá jednání, která by teprve mohou vést ke stavu hrozícímu poruchou. Výjmečně vyvstupuje na povrch ochranná povaha ustanovení typická pro trestní právo a do výkladu je třeba zahrnout další objekt.²⁵⁸

Srovnáním skutkových podstat deliktů fyzických osob, držitelů všech skupin zbrojních průkazů a specificky deliktů držitelů zbrojních průkazů skupiny E se podařilo na vybraném omezeném vzorku zjistit, že na úrovni právních norem nedochází zatím ke zvyšování nároků vůči držitelům průkazu skupiny E.

²⁵⁷ Například zadržení zbraně, odstranění střeliva. Viz výše.

²⁵⁸ Ustanovení § 76 odst. 1 písm. p) zákona. Viz výše.

10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017 o kontrole a nabývání zbraní

10.1 Stav před legislativními změnami

Nutným základem pro hodnocení změny právní úpravy je znalost úpravy předcházející. Evropská komise za tímto účelem vydala vlastní dokument (dále jen Hodnocení).²⁵⁹ Vedle Směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole, nabývání a držení zbraní je platným právním předpisem Evropské Unie Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva²⁶⁰. Dále je pro Českou Republiku závazná Úmluva o Vzájemném uznávání zkušebních značek ručních palných zbraní ze dne 22. 1. 1972.²⁶¹

10.2 Hodnocení směrnice zadané Evropskou Komisí

Zavedení společných nejnižších požadavků pro získání, držení a převod zbraně mělo kladný vliv na vnitřní trh, snížilo strach podnikatelů i spotřebitelů z omezení

²⁵⁹European Commission. Evaluation of the Firearms Directive. Final report. European Commission. Evaluation of the Firearms Directive. Final report. 2014. [online] [citováno 17. 9. 2017].

²⁶⁰ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 258/2012. [online] [citováno 24. 10. 2017].

²⁶¹ Úmluva o Vzájemném uznávání zkušebních značek ručních palných zbraní ze dne 22. 1. 1972. [online] [citováno 22. 8. 2017].

významu vnitřních hranic a údajně umenšilo nebezpečí spojené s civilním trhem se zbraněmi.²⁶² V Evropě bez hranic, jak autoři Evropskou unii nazývají, přineslo stanovení společných nejnižších pravidel počáteční čáru pro vytvoření rovných soutěžních podmínek a přispělo ke vzniku evropské identity výrobců a obchodníků se zbraněmi. Provedení směrnice však nevyhnutelně zanechalo počet významných rozdílů vyplývajících z odlišné kultury právní úpravy a národních zájmů.

V mnoha případech tyto rozdíly jsou zdrojem bezpečnostních i tržních obav. Autoři Hodnocení rozpoznali těžkosti a mezery v právní úpravě: cena informací pro ekonomické subjekty způsobená rozdílným provedením ustanovení směrnice a zátěž způsobená rozdílnými správními postupy v jednotlivých členských státech. Dále jsou obtížnou kapitolou poplašné zbraně, u nichž potíže policejním sborům činí především nejistota způsobená rozdílným vymezením poplašných zbraní a velký počet poplašných zbraní dovezených do EU z Turecka. Právní nejistota existuje ohledně poplašných zbraní vůbec.

Nebezpečí plyne i z veřejné dostupností informací a postupů, jak přestavět samonabíjecí zbraň na samočinnou. Za další problémy označila Komise rozdílné třídění sportovních a loveckých zbraní v jednotlivých členských státech, zužující výklad ustanovení o Evropském zbrojním průkazu, chyby ve vkládání dat do národních informačních systémů, nedostatečnou sledovatelnost zbraní při pohybu přes hranice, nebezpečí změny nebo smazání značek na zbraních, nedostatečnou sledovatelnost součástí zbraní, možnosti znovuoobnovení funkce znehodnocených zbraní a jejich opětovné uvedení do oběhu, rozdílný výklad pojmu obchodník se zbraněmi, nárůst objemu internetového obchodu se zbraněmi a nedostatečnou úpravu hrozeb spojených s pokročilými technologiemi schopnými vyrobit zbraň. Příkladem budiž 3D tisk.

²⁶² European Commission. Evaluation of the Firearms Directive. Final report. European Commission. Evaluation of the Firearms Directive. Final report. 2014. [online] [citováno 17. 9. 2017].

Hodnocení směrnice se dopodrobna zabývá klíčovými bezpečnostními aspekty spojenými s držením civilních zbraní. To je zbraní nevojenských a zbraní nevlastněných bezpečnostními složkami. S odkazem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu s názvem Střelné zbraně a vnitřní bezpečnost EU: ochrana občanů a zamezení nedovoleného obchodu²⁶³ z roku 2013 je v Hodnocení uvedeno, že zločinné užití střelných zbraní způsobilo za posledních 10 let v Evropě více než 10 tisíc vražd. Zeměmi s nejvyšším počtem vražd na 1 milion obyvatel jsou Itálie (7,1), Belgie (6,8), Bulharsko (6,7), následované Lucemburskem (6,2). Česká republika se nachází i z tohoto pohledu mezi nejbezpečnějšími zeměmi v EU s 1,9 vraždami na milion obyvatel ročně.

Z jiného výstupu provedeného Kanceláří Spojených národů pro drogy a zločin vyplývá, že většina zbraní není zneužívána a jsou drženy pro legitimní účely.²⁶⁴ Ve Finsku dojde ročně k 20 až 30 případům vraždy spáchanou se střelnou zbraní, z toho v méně než 10 případech jde o zbraň legální. Dle zprávy Spojených království dochází ve Velké Británii naopak k užití střelných zbraní při zločinech jen vzácně, ve Slovinsku nebyly zaznamenány žádné trestné činy spáchané s legálně drženou zbraní ve sledovaném období. V Portugalsku 98 % zbraní použitých při zločinech jsou zbraně civilní, které byly buďto legálně vlastněny nebo byly ukradeny legálním vlastníkům.

V České republice se v roce 2013 užívalo legálně držených zbraní při páčání zločinů čtyřikrát častěji než ilegálních, kterých bylo použito pouze v 47 případech ze 182. V 135 případech se jednalo o zbraň kategorie D. Navíc 132 použitých střelných zbraní nebylo ztotožněno. Obdobná čísla přichází i z Rumunska. Na Maltě došlo v létech 1991 až 2014 k 57 vraždám spáchaných civilní střelnou zbraní, z nichž v 39 případech se jednalo o zbraň legálně drženou. Se zcela opačnými čísly se setkáváme u Holandska, Německa, Švédska a Lucemburska, kde v souladu se zákonem držených zbraní je užito k páčání trestných činů zcela výjimečně.

Hodnocení směrnice v závěru přichází s řadou doporučení jak prezentovaným nebezpečím čelit. Tato doporučení byla v podstatě převzata do návrhu změny směrnice bez zásadních změn. V přílohách Hodnocení směrnice o zbraních a střelivu je Česká republika zmíněna v obecných přehledech zahrnujících všechny členské státy a v pasáži

²⁶³Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu s názvem Střelné zbraně a vnitřní bezpečnost EU. [online] [citováno 22. 8. 2017].

²⁶⁴United Nations Office on Drugs and Crime. *Globální studie vražd* [online]. [citováno 22. 8. 2017]

případové studie o zbraňové úpravě v Polsku, v níž je uvedeno, že dle polské pohraniční stráže část nezákonného obchodu pochází i z České republiky.

10.3 Celková čísla týkající se střelných zbraní v Evropské unii

V současné době nalezneme v Evropské unii 25 milionů vlastníků zbraní, kteří drží zhruba 80 milionů zbraní, to je v průměru necelých 16 zbraní na 100 občanů Evropské unie. Nejvíce vyzbrojenými jsou občané Finska, Švýcarska, Norska, Islandu a Řecka. Nejvyšší koncentrace zbraní nalezneme v městech Curychu, Helsinkách, Reykjavíku, Oslu a Lisabonu. Nejběžnějším důvodem pro držení střelné zbraně je lov (35 % držitelů), následují profesní důvody (29 %), sport (23 %), osobní ochrana (14 %), sběratelství a jiné důvody (15 %). Uvedené procentní podíly se vztahují k celkovému počtu držitelů, při čemž někteří držitelé vlastní zbraně z více než jednoho důvodu.²⁶⁵

V celé Evropské unii zahyne ročně na následky střelného zranění v průměru zhruba 6.700 osob. V létech 2000 až 2012 klesl počet těchto smrtí o 20 %, nejvyšší pokles se týkal zemí střední a východní Evropy. Tři čtvrtiny smrtí způsobených střelnou zbraní jsou sebevraždy. Necelých deset procent všech sebevražd bylo podniknuto se střelnou zbraní. V drtivé většině případů úmrtí (96 %) byly obětmi muži a ve většině případů bylo také použito legálně držené zbraně.²⁶⁶

Vraždy spáchané střelnou zbraní představují 15 % ze všech úmrtí způsobených střelnými zbraněmi, ročně se jedná v celé Evropské unii průměrně o 1.000 případů, což tvoří 20 % všech spáchaných vražd. Evropská unie je v tomto ohledu hluboce pod celosvětovým průměrem, který činí 41 % vražd spáchaných se střelnou zbraní a 59 % jinými prostředky. I mezi jednotlivými státy EU existují zásadní statistické rozdíly. Lze ale zobecnit, že muži jsou mnohem častějšími oběťmi útoku se střelnou zbraní. Duquetovi a Van Alsteinovi se podařilo na několika praktických případech prokázat, zejména na rakouském, provázanost mezi právní úpravou zbraní a násilnými úmrtími způsobenými zbraní. Podařilo se potvrdit výzkumné předpoklady sice, že většina

²⁶⁵Duquet, Nils. Van Alstein, Maarten. *Střelné zbraně a násilné smrti v Evropě* [online]. Flemish peace Institute. [citováno 2. 9. 2017].

²⁶⁶Duquet, Nils. Van Alstein, Maarten. *Střelné zbraně a násilné smrti v Evropě* [online]. Flemish peace Institute. [citováno 2. 9. 2017].

sebevražď je výsledkem náhlého prudkého hnutí mysli a většina vražd výsledkem expresivního násilí v domácím prostředí. Expresivní násilí je na rozdíl od instrumentálního nepromyšlené.²⁶⁷ Instrumentální násilí můžeme připisovat např. teroristickým skupinám. Jeho účelem je dosažení vytknutých záměrů způsobením újmy, která je pro druhou stranu nepřijatelná nebo nemyslitelná, nebo výhrůžky takovou újmou²⁶⁸. I násilí v domácnostech může být instrumentální. V těchto případech si útočníci velmi pozorně vybírají vhodné příležitosti, aby jejich počínání nebylo odhaleno. Agresivní partneři tak činí většinou pouze v rámci rodiny a často jen na některých jejich členech. Navenek naopak působí zcela bezúhonným dojmem. Tento postup dokazuje přítomnost kontrolních mechanismů, které jsou v rozporu s povahou expresivního násilí.²⁶⁹ V případech expresivního násilí i krátkodobého sebevražedného hnutí mysli může být zbraň rychlou cestou k závažným následkům. Určitá míra substituce prostředků pachateli byla rovněž vysledována, nepokryla však celkový pokles násilných smrtí způsobených zbraněmi.²⁷⁰

10.4 Dílčí shrnutí

Evropská Unie nepředstavuje prostor, v němž by právní úprava zbraní a střeliva byla upravena jednotně. Jednotlivé členské státy postupují do značné míry nezávisle a podoba právní úpravy je především odvislá od tradice a historické zkušenosti. Přes rozdílnost představuje Evropská unie jednu z nejbezpečnějších oblastí na světě. Podíl vražd spáchaných se střelnou zbraní je řádově menší než činí celosvětový průměr a zbraně jsou nebezpečné především jako nástroj ulehčující spontánně spáchanou sebevraždu. V současné situaci vysoce nepředvídatelných asymetrických hrozeb si Evropská Komise správně všimla, že v určitém směru mohou organizované zločinecké a teroristické skupiny využít rozdílů v národních úpravách např. k pořízení dílů

²⁶⁷Macfarlane, J. L. *Violence and state*. London, Nelson political science library. 1974. Str. 14.

²⁶⁸Walter, Victor Eugene. *Terror and resistance: a study of political violence, with case studies of some primitive African communitie*. Oxford University Press. 1969. Str 82.

²⁶⁹Marhanková, Jaroslava. *Domáci násilí - Výpovědi žen žijících v azylovém domě* [online]. Str. 47. [citováno 27. 10. 2017].

²⁷⁰Duquet, Nils. Van Alstein, Maarten. *Střelné zbraně a násilné smrti v Evropě* [online]. Flemish peace Institute. [citováno 2. 9. 2017].

potřebných k uvedení zneškodněných zbraní do střelbyschopného stavu. Ač tak současná úprava přináší alespoň dle hodnocení Komise výhody, byla připravena změna této úpravy. Změně se budu podrobně věnovat v dalších kapitolách.

10.5 Historický kontext přijetí směrnice

Cesta k právní úpravě začala tzv. Pařížským prohlášením ministrů vnitra a spravedlnosti členských zemí Evropské unie v Paříži roku 2015. Skupina ministrů odpovídala na teroristické útoky v Paříži. Ministři se zavázali potlačit nezákonné dodávky střelných zbraní, zlepšit spolupráci v boji proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti, zlepšit sdílení zpravodajských informací a napomoci lepšímu využívání zdrojů, kterými jsou Europol, Eurojust a Interpol. V únoru 2015 vyneslo zasedání Evropské rady výsledek s obdobným obsahem.

Na politickou výzvu reagovala Komise přijetím Evropského programu pro bezpečnost, který má představovat efektivní a koordinovanou odpověď na stále komplexnější bezpečnostní hrozby. Za jednu z překážek účinného postupu Komise označila rozdíly v právních úpravách jednotlivých států a nedostatečná opatření zaměřená na znehodnocování střelných zbraní, které jsou pachatelé schopni opravit a využít k trestné činnosti. V rámci Rady pro vnitřní věci přijali ministři dne 29.8.2015 prohlášení, jímž tento orgán naléhavě volal po přepracování směrnice o střelných zbraních. Evropský parlament přijal již dne 11. 2. 2015 usnesení o protiteroristických opatřeních, jímž Komisi uložil naléhavý úkol vyhodnotit stávající předpisy Evropské unie v oblasti pohybu nezákonných střelných zbraní, výbušnin a pašování zbraní v souvislosti s organizovanou trestnou činností.

Důvodem pro přijetí směrnice je dle důvodové zprávy Komise ze dne 18. 11. 2015 vědomí hrozby střelných zbraní využitých k závažné a organizované trestné činnosti teroristickými organizacemi, jež může způsobit obrovské společenské škody. Tento dokument byl vydán pouhých pět dní po teroristickém útoku 13. 11. 2015 v Paříži, při němž zemřelo více než 120 lidí.

10.6 Právní základ směrnice

Za právní základ pro vydání této směrnice, jejímž primárním účelem je odpověď na bezpečnostní hrozby, byl zvolen článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen SFEU). Tento článek kromě jiného stanoví, že *není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 26 následující ustanovení. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.*²⁷¹

Článek 114 SFEU je v literatuře označován jako obecný harmonizační základ.²⁷² Toto ustanovení je třeba vykládat s ustanovením článku 26 SFEU, které stanoví, že *Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv. Rada na návrh Komise stanoví obecné zásady a podmínky nezbytné k zajištění vyváženého pokroku ve všech dotyčných odvětvích.*²⁷³

Šíře věcné působnosti článku 114 SFEU vyplývá z primárního práva a jeho výkladu obsaženému v rozhodovací činnosti Soudního dvora EU. Ze znění článku 114 SFEU vyplývají čtyři okruhy podmínek zákonosti harmonizačních opatření. Harmonizační opatření by především měla mít za cíl odstranění překážek pohybu. Měla by zohledňovat úsilí, jež musí vynaložit některé méně rozvinuté členské státy. Obecného harmonizačního právního základu obsaženého v článku 114 SFEU nesmí být zneužito k obcházení přísnějších procesních nároků spojených se zvláštními právními základy.²⁷⁴ Takovými zvláštními základy jsou např. článek 114/2 SFEU pro oblast víz a azylů, či článek 113 SFEU v oblasti daňové a rozpočtové. Čtvrtou podmínkou vyplývající ze znění odst. 3 článku 114 SFEU je respektování vysoké úrovně ochrany v oblasti zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele, a to s přihlédnutím zejména k novému vývoji založenému na vědeckých poznatcích. Jedině

²⁷¹Článek 114 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. [online] [citováno 14. 8. 2017].

²⁷²Svoboda, Pavel. Úvod do Evropského práva. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 111.

²⁷³Článek 26 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. [online] [citováno 14. 8. 2017].

²⁷⁴Svoboda, Pavel. Úvod do Evropského práva. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 112.

odstavec třetí tak obsahuje jakoukoli vazbu na bezpečnostní otázky.

Výkladem odst. 3 článku 114 SFEU docházím k závěru, že účelem ustanovení nebylo rozšířit působnost do oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Účelem odstavce je znemožnit zákonodárnou činnost vycházející z právního základu článku 114 SFEU vždy tehdy, kdy by normy, jejichž účelem je vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu, zasahovaly do oblasti bezpečnosti a tato nová úprava mohla snížit dosaženou úroveň bezpečnosti, ochrany zdraví, spotřebitele a životního prostředí v tom kterém státě. Volbu článku 114 SFEU jako právního základu pro navrhovanou směrnici považuji za účelovou. V dalších odstavcích proberu možnosti a nemožnosti využití jiných ustanovení hlavy V. SFEU *Prostor svobody, bezpečnosti a práva* za právní základ navrhované směrnice.

Oblast bezpečnosti upravuje hlava pátá Smlouvy o fungování Evropské unie, články 67 až 89. Tato část obsahuje několik ustanovení, jež lze označit za právní základ k přijímání opatření. Prvním je článek 67, odst. 3. Úsilím Unie dle tohoto ustanovení je zajistit vysokou úroveň bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boje proti nim. Toho Unie dosahuje pomocí opatření pro koordinaci a spolupráci mezi policejními a justičními orgány a jinými příslušnými orgány. Dalšími prostředky jsou vzájemné uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech, a je-li to nezbytné, sbližování předpisů trestního práva.²⁷⁵

Dále článek 74 poskytuje právní základ v podobě pravomoci Rady přijmout opatření k zajištění správní spolupráce mezi příslušnými útvary členských států v oblastech uvedených v této hlavě, jakož i mezi těmito útvary a Komisí. Rozhoduje na návrh Komise, s výhradou článku 76, a po konzultaci s Evropským parlamentem.²⁷⁶ Dále pak článek 75 poskytuje právní základ v této oblasti, když Evropskému parlamentu a Radě umožňuje řádným legislativním postupem přijmout ve formě nařízení rámcové správní opatření týkající se pohybu kapitálu a plateb, jako je zmrazení peněžních prostředků, finančních aktiv nebo hospodářských výhod, které náležejí fyzickým nebo právnickým osobám, skupinám nebo nestátním útvarům, jsou jimi vlastněny nebo jsou v jejich v držbě. Podmínkou tohoto postupu je, že takové opatření je nezbytné pro dosažení cílů uvedených v článku 67, pokud jde o předcházení terorismu a souvisejícím

²⁷⁵ Článek 67 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. [online] [citováno 14. 8. 2017].

²⁷⁶ Článek 74 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. [online] [citováno 14. 8. 2017].

činností a boj proti nim.²⁷⁷

Těsnější spolupráce mezi členskými státy pak byla otevřena poskytnutím právního základu v článku 73, který stanoví, že členské státy mohou mezi sebou a na vlastní odpovědnost organizovat formy spolupráce a koordinace, které považují za vhodné, mezi příslušnými útvary svých státních správ pověřenými zajišťováním národní bezpečnosti.

Na druhou stranu obsahuje Smlouva o fungování Evropské Unie i ustanovení článku 72, které stanoví, že ustanovení v této hlavě obsažená se nedotýkají výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti. Žádný ze shora tří představených základů možnost právní regulace zbraní neumožňuje.

V každé z pěti kapitol existuje celá řada dalších zmocňovacích ustanovení odkazujících na řádný i mimořádný legislativní postup. Jejich výčet zde pro přesnost a důvěryhodnost následného hodnocení uvedu:

Kapitola druhá: *Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví:*

- A. Článek 77 odst. 2 umožňuje řádným legislativním postupem přijmout opatření týkající se těchto politik.
- B. Článek 78 odst. 2 umožňuje řádným legislativním procesem přijmout opatření týkající se společného evropského azylového systému.
- C. Článek 79 odst. 2 umožňuje řádným legislativním procesem přijmout opatření týkající se podmínek vstupu, pravidel udělování dlouhodobých víz jednotlivými státy, nedovoleného přistěhovalectví, statusu těchto osob a boje proti obchodu s lidmi. V odst. 4 tohoto článku je pak poskytnut právní základ pro přijetí opatření k podpoře začlenění příslušníků cizích států oprávněně pobývajících na státním území.

Kapitola třetí *Justiční spolupráce v občanských věcech* obsahuje zmocňovací ustanovení k přijetí unijních aktů v článku 81 odst. 2. Možnost využití k právní úpravě zbraní je rovněž nulová.

²⁷⁷Článek 67 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. [online] [citováno 14. 8. 2017].

Kapitola čtvrtá *Justiční spolupráce v trestních věcech:*

A. Kapitola 4 poskytuje právní základ k přijímání právních aktů v článku 82 odst. 1. Cestou řádného legislativního procesu lze přijmout opatření, jejichž cílem je zajistit uznávání všech podob rozsudků a soudních rozhodnutí v celé Unii; předcházet střetům příslušnosti; podporovat další vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců; usnadnit spolupráci mezi justičními nebo obdobnými orgány členských států v rámci trestního řízení a výkonu rozhodnutí. Odstavec 2 článku 82 zmocňuje k přijetí minimálních pravidel, respektujících národní rozdílnosti, nezbytných pro usnadnění vzájemného uznávání rozhodnutí. Učinit tak lze opět cestou řádného legislativního procesu.

B. Velmi významným je článek 83 odst. 1 opravňující Evropský parlament a Komisi řádným legislativním postupem stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a trestů v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti přeshraničních rozměrů z důvodu povahy, dopadů nebo zvláštní potřeby potírat ji na společném základě. Působnost ustanovení je výslovně omezena na oblast terorismu, obchodu s lidmi, sexuálního vykořisťování žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, padělání a praní peněz, korupce, kyberkriminality, organizovanou trestnou činnost a nedovolený obchod se zbraněmi.

Toto ustanovení tak má alespoň nějakou vnitřní vazbu k regulaci zbraní a střeliva. Ustanovení však umožňuje Radě a Evropskému parlamentu formou směrnice přijmout pouze minimální pravidla pro kriminalizaci určitého jednání. Navrhovaná směrnice touto cestou však nejde. Koncepce směrnice je zcela jiná a tak ani tento právní základ by přijetí směrnice v současné podobě neumožňoval. Pokud by Evropský zákonodárce šel touto cestou obsahovala by směrnice rysy jednání subjektů práva, které by členské státy měly povinnost kriminalizovat.

C. Článek 84 poskytuje zmocnění k přijetí pobídkových a podpůrných opatření v oblasti předcházení trestné činnosti.

D. Článek 85 zmocňuje k vydání nařízení vymezujícího postavení Eurojustu a jeho úkolů, mezi něž může patřit i zahajování, navrhování a koordinace trestního stíhání.

Kapitola pátá *Policejní spolupráce:*

Kapitola pátá obsahuje dvě ustanovení poskytující právní základ. Ustanovení článku 87 umožňuje přijmout Evropskému Parlamentu a Radě cestou řádného legislativního procesu opatření týkající se výměny informací a kriminalistických metod a vzdělávání zaměstnanců. Ustanovení článku 88 se týká organizace a úkolů Europolu.

V rámci tohoto širokého výkladu použitého právního základu, tedy článku 114 Smlouvy o fungování Evropské Unie a jiných možných právních základů jsem došel k závěru, že současné primární právo neposkytuje právní základ pro přijetí směrnice v její současné podobě. Tím je rovněž zodpovězena otázka, zda právní základ vyhovuje podmínkám zákonnosti jako jedné z nutných, nikoli postačujících podmínek legitimacy. Zda je navrhovaná směrnice věcně správná a představuje rozumnou úpravu společenských vztahů, bude tématem dalších kapitol mé práce.

10.7 Subsidiarita a proporcionalita

Jednou z povinných součástí zákonodárského procesu na úrovni Evropské unie je hodnocení subsidiarity navrhovaného aktu. Dle právního názoru Komise vyjádřeného v důvodové zprávě, akt vyhovuje požadavku subsidiarity, pokud v porovnání s případnou národní úpravou zprostředkovává jeho přijetí přidanou hodnotu. Článek 5 odstavec 3 Smlouvy o Evropské Unii však stanoví, že podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci, pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy na úrovni ústřední, regionální či místní, ale spíše těchto cílů, z důvodu jejího rozsahu či účinků, může být dosaženo na úrovni Unie.

Podmínka tedy stojí, že cílů nelze na národní úrovni dosáhnout, nikoli, že jich Evropská Unie je schopna dosáhnout snáze či s nižšími náklady. S tímto rozšiřujícím výkladem Komise se tedy nelze ztotožnit, nicméně následující věty důvodové zprávy již pracují s premisou, že hrozby závažné organizované trestné činnosti a terorismu a jimi způsobené náklady hmotné i lidské mají nadnárodní rozměr. Současné odvrácení těchto hrozeb není dle názoru Komise v možnostech jednotlivých členských států a připadá

proto Evropské unii. Komise poukázala, že při teroristických útocích pachatelé využili rozdílů mezi národními právními úpravami držení střelných zbraní a nedostatečné výměny informací mezi členskými státy. Také díky odkazu na v této práci rozebranou studii lze uzavřít, že Komise se s požadavkem subsidiarity vypořádala uspokojivě.

Obdobně jako subsidiarita je v rámci zákonodárského procesu posuzována proporcionalita navrhovaného právního aktu. Právní akt je proporcionální tehdy, pokud vede k naplnění legitimního cíle a k naplnění tohoto cíle využívá pouze prostředků nutných a vhodných.²⁷⁸ Článek 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že podle zásady proporcionality obsah ani forma činnosti Unie nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cíle smluv.²⁷⁹ Komise se omezila pouze na strohé prohlášení, že dle jejího názoru návrh ve svém celku *nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cíle spočívajícího v zajištění bezpečnosti občanů EU bez zbytečného omezování vnitřního trhu*²⁸⁰. Komise tak otázku proporcionality odbyla a nedostála tak své povinnosti v rámci legislativního procesu. V otázce natolik ožehavé jako je omezení práva držet určité typy zbraní, u níž bylo navíc zřejmé, že rozpoutá mediální rozepří je jednání Komise o to více nepochopitelné.

Pokud se týká volby právního nástroje, omezuje se Komise pouze na vyjádření stanoviska, že vzhledem k tomu, že návrhem se mění směrnice, jeví by se jiný legislativní prostředek než směrnice jako nepřiměřený. Představením jiných možných prostředků, jejich hodnocením a poukazem na úskalí se Komise stejně jako v případě proporcionality nezabývala.

10.8 Konkrétní změny směrnice

Článek 1 směrnice vymezuje již od roku 1991 předmět právní úpravy. Směrnice z roku 1991 tak činila pouhým odkazem na přílohy. V roce 2008 již směrnice obsahovala konkrétní definici zbraně, kterou směrnice Evropského parlamentu a Rady

²⁷⁸ Svoboda, Pavel. *Úvod do Evropského práva*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. Str. 5.

²⁷⁹ Článek 5 Konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské Unii. [online] [citováno 16. 8. 2017].

²⁸⁰ Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní COM(2015) 750 final 2015/0269(COD). [online] [citováno 17. 7. 2017].

2017/853 ze dne 17.5.2017, o kontrole nabývání a držení zbraní nově nahrazuje. Dochází k názvoslovnému posunu, když předmětem není nadále střelná, ale palná zbraň, za níž platí jakákoliv ruční zbraň s hlavní, která vystřeluje nebo je konstruována či přeměnitelná tak, aby vystřelovala hromadnou nebo jednotnou střelu nebo jiný projektil působením okamžitého uvolnění chemické energie.

Z definice zbraní jsou vyloučeny přílohou č. 3 směrnice zbraně poplašné, signální a historické, nebo sloužící k porážce zvířat, rybolovu, průmyslovému či technickému využití, pokud mohou být použity pouze pro stanovený účel. V definici je pouze nahrazen výraz „může být upravena“ na „může být přeměněna“. Rovněž nevyvratitelné právní domněnky o tom, které zbraně lze uschopnit, zůstávají nezměněny. Návrh Komise COM /2015/ 750 final s touto terminologickou změnou nepočítal a není tak v důvodové zprávě rozebrána. Úmysl sjednotit názvosloví s národními úpravami a zahrnout do úpravy předměty na zbraně přeměnitelné je zjevný a pochopitelný.

Návrh počítal s novým výčtem hlavních částí zbraně. Neprošel však legislativním procesem bez změny, hlavními částmi zbraně se rozumí hlaveň, rám, pouzdro závěru včetně horního i dolního pouzdra závěru, závěr, nábojový válec revolveru, závorník nebo závěrový blok. Jako oddělené předměty se zahrnují do kategorie těch palných zbraní, kterých jsou nebo mají být součástí. Doposud byly dle platné úpravy hlavními částmi zbraně mechanismus závěru, nábojová komora a hlaveň. Bylo tak velmi snadné zakoupit řadu prvků pro funkčnost zbraně klíčových například na internetu. Zahrnutím širšího výčtu a zařazením částí zbraně do stejné kategorie zbraní, do které patří z nich složená zbraň, se tak evropský zákonodárce snaží dále ztížit nezákonné montování palných zbraní. Právě tyto byly v roce 2015 použity při teroristických útocích.

Obdobně všestranné vymezení obsahuje článek I. odstavec 3 pro střelivo. Opět zahrnuje prakticky všechny části včetně zápalky, výmetné náplně, střely či projektilu a nábojnice. Podmínkou však je, aby tyto samotné komponenty podléhaly povolovacímu režimu i v členském státě, na jehož území se nacházejí. Jejich zařazení je tedy odvislé od národního práva.

Definice podnikatele v oboru zbraní a střeliva došla zpřesnění. Výslovně je

určeno, která z činností tvořící část definice se vztahuje k jednotlivým předmětům. Podnikatelem se zbraněmi se tak na příště rozumí osoba, která v rámci podnikatelské činnosti zbraně vyrábí, obchoduje jimi, mění je, půjčuje, opravuje, upravuje či se věnuje jejich přeměně. Podnikatelem rovněž je, kdo provádí tyto činnosti se součástmi palných zbraní, či kdo vyrábí, opravuje, upravuje, přeměňuje a obchoduje se střelivem. Jedinou skutečnou změnou je zahrnutí půjčování a přeměny zbraní a jejich součástí jako jedné z činností, jež zakládá postavení podnikatele se zbraněmi. Úmyslem zákonodárce je tak zřejmě předejít nejednotnému výkladu a dát jasně najevo šíři činností vztahující se k jednotlivým předmětům definice.

Zcela nově je článkem I. odst. 10 definován zprostředkovatel. Zprostředkovatel je fyzickou nebo právnickou osobou, která se ve své podnikatelské činnosti zabývá sjednáváním nebo organizací provedení nákupu, prodeje, převodu nebo dodávek palných zbraní, jejich hlavních částí nebo střeliva. Vymezení „zprostředkovatele“ je zpřesněno, aby spolehlivě dopadalo na osoby zabývající se činnostmi jak v rámci pouze jednoho členského státu, tak mezi členskými státy i na vývoz plně smontovaných střelných zbraní, jejich součástí a střeliva. Účel a racionalita této změny jsou nasnadě.

Zákonné vymezení sledování nedovoleného obchodu a nedovolené výroby zbraní zůstaly beze změn. V souladu s Návrhem Komise byly do předpisu vloženy definice poplašných, signálních, salutních, akustických a znehodnocených zbraní.

Poplašnými a signálními zbraněmi jsou dle ustanovení článku 1 odstavec 4) přenosná zařízení s držákem nábojnic, jejichž účelem je pouze vyhlášení poplachu nebo vyslání signálu. Tato zařízení musí být schopna střelby pouze s využitím cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnického střeliva. I zde totiž trvá nebezpečí přestavění na střelbyschopnou zbraň. Z obdobných důvodů byl vložen odstavec 5, který v souladu s Návrhem Komise zařazuje do působnosti normy zbraně salutní a akustické, zkonstruované ke střelbě cvičnými náboji při divadelních představeních a televizním natáčení a napodobeniny střelných zbraní, jakožto předměty se vzhledem střelných zbraní, jež však nelze upravit tak, aby získaly funkci střelných zbraní.

Významným je pak vložený odstavec 6 článku 1, který obsahuje zákonnou definici znehodnocené střelné zbraně. Aby zbraň spadala do této kategorie, musí být

trvale znehodnocena tak, aby nebyla použitelná pro svůj účel. Rovněž musí být zajištěno, aby všechny hlavní části střelné zbraně byly trvale nepoužitelné a byly ze zbraně neodstranitelné, tudíž je nelze nahradit nebo upravit tak, aby mohla být střelná zbraň jakkoli uschopněna ke střelbě. V souvislosti s tímto ustanovením, které se rovněž vzhledem k výsledkům hodnotících studií a zkušenosti s teroristickými útoky v Paříži na první pohled jeví jako zcela rozumná úprava, je nutno podotknout, že rozhodujícím z hlediska účinnosti právní úpravy bude kvalitní a jednotně implementovaný prováděcí právní předpis. Ustanovení je rovněž třeba číst spolu s nově rozšířeným výčtem hlavních částí zbraně, obsaženém ve článku 1 odstavec b).

Článek 2 odstavec 2 směrnice, který vylučoval z působnosti směrnice vedle ozbrojených sil, policie a státních orgánů také sběratele a subjekty zaměřené na kulturu a subjekty zaměřené na historii, tak již u posledních tří jmenovaných nečiní. Dle zdůvodnění poskytnutého Komisí mohou být sběratelé a zřejmě tak i historické spolky „zdrojem nedovoleného obchodu se střelnými zbraněmi“, pročež by měli na příště potřebovat zvláštní povolení.

Článek 4 neobsahuje nadále výjimku z povinné registrace a označení zbraní uváděných na trh v podobě znehodnocení. Zajistit registrace a označení jsou povinny členské státy. Odstavec 2 článku 4 přestal umožňovat volbu jiného snadno použitelného označení s číselným či alfanumerickým kódem, umožňujícím všem státům snadné zjištění země výroby. Ve směrnici by nadále měla zůstat pouze první možnost, obsažená v současném písmenu a) tohoto odstavce. Vyžadováno tedy bude jedinečné označení obsahující jméno výrobce, země či místo výroby, sériové číslo a rok výroby, pokud není obsaženo v rámci sériového čísla. Nadále by nemělo být dotčeno právo výrobce na připojení jeho značky. V rozporu s původním návrhem Komise byla členským státům zachována možnost využít režimu Úmluvy o vzájemném uznávání zkušebních značek na ručních střelných zbraních ze dne 1. 7. 1969 při zajišťování označování jednotlivých základních balení kompletního střeliva.

Dále odstavec 3 článku 4 bude nově vztahovat podmínky činnosti podnikatele v oboru zbraní a střeliva spočívající v osobní a odborné bezúhonnosti a způsobilosti v tomto oboru i na zprostředkovatele. Odstavec 4 článku 4 by pak měl ukládat povinné údaje o zbraních v počítačovém systému evidence údajů nikoli pouze po dobu nejméně dvaceti let, ale nově 30 let. Původním Návrhem Komise bylo zachovat tyto údaje, až do

okamžiku kdy příslušný orgán osvědčí, že zbraně byly stanoveným způsobem zničeny. Tato změna se opět jeví jako zcela ospravedlnitelná racionalizace právní úpravy, neboť drtivá většina zbraní má životnost delší dvacet let.

Články 10a a 10b byly do směrnice vloženy nově. Článek 10a ukládá státům přijmout opatření zajišťující, aby poplašné, signální, salutní ani akustické zbraně nebylo možné upravit na střelné zbraně. Technické upřesnění vydá Komise. Článek 10b představuje nejvýznamnější změnu, skutečně způsobilou zvýšit bezpečnost občanů členských států. Dle článku 10b jsou členské státy povinny přijmout opatření zajišťující, že znehodnocení zbraní je nevratné a zbraň je po provedených změnách trvale neschopna střelby. Znehodnocení střelných zbraní bude podrobena kontrole příslušných orgánů členských států, jejímž výsledkem bude vydání osvědčení a pořízení záznamu potvrzujícího znehodnocení zbraně. Jiným dovoleným postupem je zřetelné vyznačení znehodnocení přímo na zbraní. Pro zajištění tohoto účelu přijme Komise standarty a techniky znehodnocování. Tato norma bude podléhat přezkumnému postupu podle článku 13b odst. 2.

Další kladná změna způsobilá zvýšit bezpečnost občanů členských států, aniž by bylo zasahováno do jejich práva, je obsažena v článku 13 odstavec 4. Na základě tohoto článku jsou členské státy povinny vyměňovat si informace o udělených povoleních pro přepravu střelných zbraní mezi členskými státy. Členské státy jsou rovněž povinny vyměňovat si informace i o odmítnutí žádostí o vydání povolení dle článku 7.

Dle článku 13a je k přijímání aktů upravujících způsoby výměny informací o udělených povoleních a zamítnutých žádostech v přenesené působnosti zmocněna Komise. Tato pravomoc jí není svěřena nevratně, Evropský parlament i Rada mohou kdykoli přenesení pravomoci zrušit. Zároveň musí Komise přijetí aktu v přenesené působnosti neprodleně oznámit Evropskému Parlamentu a Radě, kteréžto orgány k němu mohou ve lhůtě dvou měsíců vyslovit námitky zabraňující vstupu aktu v platnost. Z podnětu každého z těchto orgánů lze lhůtu k podání námitek prodloužit o dva měsíce. Článek 13b přislíbujee činnosti na pomoc výboru, zřízeného ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí.

Velmi neblahý ač nenápadný je článek 17 směrnice. Jedná se o typickou

nenápadnou kouřovou metodu právní úpravy. Článek 17 svěřuje Komisi zdánlivě neškodnou pravomoc předkládat každých 5 let Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování směrnice. Zprávu smí Komise doprovázet návrhy. Podmínky a účel těchto návrhů nejsou nijak upraveny. Článek 17 však výslovně zakládá možnost navrhnout změnu přílohy č. I. směrnice, která upravuje kategorie střelných zbraní. Druhou předvídanou situací je vývoj nových technologií, jako je 3D tisk.

V případě nových technologií respektive využití stávajících technologií způsobem souvisejícím s účelem směrnice je úprava na místě. Jinak je tomu v případě předvídaných změn v třídění střelných zbraní do kategorií A, B, C a D. Toto ustanovení je příznačným projevem přístupu Evropské komise k zákonodárné činnosti.

Komise si je vědoma, že již v současnosti vzbuzuje rozšíření omezení držení zbraní a střeliva silnou nevoli členských států i občanů Unie. Tímto postupem Komise pravděpodobně dosáhla toho, že úpravu protlačí, neboť pro vládní reprezentace jednotlivých států neznámá tak významné politické náklady. Převládající obhajobou tak bude, že směrnice v současné podobě neznámá významné omezení držet a nosit samonabíjecí zbraně. Ve zkratce *"směrnice skoro nic nezakazuje"*. Co pět let se pak Komise bude pokoušet změnou přílohy této směrnice protlačit další a další vzory a typy zbraní mezi zbraně kategorie A, což je již v současnosti jejím pravým úmyslem. Budoucí vládní představitelé se budou částečně oprávněně zbavovat odpovědnosti s odkazem na odcizené byrokratické panství Evropské unie, neboť právní základ těchto budoucích omezení byl položen již dnes. Jedná se tak o vědomé vládnutí v rozporu s vůlí evropského suveréna, ať už v této pozici vidíme členské státy či lid těchto států.²⁸¹

Změna směrnice sebou nese i změnu výše zmíněné přílohy č. I. Mezi zbraně kategorie A jsou zařazeny i automatické střelné zbraně, které byly na poloautomatické pouze upraveny a civilní poloautomatické zbraně, mající vzhled zbraní s automatickým mechanismem. Pouze se znalostí důvodové zprávy k navrhované změně směrnice je pochopitelné i zařazení všech znehodnocených zbraní do kategorie A, pokud před znehodnocením do této kategorie patřily.

²⁸¹ Dovolím si tvrdit, že úmyslem Komise je připravit pro její záměr výhodnou situaci. Tento způsob přijímání právních předpisů, o jejichž náležitosti je přesvědčena pouze intelektuální avantgarda několika nejvyspělejších evropských států již v minulosti přispěl k odmítavému vnímání Evropské unie u většinového obyvatelstva. Spatřuji v něm jednu z příčin současných odlučovacích snah v Evropské unii

10.9 Žaloba České republiky proti Evropskému parlamentu a Radě

Žaloba České republiky obsahuje dva žalobní návrhy. Za první se Česká republika dovolává neplatnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2017/853 ze dne 17. 5. 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole, nabývání a držení zbraní. Za druhé Česká republika podala návrh na odklad provádění této směrnice.²⁸²

Dle právního názoru Ministerstva vnitra, resp. Úřadu pro zastupování České republiky před Evropským soudním dvorem, unijní zákonodárce především porušil zásadu svěřeni pravomocí, když směrnicí přijal na základě článku 114 SFEU. Cílem směrnice je totiž předcházení trestné činnosti a terorismu a nikoli odstraňování překážek na vnitřním trhu Evropské unie. V oblasti předcházení trestné činnosti a terorismu však Evropský parlament a Rada nejsou vybaveny pravomocí k tvorbě harmonizačních opatření.

Dále byla porušena zásada proporcionality, jejímž naplněním se zákonodárce vůbec nezabýval, neshromáždil dostatek informací, aby je mohl zhodnotit a v důsledku toho přijal vzhledem ke sledovanému cíli předcházení trestné činnosti a terorismu opatření zjevně nepřiměřené.

Dále Česká republika poukazuje na zásadní porušení právní jistoty, neboť ustanovení směrnice jsou natolik nejasná a nepřesná, že neumožňují adresátům rozpoznat jejich práva a povinnosti.

Čtvrtý žalobní důvod směřuje pouze proti vložení článku 6 odstavec 6 do směrnice. Tento článek v pododstavci druhém zakládá právo členských států, jejichž vojenský systém je založený na branné povinnosti a které po dobu více než 50 let uplatňují systém převodu vojenských zbraní na osoby opouštějící vojsko, povolit těmto osobám ponechat si zbraně spadající do kategorie A6. Tyto zbraně musí být pouze přeměněny z automatických na samonabíjecí. Česká republika správně upozornila, že podmínka 50 let uplatňování systému ani specifikace zbraní na kategorie A6 není vzhledem k účelu směrnice ospravedlnitelná a že tyto podmínky jsou šity na míru pouze Švýcarsku, na jehož popud bylo ustanovení do směrnice zahrnuto.

²⁸² Věcné shrnutí žaloby: Ministerstvo vnitra České republiky. Věcné shrnutí obsahu žaloby české republiky proti evropskému parlamentu a radě. [online] [citováno 19. 9. 2017].

Návrh na odklad provádění na základě článku 278 SFEU byl zamítnut usnesením místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. 2. 2018. K vyhovění žádosti o odklad provádění je potřeba prokázat vážnost a nenapravitelnost případné újmy. Vážnost a nenapravitelnost nevyplývá dle ustálené judikatury Soudního dvora pouze z možného porušení normy vyšší právní síly unijním aktem způsobující jeho případnou protiprávnost. Stejně tak nelze dle usnesení vyvozovat tyto účinky pouze ze skutečnosti, že akt přináší do právní úpravy v dané oblasti významné změny. Doslova: *Případnou existenci naléhavosti je tedy třeba posoudit ve vztahu k tvrzené újmě související jednak s administrativní, personální a finanční zátěží, již s sebou nese provádění směrnice 2017/853, a jednak s údajným narušením veřejné bezpečnosti.*²⁸³ Jak tvrzení administrativní, personální a finanční zátěž, tak tvrzení narušení veřejné bezpečnosti byly rozhodnutím označeny za nedostatečně podložené.

10.10 Dílčí shrnutí - Směrnice

Jak již bylo upozorňováno dříve, změna směrnice v současné podobě neobsahuje ustanovení, které by zamezovalo občanům nosit zbraně účelně použitelné a myslitelné pro osobní každodenní ochranu. Nadále lze nosit revolvery a samonabíjecí pistole s omezenou kapacitou zásobníku. Navrhovaná ustanovení směrnice se tak mohou v teoretické rovině dostat do rozporu s právem držet zbraně jako prvkem práva na odpor, u něhož je myslitelné, že občané potřebují dlouhé samonabíjecí či samočinné zbraně. Je třeba uznat, že změnou příloh navrhované směrnice lze v budoucnu omezit i držení zbraní využitelných k osobní obraně.

Hodnocení navrhovaných změn je smíšené. Zpřesnění zákonných definic, rozšiřování výměny informací mezi státy a tlak na jednotné a vyčerpávající postupy při znehodnocování lze vnímat velmi pozitivně. Naopak ustanovení článku 17, který obsahuje základ k budoucímu tlaku komise na přechod některých typů zbraní do kategorie A je velmi nežádoucí.

²⁸³ Usnesení místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. 2. 2018 Řízení o předběžných opatřeních – Článek 278 SFEU – Odklad provádění unijního aktu – Směrnice (EU) 2017/853, kterou se mění směrnice 91/477/EHS – Kontrola nabývání a držení palných zbraní – Naléhavost.

11 Sronvatelné prvky vybraných zahraničních úprav

11.1 Právní úprava Spolkové republiky Německo

Německo patří mezi země s nejpřísnější právní úpravou držení zbraní civilním obyvatelstvem. V současnosti má počet obětí útoků střelných zbraní klesající tendenci. Mezi lety 2004 a 2012 byl zaznamenán pokles o 29,41 % obětí z celkového počtu 1145 na 819. Podíl vražd, při nichž bylo jako prostředku použito střelné zbraně klesl mezi lety 2003 a 2011 z 33,8 % na pouhých 13 %. V blízké minulosti Německo utrpělo několik tragických útoků ve školách, což přiměla spolkovou vládu k přijetí přísných norem²⁸⁴. Restriktivní úprava držení zbraní má však v Německu širší historický kontext. Po první světové válce došlo v důsledku uzavření Versailleské smlouvy vedle demilitarizace vojenských složek i k odzbrojování civilního obyvatelstva. Od roku 1928 bylo požadováno prokázání spolehlivosti a legitimní potřeba. Tyto instituty byly následně v 30. letech zneužívány k odzbrojení židů a politické opozice. Po druhé světové válce se zbraně v Německu staly skutečným tabu. Trvalo pět let po válce, než bylo německé policii a pohraničnickům dovoleno nosit pistole a revolvery a pro civilní obyvatelstvo byla tato možnost vyloučena až do roku 1956. Intelektuální lobystické kruhy pro maximální regulaci zbraní se v Německu formují v 70. letech a jejich činnost je patrná i na půdě Evropské Unie.²⁸⁵

Platnou právní úpravou je německý Waffengesetz²⁸⁶ (Weapon act of 11 October 2002). Německý zákon o zbraních obsahuje velmi širokou definici zbraní. Dle ustanovení § 1 odst. 2, číslo 2. a) jsou zbraní i prostředky, které jsou svou povahou, vlastnostmi, způsobem použití či funkcí schopny znemožnit nebo omezit schopnost člověka bránit se či útočit.

²⁸⁴ Alpers, Philip a Marcus Wilson. *Palné zbraně v Německu: Podíl vražd spáchaných s palnou zbraní* [online]. Sydney School of Public Health, The University of Sydney. [citováno 24. 9. 2017]

²⁸⁵ Vinš, Jan, Petr. *Spolková republika Německo: Těžký život střelců*. Zbraně a náboje. 2013, roč. 15, č. 2, s. 76-77.

²⁸⁶ Waffengesetz (Weapon act of 11 October 2002) [citováno 22. 8. 2017].

Mezi podmínky vydání zbrojního průkazu patří dle ustanovení § 4, odst. 1, číslo 5. uzavření povinné pojistky ve výši 1 milion eur pro případ způsobení škody na zdraví či majetku. Rozdílným způsobem je třeba vykládat také prokázání potřeby držet zbraň dle ustanovení § 8 zákona, neboť touto obecně není potřeba osobní ochrany, obrany zdraví, života a majetku. Potřebami jsou osobní či ekonomické zájmy hodné zvláštního zřetele, které jsou dány především (demonstrativně) u lovců, sportovních střelců, tradičních střelců, sběratelů, ohrožených osob, výrobců, prodejců a bezpečnostních agentur. Oproti české právní úpravě je tak k držení zbraně pro osobní ochranu potřeba dosáhnout postavení ohrožené osoby. Za ohrožené osoby bývají v praxi uznávány například klenotníci, soudci, politici či v některých státech příslušníci ohrožených minorit.²⁸⁷

Povolení k nabytí a vlastnictví zbraně je vydáváno ve formě zvláštní licence vlastníka zbraně, obdobě průkazu zbraně (Weffbesitzkarte). Žadatel musí obdobně jako v České republice absolvovat vzdělávací kurz, projít lékařským vyšetřením a složit zkoušku.

Zvláštního povolení je však třeba i k nošení zbraně. Dle ustanovení § 10 odst. 4 se povolení k nošení zbraně vydává pro jednotlivé zbraně a na dobu nejdéle tří let. Rozsah oprávnění nosit zbraň je dále omezen na místa a situace, pro něž žadatel doloží kvalifikovaný zájem (resp. potřebu, viz výše). Toto zvláštní povolení – Weffenschein – nemá v českém právním řádu obdobu a je potřeba k nakládání se zbraní mimo dům či prozovnu.

Rakouský zákon zná i tzv. malý zbraňový průkaz – Kleiner Waffenschein - pro signální a plynové zbraně uvedené v Příloze č. 2, části 3 zákona, jehož získání není vázáno na prokázání postavení ohrožené osoby.²⁸⁸ Povinnost demonstrovat legitimní potřebu se na rozdíl od českého právního řádu vztahuje dle ustanovení § 13 odst. 1 č. 1 i na lovecká sdružení. Ani u střeleckých sdružení (ust. § 14 odst. 2, č. 2.) není tato potřeba bez dalšího presumována. Pro sběratele a technické specialisty zákon dokonce stanoví povinnost tuto potřebu dokazovat dle ustanovení § 17 odst. 1 a § 18 odst. 1.

Německo je rovněž významný exportér a výrobce zbraní. Roční produkce zbraní činí necelých 300.000 kusů zbraní ročně v odhadované hodnotě více než 71.000.000 Eur, to je 1,846 miliardy korun. Německá produkce tak představuje 9 % z celkové

²⁸⁷ Kučera, Petr, Vinš, Jan, Petr. *Hlavně nestrašit spoluobčany*. Zbraně a náboje. 2013, roč. 15, č. 2, s. 58-59.

²⁸⁸ Tamtéž.

produkce zbraní v Evropské unii, oproti českým 3 %, s 163.000 kusy v odhadované hodnotě 30.435.000 Eur. Téměř každá pátá zbraň vyvezená z Evropské Unie je německé výroby (18%), s cílovými destinacemi především ve Francii, Rakousku a Velké Británii, přičemž 55% exportovaných německých zbraní směřuje mimo Evropskou unii, zejména do USA a Ruska.²⁸⁹

11.2 Poučení z Rakouské zkušenosti

V roce 1997 vstoupil v Rakousku v účinnost nový, o poznání přísnější zákon o zbraních (WaffenGesetz). Dále držbu zbraní upravuje Živnostenský zákon z roku 2002 (Gewerbeordnung), zákon o válečném materiálu (Kriegsmaterialgesetz), zákon o zahraničním obchodu (Aussenwirtschaftsgesetz) a směrnice 91/447/EHS (viz výše).

Rakousko je spolkovým státem stávajícím se z devíti zemí. Regulace střelných zbraní přísluší centrální, federální vládě. Obecné právo vlastnit zbraň právní řád Rakouska negarantuje. Civilní vlastnictví automatických palných zbraní, zákeřných maskovaných zbraní a zápalného, expansního a probíjejícího střeliva je zakázáno. Spolu s vojenskými výbušnými raketovými projektily a odpalovači tvoří kategorii zbraní A. Ve zvláštních případech může příslušný orgán udělit oprávnění k nabytí těchto zbraní, pokud to není v rozporu s veřejnou bezpečností a pořádkem. Velmi přísně je také kontrolován obchod a především dálkový obchod s těmito zbraněmi. Povolení je třeba i k nabytí a držení zbraní samonabíjecích a malých ruční zbraní – pistolí a revolverů. Zvláštnímu a volnějším režimu se pro mysliveckou tradici těší dlouhé zbraně.

Rozdělení zbraní do kategorií A, B, C a D materiálně odpovídá české právní úpravě. K nošení zbraní kategorií B a C je potřeba vždy platného zbrojního pasu – Waffenpass, upraveného ustanovením § 21 Waffengesetz. V případě, že osoba nehodlá zbraň ve smyslu zákona nosit, tj. míni s ní nakládat pouze v uzavřených prostorách a přepravovat ji v nenabitém stavu a uzavřeném obalu, postačuje pouze Waffenbesitzkarte a v případě zbraní kategorie C pouze věk 18 let. Zbrojní pas je však vydáván pouze na určitý počet zbraní, typicky na dvě zbraně. Nabytí a nošení dalších zbraní podléhá

²⁸⁹ European Commission. *Evaluation of the Firearms Directive*. Final report. 2014. [online] [citováno 17. 9. 2017].

dalšímu povolovacímu režimu. Zákon z roku 1996, který požadavky takto formuloval, znamenal v té době podstatné zpřísnění právní úpravy a vedl ke snížení počtu vydaných oprávnění.²⁹⁰

Nabytí zbraně je podmíněno splněním tzv. background checku, který prověřuje, zda osoba byla trestaná nebo trpěla mentální nemocí či poruchou. Dalšími podmínkami jsou věk 18 let pro dlouhé zbraně a 21 let pro krátké ruční zbraně a osvědčení pravého důvodu pro nabytí zbraně. Těmi je např. lov, sportovní střelba, sběratelství, zaměstnání, nebo kvalifikovaně osvědčená potřeba ochrany života, zdraví a majetku. Podobně jako v Německu nestačí pouhý odkaz na potřebu osobní ochrany, ale úřad posuzuje racionalitu a reálnost potřeby nosit zbraň. Překážkou k vydání oprávnění je také, pokud se žadatel v minulosti dopustil domácího násilí.

Zpřísnění úpravy poskytlo na konci devadesátých let a na počátku minulého desetiletí unikátní možnost sledovat dopady na počet násilných trestných činů a sebevražd spáchaných s palnou zbraní v sociálně a politicky stabilních podmínkách evropské demokracie. Zatímco v letech předcházejících přijetí zákona nebyl vysledován trend v poklesu sebevražd s palnou zbraní, v letech 1998 až 2005 se podařilo zjistit 4,7% meziroční trend v poklesu tohoto typu sebevražd. U vražd spáchaných střelnou zbraní byl podobný trend rovněž zjištěn, v kvantitě 2,3 % po roce 1998. Do modelu byly zařazeny vedlejší proměnné představující sociálně rizikové faktory jako konzumace alkoholu a nezaměstnanost, jejichž pokles by mohl způsobovat snížení počtu vražd i sebevražd sám o sobě a efekt přísnější regulace by byl pouze domnělý, resp. kauzalita by byla pouze zdánlivá. I po této modifikaci došlo k měřitelnému poklesu, který nebyl zcela kompenzován substitucí prostředků sebevrahů a pachatelů trestných činů.²⁹¹

11.3 Zajímavá čísla týkající se Rakouska

V Rakousku se na 8.700.000 obyvatel nachází dle odhadu 2.500.000 palných zbraní. Na 100 obyvatel připadá 4,08 držitelů oprávnění k držení zbraně a 30,4 zbraní.

²⁹⁰ Duquet, Nils. Van Alstein, Maarten. *Střelné zbraně a násilné smrti v Evropě* [online]. Flemish peace Institute. [citováno 2. 9. 2017].

²⁹¹ Etzendorfer, E., Kapusta. *Suicide by shooting is correlated to rate of gun licences in Austrian counties* [online]. Wiener Klinische Wochenschrift, 118. Str. 464-468.

Více než v 15 % domácností tak nalezneme palnou zbraň. Ruční krátkou palnou zbraň mají v 5,6 % domácností, což představuje podstatný rozdíl oproti roku 1995, kdy jich bylo 8,1 %.

Počet úmrtí způsobených střelnou zbraní se od roku 1999 snížil z 293 na 250, nejnižší však byl v letech 2007 a 2008, kdy na následky poranění střelnou zbraní zemřelo 210 a 215 lidí. Počet vražd spáchaných palnou zbraní opět mírně klesá. I tak Rakousko se svými 2,8 vraždami na 100.000 obyvatel spáchanými palnou zbraní zůstává vysoko nad Českou republikou, kde je to pouhých 1,9 na 100.000 obyvatel. V minulých desetiletích se pohyboval kolem dvou desítek a od roku 2010 se drží pod deseti případy ročně. Počet smrtí způsobených nešťastnou náhodou se dlouhodobě drží v jednotkách ročně.²⁹²

11.4 Shrnutí kapitoly deváté

Německá právní úprava vychází z historické poválečné zátěže. Po dobu dalších 60. let však velmi restriktivní úprava nebyla příliš zvolněna a je v současnosti udržována z pragmatických i ideologických důvodů. Úprava klade přísnější podmínky pro získání práva držet zbraň i nosit zbraň. Vysoké nároky jsou kladeny na zdravotní i odbornou způsobilost žadatele a proces získávání oprávnění je i poměrně nákladný. Německu chybí centrální registr zbraní a ty jsou registrovány na úrovni jednotlivých spolkových zemí. Německo dosahuje velmi dobrých výsledků v počtu vražd spáchaných střelnou zbraní: 1,9 na 100.000 obyvatel. Zcela stejného výsledku však dosahuje Česká republika přes svou volnější úpravu a procentuálně vyšší počet zbraní na 100.000 obyvatel (6,6 % Německo, 7,2 % Česká republika).²⁹³ Německo je rovněž významným producentem i exportérem zbraní.

Na rakouském případu se tak podařilo velmi sofistikovaným způsobem prokázat souvislost mezi počtem legálně držených zbraní a počtem spáchaných vražd a sebevražd se střelnou zbraní, resp. potenciál přísnější úpravy omezit taková jednání. Na druhou

²⁹² Alpers, Philip and Marcus Wilson. 2017. *Austria — Gun Facts, Figures and the Law* [online]. GunPolicy.org. [citováno 20. 9. 2017]

²⁹³ European Commission. *Evaluation of the Firearms Directive*. Final report. 2014. [online] [citováno 17. 9. 2017].

stranu je třeba si uvědomit, že Česká republika fakticky již má zavedeny prakticky všechny relevantní prvky zbraňové úpravy, kterým lze v případě Rakouska připisovat zásluhu za snížení negativních jevů. Česká republika nemá formálně v zákoně stanovenou tzv. cooldown period, tedy období mezi žádostí o povolení k nabytí střelné zbraně a vydáním tohoto povolení. Vzhledem k tomu, že však u držitelů zbrojního oprávnění, kteří již doma zbraně mají, tento odklad nemá smysl, a samo získání zbrojního oprávnění je podmíněno splněním náročné praktické i teoretické zkoušky, je tento možný nedostatek právní úpravy materiálně kompenzován. Inspiraci lze čerpat ze zakotvení překážky v podobě spáchaného domácího násilí.

12 Úvahy de lege ferenda

V případě právní úpravy zbraní a střeliva v České republice je velmi obtížné přijít s návrhem změny právní úpravy, která by mohla realisticky občanům přinést vyšší bezpečnost nebo komfort za současného udržení bezpečnostního standartu.

Nejprve se budu věnovat změnám, které by i dovnitř České republiky mohly nést určitá pozitiva. Až potom se budu věnovat bezpečnosti prostor bez vnitřních hranic. Autor stále vychází z této dichotomie, která se může čtenáři za několik let jevit úsměvná. Uvedu také zjevná negativa změn.

V případě České republiky lze myslet na zavedení hlubšího prověřování osoby žadatele o vydání zbrojního průkazu. Novým hlediskem by mohla být historie domácího násilí, jak činí i rakouský zákon. Na druhou stranu si při znalosti nepřehlednosti a ošemetnosti bolestných rodinných sporů umím představit, že by jeden z partnerů mohl toho druhého osočit z domácího násilí, aby ho při vědomí jeho záliby ve zbraních týral.

Přehlednějším z hlediska důsledků by však bylo zavedení povinné rozšířené přípravy na praktickou část zkoušky ve smyslu ust. § 21 zákona o střelných zbraních a střelivu. Bylo by vhodnější, aby zákon místo o částech zkoušky mluvil o zkoušce teoretické a zkoušce praktické. Teoretická zkouška je již v současnosti relativně náročná a je dobře koncipována. Po složení zkoušky teoretické v současné podobě by se uchazeč mohl za další správní poplatek zapsat do řízení, které by bylo zakončeno osvědčením o splnění přípravy k praktické části zkoušky. Přípravu by vedl zkušený policista, který by v prvních hodinách probíral kazuistiky sestavené z případů použití palné zbraně v nutné obraně a krajní nouzi. Na konkrétních případech životních situací by tak žadatelům osvětlil, kdy můžou zbraně použít a kdy se pravděpodobně bude jednat o exces. Tím by se dalo předejít zbytečnému váhání, které může stát držitele zdraví i život, či použití v důsledku nepochopení abstraktního jazyka trestního práva, které vede k trestnímu stíhání. Rovněž by policista uchazeče poučil o principech a požadavcích skrytého nošení. V druhé části kurzu by následovaly nácviky krizových situací se střelnou zbraní, obranné střelby a bezpečné manipulace se zbraní ve stresové situaci. Kurz by nebyl zakončován žádnou další zkouškou, vedoucí kurzu by pouze napsal uchazeči hodnocení, které by měl zkušební komisař při praktické zkoušce k dispozici. Příslušníci Policie

České republiky by takto také dostali možnost přijít s uchazeči do osobního kontaktu a vytypovat zbrklé, či duchu zákona vnitřně odporující uchazeče, i když takových bude v pravdě minimum. Chrástil prokázal až překvapující konformitu uchazečů s hodnotovým systémem našeho státu (viz výše), tento výchovný tlak institucí by však bylo možné v rámci kurzu dále prohloubit.

Zátěž získání zbrojního průkazu by se tak přiblížila k režimu oprávnění k řízení motorového vozidla skupiny B. To se jeví rozumným, protože oba předměty mají obdobný destrukční potenciál. Z pragmatického pohledu by se prodloužila doba mezi nazráním potřeby žadatele zbraň si opatřit a okamžikem, kdy mu to zákon umožní. Také se zvýší finanční zátěž. Oba tyto faktory mohou vést k odrazení části zájemců a nižšímu zájmu celkem, a tedy selekci na nediskriminačním základě. Pokud tedy finanční zátěž nevnímáme jako diskriminující podmínku, což zajisté někdo může. Současně by žadatel byl uveden do nového kolektivu, v němž bude získávat relevantní informace a dále se v nových podmínkách socializovat. Uchazeč může například zjistit, že některé chování se zbraní se ostatním uchazečům jeví jako zcela nevhodné a pobuřující a nemravné, nebo že o něčem nelze ani žertovat. To může mít pozitivní vliv, pokud jedinec není ještě zcela vyzrálý a v současné právní úpravě není pro takové hledisko vůbec místo. Věk nemusí být dostačující podmínkou.

Zásadní pozitivní změnou by bylo zavedení povinného zdravotnického kurzu jako jedné z podmínek pro vydání zbrojního průkazu. Zdravotnické dovednosti mohou v případě nehody způsobené špatnou manipulací se zbraní přispět k záchraně života nebo zdraví. Současně by tento postup souzněl s novým pojetím aktivního zapojení občanů v obraně státu před asymetrickými hrozbami vyjádřené dolní komorou Parlamentu České republiky v návrhu změny ústavního zákona o bezpečnosti České republiky.

Dalšími dvěma změnami jsou širší oprávnění Ministerstva vnitra. Určitý bezpečnostní význam by mohla být možnost vyhlášení celorepublikového check-inu, tedy povinnosti v určitém časovém rozmezí v rámci jednoho roku se dostavit se zbraněmi ke kontrole na příslušný útvar Policie České republiky. Rovněž by Ministerstvo vnitra mohlo mít pravomoc uložit držitelům zbrojních průkazu povinnost složit opětovně teoretickou část zkoušky v případě změny právních předpisů.

Další možností, která se autorovi jeví jako přístupná, je zavedení častějších zdravotních prohlídek držitelů zbrojních průkazů ve věku nad 65 let. Slabší zrak, třes

rukou, poruchy soustředění a obecně slabší fyzická dispozice mohou vést k závěru, že není vhodné, aby osoba nadále mohla držet nebo nosit zbraň. Na druhou stranu je toto velmi ožehavé téma. Právě zranitelnější jedinci jsou z principu nejvíce legitimováni, aby jim společnost umožnila zbraň držet. Zeslábnutí fyzických atributů osoby není také v rozporu s vlastnictvím zbraně. Holé vlastnictví by mohl starším vlastníkům zbraní zprostředkovávat útvar Policie České republiky, který by zbraně přijal do povinné úschovy. Zvláštní právní postavení starších osob, které již nebyly shledány plně fyzicky způsobilými, by se mělo odrazit také v tom, že jim bude nadále umožněno držet např. jednu až dvě zbraně přístupné ke skrytému nošení.

Tato navrhovaná úprava se může na první čtení jevit jako drakonická či sociálně necitlivá. V současném stavu však je-li osoba shledána zdravotně nezpůsobilou, není jí obnoven zbrojní průkaz a musí projít některým z postupů upravených v ustanovení § 64 zákona o střelných zbraních a střelivu. Těmi jsou znehodnocení, zničení nebo výroba řezu zbraně, převod na oprávněnou osobu nebo svěření podnikateli k prodeji. Takto jde tedy držitelům o velmi hodně, a často nemusí být lékařem shledán nezpůsobilým z důvodu loajality a známosti. V případě jemnějšího odstupňování by při slábnutí schopností mohlo být starší osobě umožněno holé vlastnictví všech jejích zbraní a držba jednotlivé zbraně za účelem fyzické obrany. V případě, že by se držená zbraň či zbraně staly předmětem krádeže nebo loupeže, kterou by se držitel nepodařilo odvrátit, jednalo by se kvantitativně o nižší bezpečnostní hrozbu.

Z hlediska bezpečnosti prostoru bez vnitřních hranic je třeba především přijmout celou řadu logických a smysluplných opatření, s kterými přichází směrnice. Přijetí těchto může být zkomplikováno v první řadě tím, že Evropská Komise zvolila zcela nevhodný právní základ. Mezi racionální opatření směrnice patří: zpřesnění a sjednocení definic a právních režimů palné zbraně, poplašné, signální a historické zbraně. Rozšíření definic hlavních částí zbraně, které další předměty podrobí přísnějšímu režimu. Stejně všestrannou definici zavést pro střelivo. Klíčové je pak provedení vloženého odstavce 6 článku 1 Směrnice, který obsahuje legální definici znehodnocené střelné zbraně. Rovněž musí být zajištěno, aby všechny hlavní části střelné zbraně byly trvale nepoužitelné a byly ze zbraně neodstranitelné, tudíž je nelze nahradit nebo upravit tak, aby mohla být střelná zbraň jakkoli uschopněna ke střelbě, za tímto účelem přijmout opatření zajišťující a ustavit kontrolní orgán. V neposlední řadě

pak naplnit výzvu k důsledné a rychlé výměně informací a za tímto účelem budovat jednotné informační systémy.

Tolik k potenciálu pozitivního působení Směrnice. Ustanovení článku 17, které trpí nedostatkem demokratické legitimacy a transparentnosti mezi racionální řešení neřadím. Obecně zákazy, jejichž možnost článek 17 zprostředkovává, by měly přicházet až na posledním místě, pokud se jiná opatření projeví jako nedostatečná.

Změnou techničtější povahy, která by mohla především usnadnit práci příslušným útvarům policie a jiným rozhodujícím orgánům, by bylo zakotvení cílů a zásad právní úpravy v zákoně č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Další možností je případné zakotvení procesních ustanovení zvláštních ve vztahu ke správnímu řádu, která by mohla omezovat procesní oprávnění účastníků, ať již žadatelů či osobám, vůči nimž je uplatňována dozorčí pravomoc.

Závěr

Zbraně jsou důležitým prvkem materiální kultury již od doby lovců a sběračů. Jak lovci, tak pastevcí i zemědělci zbraně vlastnili a používali je k obraně života a majetku, v případě lovců i získávání živobytí. V přeživších komunitách předstátních společností jsou zbraně stále běžným statkem. Výzkum je však zkomplikován, protože tyto komunity jsou dnes pod silným tlakem. Již v předindustriálních tradičních státech vzniká profese vojáka. Římská říše je klasickým příkladem, neboť za svou expanzi vděčila právě intenzivně trénované poloprofesionální a později plně profesionální armádě. Se vznikem profesionálních armád souvisí i rozvoj odpovídajících řemesel a materiální kultury. Je třeba si uvědomit, že sám vznik povolání vojáka či bojovníka je možný až na určité úrovni dělby práce, protože v předstátních společenstvích je 90-98% populace připoutáno k práci na poli či jiné formě získávání potravy.

V raně feudálním období již můžeme v některých kulturách sledovat, že z násilí se stává instituce, kterou se stát snaží uzurpovat a monopolizovat. Zbraň v ruce rolníka, natož střelná zbraň, se stává vrchnosti nebezpečnou a nepohodlnou. Zbraně se současně stávají komplexnějšími, konstrukčně či řemeslně náročnějšími a tak i dražšími a pro rolnické obyvatelstvo nedostupnými. Můžeme tedy sledovat hmatatelnou tendenci vytvořit pro zbraně zvláštní právní postavení a omezovat jejich vlastnictví. K tomu také přispívá fakt, že zbraně mohly být vedle přímého útoku na vrchnost použity k pytláctví, zbojnictví a loupení. Selské bouře 16. století a následné náboženské konflikty tento proces umocnily. Vynález a širší výroba palných střelných zbraní znamenaly pro feudální systém otřes, se kterým se bylo třeba vyrovnat i ideologicky a zbraně tak byly označeny za zákeřný nástroj nečestných mužů. Tento stav samozřejmě dlouho nevydržel, protože zbraně se stávaly pohodlnými především pro elity, které již dávno nebyli těmi nejzdatnějšími ve fyzickém násilí, jak tomu bylo v nejstarších dobách tzv. vlády ze sedla.

Zcela novou etapou jsou měšťanské revoluce 18. století. V tomto dějinném okamžiku byly palné zbraně do jisté míry kulturně rehabilitovány a na čas chápány jako nástroj boje proti útlaku, obrany fyzicky slabších před silnějšími agresory. Střelba se stává i oblíbeným sportem buržoazie, neboť údajně tříbí soustředění, přesnost a není

namáhavá pro tělo. Fyzická námaha byla dobově vnímána jako nevhodná a ostudná. Tento způsob uvažování do jisté míry přetrvává v Americe. Na americkém kontinentu byly zbraně skutečně dlouho nezbytností v důsledku boje za nezávislost, obrovských nespoutaných prostor a později i občanské války. Není proto divu, že Američané velmi citlivě reagují na jakoukoli interpretaci, která by omezovala jejich práva vyplývající z notoricky známého druhého dodatku.

V jiných oblastech západní či židovskokřesťanské civilizace se však vývoj ubíral jinou cestou. Zřejmým případem je Velká Británie, která je stále velmi zatížena feudálními právními artefakty jako "king can do no wrong" apod. Mám za to, že anglický systém, který omezuje vlastnictví a držení zbraní nejvíce v celé Evropě je jedním z takových artefaktů. Není totiž výsledkem progresivního aktivizmu vzdělaných městských liberálů, který se dá s libostí či nelibostí respektovat, ale naopak projevem slepé vůle dějin opakovat se. Standartní, zdravý a sebevědomý vývoj byl také hluboce narušen v Německu, kde se populace jaksi ze strachu před sebou samou uchýlila k přísné úpravě a tu jen pomalu uvolňuje. Česká republika je zemí, v níž má držení zbraní skutečně demokratickou tradici. S nadsázkou lze říci, že české země byly aktivními aktéry agrese naposledy v období husitských válek. Nejsme zatíženi pogromy, politickými atentáty ani agresí proti svým sousedům či etnickým skupinám na našem území.

Významné rovněž je, že v roce 1989 proběhl přechod k demokratickému zřízení bez násilí a pokusů o fyzickou likvidaci představitelů minulého režimu. Sama éra socialismu bývá označována za tzv. gulášovou a 70. léta jsou částí populace dokonce idealizována. S tímto klimatem a skutečností, že myslivost se stala za minulého režimu populární lidovou spolkovou aktivitou, souvisí, že v České republice se vyvinul neobyčejně funkční systém držení palných zbraní, kterému odpovídá postupně měněná, evolučním způsobem dotvářená právní úprava. Tento systém generuje relativně malé množství negativních jevů a dovoluji si říct, že nebýt bezpečnostních rizik vyplývajících z členství v mezinárodních organizacích a skutečnosti, že se pohybujeme v prostoru bez vnitřních hranic, byla by jakákoli změna neodůvodněnou svévolí. V současnosti se však naši spojenci a sousedé nachází ve velmi složitém historickém momentu.

Není předmětem této práce hodnotit, jak se do této situace naši sousedé dostali, či jakou míru viny nesou na destabilizaci světa a migraci lidí v šedesátých až

osmdesátých letech z jiných částí světa. Smutnou skutečností však je, že pro tyto občany a jejich potomky, nemají západní státy po opuštění industriální éry prakticky žádný projekt, snad vyjma nově fabrikovaného ideálu multikulturalismu. Tento přístup je v přímém rozporu s původním ideálem politické jednoty páté francouzské republiky, která bývá ideálem politického národa svobodného od šovinismu a nadvlády předsudků, a v níž měl právě jednotný kulturní a hodnotový model kompenzovat strach z rasové a etnické jinakosti.²⁹⁴

S ohledem na shora uvedené je proto nasnadě, že českému elektorátu lze obtížně prodat myšlenku omezení práv vlastníků zbraní, neboť lidé dosud žádná negativa současné úpravy nepocítují. Tento přístup je však morálně neudržitelný. Oběti útoků na západ od nás nejsou viníky situace. Je třeba jít ještě dál a opustit představivost konspiračních teoretiků. Současný vývoj směrem k post-industriální, obecně multipostní, situaci mohl stěží někdo předvídat a proto zde tehdejšími politickým aktérům stěží vyčítat co jiného než příliš velký apel na ekonomický růst a neodpovědnost. Je proto naší povinností na bezpečnostních opatřeních participovat, a přijmout rozumná omezení tak, aby se území českého státu nemohlo potenciálně stát rizikovým z hlediska opatrování si zbraní a dílů zbraní teroristickými a zločineckými živly.

Přes výhodnou výchozí pozici danou historicky, dosaženým sociálním smírem a zdařilou integrací některých asijských komunit na našem území, nelze vyloučit, že v důsledku extrémního bezpečnostního úsilí v zemích západní Evropy se teroristé rozhodnou jednoho dne dosáhnout šokujícího účinku úderem na našem území. Dle výroční zprávy Bezpečnostní informační služby riziko zůstává poměrně malé. Komunity odlišného náboženství a etnického původu zůstávají nadále klidné až pasivní a nedostávají se do izolace ani střetů. Výjimkou byla v roce 2016 komunita žadatelů o azyl ze střední Asie, která pro vyznávání extrémní podoby byla velmi izolovaná i od zavedené české muslimské komunity a její působení provázely vícestranné projevy nepřátelství. Ani ta však neprojevila tendenci k brutálnímu násilí či terorismu. BIS opakovaně upozorňovala na existenci rozsáhlých špionážních kapacit Íránu, rizika spojená s radikalizací příslušníků komunit jiných národností ve věznicích a

²⁹⁴ Jan Keller a kolektiv autorů. *Masová imigrace. Záchrana, nebo zkáza Evropy*. Institut Václava Klause.

propagandistickou činnost islámského terorismu na sociálních sítích.²⁹⁵ Otázky bezpečnosti v schengenském prostoru se nás proto týkají nejen jako právní závazky či morální apel, ale i jako nutná preventivní opatření.

Z toho důvodu se práce věnovala přijaté směrnici Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017. Tento přístup neopouští ani po učinění závěru, že směrnice se opírá o nesprávný právní základ. Zpřesnění a rozšíření řady definic, omezení výjimek a zpřísnění režimů pro poplašené zbraně, znehodnocování zbraní a řadu dalších otázek bylo v podstatě bez výjimky prací přijato jako pozitivní, i když pro Českou republiku samu to zlepšení situace nepřináší. Na druhou stranu nelze přitakat politickému pragmatizmu Komise, která si vytváří právní základ pro kouřovou úpravu a chce v budoucnosti protlačovat další zbraně kategorie B do právního režimu zbraní kategorie A. Takový systém vládnutí proti lidu je krátkozraký a vede k dalšímu prohlubování odcizení mezi občany a Unií.

Relevantní dopad na bezpečnost občanů může mít pouze možnost či nemožnost mít u sebe skrytě nošenou zbraň, to je pistoli či revolver. Vlastnictví přestavěných samopalů, útočných pušek a velkokapacitních zásobníků do poloautomatických zbraní nemá a nemůže mít vliv na každodenní bezpečí občanů. Tento argument by byl schopen zcela debatu zvrátit a na jeho základě návrh odsoudit, nebýt nebezpečí, že Komise se bude snažit zařadit další a další typy zbraní do seznamu zbraní kategorie A právě pomocí ustanovení článku 17 směrnice.

Pro nevhodnost zvoleného právního základu směrnice i některých prostředků, které směrnice volí je na místě proti ní na unijní úrovni bojovat všemi prostředky, které nepovedou k porušení unijního práva a politické izolaci České republiky. Na druhou stranu je však na místě co nejúporněji minimalizovat riziko, že by na území České republiky došlo k nabytí zbraní, znehodnocených zbraní či dílů, které by byly použity k páchání trestné činnosti. Taková situace by zhoršila politické postavení držitelů zbraní dovnitř státu i v rámci Unie.

Postoj ke směrnici však není jediným prvkem práce, který se snažím popularizovat. Rád bych přispěl k rozšíření vědomostí, které jsem nevybádal, ale alespoň setřídil a uvedl do právního kontextu.

Především ze statistických výsledků vyplývá, že **zbraň nepřispívá k zvýšení**

²⁹⁵ Bezpečnostní informační služba České republiky. *Výroční zpráva za rok 2016* [online]. [citováno 27. 10. 2017].

bezpečnosti svého držitele. Riziko sebevraždy násobně převyšuje riziko, že se člověk stane obětí násilného trestného činu. Sebevrah nebývá duševně narušeným jedincem, ale sebevražedná tendence přijde většinou v rámci celého života ojediněle, v důsledku hluboké osobní ztráty, otřesu či selhání. Toto riziko se proto týká téměř každého. Chrastilovi se také podařilo prokázat nepodložený optimismus žadatelů o vydání zbrojního oprávnění. Uvědomují si, že držitel je obecně více ohrožen tím, že si zbraní sám ublíží než násilným útokem, sami sebe však z tohoto (statisticky podloženého) úsudku vylučují.

Vedle rizika sebevraždy existuje také podstatné zkreslení situace, které přítomnost zbraně způsobí na místě činu. Situace je nevratně změněna, **vyzbrojená osoba volí jiné prostředky obrany.** Důsledkem však nemusí být pouze smrt či zranění pachatele, ale vyzbrojená **oběť může být také přemožena a zbraň použita proti ní.** Přítomnost zbraně také velmi pravděpodobně vyprovokuje útočníka k extrémnímu, neplánovanému násilí, pokud bude zbraní překvapen a únik bude obtížně proveditelný. S rostoucím počtem zbraní ve společnosti také souvisí zájem zločinců o zbraně. Nezanedbatelné množství osob ve výkonu trestu v USA však také uvádí, že se ozbrojených obětí obává více než policistů a nechaly se v minulosti od pokusu spáchat zločin zbraní odradit.

Lidé mají velmi omezenou schopnost vnímat rizika. Lidská mysl není matematický stroj, který by přiděloval energii k řešení rizik na základě pravděpodobnosti či jiného kvantifikátoru. Naše smysly i usuzování jsou omezeny. Současně také jsme stále méně ochotni vydávat energii na získávání relevantních informací. V kybernetickém prostoru komůrek ozvěny je na dosah ruky vždy argumentace podírající nejpohodlnější názor. I když si však riziko uvědomíme, nevydáme na jeho řešení odpovídající množství energie. Nejprve řešíme riziko, které si nejrychleji vybavíme. Tím je často to nejvíce mediálně probírané a připomínané. Jiná rizika se postupně dostávají mimo naše možnosti, náš akční horizont. Těmto nedostatkům říkáme heuristické, "hádané", nepřesné vnímání rizik. Další relativizací našeho vnímání je kulturní podmíněnost. Nebezpečnějšími se nám jeví útoky, které jsou v hodnotovém systému spojeny s odsouzeníhodným nemravným jednáním. Tedy útoky na děti, ženy, znevýhodněné osoby, postižené, či útoky motivované sexuálně nebo rasovou či etnickou nenávistí. Proti takovým rizikům se budeme zabezpečovat primárně

a jiná, mnohem pravděpodobnější rizika zcela pomineme.

Přes všechny argumenty, které autor práce jako držitel zbrojního oprávnění a vlastník zbraně přijímá jako pravdivé, je v demokratickém právním státě především na občanu samotném, zda se rozhodne výhody i rizika pro svou osobu přijmout. Občané České republiky si takové právo zaslouží už z důvodu, že desetiletími poklidného užívání bez statisticky významných excesů, se prokázala únosnost současné liberální úpravy. Bezpečnostní situace našich spojenců a sousedů si však žádá ústupky a jak jsem vyjádřil výše, mám za to, že jsme morálně i právně povinni jejich potřebám částečně přizpůsobit svoje chování. Evropská Komise správně poukázala na skutečnost, že teroristé využili při některých útocích rozdílů v právních úpravách zbraní a střeliva jednotlivých států, aby získali prostředky k útoku.

Postup získávání zbrojního průkazu se postupně mírně prodlužuje, prodražuje a zvyšují se studijní nároky spojené s teoretickou zkouškou. Tato jemná gentrifikace vede k tomu, že se zbraně dostávají spíše do rukou trpělivějších jedinců, kteří nemají vzhledem ke svojí ekonomické a sociální situaci protisystémové sklony. Podmínkami pro získání zbrojního průkazu jsou: dosažení věku osmnácti let, místo pobytu na území České republiky, způsobilost k právním úkonům, zdravotní způsobilost, odborná způsobilost, bezúhonnost a spolehlivost. Občan, který usiluje o možnost nosit zbraně prochází složeným procesem, v jehož průběhu podává tři žádosti, dostává se do kontaktu s Policií České republiky, která zkoumá jeho předpoklady pro držení zbraně a je důkladně zkoušen z teoretických znalostí i praktických dovedností. Právní úprava není koncentrována v jediném zákoně, ale uspokojivým způsobem upravuje požadavky pro ukládání zbraní, obchod se zbraněmi, trestní souvislosti držení zbraní a z hlediska vnitrostátních nároků i znehodnocování zbraní.

Drobná úskalí právní úpravy v zákoně, která se mi podařilo odhalit nečiní za současné bezpečnostní, politické situace a při vysoké úrovni odbornosti Policie České republiky problémem. Těmito problémy je velmi úzká provázanost se správním řádem, který zakládá záruky nepodřízených osob potenciálně velmi zpoždující expeditivní postup, absence právních zásad a podmíněnost subjektivních práv řady držitelů zbraně, především budoucích, výkladem a nevýkladem pojmu řádný důvod v ustanovení § 12 odst. 5 zákona č. 199/2002 Sb..

Ve svém celku tak právní úprava zbraní a střeliva v České republice představuje

vyváženou demokratickou právní úpravu. Zbraně jsou dostupné téměř každému občanu, který je ochoten obětovat přiměřený čas, studijní a administrativní námahu. Pro občany s nižšími příjmy představují celkové náklady řízení a následný nákup zbraně větší překážku, ovšem jen pro velmi málo lidí by pořízení zbrojního průkazu a zbraně bylo při odhodlaném přístupu zcela nepřístupné. Česká republika se těší relativně velmi malému počtu sebevražd, sebevražd i trestných činů spáchaných s palnou zbraní i ve srovnání se západoevropskými státy. Ani země s přísnější právní úpravou nedosahují lepších výsledků než Česká republika a inspiračními zdroji se proto mohou stát pouze omezeně v jednotlivostech. Podává se proto, že držení zbraní je velice hlubokým kulturním fenoménem, jehož důsledky může konkrétní právní úprava ovlivnit pouze omezeně. Omezenost sociálních a ekonomických rozdílů, množství lidí žijících pod hranicí chudoby a vážnost a styl mediální prezentace budou mít dle autora výraznější vliv na bezpečnost občanů než-li přidání další administrativní zátěže nebo přísnějších podmínek pro držitele zbraní.

Z hlediska správně právní teorie se podařilo poukázat na velmi úzkou vazbu zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád. Účelem správního řádu je v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů formovat vztah občana a státu v bližším pohledu, a to jako extenzi práva ústavního a jeho záruk. Důraz je kladen na komfortní postavení občana, jemuž má správní orgán vycházet vstříc a poskytovat asistenci při uplatňování jeho práv, zejména procesních. Tím se má vyrovnávat nerovné postavení subjektů, když s výjimkou veřejnoprávních smluv a jiných zvláštních postupů, je pro správní akty správních orgánů typické rozhodování o právech a povinnostech účastníka jednostranným, vrchnostenským způsobem. Absence procesních ustanovení v zákoně o zbraních a střelivu spolu se zásadou subsidiarity zpřítomňují tyto vlastnosti a principy obecného správního práva i v řízeních konaných dle právních základů obsažených v zákoně o zbraních a střelivu, což je výborné z pozice žadatelů o zbrojní průkaz, licenci či jiná oprávnění. Vzhledem k tomu, že v současnosti nezaznamenáváme ve spojitosti s tímto nastavením problém, lze pouze s uznáním vyzdvihnout odbornou práci Policie České republiky, která dokáže v rámci těchto procesně náročných řízení veřejný zájem uhájít. Dále se podařilo poukázat na důmyslnost propojení dozorčích prostředků a skutkových podstat jednotlivých přestupků. Rozbor skutkových podstat přinesl závěr o silně

výchovném, disciplinujícím zaměření těchto ustanovení. Na prvním místě se zdá být v naprosté většině případů samo vymáhání dodržování veřejnoprávních povinností. Ochranný význam řady ustanovení o přestupcích je tak potlačen, lze jej však vysledovat.

Shrnutí

Rigorózní práce Právní úprava zbraní a střeliva je členěna na úvod, dvanáct kapitol a závěr. V úvodu jsem se zabýval důvody, které mě motivovaly k napsání práce. Byly to především nepřehlednost debaty ve veřejném prostoru, přítomnost řady historizujících argumentů vnášejících do problematiky dějinnou zkušenost našeho státu ale také např. USA, Švýcarska, Rakouska a dalších států a absence relevantních, vědecky podložených argumentů.

První kapitola Zbraně a člověk byla věnována vůbec úloze zbraně jako poměrně univerzálního nástroje člověka k dosahování svých cílů pomocí násilí. Následně jsem přešel přes středověkou společnost, kde se zbraně staly významným stavovským symbolem, uměleckými díly a nástrojem udržování statusu quo ve společnosti, k měšťanským revolucím, kde se začíná rodit teoretické zázemí pro vnímání zbraní jako extrémního prostředku boje za svobodu a emancipaci. Konkrétně jsem pak rozebíral významné moderní normy počínaje císařským patentem z 24. října roku 1852, který sice formálně zaručoval obecné právo vlastnit zbraň, rovněž však také potvrzoval řadu nerovností odpovídajících pozdně feudální zátěži.

Věnoval jsem se také předpisům prvorepublikovým, protektorátním a dvěma zákonům z období 1945 až 1989. K formulaci zbrojního zákona došlo za První republiky až v roce 1938 a tak se podstatná část právních vztahů stále řídila císařským patentem. Zákon z roku 1938 navíc nikdy nenabyl účinnosti a v roce 1939 se stalo nejdůležitějším předpisem Nařízení o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava ve spojení s dalšími říšskými akty. Tato právní úprava pochopitelně nese extrémní zátěž a je z ní patrná snaha zcela odzbrojit režimu nebezpečné a nepohodlné osoby. Úprava z období socialismu se vydala jinou cestou. Dle vyjádření pamětníků a starší literatury k odzbrojování kulaků a potenciálních oponentů režimu také docházelo. Režim však šel spíše cestou nespravedlivé správní praxe spolu s faktickou nemožností přezkumu ve správním soudnictví a exponování žadatelů jako osob, které nesplňují formálně rovná kritéria spolehlivosti. Současná právní úprava fakticky vychází z pojmosloví a většiny mechanismů, které obsahovala již socialistická úprava, spojuje je však s garancemi právního státu jako jsou nároky na odůvodnění rozhodnutí a kontrola

ve správním soudnictví.

Druhá kapitola práce se zabývala samotným stavem diskuze ve veřejném prostoru. Zaměřila se na hodnocení konkrétních způsobů vyprávění o zbraních, o jejichž relevanci se mohl autor pokusit díky historickým poznatkům rozhodnout. Možnost vlastnit a nosit zbraň se začala jevit spíše jako hodnota než faktická nezbytnost pro bezpečnost občanů. V kapitole byl také formulován určitý nárok na zákonodárce, neboť ten se nenachází v čase nula a musí další regulaci ospravedlnit hmatatelnou změnou okolností, vznikem nových rizik či novou kvalitou vědeckého poznání. Jinak se zákonodárce vystavuje nebezpečí, že podstatná část společnosti uvidí v této regulační aktivitě libovůli a obavu z vyzbrojených občanů. Vzhledem k zaměření na vyprávění jsem si v této kapitole dovil citovat několik ne zcela obvyklých zdrojů jako jsou záznamy veřejných přednášek a vyjádření významnějších soudobých představitelů sociálních věd.

Kapitola třetí se zabývala dostupnými výsledky českého i světového výzkumu v oblasti civilního držení zbraní a střeliva. V prostředí České republiky patří dík za komplexní sbornou činnost, ale i za vlastní kvantitativní výzkum Pavlu Chrástilovi, autorovi práce *Politika legálně držných zbraní v České republice*. V této kapitole bylo potvrzeno velmi zásadní zjištění, že z hlediska statistických dat, držení zbraně obecně nezvyšuje bezpečí držitele ani osob v jeho domácnosti. Celková data o úspěšném použití zbraně v mezích zákona nebyla nikdy sebrána a jejich hodnocení by i tak bylo obtížné, neboť sama přítomnost zbraně v krizové situaci podmínky nenávratně mění. Ohrožená osoba volí jiné strategie obrany, je si vědoma rizika, které by způsobilo její přemožení a zmocnění se zbraně agresorem a tak dále. V kapitole jsou rozebrány velmi aktuální koncepty jako rizika etnického násilí, dostupnosti zbraní, kulturního a heuristického vnímání rizik.

Kapitola čtvrtá podává základní informace o významných pramenech právní úpravy, především zákonu č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Kapitola se zabývá základními pilíři právní úpravy z pohledu řadového občana, který má zájem vlastnit zbraň a dále některé pasáže zákona, jichž se budou týkat novelizační postupy spuštěné Směrnici. Jedná se o bližší rozbor některých ustanovení českého právního řádu, které úzce souvisí s legislativními změnami a tím i veřejnou debatou. Konkrétně jsem se zabýval samotným promítnutím zbraní do právního řádu jako předmětu,

možnostmi skrytého nošení, použití zbraně v rámci nutné obrany a krajní nouze. Dále pak znehodnocováním zbraní ve spojitosti s nejnovějšími nároky. Prostor byl věnován také trestně právnímu rozměru použití či zneužití zbraní.

Samostatná kapitola je věnována subjektu oprávněnému k vlastnictví a držbě zbraně, nárokům na tento subjekt právním řádem kladeným a postupu získávání zbrojního průkazu a průkazu zbraně.

Kapitola šest začíná více teoreticky zaměřenou část práce, když se zabývá dalšími významnými prameny práva z hlediska forem správní činnosti. Kapitola se zabývá podzákonými prováděcími předpisy a vnitřními předpisy. Jeden z vnitřních předpisů Policie České republiky se podařilo přiblížit alespoň z hlediska jeho formy.

Kapitola sedm se zabývá podrobně jednotlivými akty správních orgánů, z nichž účastníkům plynou práva. V drtivé většině se jedná o akty povolovací, vzácněji udílení výjimky. V práci se podařilo identifikovat a popsat celkem 14 takových aktů. Vlastnosti aktů jsem se snažil naplnit klasické kategorie správně právní doktríny a následně se zamyslet na jaké vlastnosti právní úpravy jako celku tyto výsledky poukazují. Samostatně jsem upozornil na velmi široké možnosti uplatnění opravných prostředků, absenci výslovné úpravy zásad právní úpravy a rizika spojená s možnou změnou výkladu některých klíčových uzlů právní úpravy.

Kapitola osm se zabývá správním dozorem. V kapitole osm jsem se snažil o obdobnou systematiku jako v kapitole sedm. Používám proto obdobné úhly pohledu v případě, že dozorčí prostředek spočívá v ukládání povinnosti rozhodnutím. V kapitole se zabývám také dvěma faktickými úkony, k nimž zákon poskytuje základ: zadržení zbraně a odstranění střeliva. Dále se zabývám prostředky zjišťovací fáze dozoru. Význam správního dozoru vyplynul až ze srovnání s působností přestupků upravených v zákoně a je celistvě popsán v závěru kapitoly osmé.

Kapitola devět pojednává o správním trestání na úseku zbraní a střeliva. Podrobně se zabývá přestupky obsaženými v zákoně, přičemž se zaměřuje na přestupky fyzických osob a následně zvláštní skutkové podstaty spáchatelné pouze držiteli zbrojních průkazů, neboť mají nejužší souvislost se zaměřením práce. Ve shrnutí kapitoly byla formulována teze, že nikoli uplatňování odpovědnosti za přestupky, ale vybrané dozorčí nápravné prostředky tvoří jak nejintenzivnější zásah do sféry povinného tak ultimativní prostředek ochrany společenských statků.

V kapitole desáté jsem se věnoval hodnocení stavu před nejdůležitější aktuální změnou, již je přijetí změny Směrnice Rady 91/477 EHS. Poskytnut je jak přehled souvisejících pramenů práva na evropské i vnitrostátní úrovni, tak významné statistické údaje o počtu a druhu držených zbraní a rizikových faktorech s tím spojených. Dále text hodnotí Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17.5.2017, o kontrole nabývání a držení zbraní. Bylo shledáno, že změny nepostrádají zcela racionalitu. Směrnice Evropského parlamentu a Rady však obsahuje ne zcela legitimní základ pro postupné nenápadné změny a trpí proto z určitého pohledu nedostatkem demokratické legitimacy. Zcela nevhodně byl také zvolen právní základ směrnice.

Kapitola jedenáct poskytuje možnost omezeného srovnání s právní úpravou Rakouska a Německa. Ani v jedné z úprav nebyly nalezeny prvky, u kterých by bylo možno bez dalšího soudit, že by přispěly k zlepšení bezpečnosti či komfortu občanů České republiky v případě, že by se zákonodárce přímo inspiroval. Zejména Rakousko je však velmi zajímavé, neboť přechod k restriktivnější úpravě byl učiněn poměrně nedávno a přinesl měřitelný pozitivní dopad na počet sebevražd. Zákonná úprava České republiky však prvky, které vedly k zlepšení stavu v Rakousku, již obsahuje. Nakonec kapitola jedenáctá se samostatně zabývá úvahami de lege ferenda. Především se zaměřuje na možnosti dalšího zvyšování nároků na držitele střelných zbraní, které by byly ospravedlnitelné, potenciálně společensky přijatelné a způsobilé přinést pozitivní dopad na bezpečnost občanů České republiky.

Seznam elektronických zdrojů:

1. Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní COM(2015) 750 final 2015/0269(COD). [citováno 17. 7. 2017] Dostupné z:
<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/CS/1-2015-750-CS-F1-1.PDF>
2. Sněmovní tisk 1021/0, část č. ¼ Novela ústav. z. o bezpečnosti České republiky. [citováno 17. 7. 2017] Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=1021&CT1=0>
3. Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o zbraních a střelivu. [citováno 17. 7. 2017] Dostupné z:
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1071&CT1=0> .
4. Důvodová zpráva k zákonu č. 228/2003 Sb., zákon o zbraních a střelivu. [citováno 19. 7. 2017] Dostupné z
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=204&CT1=0>
5. Teryngel, Jiří. Kreml, Antonín. Zákon o zbraních a střelivu – Komentář. Právní systém ASPI. [citováno 12. 3. 2018]
6. Vangeli, Benedik. Zákon o Policii České republiky, Komentář. 2. vydání. Právní systém ASPI. [citováno 18. 7. 2017]. ISBN 978-80-7400-543-5.
7. Bělohradský, Václav. Institut pro politiku a společnost. Vzít věk postpravd vážně. [citováno 28. 7. 2017] Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=73Zzs52IZQE>
8. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie 2016/C 202/01. [citováno 14. 8. 2017]. Dostupné z :
9. Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii 2016/C 202/01. [citováno 16. 8. 2017] Dostupné z :<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>.
10. Muži a chlapci jsou v krizi a na vině je technologie. [citováno 14. 7. 2017]. Dostupné z : <http://www.telegraph.co.uk/men/thinking-man/11595570/Men-and-boys-are-in-crisis-and-technology-is-to-blame.html>

11. Zimbardo, Philip. Pád mužů. [citováno 19. 8. 2017]. Platforma Ted Talks. Dostupné z: <https://www.ted.com/talks/zimchallenge>
12. Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu: Střelné zbraně a vnitřní bezpečnost EU. [citováno 22. 8. 2017] Dostupné z : <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/CS/1-2013-716-CS-F1-1.Pdf>
13. United Nations Office on Drugs and Crime. Globální studie vražd. [citováno 22. 8. 2017]. Dostupné z : <https://www.unodc.org/gsh/>
14. Nařízení říšského protektora Konstantina von Neuratha o držení zbraní v území protektorátu Čechy a Morava ze dne 1. srpna 1939. Právní systém aspi. [citováno 22. 8. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=7549&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
15. Harvard T.H. Chan School of Public Health. Means Matter Basics. In: Harvard T.H. Chan School of Public Health [online]. 2013. [citováno 22. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.hsph.harvard.edu/means-matter/means-matter/>
16. Law Center to Prevent Gun Violence. Waiting Periods Policy Summary. In: Law Center to Prevent Gun Violence: Because smart gun laws saves lives [online]. 2015 [citováno 23. 8. 2017]. Dostupné z: <http://smartgunlaws.org/waiting-periods-policy-summary/>
17. Profesor Jan Sokol. Kvůli uprchlíkům zablokovat hranice? Chovali bychom se jako komunisti, nechtěl bych tady žít. 2017. [citováno 2. 8. 2017]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/sokol-kvuli-uprchlikum-zablokovat-hranice-chovali-bychom-se/r~e79f4738b54811e5a405002590604f2e/>
18. Robejšek, Petr. Cílek Václav. Bez politické korektnosti. [citováno 24. 8. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=BIP8MExB5h8&t=3302s> .
19. European Commission. Evaluation of the Firearms Directive. Final report. 2014. [citováno 17. 9. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/growth/toolsdatabases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8782&lang=en
20. Duquet, Nils. Van Alstein, Maarten. Střelné zbraně a násilné smrti v Evropě. Flemish peace Institute. [citováno 2. 9. 2017]. Dostupné z : http://www.vlaamsvredesinstituut.eu/sites/vlaamsvredesinstituut.eu/files/files/reports/firearms_and_violent_deaths_in_europe_web.pdf

21. Ministerstvo vnitra České republiky. Věcné shrnutí obsahu žaloby české republiky proti evropskému parlamentu a radě. [citováno 19. 9. 2017]. Dostupné z : [file:///D:/downloads/V%C4%9Bcn%C3%A9_shrnut%C3%AD_%C5%BEaloby%20\(1\).pdf](file:///D:/downloads/V%C4%9Bcn%C3%A9_shrnut%C3%AD_%C5%BEaloby%20(1).pdf).
22. Metz. Staré a nové výzvy. *Porozumění vzpourám 21. století*. Strategic studies Institute. [citováno 29. 9. 2017] Dostupné z : <http://www.carlisle.army.mil/usawc/parameters/Articles/07winter/metz.pdf>
23. Důvodová zpráva k Návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb. [citováno 19. 9. 2017]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAGNGZSFW>
24. Kleck, Gary a E. Britt Patterson. *The Impact of Gun Control and Gun Ownership Levels on Violence Rates* [online]. Journal of Quantitative Criminology . 1993, roč. 9, č. 4. [citováno 19. 7. 2017].
25. Alpers, Philip a Marcus Wilson. Palné zbraně v Německu: Podíl vražd spáchaných s palnou zbraní. In: GunPolicy.org. Sydney School of Public Health, The University of Sydney, 2016. [citováno 24. 9. 2017]. Dostupné z : http://www.gunpolicy.org/firearms/compareyears/69/gun_homicides_who
26. Waffengesetz (Weapon act of 11 October 2002). [citováno 22. 8. 2017] Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/
27. Alpers, Philip and Marcus Wilson. 2017. Austria — Gun Facts, Figures and the Law. Sydney School of Public Health, The University of Sydney. GunPolicy.org, 12 January. [citováno 20. 10. 2017] Dostupné z: <http://www.gunpolicy.org/firearms/region/austria>
28. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 258/2012. [citováno 24. 10. 2017]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0258&qid=1508786471335&from=EN>
29. Úmluva o Vzájemném uznávání zkušebních značek ručních palných zbraní ze dne 22. 1. 1972. [citováno 22. 8. 2017]. Dostupné z: <http://data.grip.org/documents/201009091623.pdf>

30. Ministerstvo vnitra České republiky. Přehled možných dopadů revize evropské směrnice o zbraních. [citováno 24. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prehled-moznych-dopadu-revize-evropske-smernice-o-zbranich.aspx>
31. Vávra, Libor. Zbraně lidem, nebo státu? [citováno 24. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/zbrane-lidem-nebo-statu>
32. Bezpečnostní informační služba České republiky. Výroční zpráva za rok 2016. [citováno 27. 10. 2017]. Dostupné z: https://www.bis.cz/vyrocní-zpráva16e1.html?ArticleID=1136#2.5._Terorismus
33. Marhanková, Jaroslava. Domácí násilí - Vypovědi žen žijících v azylovém domě. Str. 47. Gender, rovné příležitosti, výzkum. Ročník 7. Číslo 2/2006. [citováno 27. 10. 2017] Dostupné z: http://www.genderonline.cz/uploads/375360f0d4e19db0fb3d350497c6fbe2a2f1df19_domaci-nasili.pdf.
34. XU, Jiaxing. *The Ethnic Security Dilemma and Ethnic Violence: An Alternative Empirical Model and its Explanatory Power*. Res Publica - Journal of Undergraduate Research. 2012, roč. 17, s. 63-85. [citováno 28. 10. 2017]. Dostupné z: <http://digitalcommons.iwu.edu/respublica/vol17/iss1/9/>
35. HAMDY, Ronald. *Guns and Safety*. Southern Medical Journal [online]. 2010, roč. 103, č. 2, s. 103. [citováno 19. 7. 2017]. Dostupné z: <https://sma.org/southern-medical-journal/article/guns-and-safety/>
36. COOK, Philip. LUDWIG, Jens. *Defensive gun uses: new evidence from a national survey*. Journal of Quantitative Criminology, 1998, roč. 14, č. 2, s. 111-131. [citováno 16. 7. 2017]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.562.5769&rep=rep1&type=pdf>
37. Kahan, Dan M. a Donald Braman. *More statistics, less persuasion: A cultural theory of gun-risk perceptions* [online]. University of Pennsylvania Law Review. Philadelphia: University of Pennsylvania Law School, 2003, roč. 151, č. 4, s. 1291-1327 [citováno 16. 7. 2017]. Dostupné z: http://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3212&context=penn_law_review

38. Wright, James D a Peter H Rossi. *Armed and considered dangerous* [online]. 2 vyd. New Brunswick, [N.J.]: Aldine Transaction, 2008. 247 s. ISBN 978-020-2362-427. [citováno 16. 7. 2017]. Dostupné z:
<https://www.ncjrs.gov/App/publications/abstract.aspx?ID=155885>
39. Vavera, František. Vnitřní předpisy. [online][citováno 23. 2. 2018] Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/vnitri-predpisy-ve-zkratce.aspx>
40. Štrejtová Kateřina. Právní prostor. Zásada „ne bis in idem“ pohledem Evropského soudu pro lidská práva a důsledky pro české trestní řízení. [online] [citováno 12. 3. 2018] Dostupné z:<https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/zasada-ne-bis-in-idem-pohledem-evropskeho-soudu-pro-lidska-prava-a-dusledky-pro-ceske-trestni-rizeni>
41. Rohanová, Monika. Trestněprávní pojetí a postih souběhu trestných činů z roku 2012. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. [online] [citováno 10. 3. 2018] Dostupné z:
https://is.muni.cz/th/pwvou/Trestnepravni_pojeti_a_postih_soubehu_trestnych_cinu.pdf
42. Usnesení místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. 2. 2018 Řízení o předběžných opatřeních – Článek 278 SFEU – Odklad provádění unijního aktu – Směrnice (EU) 2017/853, kterou se mění směrnice 91/477/EHS – Kontrola nabývání a držení palných zbraní – Naléhavost.
43. Překročení mezí nutné obrany. Bulletin advokacie. [online] [citováno 12. 3. 2018] Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/prekroceni-mezi-nutne-obrany?browser=mobi>.
44. Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství. [online] [citováno 10. 3. 2018] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A31993R2454>

Seznam literatury:

1. Bažil, Zdeněk. Univerzita Karlova, Praha 1992, ISSN 0231-8601 1993. 78 stran.
2. Černý, Pavel. Goetz, Michal. Manuál obranné střelby. Grada. Str. 234. ISBN 978-80-247-0739-6.
3. Diamond, Jared. Osudy lidských společností. Columbus, 2000. Stran 525. ISBN 80-7249-047-8.
4. Dolínek, Vladimír. Karlický, Vladimír. Vácha, Pavel. České zbraně a střelivo. S. 15. Radix, 1995. Str. 190. ISBN 8090185347, 9788090185340.
5. Etzendorfer, E., Kapusta. Suicide by shooting is correlated to rate of gun licences in Austrian counties. Wiener Klinische Wochenschrift, 118. Str. 464-468.
6. Faktor, Zdeněk. Střelné zbraně, konstrukce a funkce. 1. vydání. Praha : Magent press, 1995. ISBN 80-85847-46-9. Str. 230. ISBN 80-85847-46-9.
7. Francev, Vladimír. Československé zbraně ve světě. Grada, 2015. Stran 240. ISBN 978-80-247-5314-0.
8. Giddens, Anthony. *Sociologie*. Argo. 2000. Str. 569. ISBN 80-7203-124-41.
9. Havel, Vladimír, Defenzivní střelba. Naše vojsko. 1995. Str. 92. ISBN 80-206-0463-4.
10. Chrástil, Pavel. Politika legálně držných zbraní v ČR. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, Institut sociologických studií, katedra veřejné a sociální politiky. 2016.
11. Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. Str. 968. ISBN 978-80-87576-64-9.
12. Jemelka. Vetešník. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. Nakladatelství C.H.BECK, Praha 2017. Počet stran 1160. ISBN 978-80-7400-666-1.
13. Kneubuehl, Beat. Tůma, Petr. Balistika. Naše vojsko. 2004. Str. 236. ISBN 80-206-0749-8.
14. Komenda, Jan. Bezpečná manipulace se zbraní. Brno: Jan Komenda. 2009. Str. 104. ISBN 978-80-254-4326-2.
15. Komenda, Jan. Malánek, Zdeněk. Zákeřné zbraně. Katedra zbraňových systémů Vojenské akademie v Brně, 2002. ISBN 8090256597.

16. Komise, COM(2015) 750 final2015/0269(COD) Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní
17. Konrad, Kurt. Svoboda a zbraně. Naše vojsko, 1949. 1. Vydání. Stran 359.
18. Liška, Přemysl. Teryngel, Jiří. Zbraně, střelivo, právo, Orac, 2000. Stran 199. ISBN 80-86199-12-6.
19. LORENZ, Konrad. Takzvané zlo. Překlad Alena Veselovská. Praha: Mladá fronta, 1992. Stran 237. ISBN 80-204-0264-0.
20. Lugs, Jaroslav. Ruční palné zbraně II. Svojtka & Co., 2000. Stran 416. ISBN 80-7237-664-0.
21. Mates, Pavel. Škoda, Jindřich. Vavera, František. Veřejné sbory. Praha 2011. Wolters Kluwer, 384 stran. ISBN 987-80-7357-572-4.
22. Mates, Pavel. Nove policejní právo: právní předpisy s komentářem. 338 stran. ISBN 9788072017430.
23. Macfarlane, Leslie John. Violence and the State. London, Nelson. 1974. Str. 155. ISBN 0177120991.
24. Náchodský, Zdeněk. Učebnice sebeobranu pro každého. 1992. Futura. Str. 358. ISBN 80-85523-01-9
25. Nussberger, Jiří. Budeme se bránit. 1995. Sdružení MAC. Str. 113. ISBN 8090018364.
26. Ronovská, K. Soukromoprávní aspekty nadačního a spolkového práva v Čechách, ve Švýcarsku a v Nizozemí, Brno, Masarykova Univerzita 2004, 255 s. ISBN 80-210-3453-X.
27. Svoboda, Pavel. Úvod do Evropského práva. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, Str. 432. ISBN 978-80-7400-488-9.
28. Thaler, Richard H a Cass R Sunstein. Nudge (Šťouch): jak postrčit lidi k lepšímu rozhodování o zdraví, majetku a štěstí. Zlín: Kniha Zlín, 2010. 309 s. ISBN 978-80-87162-66-8 .
29. Thomas J., Craughwell. Nejznámější vědci ve službách války. 1. vydání. ALPRESS, 2011. 327 stran. ISBN 978-80-7362-951-9.
30. Týč, Vladimír; Sehnálek, David; Charvát, Radim. Vybrané otázky působení práva EU ve sféře českého právního řádu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 179

stran. ISBN 978-80-210-5387-8.

31. Valešová, Tereza. Vztah mezinárodního práva a vnitrostátního práva, vztah práva Evropských společenství, Evropské unie a vnitrostátního práva. 1.vyd. Praha: Justiční akademie ČR, 2003. 155 stran. ISBN 80-239-6229-9.
32. Walter, Victor Eugene. Terror and resistance: a study of political violence, with case studies of some primitive African communities. Oxford University Press 1969. Str. 385. ISBN-10: 0196317509.

Judikatura:

1. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 23/2007-146 ze dne 29. 10. 2017.
2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 35/2005-47 ze dne 26. 7. 2006.
3. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 1131/2006 ze dne 27. 9. 2006.
4. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 969/2002 ze dne 28. 11. 2002.
5. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 220/2003 ze dne 5. 3. 2003.
6. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 176/2007 ze dne 7. 3. 2007.
7. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 1 Tzn 25/97 ze dne 28. 1. 1998.
8. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 272/2006 ze dne 28. 3. 2006.
9. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 461/2004 ze dne 6. 5. 2004.
10. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 840/2006 ze dne 13. 9. 2006.
11. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 29/2003 ze dne 30. 9. 2004.
13. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 14/2009 ze dne 28. 8. 2009.
14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As 19/2008 ze dne 29. 1. 2009.
15. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 29/2013-24 ze dne 7. 11. 2013.
16. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 As 31/2009 – 81 ze dne 16. 7. 2009.
17. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 52 A 73/20012 – 49
18. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 22/2016-38 ze dne 30. 6. 2016.
19. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 8 As 66/2016-55 ze dne 28. 6. 2017.
20. Usnesení Nejvyššího soudu č.j. 11 Tdo 1620/2015-44 ze dne 21. 4. 2016.
21. Usnesení Nejvyššího soudu č.j. 5Tdo 930/2014 ze dne 17. 12. 2014.
22. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 611/2008 ze dne 21. 5. 2008.
23. Unsesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 864/2009 ze dne 7. 10. 2009.
24. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 3 As 87/2016-33 ze dne 22. 2. 2017.
25. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 30 A 25/2012-59 ze dne 9. 4. 2013.
26. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/07 ze dne 19. 11. 2008.
27. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 6/13 ze dne 2. 4. 2013.
28. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 45/06 ze dne 11. 12. 2007.
29. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl.ÚS 24/04 ze dne 28. 6. 2005.

30. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 151/2004 - 73 ze dne 28. 7. 2005
31. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Afs 219/2005 - 130 ze dne 27. 9. 2006.
32. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 16/2008 - 49 ze dne 30. 4. 2008.
33. Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 4 Tdo 1094/2013-36 ze dne 13. 11. 2013. 34. Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky č. j. 5 A 164/2002 ze dne 22. 2. 2005.
35. Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 699/2000 ze dne 16. 5. 2002.
36. Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 47/76 ze dne 20. 1. 1977
37. Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 1986, sp. zn. Tpj 161/86.
37. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1241/2005 ze dne 24. 11. 2005.
38. Usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Tz 183/2006 ze dne 31. 1. 2017.
39. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 ze dne 12. 12. 2007.

Časopisy

1. Čeri, Ladislav. Nečas, Pavel. Nad', René. *Terorismus – Asymetrická hrozba*. Časopis politické vedy. Str. 87-98.
2. Jan Keller a kolektiv autorů. *Masová imigrace. Záchrana, nebo zkáza Evropy*. Institut Václava Klause. Publikace č. 23/2016. ISBN 978-80-7542-007-7.
3. Karásek, David. *Amnestie NA ZBRANĚ*. Střelecká revue. 2014, roč. 46, č. 8, s. 10-11. ISSN 0322-7650
4. Teorie vědy. *Konec se blíží? Kritické připomínky k teorii kolapsů*. Rok 2016, č. 4, s. 425 – 448. ISSN 1804-6347.
5. Kučera, Petr, VINŠ, Jan, Petr. *Hlavně nestrašit spoluobčany*. Zbraně a náboje. 2013, roč. 15, č. 2, s. 58-59. ISSN 1212-5210.
6. VINŠ, Jan, Petr. *Spolková republika Německo : Těžký život střelců*. Zbraně a náboje. 2013, roč. 15, č. 2, s. 76-77. ISSN 1212-5210.
7. Volner, Štefan. *Asymetrické války*. Vojenské rozhledy. Ročník 2007. Číslo 3. ISSN 1210-3292.

Seznam citovaných právních předpisů:

1. Zákon č. 62/1949 Sb., o zbraních a střelivu
2. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu
3. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
4. Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky
5. Zákon č. 288/1990 Sb., o střelných zbraních
6. Zákon č. 228/2003 Sb., kterým se mění zákon o střelných zbraních a střelivu
7. Zákon č. 484/2008 Sb., kterým se mění zákon o střelných zbraních a střelivu
8. Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem
9. Zákon č. 170/2013 Sb., kterým se mění zákon o střelných zbraních a střelivu
10. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 384/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních
11. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky
12. Zákon č. 219/2017 Sb., o znehodnocování některých zbraní a střeliva
13. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
14. Zákon č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými látkami
15. Vyhláška č. 115/2014 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních
16. Nařízení vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti
17. Nařízení vlády č. 338/2002 Sb., o požadavcích pro zabezpečení zbraní nebo střeliva
18. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002 Sb., o postupu ČUZZS při zařazování zbraně a střeliva do kategorie
19. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním povolení plynové, expanzní zbraně a střeliva
20. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
21. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
22. Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva
23. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

24. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
25. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
26. Zákon č. 128/1993 Sb., o ústavním soudu
27. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
28. Zákon č. 186/2006 Sb., stavební zákon
29. Zákon č. 255/2012 Sb., kontrolní řád
30. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
31. Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem
32. Nařízení vlády č. 217/2017 Sb., o požadavcích na zabezpečení zbraní, střeliva, černého loveckého prachu, bezdýmného prachu a zápalek, a o muničních skladištích

Seznam příloh

Příloha číslo 1.....	Přihláška ke zkoušce způsobilosti
Příloha číslo 2.....	Protokol o konání zkoušky
Příloha číslo 3.....	Posudek o zdravotní způsobilosti
Příloha číslo 4.....	Doklad o osvědčení odborné způsobilosti
Příloha číslo 5.....	Žádost o vydání zbrojního průkazu
Příloha číslo 6.....	Přehled úkonů ve správním řízení
Příloha číslo 7.....	Záznam o vydání dokladu - Zbrojní průkaz
Příloha číslo 8.....	Žádost o povolení k nabytí zbraně
Příloha číslo 9.....	Povolení k nabytí zbraně
Příloha číslo 10.....	Oznámení o nabytí vlastnictví zbraně
Příloha číslo 11.....	Záznam o vydání průkazu zbraně
Příloha číslo 12.....	Průkazy

Právní úřad Osobní podle § 15 odst. 4 obč.
por. Ing. va Chomátová

PŘIHLÁŠKA

ke zkoušce odborné způsobilosti

Číslo: 14.06.2017
C. j.: KRPÚ - 123442 - 1/07 - 604 - 06.0012 - 110
Počet listů: 1 Přílohy: 1
zápisem

Osobní údaje žadatele:

Jméno, popřípadě jména,
a příjmení

Mgr. LUKÁŠ FLAX ✓
FLAX

Rodné příjmení

Datum a místo narození

LITVÍNOV, MOST

Místo pobytu*)

Žádám o provedení zkoušky pro vydání zbrojního průkazu skupin(-): **)

- A - ke sběratelským účelům
- B - ke sportovním účelům
- C - k loveckým účelům
- D - k výkonu zaměstnání nebo povolání
- E - k ochraně života, zdraví nebo majetku

Přihláška podána u

OR POLICIE ČR MOST

dne 13.6.2017

tel. ve 29. s.
11.07.2017 E podatelna (J.P.)

sm. § zákona č. 119/2002 Sb.
průkazu, o které žádáte, označte křížkem

podpis nebo elektronický
podpis žadatele

Uzavřeno dne: 7.08.2017

Uloženo listů: 1

Počet svazků příloh: 1

Počet nalistinných příloh: 1

Fyzické umístění příloh: 1

Spisový znak: 19.8.1

Skartační znak: 1

Rok skartační: 2017

Skartační lhůta začíná plynout: 2018

VYHODNOCENÍ

zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu

Test číslo: 1

Teoretická část zkoušky:

1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c
6	a	b	c
7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c
11	a	b	c
12	a	b	c
13	a	b	c
14	a	b	c
15	a	b	c

16	a	b	c
17	a	b	c
18	a	b	c
19	a	b	c
20	a	b	c
21	a	b	c
22	a	b	c
23	a	b	c
24	a	b	c
25	a	b	c
26	a	b	c
27	a	b	c
28	a	b	c
29	a	b	c
30	a	b	c

796

Hodnocení: prospěl - neprospěl

Praktická část zkoušky:

- a) bezpečná manipulace se zbraní a střelivem prospěl neprospěl
- b) střelba na cíl - počet zásahů: krátká kulová zbraň - 5/5
 dlouhá kulová zbraň
 dlouhá broková zbraň

Hodnocení zkoušky: prospěl - neprospěl

Zkušební komisař

Jméno a příjmení

JAN KORECKÝ
zkušební komisař - zbraně a střelivo

Číslo průkazu

LP 003288

V POST dne 29. 06. 2017

Seznámen s hodnocením zkoušky 29. 06. 2017

Datum a podpis žadatele

Záznamy o opakované části praktické zkoušky:

- a) bezpečná manipulace se zbraní a střelivem - PROSPĚL
- b) střelba na cíl - počet zásahů: krátká kulová zbraň - 5/5
 dlouhá kulová zbraň - 5/5
 dlouhá broková zbraň - 0/0
- Hodnocení zkoušky: prospěl - neprospěl

Zkušební komisař

Jméno a příjmení

Bc. Zdeněk CHMELÍK

Číslo průkazu

LP 003235

V Moskva dne 30. 2017

Seznámen s hodnocením zkoušky

Datum a podpis žadatele

posudek č. 20140806

4

Příloha č. 1 k č.j. KRPU-157086-1/ČJ-2017-4001Z

Posudek o zdravotní způsobilosti k držení zbrojního průkazu skupiny "A, C, E"

Jméno a příjmení posuzované osoby Lukáš Flax

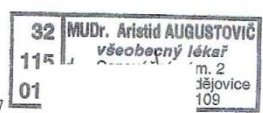
datum narození

pobyt Litvínov, okres Most

Na základě výsledku lékařské prohlídky vstupní * - ~~periodické~~ - ~~nimotřídne~~ posuzovaná osoba

- je zdravotně způsobilá
- ~~není zdravotně způsobilá~~ brýlové korekce zraku "A, C, E"
- je zdravotně způsobilá za podmínky* k držení zbrojního průkazu

Platnost posudku končí dnem dle zákona

Datum vydání posudku a podpis posuzujícího lékaře 30.06.2017

jmenovka lékaře, razítko zdravotnického zařízení

Poučení: Proti tomuto posudku je možno podat podle ustanovení § 77 odst. 1 až 5 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění zákona č. 285/2002 Sb., návrh na jeho přezkoumání do 15 dnů ode dne jeho obdržení. Návrh se podává písemně vedoucímu zdravotnického zařízení, a to prostřednictvím lékaře, který posudek vypracoval. Ve zdravotnickém zařízení provozovaném lékařem, který poskytuje zdravotní péči vlastním jménem, se návrh podle předchozí věty podává tomuto lékaři. Pokud vedoucí zdravotnického zařízení nebo lékař provozující zdravotnické zařízení vlastním jménem návrhu nevyhoví, postoupí návrh jako odvolání do 30 dnů od jeho doručení, správnímu úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci tohoto zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem tohoto zdravotnického zařízení.

Posuzovaná osoba převzala posudek do vlastních rukou dne 30.06.2017 podpis posuzované osoby

Posudek byl posuzované osobě do vlastních rukou doručen dne (stvzuje se příloženou „dodejkou“)

Příloha č. 1 k č.j. KRPU-1570P61/ČJ-2017-04001Z

DOKLAD O OSVĚDČENÍ **odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu**

Podle §21 zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, žadatel prokázal odbornou způsobilost pro vydání zbrojního průkazu pro skupinu(-y):

A B C D E*)

Jméno, popřípadě jména, a příjmení	LUKÁŠ FLAŠ
Rodné příjmení	
Datum a místo narození	MOST
Místo pobytu**)	Litvňov 436 01

Zkouška vykonána dne 3.8.2017 na základě přihlášky ke zkoušce odborné způsobilosti podané u OZBM Most vedené pod č.j. KRPU-125772-1/č.j. - 2017-040012-110

Zkušební komisař

Jméno, popřípadě jména, a příjmení

Bc. Zdeněk CHMELÍK

Číslo průkazu

LP 003235

v Mostě

dne 3.8.2017

Poznámka:

*) Nehodící se škrtně

***) podle § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 119/2002 Sb.

MV č. skl. 603

Č. j.: **KRP-159086-1/ČJ-2017-0400IZ-MO**

nprap. Václav Pagurko

Žádost přijal: oprávněná úřední osoba (§15 odst.4 SR)
7.8.2017

Dne:

Podpis: nprap. Václav Pagurko ...

Lhůta k vyřízení: 7.9.2017

Přehled úkonů ve správním řízení

Věc: **FLAX Lukáš** nar.

..... **Žádost o vydání ZP**

14. 09. 2017

5

199.1
SI
Rozhodnutí
Skartační lhůta začíná plynout: 2017
Schválil: por. Ing. Bronislava Chomátová

Poř. číslo	Správní úkon	Vyžádáno	Splněno	Poznámka
1.	žádost	7.8.2017	nprap. V.	
2.	Opis evidence přestupků	8.8.2017	0	
3.	Opis rejstříku trestů	8.8.2017	0	
4.	lustrace bedrunka, CDO, ZOP, EKŘ	8.8.2017	pozitivní	
5.	žádost o posouzení spolehlivosti MÚ Liotvínov, MM MOST	8.8.2017	DZ dne 8.8.2017	
6.	sdělení k žádosti o posouzení	9. 08. 2017		Bo
7.	sdělení k žádosti o posouzení	9. 08. 2017		Bo
8.	záznam o vydání dokladu	25. 08. 2017	por. Ing. Bronislav	
9.-11.	o-podatelna - vypracování		Lucie Čme	žvá.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál
pracoviště - Most
V. Řezáče 224
434 75 Most

Č. j. KRPU-159086-8/ČJ-2017-0400IZ-MO

Most 25.08.2017

Počet stran: 1

Záznam o vydání dokladu

Policie České republiky KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE, odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, v Mostě, jako věcně a místně příslušný útvar policie podle § 74 odst. 2 písm. b) a odst. 6 a § 10 odst. 2 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o zbraních"), vydává podle § 151 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění zákona č. 413/2005 Sb. (dále jen „správní řád“) v souladu s obsahovými náležitostmi uvedenými v § 67 odst. 2 správního řádu **d o k l a d:**

zbrojní průkaz číslo: _____

pro skupiny: A, C, E

platnost do: 25.08.2027, korekce zraku,

neboť účastník řízení **Lukáš FLAX, nar. v MOST, bytem 2006, 436 01 LITVÍNOV-HORNÍ LITVÍNOV** splnil podmínky pro vydání shora uvedeného dokladu dle zákona o zbraních a správní orgán zcela vyhověl žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje zákonem stanoveným dokladem.

Seznam podkladů pro rozhodnutí:

- žádost na předepsaném tiskopise
- posudek o zdravotní způsobilosti
- doklad o odborné způsobilosti
- 1 fotografie

Datum vydání dokladu: 25.08.2017

Datum převzetí dokladu: 11. 09. 2017

Lukáš FLAX
(podpis účastníka řízení)

V souladu s ustanovením § 151 odst. 3 správního řádu dnem převzetí dokladu účastníkem nabývá rozhodnutí právní moci a právních účinků.

otisk úředního razítka

por. Ing.

komisař

(jméno, příjmení, služební nebo obdobné označení a podpis oprávněné úřední osoby)

12. 09. 2017 *Inclilace nastavena*

ŽÁDOST O POVOLENÍ

Žádám o povolení k nabytí vlastnictví, držení, nošení*) zbraně kategorie B

Osobní údaje fyzické osoby:

Jméno, popřípadě jména, a příjmení

LUKÁŠ FLAX

Rodné příjmení

FLAX

Datum a místo narození

HOST

Místo pobytu**)

LITVĚNOV,

2006

Číslo zbrojního průkazu

9,9,9

Identifikační údaje právnické osoby:

Název nebo obchodní firma a právní forma právnické osoby

Sídlo právnické osoby

IČO

Číslo zbrojní licence

Údaje o zbrani:

Druh

Samozabíječ pistolí

Značka výrobce

Vzor [model]

Ráže

Výrobní číslo

Důvod žádosti:

Provozování muzejnictví nebo sběratelské činnosti

Zajišťování ostrahy majetku a osob

Uskutečňování sportovní, lovecké, kulturní nebo jiné zájmové činnosti nebo příprava na povolání

Zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu

Provozování koncesovaných živností v oboru zbraní a střeliva

Ochrana života, zdraví nebo majetku

Mám - nemám*) místo pobytu ještě v jiném členském státě Evropské unie, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci, příp. kterém

v LITVĚNOVĚ

dne 12. 9. 2017

podpis nebo elektronický podpis žadatele nebo oprávněné osoby

(razítko)

Poznámka:

Žadatel, kterému bylo vydáno povolení, předá při předání této žádosti o vydání povolení nebo prohlášení o tom, že tento dokument vyhotoví notářem, notářským zástupcem nebo jinou osobou, která je oprávněna k tomu podle zákona č. 119/2002 Sb.

*) Nehodící

***) Křížkem

Uzavřeno dne: 27. 09. 2017

Číslo zbrojního průkazu: 9,9,9

Číslo zbrojní licence: 1994

Číslo zbrojního průkazu: 1994

Číslo zbrojní licence: 1994

Číslo zbrojního průkazu: 1994

Číslo zbrojní licence: 1994

Číslo zbrojního průkazu: 1994

Číslo zbrojní licence: 1994

Číslo zbrojního průkazu: 1994

Číslo zbrojní licence: 1994

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál
pracoviště - Most
V. Řezáče 224
434 75 Most

Č. j. KRPU-182041-2/ČJ-2017-0400IZ-MO

Toto rozhodnutí nabylo právní moci

dne 13. 09. 2017

V.....*HOVĚ*..... dne 13. 09. 2017

Podpis ...

Most 13. září 2017

Počet stran: 2

Výtisk č.: 2

Rozhodnutí

Policie České republiky KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE, odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, v Mostě, jako věcně a místně příslušný útvar policie podle § 74 odst. 2 písm. b) a odst. 6 a § 10 odst. 2 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o zbraních") rozhodla na základě žádosti podle § 12 odst. 7 zákona o zbraních dne 13.09.2017 **t a k t o:**

držiteli zbrojního průkazu č. AL 797763 pro skupiny A,C,E

Lukáš FLAX, nar. v MOST, bytem , 436 01
LITVÍNOV-HORNÍ LITVÍNOV

- 1) v souladu s ustanovením § 12 odst. 5, 6 zákona o zbraních **vydává povolení vlastnit, držet a nosit zbraň kategorie B:**

druh zbraně: **PISTOLE SAMONABÍJECÍ**
značka výrobce: **NEZJIŠTĚN**
vzor (model):
ráže:
výrobní číslo:

- 2) výše uvedenou zbraň kategorie B lze nosit pouze po provedené registraci a vydání průkazu zbraně, což je v souladu s ustanovením § 41 zákona o zbraních, jinak hrozí postih podle § 76a odst. 9 zákona o zbraních.

Odůvodnění

Správní orgán vydal povolení k nabytí do vlastnictví, držení a nošení shora uvedené zbraně kategorie B, neboť považuje v žádosti uvedený důvod za řádný.

Důvod žádosti:

- ochrana života, zdraví nebo majetku v souladu s ustanovením § 12 odst. 5 písm. f) zákona o zbraních

Poučení:

V souladu s § 13 odst. 1 zákona o zbraních platnost povolení vydaného podle § 12 zaniká, jestliže ten, komu bylo povolení uděleno, přestal být držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence. Platnost povolení k nabytí vlastnictví zbraně kategorie B dále zaniká, není-li využito do 12 měsíců ode dne jeho vydání.

V souladu s § 13 odst. 2 zákona o zbraních povolení vydané podle § 12 odejme příslušný útvar policie, pominul-li řádný důvod, pro který bylo vydáno; to neplatí, bylo-li povolení vydáno podle § 12 odst. 5 písm. f).

14.3936.82337235

2. strana
rozhodnutí

V souladu s § 13 odst. 3 zákona o zbraních v případě zániku platnosti povolení podle § 12 odst. 1 věty první nebo jeho odejmutí podle odstavce 2, je vlastník zbraně kategorie B povinen odevzdat tuto zbraň příslušnému útvaru policie do 10 pracovních dnů ode dne zániku platnosti povolení nebo ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o jeho odejmutí a postupovat podle § 64 zákona o zbraních.

Proti rozhodnutí o vydání povolení k nabytí do vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie B lze v souladu s ustanovením § 81, § 82 a § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění zákona č. 413/2005 Sb., správní řád, podat odvolání do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí k Policejnímu prezidiu České republiky ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, podáním u OSZBM - oddělení správního řízení, pracoviště Most.

V souladu s § 85 odst. 1 správního řádu, má včas podané a přípustné odvolání odkladný účinek.

Za správnost vyhotovení:

Lucie Čmerdová Sáričková
administrativní pracovník

por. Ing.

Komjsar

(jméno, příjmení, služební nebo obdobné označení a
podpis oprávněné úřední osoby)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 – Lukáš FLAX - doručením do vlastních rukou

Výtisk č. 2 – spis správního orgánu

Podatel převzal, dne: 13. 09. 2017

**VZDAVAM SE
PRAVA ODVOLATI**

13. 09. 2017

Oprávněná úřední
.....
npra
.....

podle § 15 odst. 4 SR
av Pagurko
.....

Došlo: 20.09.2017
Č. j.: KRPV-186962-1/27-2017-OSCORP
Počet listů: Právní:

razítkem

OZNÁMENÍ

o nabytí vlastnictví zbraně

Osoba nabývající vlastnictví zbraně - zakázaného doplňku zbraně

Osobní údaje fyzické osoby

Jméno a příjmení LUKÁŠ FLAX

Datum narození

Číslo zbrojního průkazu

A, C, E

Místo pobytu

43601 LITVÍNOV - HORNÍ LITVÍNOV

Osoba převádějící zbraň - zakázaný doplněk zbraně

Identifikační údaje právnické osoby

Název právnické osoby ČESKÁ ZBROJOVKA A.S.

Sídlo právnické osoby SVAT. ČECHA 1283/-1, 68827 UHERSKÝ BROD - UHERSKÝ BROD

IČO 46345965

Číslo zbrojní licence CG002807

Údaje o zbraní - zakázaném doplňku zbraně

Druh PISTOLE SAMONABÍJECÍ

Značka výrobce ČZ UHERSKÝ BROD

Model CZ 75 BD POLICE

Ráže 9 mm Luger

Výrobní číslo

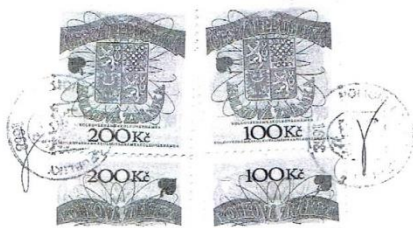
(v pořadí: rám, hlaveň, závěr, váleček)

Údaje o ověření zbraně

2017 sk. ul. 217 N 0218

Datum 15.9.2017

podpis oznamovatele (razítko)

Uzavřeno dne: 27.09.2017
Uloženo listů: 2
Počet svazků příloh: 6
Počet neúčinných příloh: 5
Fyzické umístění listů, příloh: 6
Spisový značí: 11.9.17
Skartační značí: V
Rok skartace: 2023
Skartační lhůta začíná plynout: 2019
Schválil: por. Ing. Bronislava Chomátová

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál
pracoviště - Most
V. Řezáče 224
434 75 Most

Č. j. KRPU-186962-2/ČJ-2017-0400IZ-MO

MOST 20.09.2017
Počet stran: 1

Záznam o vydání dokladu

Policie České republiky KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE, odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, v Mostě, jako věcně a místně příslušný útvar policie podle § 74 odst. 2 písm. b) a odst. 6 a § 10 odst. 2 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o zbraních"), vydává podle § 151 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění zákona č. 413/2005 Sb. (dále jen „správní řád“) v souladu s obsahovými náležitostmi uvedenými v § 67 odst. 2 správního řádu **d o k l a d:**

průkaz zbraně číslo: MV 127782,

neboť účastník řízení **Lukáš FLAX, nar. v MOST, bytem 2006, 436 01 LITVÍNOV-HORNÍ LITVÍNOV** splnil podmínky pro vydání shora uvedeného dokladu dle zákona o zbraních a správní orgán zcela vyhověl žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje zákonem stanoveným dokladem.

Seznam podkladů pro rozhodnutí:
- žádost na předepsaném tiskopise

Datum vydání dokladu: 20.09.2017
Datum převzetí dokladu: 20.09.2017

Lukáš FLAX
(podpis účastníka řízení)

V souladu s ustanovením § 151 odst. 3 správního řádu dnem převzetí dokladu účastníkem nabývá rozhodnutí právní moci a právních účinků.

otisk úředního razítka

Za správnost vyhotovení:

Boris Lysenko
správní referent

por.Ing

(jméno, příjmení, služební/ nebo obdobné označení a
podpis oprávněné úřední osoby)

ČESKÁ REPUBLIKA
Zbrojní průkaz

JMENO
LUKÁŠ
PŘÍJMENÍ
FLAX
DATUM NAROZENÍ
[redacted]

DATUM VYDÁNÍ
25.8.2017

VYDAL
KRP kraj Ústecký

PLATÍ PRO SKUPINU(-Y)
A - C - E

PLATNOST DO
25.8.2027

Skupiny zbrojních průkazů

A - ke sběrateckým účelům
B - ke sportovním účelům
C - k lovcickým účelům
D - k výkonu zaměstnání nebo povolání
E - k ochraně života, zdraví nebo majetku
F - k provádění pyrotechnického průzkumu

Zvláštní záznamy:

korekce zraku

DJNÍ PRŮKAZ

STÁTNÍ TISKÁRNA ČENIN, s.p.

ČESKÁ REPUBLIKA
Průkaz zbraně

DŘUH ZBRANĚ
PISTOLE SAMONABÍJECÍ

ZNAČKA VÝROBCE
ČZ UHERSKÝ BROD

VZOR (MODEL)
ČZ 75 BD POLICE

RAZĚ
9 mm Luger

VÝROBNÍ ČÍSLO
[redacted]

KATEGORIE ZBRANĚ
B

JMENO A PŘÍJMENÍ - NÁZEV NEBO OBCHODNÍ FIRMA A PŘÁVNÍ FORMA PŘÁVNICKÉ OSOBY
LUKÁŠ FLAX IČO [redacted]

DATUM NAROZENÍ
[redacted]

DALŠÍ ÚDAJE
[redacted]

REGISTRACE U
KRP kraj Ústecký

DATUM
20.9.2017

PRŮKAZ ZB

STÁTNÍ TISKÁRNA ČENIN, s.p.

Abstrakt v českém jazyce:

Rigorózní práce Právní úprava zbraní a střeliva měla tři cíle. Za prvé přispět do veřejné debaty prověřením řady historizujících argumentů, které v debatě víří a o jejichž pravdivosti i relevantnosti bývá obtížné učinit závěr. V rámci tří kapitol práce představuje kulturní, historický i vědecký, resp. sociologický, kontext pro hodnocení jakékoli západní právní úpravy držení zbraní. Pro určitou část populace je držení zbraní hmatatelným symbolem jejich svobody a restriktivní snaha státu naopak projevem autoritářství. Tento argument se podařilo historicky ukotvit analýzou právních předpisů odpovídajících časově obdobím nedemokratického vládnutí na území nynější České republiky. Výsledky nashromážděného sociologického bádání pak přinesly nejen zásadní zjištění, že zbraň z hlediska celospolečenských makrodat k bezpečí občanů nepřispívá, ale také poskytly hned sedm zajímavých přístupů osvětlujících jak potřebu zbraně držet tak obavu ze zbraní, která může být podobně panická či iracionální.

Druhým cílem bylo poskytnout práci rozměr, který by zajistil její dlouhodobější užitečnost pro veřejnost. Práce tak poskytuje rozšiřující výklad současné právní úpravy se zaměřením na sporné otázky. Odpovědi pak poskytuje především judikatura soudů vyšších instancí a komentářová a odborná literatura. K ilustraci byly použity přílohy, které se autorovi podařilo získat během vlastního procesu získávání oprávnění k držení palných zbraní. Práce se také zabývá formami správní činnosti na dle prováděnými na základě zákona o zbraních a střelivu.

Třetím cílem byl pohled na významný normotvorný projekt, směrnici Evropského parlamentu a Rady 2017/853 ze dne 17. 5. 2017. Jak výchozí stav, tak legislativní prostředky, odůvodnění i očekávané důsledky pro občany České republiky byly analyzovány. Ač úprava nemůže České republice mnoho nabídnout z hlediska vnitřní bezpečnosti, neboť držení střelných zbraní nepředstavuje v ČR bezpečnostní problém, může hypoteticky přispět k bezpečnosti ostatních členských států. Úprava může přispět k zachování dobrého jména České republiky, tím, že teroristickým skupinám nebude usnadňovat získání dílů či znehodnocených zbraní na území České republiky.

Nelze také vyloučit, že při stupňujícím se bezpečnostním úsilí zemí na západ od našich hranic se teroristé jednoho dne rozhodnou dosáhnout šokujícího účinku i útokem na našem území, i když dosud zřejmě jejich zájmu unikáme. Účel směrnice proto nebyl v práci shledán jako nevhodný, směrnice není zcela nerozumná ani nelegitimní. Nepředstavuje pouze výron levicově intelektuálního lobbismu jak se občas podává v médiích. Nevhodným a to až za hranici zákonnosti, je však zvolený legislativní prostředek. Práce obsahuje argumentaci, která podporuje přesvědčení, že legislativní základ směrnice neumožňuje tuto konkrétní podobu směrnice přijmout a směrnice je proto nelegální.

Klíčová slova:

Palná zbraň, Zbrojní průkaz, Právní úprava zbraní a střeliva, Nutná obrana s palnou zbraní, Skryté nošení.

Abstract in english:

The thesis sets up three main objectives. Firstly to enrich the public debate by verifying numerous historical arguments, which objectivity and relevancy is unclear. Three chapters of the thesis delve in to these matters, presenting cultural, historical and scientific context for evaluating legal regulation in Europe at large. For substantial demography the right to own and carry a weapon is a symbol of their freedom, while the restrictions represent authoritarian breach of their rights. To an extent this thesis verifies this notion based on historical analysis of past czech and czechoslovakian legal regulation. On the other hand presented outcome of sociological research brings up the fact that weapon at the societal level private possession of firearms does not increase the safety of individual citizens. Sociology also offers enlightenment on the reasons why we seek to own and carry weapon and why we fear them. Often these reasons are similarly questionable.

The second objective was to provide the thesis with prolonged usefulness and utility to the public. Thesis contains extensive exposition of many unclear provisions of our gun law. Practice of the courts, and numerous jurisprudential commentaries and literature were used as resources. To illustrate the applications several administrative decisions and documents were attached to the thesis.

The third objective was to provide deeper analysis of the Directive 2017/853 of the European Parliament and Council of May 2017 amending Council Directive 91/477/EEC on control of the acquisition and possession of weapons. The thesis covers initial state, legislative measures, substantiation and impacts for the citizens of the Czech Republic. The amendment can offer little to the Czech Republic in regards of internal security as possessions of firearms does not present a security threat in the Czech Republic. Yet to fight terrorism collective measures are proving irreplaceable and the amending directive can not be seen as illegitimate or nonsensical. Unluckily primary European law, the Treaties, does not lay legislative foundation for the directive as it is.

Keywords:

Gun, Gun license, Legal regulation of firearms, private defense with gun, concealed carry.

Title:

Legal regulation of firearms

Název práce:

Právní úprava zbraní a střeliva